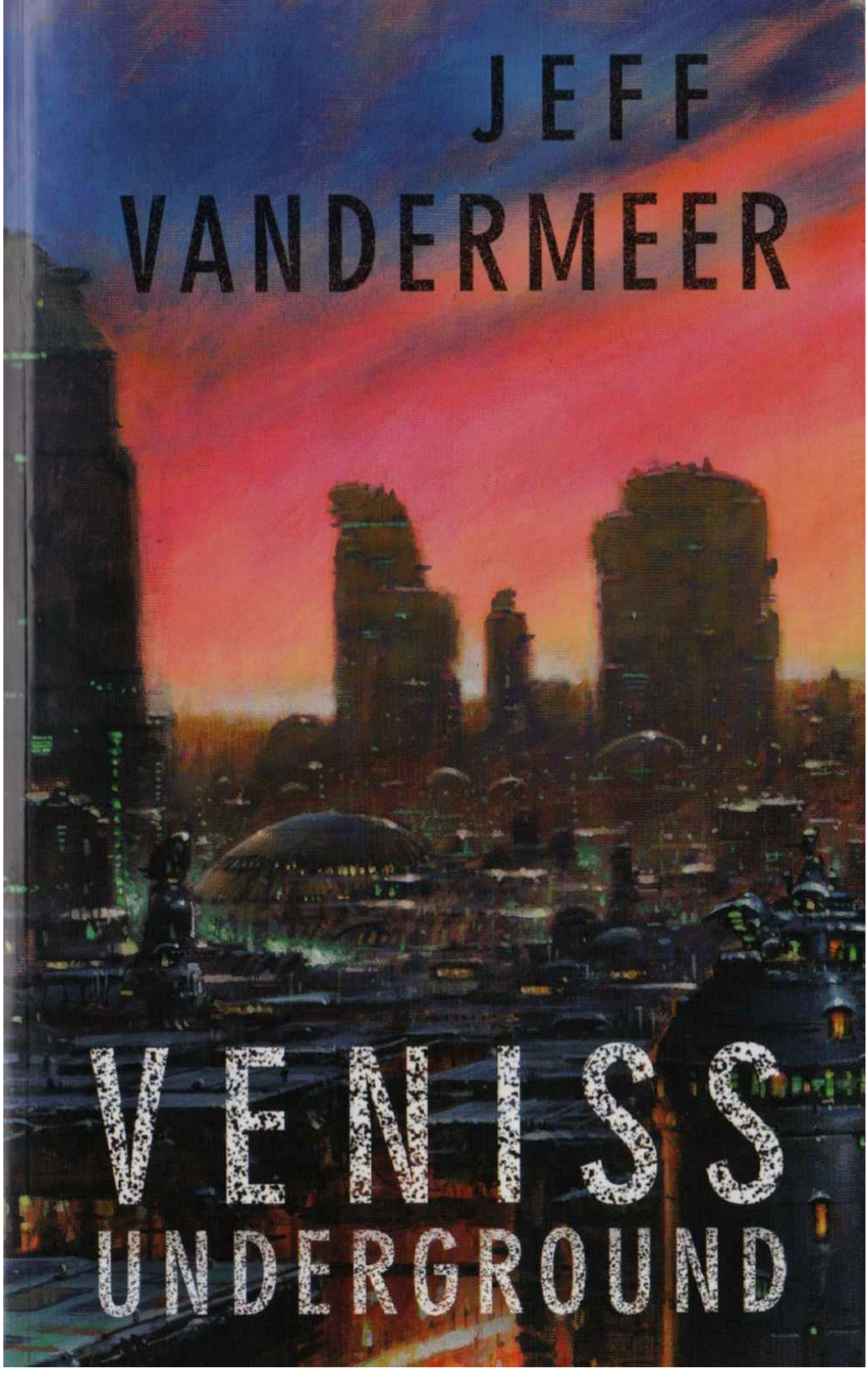

JEFF
VANDERMEER
VENISS
UNDERGROUND

Nadřazenou kastou Venissu jsou tzv. umělci života, lidé se schopnostmi jakýmkoli způsobem upravit genom člověka. Toto povolání je chápáno nejen jako řemeslo, ale rovněž jako svébytná forma umění. Jeden z hrdinů příběhu je právě takovým umělcem, dlužno dodat nepříliš úspěšným. Jeho kariéra se ocitne na pokraji zhroucení poté, co mu jsou odcizeny potřebné nástroje. Snaha vyřešit zoufalou situaci ho zavede do nejnižších podlaží bizarního města. Jeho osud dá do pohybu sled událostí, který vyústí v riskantní výpravu do jámy pekelné, obývané těmi nejpodivnějšími výtvory bez známek ztraceného lidství. Vydejte se tedy do temné krajiny fantazie jednoho z nejoriginálnějších vypravěčů současnosti a poznejte budoucnost, o níž byste sami neměli odvahu ani snít.

Vedle samotného románu mají čeští čtenáři jako dosud jediní na světě možnost přečíst si v knize také šest povídek patřících do stejného prostředí.

„Temný, fantasmagorický příběh... v němž zaznívají ozvěny Dantovy *Božské komedie*, mýtu o Orfeovi a Eurydice a krajin Hieronyma Bosche." PUBLISHERS WEEKLY

„Nezapomenutelný románový debut o smrti a znovuzrození v daleké budoucnosti... Znepokojivě originální dílo plné nádherných vět, černého humoru a strašlivých divů." SAN FRANCISCO CHRONICLE

„*Veniss Underground* si nelze nechat ujít z několika důvodů. Zaprvé jde o nesmírně závažné dílo. V naší společnosti, kterou každým dnem více ohlupují telenovely, je VanderMeerovo neúprosně chmurné vizionářství darem z nebes. Zadruhé jeho kniha s chirurgickou přesností popisuje sílu lidského srdce, byť zlomeného, a slabost těla, byť vylepšeného. A nakonec je to jeho styl." PORTER ANDERSON, CNN

„Ačkoli byl již předtím pokládán za jednoho z nejoriginálnějších tvůrců fantastiky, román *Veniss Underground* může vzrůstající reputaci Jeffa VanderMeera pouze podpořit jako příklad nápaditě a novátorské fikce." WILLIAM THOMPSON, SF SITE

„Ve *Veniss Undergound* lze objevit ozvěny díla Jacka Vance, Hieronyma Bosche a George A. Romera; VanderMeer se může směle měřit i s Chinou Miévillem v silně industriálních popisech hrozivých nezvyklostí." STUART CARTER, INFINITY PLUS

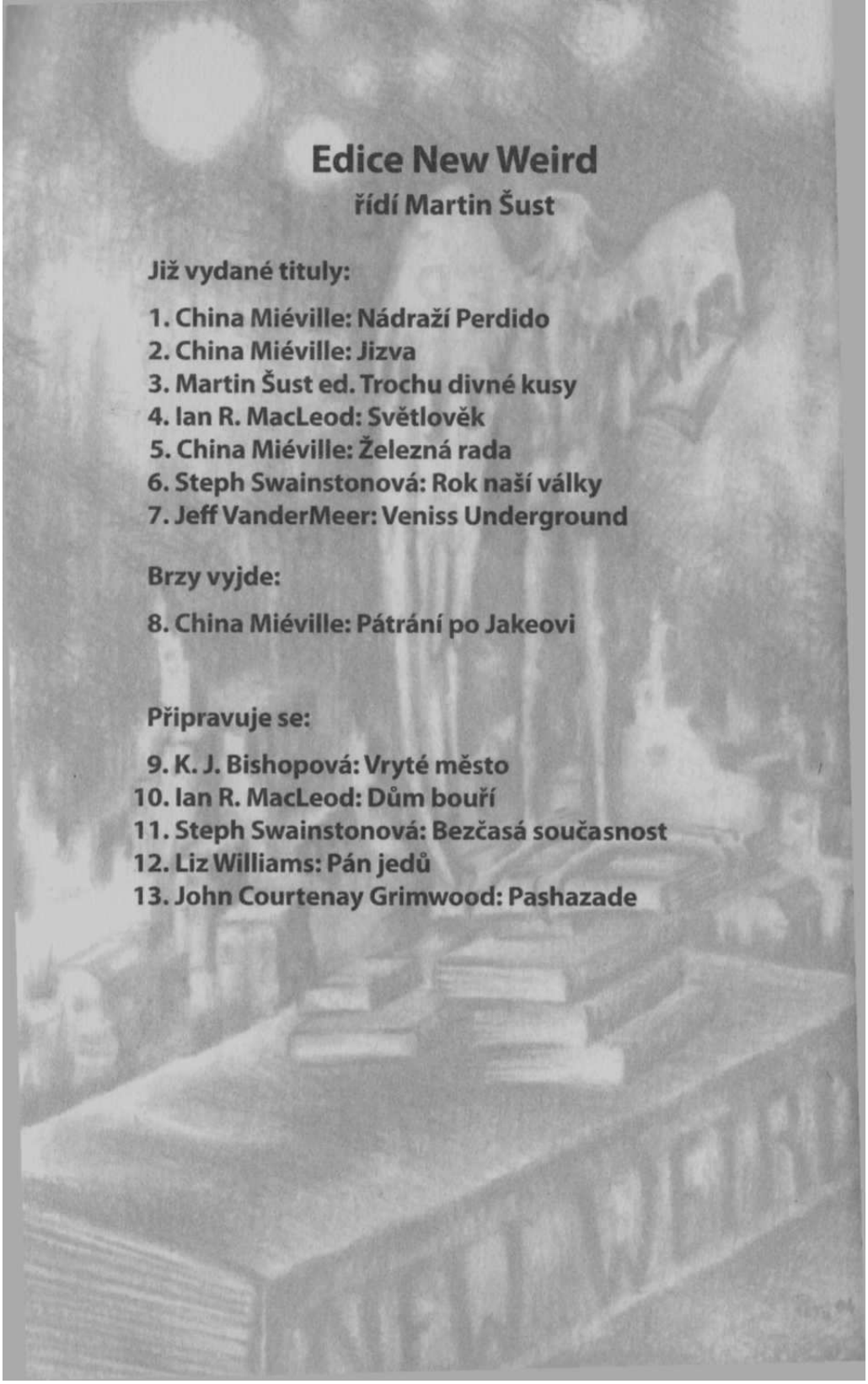
NEW WEIRD

CENA: 229,- Kč

ISBN 80-7193-208-6

9 788071 932086

NEW WEIRD

Edice New Weird

řídí Martin Šust

Již vydané tituly:

1. China Miéville: Nádraží Perdido
2. China Miéville: Jizva
3. Martin Šust ed. Trochu divné kusy
4. Ian R. MacLeod: Světlověk
5. China Miéville: Železná rada
6. Steph Swainstonová: Rok naší války
7. Jeff VanderMeer: Veniss Underground

Brzy vyjde:

8. China Miéville: Pátrání po Jakeovi

Připravuje se:

9. K. J. Bishopová: Vryté město
10. Ian R. MacLeod: Dům bouří
11. Steph Swainstonová: Bezčasá současnost
12. Liz Williams: Pán jedů
13. John Courtenay Grimwood: Pashazade

JEFF

VANDERMEER

VENISS UNDERGOUND

Laser

Název originálu: **VENISS UNDERGROUND**

Obálka: **Edward Miller**

Grafická úprava obálky: **Abstrakt**

Překlad: **Milan Žáček**

Redakce: **Helena Šebes**tová

Copyright ©2003 by Jeff VanderMeer
All Rights Reserved
Copyright ©2006 for the Czech translation by M. Žáček
Copyright ©2006 for Cover by E. Miller
Copyright ©2006 for the Czech edition by Laser-books s. r.o

ISBN 80-7193-208-6

pro Ann

Českým čtenářům:

České vydání románu *Veniss Underground*, opatřené dosud nikde nepublikovanou ilustrací Edwarda Millera, ve mně vyvolává velmi příjemné pocity. Toto vydání je zatím jediné, které obsahuje nejen román sám, nýbrž i všechny povídky zasazené do prostředí Venissu. Jde o cyklus, jenž jsem psal dlouhé roky. Jde také o cyklus, který mě poprvé seznámil s českými editory a vydavateli. Dvě povídky z venisského cyklu vyšly v Ikarii a v České republice mi vyšly ještě dvě další povídky. V té době jsem jen s obtížemi nacházel vydavatele ve Spojených státech a vydávání povídek v České republice a jinde v Evropě mi dodávalo energii.

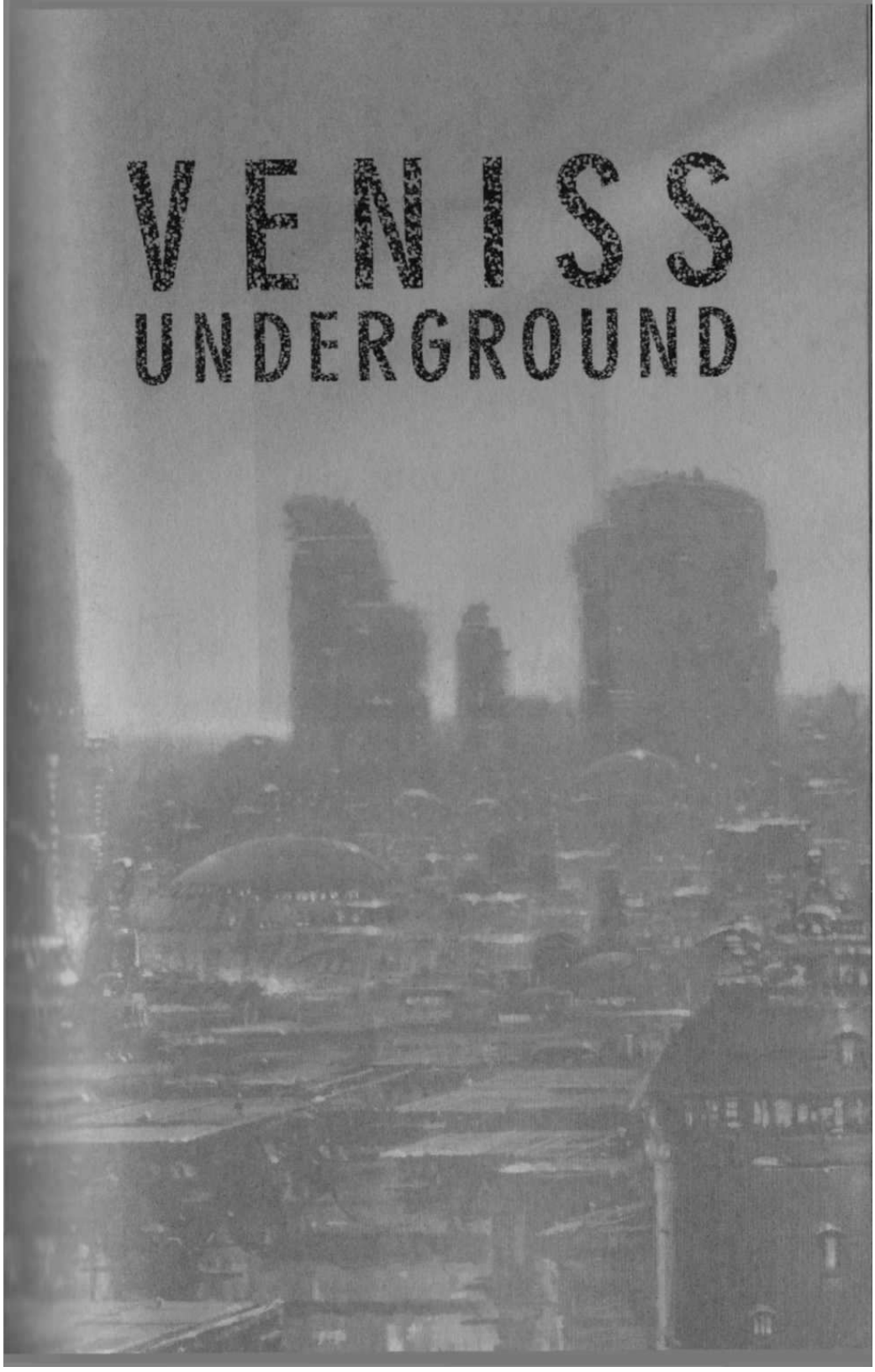
Jsem velký příznivec mnoha českých osobností a věcí. Jedním z bohů mého panteonu je Jan Švankmajer, který má značný vliv na mou tvorbu. Z jeho krátkých filmů a celovečerních animovaných snímků čiší genialita. Ovlivňuje mě samozřejmě i Franz Kafka, jeden z mých nejoblíbenějších spisovatelů. Mám rád i Milana Kunderu, ačkoli se musím přiznat, že ještě radši mám Jaroslava Haška a jeho *Dobrého vojáka Švejka.* Jednou z mých nejoblíbenějších knih je *Magická Praha* od Angela Marii Ripellina – úžasná kombinace mýtu a skutečnosti! České republice jsem také fandil při mistrovství Evropy a v kvalifikaci na mistrovství světa. Jsem velký fanoušek českého fotbalu – českého stylu hry. Se zaujetím jsem sledoval výkony Pavla Nedvěda.

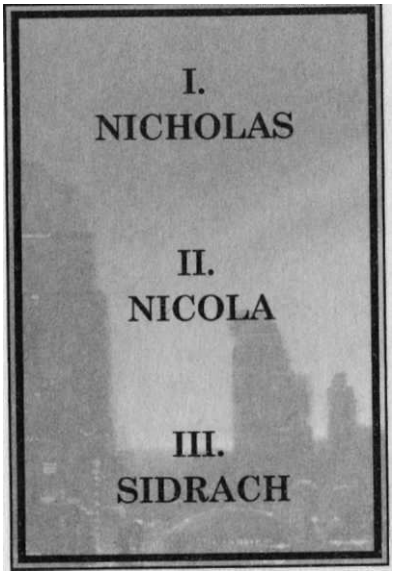
Všichni tito tvořiví lidé ve mně vzbudili chuť poznat Českou republiku na vlastní kůži. O návštěvě Prahy už sním velmi

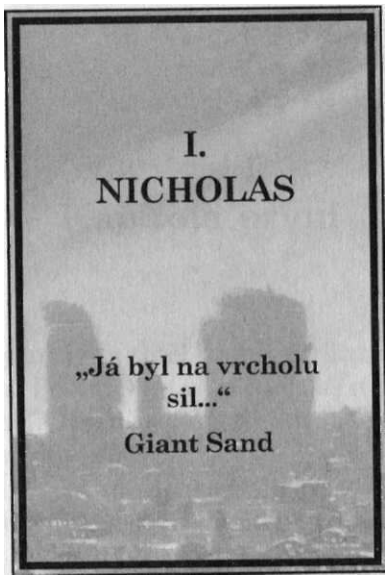
dlouho a jsem velice rád, že tak učiním letos v létě, zvláště proto, že mi zde vyjde kniha. Je to velmi zvláštní pocit mít knihu přeloženou do mateřského jazyka několika z mých hrdinů kreativity.

Jeff VanderMeer

VENISS UNDERGROUND

I.
NICHOLAS
II.
NICOLA
III.
SIDRACH

I.
NICHOLAS

„Já byl na vrcholu sil..“

Giant Sand

Kapitola první

Povím vám, proč jsem chtěl koupit surikata v Quinově Šanghajském cirkusu. Povím vám o městě: *Město je břitva, město je klišé zhotovené z lepenky a natřené třpytivými barvami, aby skrylo prázdný střed – díru.*

(To je ode mě – *ta slova.* Specializuji se na holoumění, ale jednou za chemický měsíc se realizuju na papíru jako slangdžej.)

Povím vám, co pro mě znamená město. Abyste pochopil, jak se to má se surikaty, protože je to důležité. Moc důležité. Před deseti roky, když vládli sociální plánovači, jsme mu říkali Dayton Central. Potom, když natáhla brka ústřední vláda a všichni policajti začali působit na vlastní pěst, jsme mu začali říkat Ven*iss* – podle zmijího syčení, smrtonosného a nevypočitatelného. Než se zrodil Ven*iss*, místní umění bylo Mrtvé. Než se zrodil Ven*iss*, umění bylo jen záležitostí Kundí díry, pouličních mimů s flexitvářemi a plochých médií.

Toto pro mě znamenaly Sociální revoluce – kdepak vražedné nepokoje a ohnuté traverzy a prosperující trhy svobodného obchodu a sto metrů vysoké reklamní poutače rašící na každém nároží. Kdepak smetištní zóny, kdepak oceánské džunky, kdepak podzemní puče nebo třeba puch žlázových drog, zatuchlý a přesto ostrý. Ne, Veniss skoncoval se Starým uměním, přivedl mě ke snům, že udělám pořádnou rozcapenou díru do světa se svou všudypřítomnou, totálně-vší holovizí.

Málem jednoho dne skoncoval i se *mnou,* protože v nepřítomnosti bezpečnostních složek společnosti (s výjimkou

těch, které jste si mohli najmout za peníze), dva zlotřilí zloději – ale co, nazvu je pravým jménem: krimizmrdi – takže tihle dva krimizmrdi mi ukradli veškerou keramiku ve starém stylu i holosochy v novém stylu a po tom, co mě bacili do hlavy takovou silou, až mi rozmazali mozek po celé podlaze, mazali i oni. Účast mi projevil i přítel Sidrach Begolem, jen co mě našel. (Přítel Begolem je zádumčivý typ: nezná mrkání, nezná cukání, nezná tiky. Ztělesňuje úspornost pohybů, energie, času. Tzn. je mým přesným opakem.) Ale podařilo se nám probrat z horečnatého spánku autodoka, který mě dal dohromady. (Páni, to byla bolest!)

Potom jsem zůstal sám trčet ve svém bytovém ateliéru, brečel jsem a sledoval nuevokovbojky na holu, které mi půjčil Sidrach. Celá moje práce byla v tahu! Městské tváře, městské scény, které se mi vydraly z mysli do hola, byly navždy ztracené – nikdy nebyly předvedeny v galerii, byť by se tam nejspíš ani neoctly. Veniss, to tak! Zmije s vymlácenými zuby. Had, co se šine pryč. Kdy někomu záleželo na skutečných umělcích, dokud nebyli mrtví? A já jsem měl k Mrtvému asi nejblíž ze všech Umělců Života. Neměl jsem žádné zdroje příjmů. Rozkutálely se mi všechny peníze – plastikové krysy, co opustily papírovou loďku. Byl jsem Beznadějný případ jako UI, které lidi povraždili, aby znovu nastolili Pořádek – všechny ty Umělecké sny: spousta artritických záblesků na holoobrazovce. (Nemáš u sebe náhodou pohárek vody, co? Nebo nějakou tu pilulku?)

Myslím, že jsem vždycky míval Umělecké sny.

Když jsme byli malí, spolu s Nicolou, mým dvojčetem, jsme si vymysleli substanciální bytosti, kterým jsme říkali studení bodavci a, abychom udrželi rovnováhu, teplí ňahňánci. Po celá parná léta ozónových kruhů, šetření vodou a rozpáleného plechu jsme zůstávali doma ve svém imaginárním světě ostřetvrdých hran a neurčitě měkkých křivek a na videomonitorech jsme uhášeli svou žízeň po stepích a džunglích.

Oba nás tehdy zajímalo Umění Života – umění, které si můžete osahat a zmáčknout a přitisknout k hrudi, žádné mrtvé, načmárané věci z plochých obrazovek. Pseudomáma a pseudotáta nás měli za nepodarky, ale nám to nevadilo, protože jsme si vždycky plnili domácí úkoly a protože jsme později

zjistili, že to stejně nebyli naši skuteční rodiče. Navíc jsme měli správné morální zásady, byli jsme morálně bezúhonní. Věděli jsme, kdo je zlý a kdo je dobrý. Teplí ňahňánci nakonec vždycky vyhráli.

Později jsme přešli na genetickou hlínu, byli jsme dětskými bohy vytvářejícími bytosti, které se pohybovaly, dýchaly a kňouravými, naříkavými hlásky se dožadovaly pozornosti. Bytosti, které jsme mohli zničit, když jsme byli v patřičném rozpoložení. Ale stejně žádná nežila moc dlouho.

Moje sestra se Umění Života vzdálila, když byla o něco starší, a stejně se vzdálila i mně. Nyní programuje svobodný trh.

Jelikož Sidrach určitě neměl v úmyslu se ke mně nastěhovat, aby mě a moje umění ochránil před studenými bodavci destrukce – chci říct, že sám bych to nezvládl; byť mě strašívala představa, jak obětuji svou keramiku a házím ji po budoucích krimizmrdech, protože holověci nedokázaly způsobit žádnou újmu *fyzické povahy* (což mě přivedlo k myšlence, že možná jsou i holověci Mrtvé umění, když nezanechají stopu ve světě, když jimi mrštíte) –, protože to byla Mrtvá představa, došel jsem k rozhodnutí sejít do Quinova Šanghajského cirkusu (ať už byl kdovíkde) a „sehnat si ňákýho surikáta“, jak se říká v těch uhozených nuevokovbojkách. Chtěl jsem říct: prosil bych jednoho surikata, výšku nechám na vás. Šetřit na něm nemusíte. Ve špinavé skleněné kleci. (Bože, kdyby mě ti krimizmrdi nezváleli, válel bych se smíchy. Škaredí, škaredí krimizmrdi.)

Ale už nejspíš přemýšlíte, jak by Umělec Života jako já – kost a kůže, poměrně neznámý a osamělý *artiste* – mohl zatahat za nitky a škubnout za řetězy, které mu zajistí audienci u tajuplného Quina.

Ano, přiznávám se, že mám konexe. Přiznávám se, že znám Sidracha. Přiznávám se, že jsem se po Sidrachovi pídil v Kanálové čtvrti.

Kanálová čtvrť – Sidrach. Pasují k sobě, jako *Voloďa* a *Sirin*, jako Ozzie a Elliot, Romeo a Juliard. Nejspíš bys tam Sidracha mohl najít třeba i teď, ačkoli už se s ním skoro nestýkám kvůli své sestře Nicole. Tak jsem se se Sidrachem i seznámil, prostřednictvím Nicoly, když bydleli ve společném bytě.

Víte, Sidrach strávil prvních pětadvacet let života v podzemí, a když se dostal na povrch, první místo, kam ho vzali po usměrnění, byla Kanálová čtvrť. Nazval ji „stěna světla“ a na pozadí tohoto světla stála moje sestra Nicola, která tehdy pracovala jako usměrňovací pracovnice pro lidi vycházející z podzemí. Stěna světla a moje sladká sestřička Nicola a Sidrach, který je pozřel. Představte si: žijete celý život ve světě tmy a neonů a vyjdete na povrch a tam bác: anděl celý v bílém, aby vás utěšil. Kdybyste měl čas, pověděl bych vám o nich, protože jejich láska byla opravdu něco, něco nádherného, před čím se všechny reklamy na kosmetiku a hola se spodním prádlem musely jít zahrabat…

Ale pokračujme… od doby, kdy vesmírné nákladní lodě přestaly s mohutným stříkáním přistávat v ochlazovacích kanálech, je Kanálová čtvrť nejtrendovějším místem ve městě. Někdy tam zajděte a vzpomeňte si na mě, protože já se tam už nejspíš podívat nepůjdu. Polovina obchodů pluje na vodě, takže když zaoceánské lodě přivezou úlovek a po dekonu ho vyloží, restaurace si můžou hned vybírat, co nakoupí. Jedí tam ti největší bossové. Můžete si objednat pseudovelrybu, kraby, měsíčníky, všechno, co vás napadne. Většina podniků má výhled na vodu a najdete tam fakt *všechno* – mechanikály a díla Umění Života, smyslová potěšení, která vás přivedou do extáze nebo přímo do bezvědomí. Všechno rozprostřené na paletě Barev, Který Potěší Každýho. O západy slunce se stará Holocolor, takže se nemusíte koukat na přísvit smogu, na závoje sračkoidních výparů. Zašel jsem tam vždycky, když jsem byl na dně, jenom abych se posadil a sledoval, jak kolem mě chodí giganti bioprůmyslu a Umění, jak usrkávají z karaf s alkem (který jsem jim nikdy nezáviděl, utrejchy z mořských řas mi nikdy nešly k duhu).

Byl jsem na tom bledě, vážně bledě (bleději, než jsem teď, když tady sedím ve smetištní zóně a vylívám si vám srdce), a chtěl jsem si promluvit se Sidrachem, protože jsem věděl, že dělá pro Quina a mohl by se ustrnout, nechat obměkčit a *říct* mi, co jsem chtěl vědět.

Nakonec jsem na Sidracha narazil v jednom tichém zákoutí, daleko od hýření a bdělého oka Kanálových policistů, kteří jsou odborníky na udržování Pořádku, ale nikdy se nemůžou

dohodnout, *jakého* Pořádku, jestli víte, co tím myslím, ale nejspíš nevíte.

Pořád jsme ale nebyli o samotě – kolem nás se proháněli nebo potloukali obchodníci s orgány, prostopášné ženy členů Správy ověšené šperky a podsadité autodoky třpytící se stopami po sebeopravách, všichni ponořeni do sebe, nitroponorky.

Sidrach byl nad věcí, těžce nad věcí a nad svým okolím, naslouchal moři viditelnému puklinou v našich vysokých rozpadávajících se hradbách.

„Čau," řekl jsem mu. „Neviděl jsem tě od doby, co mě klofli ti kreténští krimizmrdi. Zachránils mi krk, na to vem jed."

„Ahoj, Nicku," odpověděl Sidrach s pohledem upřeným na kanály.

(„Ahoj, Nicku," řekne po mém káčkovsky komplikovaném komplimentu!)

Sidrach je vysoký, svalnatý, opálený muž s plackou místo nosu, k níž přišel ještě za dnů, kdy působil jako kurýr mezi městskými státy – může za ni poděkovat groteskům –, a zatvrzelými ústy. Nosí pouze staromódní oblečení a z bot mu přímo čiší starobylost. Pořád se považuje za člověka sedmadvacátého století, jestli víte, co tím myslím, ale zase nejspíš nevíte. (Koneckonců se mnou přece jenom sedíte ve smetištní zóně.)

„Tak jak to jde?" zeptal jsem se v očekávání, že ho budu muset přitáhnout ke své věci zuby nehty.

„Dobře," řekl. „Ale ty vypadáš příšerně." Ani se neusmál.

Myslím, že jsem příšerně fakt vypadal. Myslím, že to ani jinak nešlo, když jsem byl celý ofačovaný a na hlavě měl bouli, která by zlákala nejednoho geosurfaře.

„Díky," opáčil jsem a uvažoval, proč mě opustila všechna slova, která jsem kdysi šikovně používal jako zbraň.

„Nemáš zač," on na to.

Poznal jsem, že Sidrach nemá náladu na řečnění. Při pohledu na kanály byl náladou někde u Mrtvého umění.

A pak se stal zázrak: z pozorování kanálu procitl na dostatečně dlouhou dobu, aby utrousil: „Mohl bych ti sehnat ochranu," přitom na mě nepřestával hledět, jako bych byl po smrti, což je přesně ten výraz, který má vždycky. Ale mně se naskytla příležitost.

„Jakou, ty honibrku?“ zeptal jsem se. „Celou jednu zasranou policejní jednotku vyfiknutou v alkobarvách a s novejma naleštěnejma korumpfrčkama?“

Pokrčil rameny a odpověděl:

„Pokouším se ti pomoct. Když malé ryby potřebují chytit velké ryby, potřebují háček.“

„To není špatný obrat,“ zalhal jsem. „To tě napadá po tom celodenním zírání do vody? Potřebuju Quina.“

Sidrach si odfrkl: „Ty na tom ale musíš být *mizerně*. Chceš pozvánku ke Quinovi?“ Nechtěl se mi podívat přímo do očí, a tak těkal a klouzal kolem nich. „Takové kontakty s pomocí surových peněz a vlivu bys ty získal možná za milion let,“ pokračoval.

Odvrátil jsem se, protože ťal do živého. Do živého ťala už ta loupež, stejně jako nemožnost prodat moje výtvory. *Život* ťal do živého. A nestál za nic.

„Pro tebe to nic není, Sidrachu,“ namítl jsem. „Ty nejsi Umělec Života. Žádnou pozvánku nepotřebuju. Dej mi jen adresu a já už si půjdu surikata vyprosit sám. Sám zvládnu i všechno ostatní.“

Sidrach se zamračil: „Ty vůbec netušíš, o co mě to žádáš, Nicholasi.“ Měl jsem dojem, že jsem na něm zahlédl obavy – obavy a netypický záblesk soucitu. „Přijdeš k úrazu. Znám tě – a znám Quina. Quin v tom nejede kvůli Umění Života. Dělá to z úplně jiných důvodů. Důvodů, o kterých ani *já* nic nevím.“

To už jsem se začal potit a hrdlem mi stoupalo vlhké horko, a víte, je možné, že jsem si ty neradostné chvíle zpestřil přemírou drog, takže jsem mu stiskl paži, nejspíš abych neztratil rovnováhu.

„Ze starýho kamarádství,“ naléhal jsem. „Kvůli Nicole. Potřebuju novou šanci, nebo budu muset sejít do podzemí a dožít ve smetištní zóně.“ (A podívejte, kde dneska jsem? Ve smetištní zóně. A mluvím s vámi.)

Zmínka o sestře sice byla pěkná podpásovka – zvlášť když jsem jí dlužil tolik peněz –, ale zmínka o podzemí byla ještě horší. Sidracha ještě neopustily noční můry o životě v podzemí a mutouny a grotesky, za monotónního kapání, které se neustále rozléhalo všemi prostory.

Zůstal na mě civět. Na prstech, jimiž svíral zábradlí, mu zbělely klouby. Doufal jsem, že ve mně vidí dost z mé sestry.

Ale mám srdce – když jsem ho viděl v tomhle stavu a viděl jsem, jak se v něm rána otevírá stejně, jako by se rozešli teprve včera, vzal jsem svoje slova zpátky. Řekl jsem mu: „Zapomeň na to, kamaráde. Zapomeň na to. Vymyslím něco jiného. Znáš mě. Pohoda, klídek."

Sidrach na mě ještě chvíli upíral šedé, nepoddajné oči a potom si povzdechl a vydechl tak silně, až mu poklesla ramena i hlava. Se zájmem podiatekta si začal prohlížet boty.

„Jestli se chceš sejít s Quinem," začal, „musíš mi napřed slíbit, že to zůstane mezi námi – přisámbůh na celý život. Jestli se rozkřikne, že se Quin setkal s někým jako ty, objeví se celý houf bláznů, kteří začnou překopávat město, aby ho našli."

S někým jako ty – to zabolelo, ale jen jsem odpověděl: „Komu bych to tak řekl? Já, kterej si vždycky půjčuje na další holo? Lidi se mi vyhýbají. Jsem na světě úplně sám. Quin by mě mohl lidem přiblížit."

„Já vím," přitakal Sidrach a já jsem měl pocit, že trochu smutně.

„Tak mi to řekni. Kde ho najdu?"

„Musíš Quinovi říct, že jsem tě poslal," upozornil mě a namířil na mě prst, „a nebudeš chtít nic jiného než koupit surikata."

„To se s Quinem tak kamarádíčkuješ?" zeptal jsem se nevěřícně – a trochu nahlas, až si mě dvojice policistů prohlédla, jako bych byl hejhou.

„Ne tak nahlas," pokáral mě Sidrach. Pak dodal: „Jeď na západ po eskalátorech u kanálu, až uvidíš pouliční lampu u Mercada. Těsně před ní je odbočka do vedlejší uličky. Zajdi do ní. Na konci budeš mít dojem, že nikam dál nevede, protože je tam plno recyklovacích popelnic a dalšího smetí za posledních deset staletí. Ale nenech se zmást. Zavři oči – je to holo, a když jím projdeš, octneš se před Quinem, přímo před ním. Jen tím prostě projdeš."

„Dikes, Sidrachu," odpověděl jsem se srdcem tlukoucím třikrát rychleji než obvykle. „Řeknu Nicole, že pro tebe byla vším."

Rozšířily se mu zorničky a celý se rozzářil a tváří se mu mihl úsměv, který rychle pohasl. Ale já to věděl a on věděl, že já to vím.

„Dávej pozor," varoval mě hlasem tak podivným, že mi na zádech naskočila husí kůže. Potřásl mi rukou. „Quin je tak trochu… zvláštní," dodal. „Až to bude vyřízené, stav se za mnou. A nezapomeň, Nicholasi: nedohaduj se s ním o ceně, slyšíš?"

Potom odešel. Vzdaloval se ode mě mezi doky sáhodlouhými kroky, aniž se se mnou rozloučil nebo mi dal příležitost mu poděkovat, jako bych *já* byl nějak poznamenaný, nějak podřadný. To mě sklíčilo. To mě rozlítilo. Protože jsem vždycky tvrdil, že je Sidrach béčko, i když s ním chodila Nicola.

Sidrach a Nicola. Poznal jsem několik vztahů, ale žádný nebyl ten Mega. Zamilovaní mladí milenci potulující se u bezdrogových zón, páry pářící se ve stínech kanálů, nikdo z nich nepoznal, jaké je to být zoufale zamilovaný, a možná to nepoznala ani Nicola. Ale myslel jsem, že Sidrach zemře, když ho opustí. Myslel jsem, že se schoulí do klubíčka a umře. Měl umřít, až na to, že potkal Quina a Quin ho jakýmsi způsobem vzkřísil z mrtvých.

Kapitola druhá

Ptáte se, co Quin dělá? (Jako byste zrovna *vy* měl právo klást otázky, když stojíte po kolena v odpadcích. Ale už jste se zeptal, tak vám to řeknu:) Quin tvoří tvory. Tvoří tvory, kteří kdysi existovali, ale teď už na ně nenarazíte (tygry, ovce, netopýry, slony, delfíny, albatrosy, racky, pásovce, hnědé přímořské vrabce), nebo tvory, kteří existovali pouze v mýtech, *plochých médiích* nebo v holech (žvahlavy, grinče, ganéše, loutkáře, žroutofrky, snarky), nebo tvory, kteří neexistovali vůbec nikdy, dokud je Quin nestvořil (broukočervy, úhořkozy, velblopice).

Ale úplně *nejlepší* – z mého hlediska to Nejživější umění, co znám – jsou jeho vylepšení existujících tvorů. Jako třeba surikati s palcem v opozici. Jeho surikati jsou jako ty prastaré stradivarietní housle, všechny dokonalé a všechny dokonale jiné. Mohou si je obstarat jen boháči, většinou prostřednictvím vlivu, nikoli peněz, protože se říká, že Quin nepracuje za peníze, ale za *laskavosti*. I když nikdo ani netuší, za *jaké* laskavosti a za jakou cenu. Šušká se, že Quin začínal jako asistent při státem podporovaných umělých otěhotněních, ještě před pádem vlády, ale o Quinově minulosti neví nikdo nic konkrétního.

Tak když mě Sidrach opustil, oddával jsem se snění o surikatech. Představoval jsem si úžasné, metr dvacet vysoké surikaty s očima třpytivýma jako měsíčky, čumáky jako mrkve, ladně se pohybující po dvou nohách, s úslužnými úsměvy. Surikaty, kteří se vypořádají s domácími pracemi nebo vám posečou atrofipažity na oblíbené zahrádce v centru města. Kteří

dokonce i vyperou. Nebo, a to je nejdůležitější, klofnou krimizmrda a ukousnou mu mamlasa bimbasa.

Tohle je hlavní obrázek pomsty, který jsem si vypálil do mysli se stejnou intenzitou jako ty příšerné nuevokovbojky, které, jak jste už musel určitě vytušit, jsou mojí jedinou slabostí. „Jó, dyť víte, panáčku, jenom si chytím surikáta, hned potom ochráním čest paní mého srdce a porvu se s támhletím polárním medvědem.“ Co si budem povídat! Není divu, že jsem měl takový problém prodávat svoje holodíla předtím, než mi je ukradli ti krimizmrdi.

Ale když jsem se navečer ubíral uličkou, která opravdu vypadala dost neprostupně – a připletl se do pěstní a fackovací potyčky s jedním barmanem z Kanálové čtvrti (při níž došlo spíš na ty facky než pěsti) –, přiznávám, že mi bylo ouzko. Přiznávám, že jsem se potil a chvěly se mi dlaně. Byla tma jak v pytli – počkejte, to si poslechněte: *světlo tma, světotma;* to je moje jednobuněčné haiku – a ze vzdálených projasněných ulic se nesly jen slabé ozvěny ze strachodrapů. (A taky smrad z odpadků, který hodně připomínal tohle místo.)

Když jsem prošel hologramem – v dokonalém provedení, které mě vyděsilo k smrti – a stanul pod ostražitými „I“ fialového nápisu „QUINŮV ŠANGHAJSKÝ CIRKUS“, naskočila mi stará dobrá husí kůže. Pohled mi připomněl, jak jsem jako malý chlapec (už zase) navštívil opravdický *cirkus*, kde se na zavěšeném drátě předváděl *skutečný* vrabec, kde měli dokonce poctivého psa vyparáděného v mašlích. Vzpomínám si, jak jsem uvedl tátu do rozpaků, když jsem ukázal na psa, který se vykálel na podlahu arény, a řekl jsem: „Podívej, tati, podívej! Zezadu mu něco leze!“ Třeba něco jako zvláštní bonus? Nevěděl jsem co jiného. (Sakra, nevěděl jsem ani, že můj táta není skutečný.) Už tehdy všechny moje genetické hračky – kohout Kokrh s ledovýma očima, kterých jsem se bál, že na mě zlověstně hledí za nocí; Slaboduchý Sysel, který vykládal úžasně hloupé příběhy o svých přátelích ostnokožcích – vytlačovali výkaly pupkem v podobě úhledných pevných válečků.

Ale vyprávění se mi vymyká z rukou, jak by mohl říct Sidrach, ale nikdy neřekl, a končí u *hnus*talgie, a to nechceme.

* * *

No: jakmile jsem vstoupil do modré sametové tmy a se syčením se za mnou zasunuly dveře, kůže se mi zhusila ještě víc a všechny zvuky z uličky, veškeré smetištní puchy a pachuti nahradilo ševelení klimatizace, aroma sterility. Tohle byla první liga. Tady panovala *atmosféra.*

Přesně to jsem od Quina očekával.

Po obou stranách zářily smaragdovým světlem skleněné klece zasazené ve stěnách osvětlujících bizarní sestavu tvorů: bytosti bez očí, bytosti s příliš velkým počtem očí, bytosti s příliš velkým počtem končetin, bytosti s příliš velkým počtem zubů, bytosti s příliš velkým počtem *bytostí.* A tehdy už jsem jistý pach zachytil; čistota ho dokázala překrýt jen zčásti: byl to puch cirkusu, který jsem navštívil jako malý chlapec – hořkosuchá směsice moči a sena, pižmový zápach zvířecího potu, živočišné přítomnosti.

Klece, pachy ve mně neprobouzely žádnou zvědavost – jen mě přiměly upřít pohled přímo dopředu, až na konec místnosti, kde na mě ve vzdálenosti asi třiceti metrů čekal Quin.

Musel to být Quin. Pokud to Quin nebyl, Quin nemohl existovat.

Seděl za rozsáhlým pultem: obdélníkovou věcí připomínající stůl, v níž byly zabudovány dvě skleněné klece, jejichž obsah jsem nebyl schopen I.D. Quinova hlava tonula napůl v přítmí, napůl v přísvitu stropního světla, ale okolní tma byla natolik neproniknutelná, že abych spatřil Quina osobně, na trůnu jeho moci, nezbývalo mi než jít blíž.

Když jsem stanul tak blízko, abych mohl plivnout Quinovi do tváře, polkl jsem jako kyslíkem přidušená rybiška, protože jsem si uvědomil, že Quin se nejenže o pult opírá, on jím přímo *je.* Zarazil jsem se a zůstal nevěřícně hledět a oči se mi poulily jako té chuděrce rybišce. Slyšel jsem o Dalyho Autoportrétu ze smíšených médií na chodníku – jenž sestával z rozplácnutých pozůstatků Drahouška Dana –, avšak Quin si zvolil naprosto odlišný přístup, z něhož přímo čišel génius. (Čišely z něj taky veverky na mozku, ale co už?)

Portrét umělce jako fláku masa. Pult sám o sobě měl lehce nažloutlý nádech jako dosud nezhojená kůže a byl posetý očima

– očima, které mrkaly, a očima, které nemrkaly, očima, které se mhouřily, a všechny mě sledovaly, jak je sleduji.

Přísahám na svou slangdžejskou duši, že čas od času se celý pult zavlnil, jako by dýchal. Byl vysoký asi tři metry, dvacet metrů dlouhý a pět široký. Uprostřed se tkáně rozestoupily, aby pojaly dvě skleněné klece. Ve skříňkách seděli dva orangutani, sice drobní, ale dokonale vymodelovaní, kteří si právě probírali srst. Oba měli ženskou tvář s vystouplými lícními kostmi a oči, z nichž prýštilo zoufalství a beznaděj.

Na pultu, jako kmen stromu vyčnívající ze země, se zvedal Quinův trup, zakončený krkem a úzkou, jakoby hadí hlavou. Quinova tvář měla takřka orientální výraz; vyčnívající a ostré lícní kosti, ústa drobná, oči bez víček.

Pach zvířecího pižma, ona hořkosladkost, se linula z Quina, protože jsem ji ostře a čerstvě cítil z jeho směru. Zahníval? Propadal Kníže genetického přetváření rozkladu?

Oči – pronikavě modré bez náznaku zrcadlení – měl upřené na ruce; ze všech dvanácti prstů viseli na pult pavouci. Pavouci se v chabém světle třpytili jako nachové démanty. Quin je na pultu, tvořícím jeho klín, nutil k vlnivým tancům; dvanáct pavouků v řadě, předvádějících starodávné kabaretní číslo. Další projev Umění Života. Dokonce jsem představení ocenil potleskem, byť se mi žaludek svíral strachy. Úzkost ve mně zapudila poslední zbytky slangu, abych tak řekl, nahnala mi normálku, takže jsem se cítil, jako by mi někdo vytrhl jazyk z krku.

Při zatleskání – na onom místě prázdně znějícím zvuku – ke mně Quin prudce otočil hlavu a tvář se mu roztáhla v úsměvu. Trhl zápěstím a pavouci se mu ovinuli kolem ruky. Přitiskl dlaně k sobě, jako by se modlil.

„Vítám vás, pane,“ pronesl podivně ledovým, monotónním hlasem.

„Přišel jsem si pro surikata,“ řekl jsem a můj hlas zněl o oktávu výš než obvykle. „Posílá mě Sidrach.“

„Přišel jste sám?“ Quin mě probodával modrýma očima.

Vyschlo mi v ústech. Cítil jsem bolest při polykání.

„Ano,“ odpověděl jsem a při vyslovení tohoto slova – tohoto jediného, kraťoučkého slova, v němž byly svinuty celé světy souhlasu – jsem zaslechl, jak se za mnou otevírají skleněné

klece, uslyšel jsem cupitání mnoha nohou, ucítil jsem za zády přítomnost tisíců tvorů. Do nosu mi vnikl zápach moči smíchané se senem, zahltil mi nosní dírky, až jsem se rozkašlal.

Nezbývalo mi, než se do toho vrhnout po hlavě.

„Přišel jsem si pro surikata," zopakoval jsem. „Přišel jsem, abych pro vás pracoval. Jsem holoumělec. Znám Sidracha."

Oči líně, skelně hleděly a já jsem za zády slyšel sbor hlubokých a vysokých hlasů, hlasů pištivých a hlasů ostrých jako břitva: „Přišel jste sám."

A pak už jsem se modlil: milý Jahve, milý Alláhu, milý Bože, a vzpomínal jsem na teplé ňahňánky a studené bodavce z mládí a napadalo mě, že jsem natrefil na studené bodavce and že si už nemůžu hrát na všemocného, když čelím tomu Nejživějšímu z Umění Života.

A protože jsem byl zoufalý a protože jsem byl bláhový a především proto, že jsem byl průměrný holoumělec, ještě jednou jsem zopakoval: „Chci s vámi pracovat."

Quin přede mnou ochabl, jako loutka, tak, jako byli loutkami pavouci na jeho prstech. Za mými zády se přiblížily bytosti na rozdělených kopytech, drápatých nohách, ostrých pařátech. Puch byl k nesnesení. Zavřel jsem oči před dotírajícími tlapami, rukama – lepkavýma a měkkýma, krutýma a horkýma –, které mě znehybnily. Když mi do paží, do nohou vnikly jehly a naplnily mě chabou smrtí spánku, pamatuju si, že jsem viděl, jak na větvičkách bonsají pláčou orangutani, a divil jsem se, proč pláčou pro mě.

Povím vám o městě, pane. Je jako polibek zmije, ostrý a smrtící. Je to důležité. Velmi důležité. Povím vám o Quinovi a jeho surikatech. Pro Quina teď pracuji a je to špinavá práce. Dělám hrozné. Dělám hrozné věci – ta nejmrtvější a nejsmrtelnější Mrtvá díla, studené bodavce duše. Zabíjím Umění Života. Zabíjím živé. A vím to. Já to vím. Jenom. Uvolňuje se ze mě jenom maso a maso dál přetrvává jako nový šat. Jenom jehla vniká dovnitř a jehla vychází ven a mně je to jedno, ačkoli se vší silou snažím myslet na Sidracha a Nicolu.

Ale jehla vniká dovnitř a…

Povím vám o městě…

II.
NICOLA
„Prej na tomhle místě straší. Jo, ale jenom duch.“
Giant Sand

Kapitola první

Vy. Jste. Byli. Vždycky. Dva. Jako jeden: Nicola a Nicholas, společně jste se nořili do kolektivní paměti, takže jsi na začátku věty pronesené tvým bratrem znala stín jejího konce a potichu jsi recitovala slova dřív, než je vyřkl on. V každém okamžiku, který jsi s ním strávila, jsi opět prožívala onen mlhou obestřený začátek, kdy vás lékař vysvobodil z lůna umělé matky – abyste se rozkřičeli a rozkašlali a nevěřícně se zadívali na otřesnou nedokonalost světa venku. Světa plastu, světa oblohy, světa smetí a rozkladu.

Na porodním sále hrála jemná, ale rytmická hudba. Stěny, alespoň jak si je pamatuješ, byly natřeny na červeno a ty a tvůj bratr jste mezi nimi byli nádherné, symetrické paralely masa.

„A ty," říkávala vždycky tvoje pěstounka, dokud sis dopřávala život s ní pod jednou střechou. „*A ty,*" říkávala vždycky tvoje pěstounka, jako by se chtěla pro sebe domáhat nároku na zázrak toho okamžiku, „úplně první pohled na světě, u tebe, u Nicka – kromě vzduchu, stropu, postele, židle –, patřil tomu *druhému, dvojčeti,* tomu sladkému, líbeznému zrcadlu masa."

Vyňali tě z lůna kádě jako všechna ostatní káďátka, ale Nick byl tvůj bratr, vyrostl ze stejného vajíčka a v jeho očích jsi viděla svůj odražený pohled.

Noc, kdy sis všimla té změny, přišla týden poté, co se Nick nedostavil na oběd, který jste si zřídka dopřávali v Kanálové

čtvrti. Byla jsi unavená, vyčerpaná desetihodinovým programováním, a stála jsi u okna svého bytu v sedmdesátém čtvrtém poschodí v Barstow a shlížela na město rozprostřené pod tvýma nohama: pestrobarevné, ubíhající pruhy vznášejících se vozidel, určujících tvar a výšku budov ve světle prchajícím z oblohy v oranžových a zelených šmouhách. Na jedné straně nádherný, nenasytný třpyt průmyslových zón, na druhé kouzelně krásná, ale křehká malátnost Kanálové čtvrti. Za světly se táhla tmavá skvrna městských hradeb, skoro šedesát metrů vysokých a půldruhého kilometru dlouhých, jež následovalo strakaté tratoliště pouště a za ní, když jsi hodně přimhouřila oči, když jsi opravdu chtěla, mělas dojem, že rozeznáváš omšelý, vzdálený odlesk Baltakazaru, sesterského města.

Kdysi jsme si byli blízcí a úzce spjatí, ale nyní jsme neukotvené ostrovy, každý sám, každý jiná planeta, vzdalujeme se pořád víc a víc, stále víc se rádi stahujeme do sebe… Tohle není žádný jalový solipsismus; tato slova nabyla křehkého jasu pravdy. Města se odvracejí od měst, požírají sama sebe. Vlády se drolí na fragmenty fragmentů. Zábava se stává osamělým rozptýlením. Individuálním dobrodružstvím.

Zatímco jsi pozorovala, jak noc vpadá do města a dusí třpyt a pablesky slunce na oceli a skle, cítila jsi Nicka ve stínech mezi prostory, věděla jsi, že je někde *tam dole,* v chaosu, který ze sedmdesátého čtvrtého patra budovy v Barstow vypadá tak metodicky, tak racionálně.

Určitě zkouší zase přemoci větrné mlýny, pouští se do nějakého uměleckého podniku, přistupuje na další sliby zarámované neupřímnými úsměvy a stisky rukou. Nakonec se objeví, celý umolousaný a vystrašený, ale připravený na další pokus, aby prodal víc svého já – umění svého „Života“ – a uzavřel další smlouvu s nějakou ošuntělou galerií. Bezpochyby.

Pochyby. Znáš ho dobře – jsi na něho dokonce zvyklá, toto „něho“ z pozdější doby: exotické oblečení („Proč nechceš být módním návrhářem?“ utahovala sis z něho kdysi) a to jeho „slangdžejství“, kterým se často vyjadřoval, jako by vylepšovalo úroveň jeho holotvorby. Ale i Nick si musel uvědomit, že stárne, že je čím dál starší, aby vyváděl jako některý z těch mladých hejlů. Pokoušela ses ho přesvědčit, aby se stal programátorem jako ty – ráda bys ho zaučila –, přinejmenším do doby, než se

zotaví z loupeže. Splatil by nějaké dluhy – tobě taky dlužil. Ale on odmítl: „Unudilo by mě to – a ani ne na smrt, bohužel, jen do předsmrtného stadia.“

Odešla jsi do koupelny, zadívala ses do staromódního zrcadla, zatímco vedle tebe naskočil tvůj hologram a vytvořil čtyři tvoje já: dvě civěla do zrcadla a dvě zpátky. Viděla jsi Nicka v úšklebku na své tváři. Kopíroval tě. Napodoboval tě. Snažil se ti něco říct. Jak je možné, že ve svém hologramu vidíš někoho, kdo je víc naživu než ty?

Pořád slyšíš Nickovy věty, ale nechceš je dokončovat, protože jsou to obludné, hrdelní výtvory a páchnou po krvi. Nejsou to výtvory Nicka, kterého znáš, Nicka, který miluje Kanálovou čtvrť kvůli jejím mnohovrstevnatým konverzacím, uzavíraným obchodům, tajemnému kouzlu toho, co se vzpírá snadnému výkladu.

„Je to vrchol Umění Života,“ řekl ti kdysi s obličejem zardělým nadšením. „Všechny ty překrývající se rozhovory. Všechna ta slova, všechny ty *nuance* slov. Kdyby se mi to jenom povedlo zachytit v holech nebo keramice, byl bych génius par excellence.“

Jenže on génius nebyl. Génius neusiluje o dokonalost. Génius pracuje… nenuceně. Ale byly určité chvíle, hlavně když jsi žila se Sidrachem, kdy Nick prudce vzplál, jako by jeho tvorbu prostupovala tvoje láska k Sidrachovi, kdy jste opět mohli existovat v jednotném čísle a kdy ses stávala pro Sidracha ztělesněnou krásou, takže i on se stával krásou ve svém umění.

Potom škobrtal stejně jako předtím a tak usilovně se snažil, snažil a snažil, že jsi za něj někdy trpěla stejně intenzivně jako on trpěl sám sebou. Nick si liboval ve společnosti géniů a vyměňoval si s nimi zkušenosti. Bylo tak absurdní si představovat, že kdyby měl víc času, mohl vytvořit předstupeň mistrovského díla, něco, co by Žilo i po jeho smrti?

Připomínáš si, že je toho pořád schopen, ale cítíš v hlavě úděsný tlak těch přízračných, příšerných vět, které tě označují za lhářku.

Vět a vzpomínek.

Nick se směje tvorečkovi, který se potácí po podlaze obývacího pokoje. Rodiče jsou v práci, škola skončila a

pneumatické kapsle vás bezpečně dopravily domů. Nick sedí v kuchyni u stolu, s bionýrskou modelářskou soupravou rozloženou jako rozpitvaný ocelový hmyz. Ty sedíš na pohovce naproti a sleduješ sopečné sípání umělé bytosti. Ta klopýtá a žalostně kňourá: kotě se složenýma očima, pěti nohama, ještěrčím ocasem a lidským uchem coby vrcholem hanebnosti, které mu raší z temena hlavy. V ušní dírce se svíjí tmavě červený jazyk.

Bude mít jepičí život; orgány – obludně znetvořené – mu vyčnívají z boků. Kotě se přestane pokoušet chodit, roztřese se jako zbědovaná hromádka, z neskutečných očí roní krev. Je cítit po potlučeném a zahnívajícím ovoci.

Napřed ti výtvory z Nickovy soupravy připadaly legrační; smála ses, když se smál on, nebo ještě dřív, než se zasmál, a někdy sis dokonce přivedla kamarádky, abyste si pohrály s nejnovějšími hračkami. Jejich žvatlavé dovádění ti skýtalo zábavné rozptýlení mezi domácími úkoly a prací.

Ale teď už je ti deset a začala jsi registrovat i strach, bolest, zmatek. V očích, zmučených rysech, křečovitém pohybu.

Přijdeš ke kotěti. Opatrně ho zvedneš, podržíš ho, i když se Nick pořád hihňá ve svém koutě. Dotyk kotě ukonejší, i když mu způsobuje nevýslovnou bolest, protože některé jeho partie tvoří jen obnažené maso. Pokouší se příst, ale ozývá se jen zbídačené škytání. Ještě chvíli ho chováš. Potom mu položíš ruku na krk a škubneš. Kotě bezvládně splihne.

„Nicolo!“

Nemusíš nic říkat: planoucí pohled, sevřené rty, strnulá čelist mluví za tebe, a když jdeš kotě pohřbít na dvorek, jde s tebou a pláče.

Ale za týden ho vykope a u sebe v pokoji, kde ho nemůžeš kritizovat, pokračuje v experimentech a bude v nich pokračovat, dokud si neuvědomí, že nemá ani trpělivost, ani dovednosti vytvořit vskutku autonomní živou bytost, která *vydrží*. S tímto zjištěním se dostaví naprostý nezájem, znechucení chromozomy, modelářskými soupravami, hromádkami masa a po tom všem nastoupí vřelé přijetí holoumění.

Kotě bylo důvodem, proč ses od Nicka odtáhla, už jsi nebyla jeho odrazem ani on tvým, a tehdy sis také doopravdy uvědomila, že se od něho lišíš. Že na něm dokážeš být nezávislá.

Kapitola druhá

Další týden odplouvá do šedého zapomnění. Jsi pomalý sen, podzimní zmrazek, loď v pásmu tišin. Myšlenky se dostavují pomalu a ztěžka jako hlubokomořské ryby, těžkopádně se vznášející ke vzpomínce hladiny; znovuzrozené latimérie.

Pořádáš večírek. Je zima, do daleka obíhající hradby připomínají blyštivé plechové stužky ovinuté kolem daru města a ty ztracená mezi těmito stužkami; večírek se koná ve speciálně pronajaté místnosti uvnitř hradeb. Jsou tu všichni tví přátelé – z práce, z kontaktů v jiných městech, prostřednictvím hologramu. Jména? Na jména zapomeň, protože jsou vnějškově i vnitřně zaměnitelní: tváře jako tmavá kola lačnící po světle. A všude kolem tebe, ze všech tří set šedesáti stupňů, se ozývá příjemný cinkot a břinkot stříbrného stolního náčiní a konverzace. Víno. Talíře po okraj naplněné olihněmi a humry. Smích. Nářky. Debaty o práci. Řeči o nových zaměstnancích, konkurenci, nejnovějších představeních v Kanálové čtvrti…

Nick tě dnes večer pořád obklopuje – v mužském stínu vrženém na modrozelené tapety stěn, ve vzpomínkách na rozhovory o holoumění. Prodlévá v prohlubeninách lícních kostí debutantky, v uštěpačné aroganci mladého skladatele; ve sklíčeném úsměvu jeho rozpačité manželky. Podobně jako číšník se potýkal s lahvemi vína, nikdy mu nešly vytahovat korkové zátky.

Očekáváš, že se někdo, kdokoliv, na Nicka zeptá, abys zmírnila tlak, jenž v tobě neustále narůstá. „Můj bratr?“ řekla

bys. „Já nevím. Já vážně nevím. Nepřišel na oběd, který jsme si domluvili. Myslíš, že by mohl mít nějaké potíže? Měla bych si dělat starosti?“ Ale nikdo se na něho nezeptá, protože Nick je nula, zajímá jen tebe.

Uprostřed rychlých a líných proudů slov, duchaplných, leč předvídatelných odpovědí, galantních replik si matně vybavuješ to, na co se snažíš zapomenout: že jsi, v nejlepším případě, vzpomínka, v nejhorším zvolna se rozplývající přízrak. Předsedáš oslavě jako časoměřič, hodinář, a odtikáváš, neustále odtikáváš ke konci.

Shlížíš na studený okraj světa, se svým společníkem po boku. Tvůj společník se jmenuje Reuben a je to hologram, stín stínu.

A smutek. Náhle tě přepadne smutek a ty nevíš proč. Tam venku, v mrzutě se dmoucích vlnách, skáčou pseudovelryby, množí se saylbeři a sní žraloci, s břichy na písku, s mandlovýma očima opilýma spánkem. Celý jeden cyklus života pokračuje, aniž se o něm někdo zmíní nebo si ho všimne, a touto anonymitou nikdo nepohrdá, nikdo s výjimkou hejn stříbřitých ryb, která stehují hladinu oceánu jako rychle se míhající jehly, objeví se a zmizí.

Co přimělo Nicka, aby měl rád stříbřité ryby? Co ho přivedlo k neklidu, pocitu nenaplněnosti, vnímání štěstí, jen když na sebe kladl ty největší nároky?

„Měla bys být holoumělkyně,“ řekl jí kdysi Nick. „Nikdo neví, co bys vytvořila.“ *Ano, Nicku – to nikdo neví. Možná bych dokonce vytvořila kotě se složenýma očima a pěti nohama. A možná chci jen proplouvat životem neviditelná a beztížná. Možná je tak život snazší, uspokojivější…*

Z večírku odejdeš předčasně do soukromého pokoje s postelí a erotickými pomůckami. Tvůj společník je na hologram dobrý milenec; několika šeptanými slovy otupí hrany, zapudí strach. Zatímco se svíjíš pod jeho kódovanými návrhy, jeho rozostřenými éterickými dotyky, uvažuješ: *Tady se nikdy nic nestane*, a nevíš, jestli myslíš, že s tebou nebo ve městě.

Čekáš dva týdny, ráno nasedáš na metro do statistického úřadu, přečkáš deset hodin bytů a bitů, šifer a kódů a v noci se dovlečeš domů; někdy si vyrazíš s Tinou nebo Georgem, kolegy

programátory. Někdy si na Síti domluvíš schůzku – skutečnou či virtuální – ale pořád v duchu pátráš po Nickovi na nárožích, v davu, dokonce i na virtuálních cestách do dalších měst: Zindelu a Baltakazaru.

V práci v kanceláři si začínáš dělat starosti; myšlenky na Nicka tě odvádějí od podprogramů a podpodprogramů. Snové tančící světlo holografických obrazovek tě obepíná jako brnění; jsi jím zahalená, oděná, jsi mu uzpůsobená. Když tak uzpůsobuješ realitu do nových konfigurací, míváš někdy dojem, že cítíš praskající vzduch – šumivý, suchý, elektrizující. Ale nakonec je to všechno jen improvizovaná technika – starší kódy, kterými manipuluješ údery do klávesnice nebo na něž používáš hlasový software, nebo nejnovější technologie, z doby před padesáti lety, pracující s omezenými UI stroji (jejichž nitra jsou obezřetně sešněrována), jimž nedůvěřuješ a jimž vlastně ani nerozumíš: poslední zbytky unimentalu, který kdysi vládl městu. „Současná“ technologie – hologramy a podobné věci – je sto let stará, ale s ní se ti pracuje nejlépe. Líbí se ti čipy zabudované v nehtech, to, jak skoro vypadáš, že hraješ na nějaký hudební nástroj, když ti z rukou prýští data v podobě světla. – V době, kdy město stále více chřadne a upadá do snění o vlastním zániku, je dobrých programátorů nedostatek. Bez tebe a tobě podobných by se soukolí vlády zasekla – vykolejilo by tisíc vlaků, sto tisíc klimatizačních zařízení by se probudilo k životu o půlnoci místo v poledne, vznášedla by havarovala a hořela jako plechové můry odsouzené k předčasné smrti.

Být programátorem v dnešní době je výrazem surové moci – jsi brutální chirurg, jemný řezník – a budova, z níž pracuješ, které spolu se svými kolegy říkáš „Pevnost“, vaši moc jen odráží. Je obrovitá – bílá, válcovitě se pne k obloze do výšky dvou set pater, ty jsi v jejím kovovém těle zasazená ve sto dvacátém patře.

Pevnost i svou práci máš vášnivě ráda, protože nepředstavují žádnou hru, žádný jednoduchý úkol. Je to smrtelně vážná záležitost. Třímáš hůl a meč. Žiješ svůj *život*, když se proplétáš starými a novými kódy, hledáš místa, kde je lze spojit, přesměrovat, přepsat… Miluješ tento abstraktní svět, který tak významně zasahuje do světa konkrétního. Všude kolem tebe se rozpadá město – civilní vláda ztratila vliv nad pozemními

úrovněmi, mimozemské kolonie se natolik soustředí na vlastní přežití, že v průběhu jedné generace budou ochlazovací kanály pro mimosystémové lodě vyhrazeny nesrovnatelně prozaičtějšímu využití, nadzemní úrovně jsou natolik rozdělené mezi nejrůznější místní vlády, že při cestě z jednoho konce města na druhý musíš projít osmnácti bezpečnostními kontrolami.

Uprostřed tohoto chaosu tě uklidňuje jasnost, pronikavá přesnost tvého zaměstnání – a připadá ti důležité vše uchovávat, obnovovat, ještě na další den, na další týden, na další měsíc, na další rok potlačovat pozvolný nástup barbarství.

Zpátky do práce, za zády se šéfem, který na dálku dohlíží na tvé oddělení, který vysílá své miniaturní holojá, aby jako malý ďáblík s vidlemi nakukoval na obrazovky. Nikdy nevíš, kdy se může objevit – ani jestli by tě potrestal za ulejvání ale i přesto se v polovině pracovní doby rozhodneš, že se Nicka pokusíš vypátrat prostřednictvím počítačových systémů, prostřednictvím programů.

Zadáš jeho identifikační číslo a zjistíš, že už dva měsíce nezaplatil nájem. Má zpoždění s platbou všech svých účtů. Má několik půjček od vykřičených zastaváren a poskytovatelů takzvaných „finančních služeb“. Ověříš si jeho kredit. Je vyždímaný. Poslední nákupy učinil před nejméně pěti měsíci. Potom vyzkoušíš poslední, časově poněkud náročnou operaci – připojíš se do jeho banky (nezákonně) a pídíš se po bankovních kartách. Jednu najdeš; byla vydána před necelými třemi týdny… a nakonec najdeš aktuální nákup, při němž ti poskočí srdce… dokud se nezačteš pozorněji a nespatříš, že nákup – garnáty a avokádová pita od nezávislého prodejce – byl uskutečněn na desáté úrovni v podzemí. Vlastně jsi ani netušila, že v podzemí existuje desátá úroveň, a propadneš nelíčeným obavám. Nick mohl být okraden a zabit a útočníci teď mohou používat jeho kartu. Nebo se možná skrývá – dopustil se příliš mnoha podezřelých obchodů nebo si proti sobě poštval oblastní policii. Když tě naposledy požádal o peníze, rozhodla ses mu je nedat. Už ti toho dlužil tolik… ale největší strach máš z podzemí, ne o Nicka. Jen při pomyšlení na tak nezměrnou nezákonnost se ti podlamují kolena… a kam by mohl Nick zamířit po návštěvě u tebe?

Odpověď tě napadá okamžitě: k Sidrachovi.

Vzpomínáš si, jak ti Sidrach řekl, že bude pracovat pro Quina. Sidrach byl ve městě už rok a ty jsi s ním už šest měsíců žila ve svém bytě. Živil se jako řidič autovlaků přepravujících zboží do Baltakazaru a dalších měst. To znamenalo prokousávat se mnoha kilometry chemického odpadu a ničivých, nevypočitatelných bionýrských nástrah, a někdy se nevrátil úplně v pořádku. Přes leštěná skla, při poslechu Mozarta, sledoval, jak kolem vybuchují automatické bomby, sledoval, jak na vlak útočí grotesci a mutouni – v nečekaném střetu barev, násilí a hudby –, a přemýšlel, zda nezůstal uvězněn ve snu. Říkal ti, že právě za takových dnů si uvědomoval, že krása a hrůza mohou být totéž, a někdy po příjezdu plakával, protože ho drtila představa, že by nemusel přežít a už tě nevidět. Ty jsi ho objímala a on se ti svěřoval se svými obavami – že se městu možná nikdy opravdu nepřizpůsobí, že sám jeho jazyk se může rozdrobit na úlomky ničeho.

Na povrchu nechápal nic a všechno. Chtěl být něčím jiným, než byl. Chtěl být volný. Prakticky vzato jsi měla být ráda, že mění zaměstnání, ale on ti ani nedokázal říct, co bude pro Quina dělat.

Seděla jsi s ním v malé kavárničce jménem *Toussaint*, z níž byl výhled na obrovské akvárium s modrozelenou vodou, kde si člověk mohl chytit vlastní jídlo: rudožábratce, plachtobřichy, příkopníky. Na opačné straně stála restaurace, které akvárium patřilo, a přes sklo bylo možné vidět bledé, rozvlněné tváře hostů, jakoby utopené mezi mořskými řasami.

Sidrachovi bylo akvárium lhostejné vždycky si sedal zády k němu, s očima upřenýma na dobře známou plochu roztavených kanálů.

Mluvil s tebou o Quinovi – nebo spíš mluvil *okolo* Quina. Tmavé obočí neustále v pohybu, s četnými a, hbitými gesty, se zkrouceným tělem, aby k tobě mohl obracet hlavu a pak se dívat opět na kanály. Byl tak nádherný; tvář mu ozařovalo slunce, oči mu žhnuly nadšením. Prací pro Quina měl vydělat spoustu peněz. Brzy tě bude moci uživit. (Ty jsi chabě namítla, že živena být nechceš.) Jednou se možná budete i moci přestěhovat do vlastního domu nebo do nějaké mimozemské kolonie, kterým se

tak dobře daří. (Tak dobře, poznamenala jsi, že řada z nich o sobě už několik desetiletí nedala vědět.) Ovšem, jasně, ano, ale pořád o tom můžeme snít, ne? A tak upřímně, tak bezostyšně se na tebe usmíval, že ses začervenala a úsměv mu opětovala, ale musela jsi odvrátit oči.

Odpolední slunce prohlubovalo barvy akvária a oba jste ve své společnosti usínali a propadali lenosti. Vaše konverzace, zpočátku hlasitá a oduševnělá, byla stále tišší, tajemnější a spiklenečtější. Až ses ho nakonec zeptala, co bude pro Quina dělat.

„Dělat?“ zvolal překvapeně a nevěřícně se zasmál, zavrtěl hlavou a pohlédl na kanály. „Dělat? To mi nikdy neřekl a mě ani nenapadlo se ho zeptat.“

Kapitola třetí

Existuje tu stínový život – vnímáš ho v zrcadlech, kde se tvůj odraz úplně neshoduje s tvou podobou, kde tvoje pohyby nejsou zcela synchronizovány s tím *druhým,* s tím *druhým.* Vidíš to v okenní tabulce, kde tvůj odraz neulpívá – místo toho koutkem okna vnímáš jiný život. A ve stínech cítíš Nicka. Někdo ti nahlíží přes rameno. Někdo se ti dívá tvýma očima. Máš pocit, jako bys tohle všechno dělala už dříve. A tak *musíš* něco udělat, něco podniknout…

Navštívíš Nickův byt v Tolstého čtvrti. Přesun z tvého bytu ve čtvrti LV do toho jeho v Tolstoji obnáší průjezd šesti dalšími čtvrtěmi, které si do jedné dělají nárok na samostatnost a užívají vlastní bezpečnostní slovník. Na četných kontrolních stanovištích, která vymezují konec jedné čtvrti a začátek druhé, cítí každý policejní sbor instinktivní potřebu projevit svou sílu – otravně stejnými způsoby. Důvěrně se seznamuješ s fungováním identifikačního štítku na svém zápěstí, protože ho přejedou scannery deseti různých bezpečnostních stanic. Na pátém přechodu už dokážeš odpovídat na nekonečné otázky dříve, než ti jsou položeny; v očekávání další absurdní kontroly si obracíš kabelku naruby ještě předtím, než vyjdeš z bezpečí šedého, hladce klouzajícího metra. Pitomci. Absurdní výtvory početných rozštěpených byrokracií, z nichž většinu sama pomáháš držet při životě. Chybí jim představivost, nezbytná pro to, aby zůstali dokonale lidští; jejich zářivé tváře neznající úsměv nabývají

stejných odtažitých, nepřítomných výrazů, zatímco jejich uniformy vyjadřují jen další a další variace na nihilistické téma černé barvy. Dokonce jsou i stejně cítit: vzduch kolem nich má neurčitý nádech leštidla na boty, vyžehlené uniformní čistoty.

Jediné úlevy se tvé smysly dočkají, setkají-li s nejnovější inovací ke snížení nákladů: několik kontrolních stanovišť nyní používá Quinovy ganéše – modré človíčky se sloními hlavami, čtyřma křehkýma rukama a servilními úsměvy skrytými za šátrajícími choboty. Máš za to, že bys měla byrokratům za tuto vítanou změnu vyjádřit uznání. Ganéši jsou barevní a odvádějí pozornost od záplavy reklamních hol, která se promenádují po stěnách tranzitního tunelu metra, a od otupující šedi kontrolních stanovišť. Pokaždé, když nějakého uvidíš, rozdáváš vděčné úsměvy jako bonbony.

Když jsi se zbytkem cestujících nakonec vyhnána na ulici, sám Tolstoj tě ničím nepřekvapí – je jako obvykle špinavý, nemocný, špatně fungující. Mezi nízkými cihlovými budovami se skoro omluvně vinou úzké uličky. V některých ulicích, i na hlavních třídách, nelze používat vznášedla, neboť jsou zalité asfaltem, nebo – což je ještě nesmyslnější – vydlážděné kostkami: Tolstoj, postavený v době, kdy okouzlení minulostí vyústilo do obnovení řady nebezpečných anachronismů, si uchovává ty méně příjemné aspekty uplynulých staletí: na nárožích poletují noviny; na chodnících se povalují odpadky, zdivo krvácí černou patinou, kterou na něm zanechaly částicové zbraně; a úplně nejhorší jsou potulná zvířata všemožných velikostí a podob, skrývající se ve stínech, zabíhající do níže položených úkrytů, choulící se ve výklencích a norách, kde jsou z nich vidět jen vytřeštěné oči nebo chuchvalce špinavé srsti. Nikdo neví, jaké jsou rasy, jak jsou inteligentní, jak přežívají, ale nechává je na pokoji i policie, a někdy se o jejich existenci lidé dozvědí jen díky divokému řevu, nočnímu crescendu prolité krve.

Mezi střechami se vznášejí šňůry s prádlem, které schne a přijímá bičování zimním větrem. Puch hniloby a odpadků je v zimě palčivější, znepokojivější. Monotónnost tmavých barev narušují jen všudypřítomné, leč zaprášené holonápisy. Hrstka lidí na ulicích kvapně kráčí, neohlíží se napravo ani nalevo, šine se po pojízdných chodnících, z nichž je řada rozbitá nebo

vydává nepříjemné pištivé zvuky. Nad „slumy“ – člověka zde napadá ono staromódní slovo – ční skleněné a plastové mrakodrapy vládnoucích vrstev; třpytí se dokonce i na pozadí matného, šedého obzoru.

Nick to všechno miluje. Miluje to kvůli oné sešlé svéráznosti, surové staromódnosti. Miluje to, protože je to levné.

A naštěstí si vybral byt blízko kontrolního stanoviště – de**set** minut od východu z metra najdeš jeho obytný dům. Když vyjdeš z dlouhé, potemnělé uličky, připadá ti, jako by se k tobě znenadání *vyřítil:* prudce se před tebou zaostří vybledlý a popraskaný hološtít v prvním patře: poloprůsvitný obraz ženy, smutně opěvující výhody zdejšího ubytování, jež drží nápis, na němž ve frenetických záblescích rudé a růžové stojí „Ubytovna Tolstoj“. Slova, pohyb a píseň tě udeří v jedné vlně, a ačkoli tu nejsi poprvé, zastavíš se a zůstaneš dopáleně hledět na barvy a textury, na to, jak se na pozadí šedi okolní čtvrti opírá do zdí budov slunce a zbarvuje je do zlatova.

V domě narazíš na majitele usazeného za kdysi nádherným recepčním pultem z leštěného dubového dřeva. Poté, co ho uplatíš penězi za nájem, řekne ti, že Nicholase neviděl už více než tři týdny. Pak ti ten starý halama věnuje klíč, úšklebek vymlácených zubů a zoufalé vyznání: „Kdysi jsem býval boxer. Max Windberg moje svaly kdysi dohnal k vítězství 18:1!“ Navštívil ho někdo od té loupeže, ptáš se dál. „Ne, nenavštívil,“ odpoví a ty najednou nevíš, jestli myslí konkrétně Nicka nebo celou ubytovnu.

Cítíš na zádech hoteliérův upřený pohled – uvědomuješ si, že není oplzlý, jen osamělý. Procházíš vestibulem, kolem starého muže a ženy, kteří sedí na pohovce a hledí na otevřené dveře. Na koho čekají?

Cestou do Nickova bytu se ztěžka plahočíš po staromódních, nepohyblivých schodech do prvního patra, jehož chodba by se mohla táhnout v některém z těch starodávných pamětnických filmů o strážnících a zlodějích, které má Nick tak rád: loupající se nátěry, žádná ventilace, dveře počmárané tolika graffiti, že nelze žádné přečíst. Nick je sám nakreslil – tvoří sbírku všech hlášek a proslovů, na které přišel, když si hrál na slangdžeje.

Vsuneš klíč do zámku, otočíš jím, ale než je otevřeš, zaslechneš hlasité cvaknutí. Najednou se ti roztřesou ruce. To,

co se nachází za dveřmi, se vymyká tvé kontrole. Vstoupíš do naprostého, prázdného ticha, chabě osvětleného, překrytého pižmovou vůní. V bytě jsou tři místnosti – obývací pokoj, který splývá s kuchyní, a vzadu malá koupelna, kam se sotva vejde sprcha. Obývací pokoj a kuchyň jsou prázdné. Obrovská bílá místa v obývacím pokoji prozrazují, kde kdysi stávala jeho holodíla, zatímco drsné odřeniny na levé stěně ukazují, kde se choulil ošklivý, staromódní modrý gauč – s kovovými pružinami a bez naprogramovatelných přídavných funkcí –, který se rychle měnil v Nickovu postel. Pryč je i hrstka rozházených židlí, které se povalovaly na podlaze jako ztracená a zmatená domácí zvířata.

Pryč, všechno je pryč. Jak je to možné? Copak všechno, co tu nechali zloději, ukradl majitel ubytovny? Na okna tvého srdce tluče strašlivý smutek a svět se otevírá a zavírá a otevírá a ty jsi lapena někde na půli cesty, ve světě, mimo svět.

Uděláš čtyři váhavé kroky do místnosti, jako bys nedokázala uvěřit, že toho zde po Nicholasovi zbývá tak málo. Někdo vypnul sensi-koberec, chlupy tvrdly, znecitlivěly – umírají. Přesládlý zápach hnijícího koberce přebíjí doznívající pach mokré zvířecí srsti. Z této kombinace se ti chce kýchat.

V bytě nejsou žádná okna, není možné se podívat ven, utéct před prázdnotou. Každý prázdný a bezobsažný centimetr na tebe křičí tichem, utišením. Prohledáš koupelnu, v umyvadle najdeš několik vousů po holení, v koutě prach, všudypřítomný umírající koberec. Na podlaze v kuchyni najdeš další chlupy, ačkoli tyto jsou dlouhé, černé a drsné: zvířecí srst. V kredenci není ani jedna sklenice, kuchyňská potřeba, talíř. Naprostá čistota bez poskvrnky, bez jediného smítka prachu ostře kontrastuje s obývacím pokojem, s koupelnou. Mimoděk tě napadá: *Stalo se to tady. Tady se to stalo.*

Kloužeš pohledem po obývacím pokoji, po šmouhách v místě, kde stával gauč, po prázdných místech, kde bývaly holografie – a potom v prostoru za dveřmi objevíš něco bílého a malého. Přejdeš k tomu. Je to kus papíru, zmačkaný do kuličky, takřka ukrytý za zkrouceným okrajem neživého koberce.

Zvedneš ho, pomalu ho rozbalíš. Písmo patří Nicholasovi a v levém dolním rohu je bílý papír potřísněný rezavě rudou skvrnou, jakoby zaschlou krví. Načmáraná písmena tvoří slova,

slova tvoří verše, verše tvoří báseň. Tvoje oči se míhají po stránce a vdechují básni život.

QUINŮV ŠANGHAJSKÝ CIRKUS

Quin je:
ze své podstaty – sám sebou:
dítě v temnotách
jež vyčesalo
vazbu a osnovu
masa do média
našich tužeb.

Quin je:
polibek ve tmě
od bytosti, již nezachytíš
ani koutkem oka,
kyberrychlý vzkaz
vyslaný ze světla do tmy.

Quin je:
nedočkavý povzdech
ze rtů milenky,
předzvěst rozkoše
utišení bolesti
konec toho všeho.

Quin je:
muž žijící
v břichu obří ryby
jenž přetváří svět
k obrazu svému, ale je
uvězněn v její tlamě.

Quin je:
ze své podstaty…
jiný než já.

Slangdžejská záležitost. *Quin je dítě v temnotách.* Tato fascinace, toto uctívání Quina tě nechává chladnou. Ale oddával se mu i Sidrach a ty Quinovi bezesporu dobře rozumíš: je objektem idolatrie, podobně jako ty jsi byla idolem Sidracha. Quin a Nicola: mramorové sochy v parku, jen Quin má větší svobodu než ty.

Báseň opatrně složíš a vložíš si ji do kabelky. Byt už ti nemá co nabídnout. Nicholas tu není. Báseň obsahuje jen jeho stopy.

Zavřeš za sebou dveře, vyjdeš na chodbu prvního patra.

V opačném rohu stojí jeden z Nicholasových hologramů, vyvedený oranžovými, modrými a černými barvami, abstraktní krajina, z níž se vytrácejí a znovu vystupují tváře: surikatí tváře, lidské tváře se zamlženými rysy, splývají do sebe a pak se opět oddělují. Nehybně stojíš v tichu schodiště. Předtím to tu nebylo. Nebo bylo? Zježí se ti chloupky na krku a v těle ucítíš tep čehosi nového: strachu. Nikoli o svého bratra, ale o sebe samu.

Na schodišti nikoho nevidíš, ale za Nicholasovým bytem ubíhá chodbou řada dveří. Čeká tě něco za některými z nich? Když se otočíš, abys sešla do přízemí, otevřou se ty dveře a vyrazí k tobě z úkrytu smečka zvířat? V nose cítíš silný pižmový zápach srsti. Velmi zřetelný. Najednou zatoužíš po šedém, podzimním světle ošumělé ulice, už nestojíš o tuto umělou útěchu. Nějakým způsobem se dokážeš uklidnit a projdeš kolem holografie (které se nemůžeš, nechceš, dotknout ze strachu… z čeho?) a sejdeš ze schodů, byť máš uši nastražené, jestli nezaslechneš nějaký zbloudilý zvuk. Ve vestibulu se snažíš vyhledat majitele, ale ten odešel. Pryč je i dvojice starých lidí. Vestibul je ztichlý, prázdný, mramorové sloupy jsou lhostejné, drolí se. Jen to světlo ze vstupních dveří. Jen ta poletující smítka prachu. Jen to lhostejné vábení venkovního hologramů, tlumené, sotva slyšitelné. A najednou víš, kam se máš vydat, koho musíš navštívit.

Když opouštíš Tolstého čtvrť, zvedá se vítr a zvířata na tebe ze svých úkrytů hledí doširoka otevřenýma, smutnýma očima.

Kapitola čtvrtá

Co říká socha tomu, kdo ji vytvořil? Děkuji ti? Děkuji ti, že jsi mě udělal v jednom obrazu, v jedné pozici. Nikdy se nemusím pohnout. Nikdy nemusím být ničím jiným, než co vidíš odražené v jeho očích. Neztrácím určitou základní plynulost.

A přesto víš, že ti může pomoci pouze muž, kterého jsi spatřila poprvé před deseti lety, jak vychází ze tmy venisského podzemí. Byl váhavý. Silně mhouřil oči, držel si ruku před obličejem, jako by chtěl odrazit ránu, ale světlo mu proudilo mezi prsty i navzdory tomuto gestu, jako živá bytost, a on v něm nacházel radost, v této prosté věci, v této spáse. *Světlo mu proudilo mezi prsty*.

Vzpomínáš si, jak se mu rozšířily oči, když tě spatřil, jak se mu ústa, neuvyklá smíchu, zkřivila v neumělém radostném úšklebku; na to, jak se držel – celý přikrčený, s hlavou zakloněnou ve vytržení. (Rychlý přesun k neochvějně aristokratickému Sidrachovi: rovná záda, smělý postoj, pohotový a zdvořilý úsměv, slušný a zábavný společník na večírcích. A přesto zpočátku, na začátku to byl jen drsný muž vystupující ze tmy.) Byl cítit zemí a minerály. Na zápěstí se tě dotkl jemnými, uctivými prsty.

Nijak se nelišil od jiných, kterým, buď náhodou, či na základě konexí, bylo dovoleno vyjít z tunelu na světlo, snad jen s tou výjimkou, že se mu podařilo vyvolat tvůj úsměv. Znehybnil tě pohledem a tys začala uvažovat, jak je zvláštní, že

abys našla světlo, musíš sejít do temnot. Zatemnil ti smysly a pořád nevíš, jestli ses do něho v tom okamžiku zamilovala, na první pohled, nebo ses tak vášnivě zamilovala do jeho lásky k tobě, zářivé jako slunce.

Napřed tě políbil na růžové mateřské znaménko, které máš na levé ruce, potom na krk, na ústa, před očima všech, jen chviličku poté, co jsi ho oslovila. Ještě toho dne, jakmile prošel posledními kontrolami, jste se na sebe vrhli v jednom pronajatém pokoji za rachocení ochlazovacích trysek mimosystémových raketoplánů, při němž se pokoj otřásal zvuky a pohybem, oba lhostejní ke všemu kolem s výjimkou líbezného hmatového tajemství svých těl, kdy jste ze sebe zatím neznali nic než své maso, hluší (dlouhé hodiny jste nemysleli, jen *byli).* Ve tmě. Ve světle. Setkávání rukou a nohou, symfonie sexu přerušovaná smíchem a hrátkami se slovy.

Už nikdy to nebylo takové jako oné noci, kdy se vaší vášní zamlžila okna a jedna ústa se nemohla nabažit těch druhých: dvojčata, jež setrvávala v příliš dlouhém odloučení. Už nikdy to nebylo úplně takové – jeho drsná krása v přítmí; rozcuchané černé vlasy; jeho vůně, sytá a nepopsatelná; dlouhá, nádherná jizva na vnitřní straně jeho pravého stehna; záhadná hebkost jeho dělnických rukou, jejichž dlaně byly tak bledé, žes měla pocit, jako by v pokoji se zataženými závěsy přímo zářily; způsob, jak si tě potom něžně tiskl k tělu, pohlcoval tě do sebe, jako by byl příjemná deka a ty opět sluncem zmožená dívenka.

Na začátku jsi ho milovala bezvýhradně, bláznivě, bez rozmyslu – a on tvou lásku opětoval, jako bys byla nejen jediná žena na světě, nýbrž jediný *člověk* na světě. Na začátku jste si byli rovni. Ty jsi znala město a on ne; on přišel z temně exotického podzemního světa. Tvé vědomosti a zkušenosti. Jeho cizost, jeho vyprávění o místě, které ti připadalo nadpřirozené, neskutečné, nereálné. Během všech těch temných měsíců, kdy se hroutila ústřední vláda a do společnosti si razil cestu chaos, jsi ho prováděla bludišti soupeřících stran, sebe i jeho jsi udržovala při životě a v blahobytu.

Nakonec na něm nezůstalo nic neznámého, což ti nevadilo, protože nikdo se nedokáže dlouho oddávat vášni bez odpočinku, uvolnění, domácího klidu. Co jsi však nedokázala tolerovat, byla nerovnost, kterou jsi pozvolna registrovala. Nerovnost v

uctívání, neboť Sidrach si město podrobil, stal se jeho součástí, a tímto podrobením nad tebou, starousedlíkem, který si pro svůj život nemusel město nikdy podrobovat, získal zřetelnou převahu.

Nezůstalo na něm nic neznámého. Podrobil si město. Jeho dotyky, bílé záblesky jeho úsměvů, výstřiky jeho pyje do tvého těla se stále více stávaly skutky, manýrami uctívače. Jednoho dne, když tě překvapil květinami a večeří v luxusní restauraci, sis uvědomila, že místo aby ses pro něho stala skutečnější, stala ses jakýmsi způsobem méně skutečná, až jsi existovala kdesi daleko nad ním a zároveň tak daleko pod ním, že aby ses stala opět skutečnou, musela jsi utéct – jeho tělu, jeho vůni, jeho slovům.

Ta rychlost, ta rychlost – opravdu čas ubíhá tak rychle? Můžeš se probudit jakoby ze zasnění a zjistit, že uplynuly celé roky a ty jsi zůstala nedotčená?

Na konec se pamatuješ zřetelněji než na prostředek… Jeho tvář, odvrácená k oknu tvého bytu, tělo opět nahrbené, oči upřené na blikotání světel venku. „Ale já tě pořád miluju, Nicolo," každá slabika tvého jména napjatá a škádlivá láska na jeho rtech. Příslib, že tě zulíbá *tam* a *tam*, a tvé šeptem neustále pronášené jméno.

„Já už tě nemiluju. Už… nemůžu." Námitka, kterou jsi vůči němu vznášela v nejrůznějších podobách několik měsíců, obnažená až na dřeň.

„Chápu. Rozumím." Slova pronesená hlasem, jako by se zbořil svět a on zůstal viset v prázdnotě. Najednou byl v dlouhém kabátu a botách malý, zamířil ke dveřím, a když jsi mu položila ruku na rameno, zachvěl se, odtáhl se a přidušeně zašeptal: „Jestli mám tohle přežít. Jestli to mám přežít, pochop, musím odejít, okamžitě."

Potom odešel, otevřenými dveřmi, a ty jsi je za ním zavřela a rozplakala ses. O lásku vlastně nikdy nešlo.

Nějakou dobu to trvalo, ale nakonec jsi zjistila, že život bez Sidracha je… *úžasný*. Svobodný. Klidný. Získala jsi větší sebejistotu s vědomím, že jsi *někdo* – nezávislá, samostatná, svět, který nepotřebuje jiný svět.

Uspokojovala tě tvá programátorská práce, uspokojovala tě hrstka tvých nejbližších přátel, uspokojovaly tě tvé koníčky.

Jediný prvek, který jsi v životě postrádala, byl počáteční šok z lásky.

Uplynulo pět let a Sidracha jsi viděla jen dvakrát: jednou v holovizi, v pozadí, v reportáži o Quinovi, a jednou letmo při obědě ve městě.

Když dojdeš ke Kanálové čtvrti, celá rozechvělá se zastavíš u vstupu. Výlohy obchodů se blyští a třpytí intenzitou prudce utlumeného slunce, deroucího se šedou oblohou. Jeho světlo, matnějící zlatavá zář, dodává holoreklamám, obchodníkům podél kanálů, šlapkám, andělský rozměr. Pořád je však cítit vítr a chlad a térový zápach drog a chemikálií. Nakonec nemáš na vybranou a rozhodnutí, k němuž ses pozvolna po spirále blížila, ti nyní připadá nevyhnutelné. Policie si nadále nechává za služby platit a funguje příšerně. Nemůžeš od ní očekávat víc než zaprotokolované a rychle zapomenuté hlášení, doprovázené otřepanou frází: „Veniss je obehnáno hradbami, které ho chrání před znečištěním. Kam by mohl jít? Do podzemí?“ (Pohrdavý smích.) „Brzo se zas ukáže.“

Proto v zástupech lidí lačnících po zábavě, byť ještě není noc, vyhledáš Sidracha Begolema. Lidskou řekou se jako zvláštní a cizokrajné hračky pohybují ganéši a surikati, jaksi záhadně nereální, zároveň hroziví i neškodní.

Vlastně ho najít nechceš, ale Sidrach je mužem s pevnými zvyky a ty tyto zvyky pořád znáš. Sedí necelých dvacet metrů od své oblíbené kavárny, nohy mu visí přes okraj ochranného zábradlí a dívá se, jak pod ním puklinami v hrázi protéká červená voda. Strneš od hlavy až k patě, každý krok je pro tebe utrpení. Balancuješ na okraji něčeho nového, něčeho, co by tě mohlo zničit. Pod tím vším jsi si vědomá ještě něčeho podivnějšího: když se mu tak díváš na záda – rovná, nepoddajná, oblečená v tlumených odstínech fialové a šedé, které jsou pro něho tak typické –, zakusíš pocit zdvojení: že tak, jak ses kdysi mohla podívat na Nicholase a spatřit sama sebe, nyní sama sebe spatřuješ v Sidrachovi.

Vklouzneš vedle něho a jednoduše prohodíš: „Ahoj.“

Sidrach se na tebe překvapeně zadívá a potom mu tvář zastře dobře známá maska. Rychlost, s jakou tě poznal, ti vyrazí dech,

přivede tě k myšlence, že tvůj příchod očekával, pokud ne dnes, tak zítra.

Nic neříká.

Ty se usmíváš a díváš se na vodu. Co na ní vidí, aby sem chodil den co den, rok co rok? Je olejnatá, i po pěti letech ji stále špiní mazut z nákladních lodí, ale každým rokem se přece jen pročišťuje – dominantní červení prokvétají modré stužky. Tušíš, že Sidrach vodu sleduje spíše proto, aby vnímal přechod z červené na modrou, než proto, že by se v ní zračila nějaká krása.

„Ahoj, Nicolo," řekne nakonec a ty se zase usměješ – nad tím, jak nenuceně tě osloví, nad jeho charakteristickým zvykem upírat oči na moře, na obchody za tvými zády, na své nohy – kamkoliv, jen ne na tebe. Jaké to je být uctívaná? Nepříjemné. Vnímáš vedle sebe teplo jeho těla, vystupňované stěnou, která se před vámi vypíná, aby vám znemožnila výhled na svět za ochlazovacími kanály.

„Nejsem tady jen tak z rozmaru," řekneš, přitáhneš si nohy k tělu a obejmeš je. I když to teď jako rozmar vypadá. Tvůj potrhlý bratr je opět v pěkné kaši.

Nepříjemné ticho, které přerušíš slovy: „Nepřišla jsem tě vyvést z klidu."

„Jsem v klidu," odpoví. Když se mu díváš do tváře a snažíš se odhadnout, jestli mluví pravdu, všimneš si, že je nezvykle pohublý. Oči má zasazené hluboko v důlcích, jako by se pokoušely uniknout vlastnímu svědectví, a nic v nich nejiskří. Jsou to smutné oči. Byly smutné předtím, než ses vedle něho posadila? Je z něho něco cítit, něco jako drogy nebo voda po holení.

„Jak jde práce?" zeptáš se ho.

Nehybné vody kanálu odrážejí vaše tváře v zelených a oranžových odstínech. Sidrach na tebe pohlédne a ty zatajíš dech. Má tak staré oči, pohybuje jimi pomalu, obezřele, opatrně. Ale za těma očima doutná vztek.

„Co chceš?" ptá se. „Nemluvil jsem s tebou kolik, pět let? A pak si tu tak sedím a ty se zčistajasna, objevíš, bez varování, jako špatně načasovaný zázrak. Musíš ode nic přece něco chtít. Ale ne že bych takovému překvapení nebyl rád."

Podíváš se jinam – na zynagilly, vznášející se ve vzduchu jako kožnatí racci, na solárně poháněné lodě vplouvající do kanálu.

„Tak mě napadlo," začneš, „tak mě napadlo, jestlis poslední dobou neviděl Nicka. Před dvěma týdny jsme měli domluvený oběd. Na schůzku nepřišel. Nezavolal, nezanechal žádný vzkaz. Jeho byt je prázdný – našla jsem jenom tohle."

Podáš mu báseň; opatrně, něžně ji od tebe převezme. Dotknete se prsty, má drsnou pokožku.

Chvíli se na papír dívá, potichu si přečte jeden verš, pak ti ho vrátí, nevíš, co si myslí.

„A co jako?"

„Tak kde a kdy jsi ho naposledy viděl? Mluvils s ním v poslední době? Říkal ti něco – o Quinovi, o něčem?"

„Ne."

„To odpovídáš na kterou otázku?"

„Ne, o Quinovi mi nic neříkal. Viděl jsem ho před třemi týdny."

„Byl v pořádku? Co ti říkal?"

„Mluvil o svém novém zaměstnání. Sehnal si novou práci."

„Na desáté úrovni pod zemí?"

Sidrach se na tebe polekaně zadívá. „Cože?"

„Za poslední kredit na kartě si před týdnem koupil na desáté úrovni jídlo. Co tam mohl pohledávat? Já jsem ani nevěděla, že nějaká desátá úroveň vůbec existuje."

Sidrach se opět zadívá na vlny.

Sevřeš mu levou ruku. Je to drsná, mozolnatá ruka, která nikdy nezapomene na čtyřiadvacet let perného života v podzemí. Je tužší, než jak si ji pamatuješ, a ta stará zakroucená jizva na hřbetu ruky, kousek od palce – kterou si mnul, když býval nervózní je celá zarudlá, skoro jako by byla zanícená.

„Vyvádím tě z rovnováhy, Sidrachu – nebo je v tom něco jiného?"

Vymaní ruku ze sevření.

„Udělal jsem chybu, Nicolo." Prostoupila ho nesmírná, svinutá sklíčenost a z rukou jsou rázem zaťaté pěsti.

„Co tím chceš říct, Sidrachu? Okamžitě mi pověz, co tím chceš říct!"

Tváří se, jako by měl něco říci, ale podívá se za tebe a ty zároveň ucítíš pižmo, něco těžkého, ne úplně příjemného. Je to stejný zápach, který jsi cítila i v Nickově bytě. Odvrátíš se od kanálu a uvidíš, že na tebe shlíží surikat. V této pozici se jeho sto dvacet centimetrů jeví absurdně hrozivě. Má zrzavou srst posetou bílými flíčky. Podél boků mu směšně visí drápy, které bionýrství částečně přeměnilo v ruce. Má vlhké černé oči. Ty zrak odvrátíš, na rozpacích, že uhýbáš pohledem před zvířetem.

Sidrach se na tebe usměje, ale je to chabý bolestný úsměv, úsměv člověka rozpolceného mezi dvěma krajnostmi.

„Chci tím samozřejmě říct," vysouká ze sebe s velkými obtížemi, „že jsem udělal chybu, když jsem se s tebou začal bavit. Nepochybuju, že se tvůj bratr objeví, pokud tě to tedy nějak utěší."

Vstane, nakloní se, aby vzal surikata za tlapu, a odejde, brzy se ti ztratí v davu. Při pohledu na ně nedokážeš určit, kdo vede koho. Neohlédne se – nad jeho odchodem se vznáší děsivá definitivnost.

Nad mohutnými hradbami bledne slunce a do přístaviště se na noc vracejí vzducholodě: obrovské vznášející se velryby, které z nozder vyrážejí vodík. Slunce – nafialovělé, žhavě červené a kovově zelené – se ti propaluje do srdce.

Kapitola pátá

Ráno se přihlásí oslnivým východem slunce pronikajícím polozataženými závěsy, vítaným zjištěním, že je víkend, a zaklepáním na dveře.

Klepání se ozve ještě jednou, i navzdory časné hodině. Hodíš na sebe župan, dvěma rychlými pohyby si učešeš vlasy, zamumláš pokyn kávovaru. A zase to klepání – jako by klepalo dítě, spíše potichu, ale sebejistě. Kdo jiný než dítě by nepoužil zvonek?

Konec dohadů. Zatleskáš a dveře se začnou otevírat, stahují se odshora a pomalu se ubírají dolů. Ve výšce očí pořád nic není. Potom: pohnulo se tam něco? Něco modrého? Objeví se špičky modrých uší. Co se to vine vzhůru: modrý kousek hadice nebo ohebné trubice?

„Kdo je to?“ zavoláš, ačkoli se to za několik vteřin dozvíš.

„Doručovatel,“ ozve se přidušená odpověď.

„Čeho?“

Když odpověď uslyšíš, objeví se ti také před očima, protože dveře se zcela otevřou a před tebou stanou ganéša a surikat, kteří si vůbec neuvědomují, že si je prohlížíš jednosměrným zrcadlem.

Tmavomodrý ganéša má na sobě cylindr a zoufale zastaralý smokink. Ubohý surikat je oblečený pouze ve své vlastní srsti. Ganéša smekne a jediným plynulým pohybem si cylindr předá z horní pravé ruky do dolní pravé ruky, do dolní levé a potom do horní levé. Modrý chobot se mu mezitím hýbe jako zvědavý

had. Má jasně zlaté oči, z úst mu vyčnívají dva drobné kly. O něco níže se mu kulatí modré břicho a krátké nohy má zakončené plochými chodidly.

Tak moc se podobají kresleným postavičkám, že očekáváš, že budou špatně nadabovaní, že se budou pohybovat zrychleně, že budou skotačit a žvatlat jako mizerně vyrobené hračky. Zábava. Podřízenost. Komedie. Ale tak to není. Stojí před tebou a čekají, až jim budeš věnovat pozornost. Jejich Uhlazenost, jejich zdvořilost tě děsí. Je to tanec, jemuž nerozumíš, vzorec chování, který se neopakuje příliš často na to, aby se jeho loděnkovité já zabydlelo v záhybech tvého mozku. *Nicholas přesně takové tvory vytvářel…*

Když promluví, jejich hlasy ti do uší vniknou jako špendlíky, a když promluvíš ty, špendlíky ti propíchnou jazyk. „Pojďte dovnitř."

Pustíš je dovnitř, protože na ně nevěříš. Nejsou skuteční. Zdají se ti. Ty jsi sklo dveří a chvilku uvažuješ, jestli tohle znamená být holografií, jestli tohle znamená být příběhem, který dospěl ke svému konci. Jediné zachvění, jediná slza a ty se roztříštíš na tisíc vzpomínek.

A potom se derou dovnitř jako bezduší, hrubí klauni. Mluví na tebe, zatímco ty nevěřícně posloucháš.

„Nicola? Nicola Germaneová?" zeptá se ganéša. „Programátorka Nicola Germaneová?"

„Ano," odpovíš poněkud ohromeně.

„Dovolte, abych vám předal," začne ganéša a všemi čtyřmi končetinami, v dokonalé souhře, pokyne surikatovi. Začne ještě jednou vysokým, zpěvavým hláskem podobným Listově či Bardmanově hudbě. „Dovolte, abych vám předal… *dárek*, pozornost, přátelské gesto od Quina, největšího ze všech Umělců Života, poněvadž Sidrachova přítelkyně je i Quinovou přítelkyní."

Pohlédneš na surikata. Ten se sklopenýma očima, servilní řečí těla pořád trpělivě snáší tvůj bedlivý pohled. Chceš se rozesmát. Je to komická, neskutečná postavička podobná vzpřímené lasici. Vycpaná hračka. Banalita.

„Zatím nemá žádné jméno," pokračuje ganéša, „protože pojmenovat toto milé stvoření je už vaším úkolem, slečno Germaneová. Potřebuji pouze, abyste mi potvrdila, že přijímáte

tento dar, který, mohu-li poznamenat, obdrží jen málokdo.“ Ganéšova třpytivá očka ti zároveň jakoby dávají na vědomí, že se ti žádná jiná možnost než přijetí daru nenabízí. A na okamžik tě tato očka zmrazí svým kontrastem – na rozdíl od surikata v nich nenacházíš žádnou servilnost, uznání tvé nadřazenosti. Nezračí se v nich dokonce náznak pohrdání, opovržení?

„Ano,“ slyšíš, jak říkáš, „ano,“ a přeješ si, abys měla lepší důvod než prázdné „proč ne“.

Jedna věc je jistá: nemáš v úmyslu pouštět ho ven z bytu. Nick se rozhodl koupit surikata a zmizel. Sidrach pracuje pro Quina, který vytváří surikaty, a Sidracha obestírá tajemství. Nick dostal osobní pozvání k návštěvě Quina. Dal mu toto pozvání Sidrach? Ty teď máš surikata. Zmizíš?

Ranní slunce za oknem zamrzlo. Připadá ti, jako bys ty sama vytvořila ticho, jež dusí svět.

Je to legrační stvoření. Je roztomilé a rozkošné. V prvních chvílích, kdy s ním přicházíš do kontaktu, si myslíš, že je to vycpané zvíře, které jsi v dětství nikdy neměla. Svádí tě k mazlení a cítíš k němu dosud nepoznanou náklonnost. Je tak bezbranné, tak vytržené ze svého prostředí (ať už je jakékoliv). Na okamžik si vybavíš obrázek zmučeného kotěte se složenýma očima, ale tento surikat je zdravý, ladný tvor hořící zvědavostí. Nicholas by ho nazval uměleckým dílem. Uměním Života. A ano, surikat je poměrně mrštný, ale Uměním bys ho nenazvala. Když ho tak obcházíš a on obchází zase tebe a navzájem se oťukáváte, napadá tě, že na umělecké dílo je příliš hloupoučký. Je to protivník, nebo spojenec?

Kdyby to byl člověk, mlčení, s nímž si ho prohlížíš, by působilo nezdvořile, ale člověk to není. Není to ani zvíře a ty na to nesmíš zapomínat – není to ani lidská bytost, ani zvíře. Co je tedy zač? Co jsi ty zač? Proč se s takovým tvorem cítíš spřízněná?

Možná takovou spřízněnost necítíš jen ty; vždyť navzdory zákazům uplatňovaným vůči bionýrům jsou surikati běžnější než kdy jindy. Někteří lidé – jak jsi viděla v holovizi – s nimi dokonce žijí v jedné místnosti. Každá čtvrť má svoje zákony, jak s nimi zacházet.

„Myslím, že ti budu říkat Salvador,“ řekneš, „podle velmistra Mrtvých umění a kmotra Umění Života.“

„A jak mohu říkat já vám?“ zeptá se surikat.

Ty však nejsi připravená. Přiložíš si prst ke rtům, v gestu, které surikat napodobí. Nejsi připravená. Pořád si ho prohlížíš.

Salvador má kompaktní muskulaturu, jež v tobě v kombinaci s chytrýma černýma očima a pohotovou, energickou hlavou, probouzí nejistotu. Nedokážeš určit, zda se díváš do očí minulosti, současnosti či budoucnosti. Je to tvůj předek, současník či potomek?

Nakonec dojdeš k závěru, že Salvador je na umění příliš přirozený, je příliš přirozený, aby se dal vůbec považovat za důsledek neumělé manipulace genů a chromozomů. Nelze na něho aplikovat žádnou estetiku kromě estetiky evoluce. Díváš se na budoucnost. Budoucnost poté, co zmizí města, zhasnou jako světla vzducholodí dosedajících na zem k nočnímu odpočinku.

„Nahradíte nás,“ promluvíš a není to ani smutná představa, spíše zproštění se odpovědnosti, úleva.

„Paní?“ Surikat se tváří nechápavě, naklání hlavu na stranu.

„Máte krátkou srst,“ řekneš dráždivě. „Tónované, světle hnědé barvy s černými šmouhami. Máte ostré a zbroušené zuby. Měříte asi metr dvacet, vážíte devadesát kilo čisté svaloviny. Mrštně se pohybujete. Jak to děláte?“

„Co, paní?“ Salvador umí nasadit úzkostlivý výraz i navzdory vší té srsti.

„Stát vzpřímeně. Chodit vzpřímeně. A neříkej mi ‚paní‘. Říkej mi Nicolo.“

„Dobrá tedy. Nicolo. Je to hybridizací. Klokaní a gorilí geny.“

„Gorilí geny?“ To se pozoruhodně blíží kacířství, ale nyní, když nefunguje ústřední vláda, existuje osmnáct různých interpretací zákona.

Je možné vytvořit člověka z gorily? Nemůžeš se zbavit dojmu, že před sebou nemáš žádný pohyblivý počítač, naprogramovaný k výkonu tvých nařízení. Máš před sebou autonomní výtvor.

Salvador, povzbuzený tvou reakcí (tento tvor tě už „čte“), se vrhne do učebnicového popisu svého živočišného druhu, kterému naslouchá jen na půl ucha.

„Surikati, Nicolo, se původně vyskytovali v Africe del Sur a jsme blízkými příbuznými mangust a šelem z čeledi promykovitých.“

„Žádná z těchto šelem mi nic neříká,“ odpovíš, ale hned dodáš: „Pokračuj,“ když na Salvadorově tváři zaregistruješ výraz zmatku a úzkosti.

„Ano, Nicolo. Ty a já jsme v podstatě vzdálení příbuzní a pro náš vztah by bylo dobré, kdybys o mně uvažovala jako o svém vzdáleném předkovi…“

Vida, otázka předchůdců a potomků je vyřešena!

„… je známa naše tradice sevřené společenské struktury a jsme pevně organizováni. Domovinu jsme mívali na místě bývalé pouště Kalahari. Chovali jsme se vlídně ke svým mláďatům, láskyplně jsme si s nimi hrávali a nekompromisně chránili svá společenství. Měli jsme pohotové a bystré mozky a představovali jsme ideální subjekt pro genetické vylepšení. První prototypy vytvořil Madrid Sybel, ale teprve Quin nás obdařil plnou inteligencí, neměnností a dlouhověkostí. Sybelova práce s…“

„Dobrá dobrá,“ řekneš a promneš si oči. „Je ještě moc brzo ráno. Porozhlédni se tu. Projdi se. Víc mi toho povíš později.“ Mimoto jsi se Sybelem už byla obeznámená. Potřebovala ses něco dozvědět o Quinovi.

Salvador s hlubokou úklonou dohovoří a potichu se rozhlédne po obývacím pokoji, zatímco ty si naliješ trochu kávy a posadíš se na pohovku.

Nejvíce Salvadora zaujme akvárium. Dokolébá se k němu jen s letmým pohledem na další zařízení bytu. Cestou k akváriu přejede tlapkami po tvé sbírce raritních obchodních disků. Potom se dívá, jak ve svém vězení líně plavou miniaturní plachtobřiši s modrými ploutvemi.

„Rybišky,“ pronese s nelíčeným potěšením a potom s radostným úsměvem, při němž mezi čelistmi vysune růžový jazýček, dodá: „Ry-bi-škýýý!“

„Ano, *rybičky*,“ opravíš ho.

Uvědomíš si, že se zároveň usmíváš i mračíš. Salvador je až příliš roztomilý. Musíš si dávat větší pozor. Připomeneš si plachá zvířata v Tolstého čtvrti, pižmový pach v Nicholasově bytě. A co ses dozvěděla o Quinovi? Hlavou ti bleskne nápad.

„Salvadore,“ zavoláš z pohovky.

Surikat se k tobě připlíží s obsidiánovým pohledem stále upřeným na akvárium.

„Ano, Nicolo.“

„Řekni mi všechno, co víš o Quinovi.“

Salvador zlehka nakloní hlavu a řekne:

„Proč to chceš vědět?“

Vida, odchylka. Klopýtnutí. Odhalení. Má smysl pro zvědavost, nebo se snaží ochránit svého stvořitele. Jak na svého stvořitele pohlíží?

„Nesluší se, abych se na Quina ptala?“ zeptáš se a už přemýšlíš, jak daleko Salvadorovo kličkování povede. Rychle a silně ti buší srdce. Najednou se ti zrychlí pulz.

Salvador se dívá přímo na tebe, přímo do tebe: ani nemrkne.

„Ne, Nicolo. Tak to není. Můžeš mi položit jakou otázku chceš. Jsem tvým služebníkem ve všech ohledech.“

Teď už se bojíš – ačkoli se nic nezměnilo. Surikat je pořád stejný, tvůj byt je pořád stejný. Tvé odhodlání dostane nový impulz, když si vzpomeneš na Nicholase, jak je někde ve městě, ztracený, sám, možná zraněný.

„Jsem jenom zvědavá, Salvadore. Kdo je Quin?“

„Quin je můj stvořitel,“ odpoví Salvador váhavě. Je to podezíravost? Úžas? Do hlasu se mu vetřelo ještě něco jiného. „Quin je dítě v temnotách, chlapec sám v parku, jenž vyčesal vazbu a osnovu masa do média svých tužeb. Je polibkem ze tmy.“

To, že uslyšíš, přes půlku města, slova, která jsi našla napsaná Nicholasovou rukou v Tolstého čtvrti, kde se skrývají zvířata a nechtějí ukázat tvář na světle… Co to znamená? Je to tvůj zmučený výkřik. Co to znamená? Otázky už tě unavují.

Surikat na tebe civí s výrazem očekávání. V jeho otevřených ústech vidíš malé, ostré zoubky.

„Můžeš říct ještě něco?“ zeptáš se.

„Nic jiného nevím, paní.“

„Jsi si jistý?“

„Ano…“

Polibek ve tmě. Nevěříš na náhody. Každý rozstřikovač ve městě běží podle pevně stanoveného časového plánu. Každý vlak je naprogramován na návrat v určitou hodinu. Pokud tato

slova pocházejí od surikata, potom to není žádná náhoda. Někdo jej naprogramoval, aby splynula z jeho jazyka do tvých uší.

Někdo ví, žes zašla do Nicholasova bytu. Někdo toho ví mnohem víc než ty. A ty uvažuješ: nastala chvíle, kdy se mám oprostit, dovolit bratrovi odplout v ústrety svému osudu? Čím dál více jsi si vědoma, že nelze podnikat žádné polovičaté kroky.

Když odejdeš ven vyřídit nějaké věci, Salvador stojí před plachtobřichy a tvář mu zalévá absurdní výraz úžasu.

Pozdě odpoledne po návratu domů zjistíš, že Salvador uklidil celý byt. Je v něm dokonale čisto; utřel prach za holovizí, na židlích, stole, na pohovce. Celý byt prostupuje vůně šeříků a vanilky. Dokonce zasadil travnatý koberec a dostatečně dlouho před tvým příchodem ho zalil, takže když přecházíš do své ložnice, je příjemně měkký, nikoli vlhký.

V ložnici otevřeš kabelku, vytáhneš laserovou pistoli, kterou sis koupila cestou domů. Je tmavě šedá a tupá. Dokáže odstřelit hlavu na vzdálenost sto padesáti metrů. Neodpoví ti na žádnou otázku, ale těší tě svou neměnností. Netvoří ji stíny a mučivá vodítka. Ještě důležitější je, že se s ní cítíš bezpečná. Začneš ji zasouvat pod polštář, ale to nemá cenu – Salvador ji tam najde při stlaní. Raději ji necháš v kabelce. *Stačí zamířit a vystřelit*, řekl ti prodavač.

Když se vrátíš do obývacího pokoje, Salvador už tě očekává, na hlavě komickou kuchařskou čepici, v jedné tlapce nejistě sevřenou lžíci. Ucítíš horko, plody moře, rozpouštějící se sýr.

„Večeře je hotová," řekne a pokyne ti, abys zaujala místo u stolu.

„Nejsem si jistá, jestli se mi líbí, že se ujímáš kuchyňských povinností." Sundáš si červenou bundu a pověsíš ji na opěradlo židle. „Vlastně *vím*, že se mi to nelíbí."

„Ale Nicolo," namítne Salvador zjevně dotčený, „toto je má role: být ti k službám."

„Teď se o tom nebudeme hádat. Mám hlad."

Salvador připravil mísu mořských řas obloženou kraby a několika výhonky pampelišky. Nemáš tušení, kde pampelišku sehnal. Pampelišku jsi neviděla už celá léta. Když usedáš ke stolu, při vůni jídla se ti seběhnou sliny.

Jakmile Salvador přinese talíře, zeptá se: „Mám jíst s tebou, nebo v kuchyni, Nicolo?“

„Tady,“ odpovíš. „Chci se zeptat na další věci ohledně Quina.“

Posadí se a pustí se do jídla – jí velmi způsobně, tlapíma rukama jemně zachází s příborem, nabírá si drobná sousta; spíše než směsice mořských řas ho zajímá příloha z krabích klepet (která zkušeně rozlamuje).

„Kde jsi sehnal toho kraba?“ zeptáš se. „A jak jsi za něj zaplatil?“

Salvador se široce usměje a ukáže ostré špičáky. Jeho plně obnažené zuby na tebe nijak nezapůsobí; už máš zbraň.

„To je moje tajemství,“ odpoví.

To tedy je.

Sníš několik soust. Jídlo se ti rozpouští v ústech; zelenina se sýrem chutnají ve vzájemné kombinaci výtečně. Kde by se dal v dnešní době sehnat krab?

Rozhodneš se, jak budeš pokračovat v dotazování.

„A teď mi, Salvadore, určitě už můžeš říct o Quinovi víc, než co bylo v těch nádherných verších z dnešního rána.“

„Samozřejmě, Nicolo.“

Očekávala jsi další tajemnou odpověď, odraženou otázku, další vyhýbavé kličkování.

„Neříkal jsi dnes ráno, že víc už toho nevíš?“

Surikat sklopí hlavu a zakousne se do krabího klepeta. „Nevěděl jsem, Nicolo. Ale když jsem zašel do Kanálové čtvrti usmlouvat nějakého toho kraba, zastavil jsem se ve veřejném archívu a pustil jsem se do menšího… pátrání. Udělal jsem něco špatně?“

Nasadí sklíčený výraz, ale ten na tebe nepůsobí, protože se pořád snažíš zjistit, co je neuvěřitelnější – že veřejný archív umožní přístup *uměle vytvořené bytosti*, nebo že Salvador věděl, jak se dostat k informacím.

„Tak mi to teda pověz,“ vyzveš ho.

Salvador přikývne. „Jak si přeješ. Můj stvořitel přišel do Venissu z Baltakazaru uprostřed kolapsu, během období bezvládí, kdy zuřila válka mezi nadzemím a podzemím. Musel se psát rok…“

„Ano. Tohle všechno vím. Co Quin?“

„Quin vyrábí biologické produkty. Má smlouvy se všemi osmnácti nadzemními čtvrtěmi jako dodavatel ganéšů jako poslů a strážců. Smlouvy uzavíral i s podzemím, ačkoli s jejich podrobnostmi nejsem obeznámen.“

„To je všechno? Ke všem těmto informacím ses mohl dostat i sám.“

„Ano, Nicolo. Chceš ještě trochu těch řas?“

„Ne. Znáš Sidracha Begolema?“

„Ne, Nicolo.“

„Znáš Nicholase Germanea?“

„Mám zítra v archívu k oběma jménům sehnat potřebné informace?“

„Ne!“

Vstaneš tak rychle, že židle nemá čas zareagovat a zavrže na podlaze. Odejdeš do obývacího pokoje a posadíš se na pohovku. Salvador přijde za tebou.

„Nech mě o samotě, Salvadore,“ řekneš. Na úrovni očí se surikat jeví svalnatější, nebezpečnější. Než bys stačila vykřiknout, už by tě držel pod krkem.

Zatemníš okno, v němž jsou vidět matná, ke zkáze odsouzená světla města, a naťukáš si scénu se skákajícími pseudovelrybami. Jejich píseň – hluboká a zvučná – přehluší Salvadorovu odpověď.

Chvíli se na tebe dívá a potom se odkolébá do kuchyně, aby se pustil do umývání nádobí.

Kde se v tom všem ukrývá tvůj bratr? Proč sis vpustila tohoto tvora do bytu?

Svět se nyní pohybuje rychleji, vražedněji, ale Nicholas v jeho středu zůstává pořád nehybný. Ve tváři se ti objevuje výraz strašlivé nesmiřitelnosti. Dovedeš tuto záležitost až do konce. Nakonec je to přece jen tvůj bratr. A nyní hoříš neukojitelnou zvědavostí. Sice hluboko v břichu pořád zakoušíš děs, pořád cítíš strach, ale je to lepší než necítit vůbec nic…

Tvůj normální život ubíhá dál bez ohledu na současnou situaci, jako by nepřítomnost tvého bratra nerespektoval. Po zbytek noci nevěnuješ Salvadorovi pozornost. Ráno odmítneš nabídnutou snídani. Horečnatě pracuješ, abys dodržela všechny termíny, odsouváš Nicholase do vzdálených zákoutí mysli.

Během dne dvakrát vyvoláš Sidracha, ale jeho osobní holoobrazovka zůstává vypnutá. Pořád vidíš před očima jeho tvář, když s ním vyrovnal krok ten surikat.

Při obědě využiješ času, aby ses pokusila zjistit další věci o Quinovi, ale už o něm nic neexistuje. Quin svou přítomností obklopuje město, pohlcuje ho, avšak ve městě samém se o něm ničeho nedopátráš. Skoro ti to připadá, jako by ho jeho výtvory definovaly do takové míry, že se nikdo neobtěžuje zaznamenat, kdo ve skutečnosti je, a všichni se budou radši spoléhat na pověsti, na narážky, na nepravdivosti. Je zákeřný jako chemikáliemi prosycený vzduch, který sem vane od moře – neviditelný, a přesto všudypřítomný. Jak se můžeš utkat s někým takovým? Jak se dostaneš přes jeho stráže?

Přemýšlíš a trápíš se až do večera, kdy se vrátíš domů k další výtečné večeři. Salvadorovi s tou jeho otravnou servilitou. Jsi princezna z pohádky v pohádkové věži obsluhovaná zvířetem, které je, pod srstí, ve skutečnosti člověk.

Té noci nemůžeš usnout. Upadneš do polospánku, z něhož tě vyvede ozvěna hlasu tvého bratra, který se ti snaží něco sdělit. Ve tři hodiny na spánek rezignuješ a posadíš se na okraj postele. I navzdory regulaci teploty se ti čelo orosí potem. V tom okamžiku Salvadora nenávidíš. Nenávidíš i Sidracha, za jeho neochotu říct ti pravdu. Sidrach řekl: „*Udělal jsem chybu*…“ Bylo chybou vpustit si Salvadora do bytu?

Úplně tě probudí až cvaknutí vstupních dveří. Hned tě napadne, že jsi opravdu slyšela bratrův hlas a že se prosmýkl zabezpečovacím zařízením. Ale mnohem pravděpodobnější je, že se do bytu dostal skutečný vetřelec.

Pokradmu vstaneš, zahalíš se do županu a vytáhneš z kabelky laserovou pistoli. Po špičkách dojdeš ke dveřím a opatrně je pootevřeš. Do bytu svítí půlměsíc a poskytuje ti dostatek světla, abys spatřila, jak se přes koberec v obývacím pokoji plíží tmavá silueta.

Vykročíš z ložnice, udeříš do vypínače a zvoláš: „Stůj, nebo zemřeš,“ a zamíříš pistoli na… Salvadora.

Nepřestáváš na surikata mířit a ten jen zamrká v náhlém světle.

„Prosím tě, Nicolo, neděs se,“ řekne Salvador. Natáhne ruku. „Vidíš? Šel jsem počkat na čerstvé kraby. Vždyť ti tak chutnali.“

Krabí klepeta surikatovi bezmocně svírají hladkou srst.

„Ve tři ráno?“ divíš se. „Jsou tři ráno a ty jdeš shánět kraby k večeři?“

Salvador zabodává oči do země, a když opět vzhlédne, cení tesáky a oči mu žhnou jakousi nevyzpytatelnou emocí.

„Nicolo,“ pronese jemně, „jestli si myslíš, že funguju špatně, musíš to říct Quinovi. Jestli si myslíš, že lžu, musíš to udělat. Je docela možné, že jsem nějak vadný. Nejsem schopen monitorovat stav vlastní mysli.“

Povzdechneš si a ruku s pistolí svěsíš podél boku. „Běž spát, Salvadore. Běž… prostě spát.“

„Děkuji ti,“ odpoví Salvador a proklouzne kolem tebe do kuchyně.

Kapitola šestá

Vy jste byli vždycky dva jako jeden: Nicola a Nicholas, společně jste se nořili do kolektivní paměti. Žiješ život někoho jiného. Žiješ život někoho jiného. Existuje tu stínový život, samostatný svět – vidíš ho v zrcadlech, kde se tvůj odraz úplně neshoduje s tvou živoucí podobou, kde tvoje pohyby nejsou zcela synchronizovány s tím *druhým, s* tímto *tvorem,* který není tebou. *Stín zabitého brkoslava.* Měsíc ti přechází přes srdce. V Tolstého čtvrti se zvířata shromažďují uprostřed trosek a rozvalin, už nejsou plachá.

Vidíš ho ve skle, kde se odsouvá tvůj poloodraz, aby odhalil, tvému pohledu koutkem oka, další život, další, ještě přízračnější Nicolu žijící další život. Tak to je: jsi duch ducha, rychle vyprchávající vzpomínka. Vůně ničeho ve vánku – bledé údy stromů na holoobrazovce, vzpomínky na zvuky na chodníku, průzračnost ozvěny tvé ruky na zábradlí. Pocit, který tě zalévá, je tak čistý, tak jednoduchý, jako by se malíři podařilo s použitím průsvitných barev proniknout do nitra plátna, a ty jsi jeho odraz. Necítíš strach. Necítíš nenávist. Necítíš smutek. Necítíš úzkost. Necítíš lásku. Necítíš závist.

Když se odvrátíš, abys našla ochranu před tímto šílenstvím, před zrcadly, sklem, jedinou útěchu nalezneš ve stínech – a právě ve stínech opět ucítíš Nicholase. *Dva jako jeden.*

Příští noc si jdeš lehnout brzy. Zamkneš dveře do ložnice, převlečeš se z věcí, v nichž jsi byla v práci, do černých kalhot, černé halenky a černých bot a přes halenku si ještě přehodíš

modrou bundu. Pistoli si vložíš do kapsy na vnitřní straně bundy. Do vnější kapsy si vložíš holografický mapový vyhledávač.

Potom čekáš.

Chvíli slyšíš jen cinkání nádobí, které Salvador ukládá do myčky. Po cinkotu se rozhostí ticho. Padá na tebe únava. Cítíš se trochu pošetile – odkdy je z tebe špionka? Potom však uslyšíš dobře známé cvaknutí dveří a podíváš se na hodinky: jsou dvě ráno. Ještě chvilku počkáš, potom vyjdeš z ložnice a rychle vyklouzneš ze dveří bytu – na sedmdesáté čtvrté poschodí svého věžáku. Výtah je prázdný. Sjedeš do přízemí a vyjdeš na ulici. Doufáš, že se ti ještě neztratil.

Ulice se hemží provizorními vznášedly obchodníků svobodného trhu. Nad vším blýskají neony křiklavých odstínů růžové, fialové, zelené a modré. Takřka oslepená si nasadíš sluneční brýle. Strkají do tebe lidé ve všemožných typech oblečení, v tmavých až černých řízách s ozdobnými pokrývkami hlav. Do nosu ti vniká zápach tisíce drog: všehochuť závislosti. Jeden muž na tebe vylije svůj nápoj. Jedna žena vykřikne: „Zasraný zkurvený mrtvouměnský děvky!“ Nad hlavami lidí se do výšky šedesáti metrů zvedají městské hradby ozářené zelenými reflektory, osvětlené také soupeřícími ohni hradebních stráží. Přivázané vzducholodě vrhají na davy lidí stíny.

Na chvilku se zastavíš, neboť tě město drtí způsobem, který sis nedokázala představit, zoufale se rozhlédneš z jedné strany na druhou. Prokleješ se za svou pitomost. To už jsi ho ztratila?

Zaplaví tě nesmírná úleva, když si všimneš, jak známý huňatý ohon a zadek nastupují na pohyblivý chodník ani ne dvacet metrů před tebou. Začneš se tlačit davem, odstrčíš muže, který na tebe vylil své pití, a na chodník se ti podaří naskočit třicet metrů za Salvadorem, z něhož vidíš jen chumáč, chocholku srsti mezi změtí nohou. Laserová pistole v kapse tvé bundy najednou skoro nic neváží, ani zdaleka by tě nestačila uchránit před městem. Jsi sama. Nikdo z tvých přátel neví o Nicholasově zmizení. Neví to ani policie. Kdybys teď zmizela, Nicholas by zmizel s tebou: nakonec nejsi jedna, jste dva a město je jediné nekonečno – bludiště, křišťálové zrcadlo, rozbitá hračka, chuť nestráveného času.

– a surikat, o němž věříš, že je Salvador, seskočí z eskalátoru a ty si lokty zběsile razíš cestu mezi chodci, podaří se ti vystoupil, na správném místě a vrhneš se do změti lidí na popraskané betonové rampě. Dobře známá Salvadorova silueta před tebou zajde za roh.

Když za něj zajdeš i ty, octneš se v prázdné slepé uličce.

Slabě se zasměješ, zahihňáš se, odfrkneš si. Zůstaneš stát na místě, s očima upřenýma na opačný konec uličky, na holičkách, co si máš teď počít. Tělo ti zaplaví dosud nepoznaný klid. Hlučící dav, jemný sykot vznášedel, prskání masa v pouličním stánku s občerstvením – všechno odezní a zůstane jen dunění v uších, blyštící se kapka vody na můstku přes stoku, záblesk světel uvnitř hlavy.

Kam se poděl? Otázka se odplouží do ticha. Dojdeš na konec uličky. Odpadky. Popelnice k uskladnění odpadků. Shnilé potraviny, sladkokyselý puch. Láhve, střepy. Holá zeď, rezavě červená, která se vysmívá tvému snažení.

Opřeš se o ni, ohlédneš se do chaosu hlavní ulice, a když se zeď rozplyne, když jí *propadneš*, zjeví se ti podivný dvojitý obraz – že jsi tu už byla, noc co noc jsi sem pronásledovala Salvadora, pokaždé jsi skončila v této uličce a až do tohoto okamžiku jsi nedokázala přijít tajemství na kloub… ale už nemáš čas na nic kromě skutečnosti, že se propadáváš zdí, šmouhou barev, šedí zastiňující ti pohled na ulici, a potom, když přistaneš na jakési tvrdé ploše, nad sebou spatříš hvězdy – hvězdy! – a po stranách zelený přísvit.

Dopadneš tvrdě a náraz ti vyrazí dech. Začínáš chápat, že zeď byla hologram, začínáš si uvědomovat, že zatímco lapáš po dechu, Salvador se na tebe může vrhnout. I navzdory šoku prudce vyskočíš na nohy, šedou zeď máš za sebou a před sebou… les.

Jak můžeš vyložit sen, který není snem? Máš pocit, jako bys našla tajnou místnost v dobře známém domě. Opravdu jsi znala toto město?

Stojíš na vyvýšené plošině a před tebou se vine cestička z bílých oblázků. Třpytí se v měsíčním přísvitu a svažuje se do údolí temných jedlí. Slyšíš zurčení tekoucí vody, a když přimhouříš oči, mezi stromy zahlédneš malý červenobílý most. Mírně se klene nad čímsi, co musí být rychlá bystřina. Tlumeně

si tu broukají cvrčci a cikády. Slyšíš svistot nočních ptáků, pisklavé poletování netopýrů na pozadí modročerné oblohy. Na pozadí hvězd, tmy se dmou bílé podbřišky roztroušených mračen.

Tuto svatyni, tento padesát metrů široký pás divočiny, svírají z pravé i z levé strany mrakodrapy, vpředu však hraničí s obzorem, a proto musí ústit až na pobřeží.

Sytá vůně jedlí na tebe působí jako zjevení a s ní i samo ovzduší: čisté a čerstvé. A měsíc – měsíc není zahalen agresivním žlutým příkrovem smogu, naopak, vrhá silnou zář na jedle a celý les zbarvuje stříbřitým odstínem.

Nicméně i navzdory spanilosti okolní scenérie zaznívá ve cvrkotu cikád naléhavost a ty se cítíš odhalená, zranitelná. Po Salvadorovi není ani památky, ale mohl by tě sledovat – a co když za tebou někdo nebo něco přijde uličkou na plošinu?

Pustíš se po pěšině, zprvu se jen vratce kolébajíc po zářivých bílých kamínčích. Velice rychle se však octneš mezi stromy, které stojí tak těsně u sebe, že jen tu a tam zahlédneš šmouhu oblohy zakrytou větvemi. Napadá tě, že vnímáš přelud – ulička a její zazděné ústí musí být skutečné a ty nyní pouze sníš, sníš, sníš.

„Jak to mohl někdo ukrýt? Jak?“ Jsi v takovém šoku, že slovo proneseš nahlas. Pod nesmírně zručně vytvořeným holografickým štítem a za nesmírných nákladů – vnímáš nejen manipulaci, iluzi, ale také to, že v tomto prostoru nikdo nikdy nežil, že tento prostor v rámci města nikdy neexistoval. (A druhá otázka, ta, na niž nechceš znát odpověď, zní: Proč bylo tak snadné sem vstoupit?)

Kvůli nejrůznějším programovacím projektům jsi prostudovala tisíc plánů města – mapy, výkresy, schémata rozvodných sítí – a přesto ti nikdy nic nepřipadlo nepatřičné, nikdy sis nepomyslela: „*Tady* je mezera. Tady bylo *něco* odstraněno.“ Nikdy jsi v srdci necítila odpovídající prázdnotu.

Úplně nejhorší je, že toto místo je nádherné, tak nádherné, že bezděčně jihneš před jeho *správností*. Vánek jemně vanoucí mezi stromy přináší vůni moře smíšenou s palčivým aromatem udusaného jehličí. Zde mohou žít plachá zvířata z Tolstého čtvrti poté, co opustí stovku svých skrýší, aby se mohla procházet ve svitu měsíce, po bílé pěšině, k mořskému břehu.

Na pěšině za zády uslyšíš, jak něco drtí oblázky. Lekneš se, seběhneš z cesty, schoulíš se za jedlí, vytáhneš pistoli.

Zvuky zesílí a brzy se v záři měsíce z příkrovu smogu a nemoci vynoří dvě tmavé postavy. Jedna, ta se zvlněným, zkrouceným nosem, musí být ganéša. Druhá, ta vyšší a ostře řezaná jako lasice, musí být další surikat. Oba tvorové projdou kolem tvé skrýše, v dobrém rozmaru supí smíchem a rozmlouvají jazykem cvakání, hvízdání a štěkání. Když jsou sami, nehovoří lidskými jazyky. Proč taky? Světlo se jim na tělech odráží v modrozeleném odlesku. Je silně cítit surikatí pižmo.

Jakmile projdou, pokradmu vylezeš z úkrytu a najednou se cítíš nechráněná… Jedle zanedlouho prořídnou, nahradí je podivné, husté křoví a poté šlachovité kořeny plazící se po poloslané půdě, připomínající svou konzistencí bahno. Bílá kamenitá pěšina tě zavede k opravdovým bahenním naplaveninám úzkému pásu, který přiléhá k bystřině tekoucí pod mostem. Z bahna se na tebe dívá milion očních stopek: tisícovky krabů cvakají klepety a sledují každý tvůj pohyb. Z krunýřů se jim linou přízračné odlesky.

Přejdeš most. Voda je tmavomodrá – není v ní ani stopa po chemikáliích, musí tu tedy být účinný filtr – a zahlédneš v ní stříbřité mihotání podivuhodných ryb: tříokých a tak šupinatých, že ti připadají, jako by byly potažené zbrojí. Mumlají si a špulí ústa jako starci a v jejich apatických pohybech rozeznáš ledově studenou inteligenci.

Za mostem se kolem tebe opět seskupí jedle. Surikatí pižmo je cítit tak silně, že zápasíš s nutkáním kýchat. Mezi stromy pableskuje světlo, jež nepochází z měsíce. Jdeš za ním. Každým krokem zacházíš do kulis jakési prapodivné pohádky. Ze světla, rozptýleného a zároveň soustředěného, čiší magično. Ostře v něm vystupují jedlové větve. Zaplavuje zemi leskem, který se stále více barví do zlatova. Brzo ho budeš muset zastínit, obejít, ačkoli se k němu chceš přiblížit, až si budeš jista útočištěm nějakým rozlehlým keřem, nezvykle silným kmenem stromu. Ze světla se line smích, šveholivý hovor a opakovaně i výskot mučeného zvířete. Vzduch se hemží můrami a brouky, kteří se jím propalují v hmyzí mlze.

Nakonec mezi větvemi postřehneš pohyb, uslyšíš jednotlivé hlasy, ačkoli jazyk ti i nadále zůstává nesrozumitelný. Potom, skryta za větví, která, jak se obáváš, musí být pro daný účel směšně malá, se ke světlu *připlížíš* a zastavíš se těsně před mýtinou, jež má odhalit všechna svá tajemství.

Bradou škrábeš o zem a máš vysílené ruce. Mezi větvemi, kde ti do tváře fouká vítr, zahlédneš v popředí velmi živé shromáždění surikatů a ganéšů, ozářené sérií lampionů; samé gestikulující tlapy a choboty svíjející se jako hadi, obklopené přívalem cvakání, hvízdání a švitoření, které musí podle intenzity interakce vyjadřovat stejně intenzivní smysl. Několik mladších surikatů se navzájem spokojeně obírá a s naježenou srstí se dovádivě honí po mýtině. V pozadí se mihotá světlo hologramu, které sleduje sedící skupinka surikatů a ganéšů. Pomalu kloužeš pohledem z předního plánu k prostřednímu plánu, kde se pokoušíš najít Salvadora, k hologramu v pozadí. Hologram je zpočátku pouhým sledem obrazů, z nichž jsou některé dokonce ještě černobílé a pocházejí ze starobylých plochých médií, jako byly fotografie či film. Avšak obrázky jsou stále tytéž a zvuky jsou stále tytéž: strašlivá muka, strašlivá bolest… na pozadí tržiště bere jakýsi muž dlouhý, zahnutý nůž a postupně stahuje z kůže živého psa; obratně mu několika rychlými tahy odřezává kožich, zatímco pes vřeští a poté už bez srsti vypadá jako čerstvě narozené štěně, se zavřenýma očima, rozechvělé a ukňučené – růžové a zranitelné a v šoku, a když muž přejde k dalšímu psovi, ten první – v extrémním přiblížení – mizí neobřadně v přichystaném pytli zákazníka jako balík rýže… štěňata visí z telefonních sloupů… pískomilové jsou zaživa páleni na pekáčích… myši jsou vhazovány do vřícího vosku za účelem vytvoření exponátu Umění Života… scény z pustin za městskými hradbami, kde zvířata lapají po dechu, kašlou a dožívají v prostředí plném chemikálií a toxických zplodin… surikati jsou bodáni do lebek ovládacími pákami a potom naváděni svými lidskými mučiteli, aby se navzájem trhali na kusy…

Nedokážeš se dívat příliš dlouho. Nesmíš. Je to příliš strašné… Když víš, že sneseš další pohled, spatříš, že už to nejsou zvířata: řada přišla na lidi – mučené, zohavené, popálené, rozčtvrcené, otrávené plynem… a sedící surikati a ganéši

kupodivu reagují nejzřetelněji na tyto výjevy, s takovým fyzickým odporem, že někteří odvracejí hlavu jako ty, v šoku a znechucení. Zakrývají dětem oči, jak by to udělal každý odpovědný rodič…

Proběhne tebou vlna chladu. Co si mohou myslet o druhu, který přivedl svět do této slepé uličky? Když se na ně díváš, když sleduješ jejich rozhovory, zachvacuje tě panika, která nemá nic společného se strachem z odhalení. Podaří se ti ji zvládnout – byť ti kolotá pod kůží, krátí ti dech, zalévá ti dlaně potem. Kradeš se zpátky mlázím, až je ze světla opět jen mihotání v temné zeleni a opět se za tebou klikatě vine bílá oblázková pěšina.

Potom tě zachvátí opravdový strach, sevře tě pod krkem, zvedne tě do vzduchu – a ty utíkáš, koušeš se do jazyka, abys nekřičela, chvíli běžíš po pěšině, chvíli mimo ni, neuvědomuješ si, že si málem vymkneš kotník nebo že tě do tváře švihne větev. Zapomněla jsi na Salvadora, Sidracha, Nicholase i Quina. Záhy spatříš třpytící se plošinu a přidáš do kroku, vyskočíš na ni a hologramem se vrhneš zpátky do slepé uličky. Jsi zpátky v zápachu, puchu, znečištění města. Pálí tě na plicích. Bolí tě nohy.

Zastavíš se, aby ses nadechla. Nyní ti dochází, že i během paniky k tobě promlouvala jedna část tvého mozku. Pravila v šoku stejně hlubokém, jako byl šok psa stahovaného z kůže: *Nejste nadřazení. Nejste nadřazení.* Protože Quinův Šanghajský cirkus neznamená nic jiného než: váš zánik.

Lidé, které míjíš cestou domů, ti, jež jsou ovládáni a jež vládnou – uvědomují si, že si někdo uzurpoval jejich místo? Že je *vyhnal?* Za jak dlouho to vytuší?

Kapitola sedmá

Později, v tvém bytě. Miluješ světla v noci, ticho nároží, pixilaci kapek rosy na okenním skle. Miluješ v chladu dotyk teplých pokrývek na své kůži. Miluješ, jak tvoje prsty poznají rychleji než tvůj mozek další krok, když jsi pohroužena v programování. Miluješ vzrušení ze sexu, třeba i s hologramem. Miluješ, miluješ, miluješ… a přesto je z tebe takový duch, strašíš ve svém bytě, čekáš na Salvadorův návrat. Držíš v ruce pistoli. Sedíš na pohovce v obývacím pokoji. Na stolku opodál stojí hrnek s kávou.

Hrnek s kávou, pohovka – jsou to velmi běžné, obyčejné věci – a ty přesto čekáš ve snu, který není tvým bytem. Sníš ve světě, který není tvým světem, a máš pocit, jako bys to všechno už kdysi zakusila – tuto cizost, tento pocit zapomnění.

Naprostá jasnost tvého okolí i navzdory zjevením dnešní noci tě přesvědčuje, že jsi v říši stínů. V nepřítomnosti světla. *Přišel ze tmy, zjevení…* Zhasla jsi světla. Co máš na vybranou? Dáváš přednost realitě rozlehlého lesa, jemného mostu, bílé oblázkové pěšiny. Dáváš přednost měsíčnímu svitu. Dáváš přednost všemu, co ti bude upřeno. *Zvířata čekají v Tolstého čtvrti, pod listím, a větvemi a cihlami…*

Zámkem dveří proklouzne průkaz totožnosti. Dobře známý pach. *Dva jako jeden – Nicholasova přítomnost jako stín, absence – definovaná prostorem kolem něho, definovaná tím, co není on.* Kartička klouže zámkem. Kartička klouže zámkem. Dveře se pomalu otevírají.

Salvador rozsvítí. Ve tváři se mu zračí sklíčenost, která se ještě prohloubí, když tě uvidí, jak sedíš na pohovce. Nese tašku A kraby.

„Ahoj, Nicolo," pozdraví tě.

„Salvadore. Nemohla jsem usnout."

Neodpoví, přejde do kuchyně, položí tašku s kraby na kuchyňskou linku.

„Další krabi?" zeptáš se. Laserovou pistoli máš ukrytou u boku, pod polštářem.

V panelovém osvětlení kuchyně má Salvador zarudlé oči, nikoli jantarové. Přijde zpátky do obývacího pokoje, postaví se před tebe, s oknem, s noční oblohou za zády. Už nevíš, co vidíš, když se na něho díváš.

„Nicolo," řekne. „Nicolo. Jak si myslíš, že jsem hloupý? *Já vím,* kde jsi byla. Cítím to z tebe."

Mezi tebou a tvým strachem se rozkládá plocha, obrovský prostor.

„Propadla jsi uličkou. Ubírala ses po bílé oblázkové pěšině k mostu a viděla jsi naše světla a našla jsi nás."

Usměje se – nebo snad cení zuby? Jestli k tobě udělá ještě jeden krok, zastřelíš ho, ať se směje, nebo cení zuby.

„Byla jsem tam," přiznáváš. Záleží na tom, co mu nyní řekneš? „Bylo to krásné. Bylo to *nádherné." A* to tedy bylo, ach, a jak! Krásné a nádherné a strašlivé.

„Drahá moje," řekne Salvador něžně, skoro láskyplně, „neměla jsi to vidět. Neměla jsi za mnou jít."

„Nikdy o tom nikomu neřeknu. Kdybych o tom někomu řekla, Salvadore, přišli by a zničili by to."

„Ty jsi programátorka z Pevnosti, Nicolo. Zničí to bez ohledu na to, co řekneš."

Vycení zuby a zatne a uvolní přední tlapy. Má zarudlé oči. Zasměje se – sípavým smíchem prostoupeným divokostí.

Jak může být tak rozpolcený? Tak něžný a smutný a zároveň tak zmítaný zlostí? Odpověď tě překvapí: *protože je to plnohodnotný člověk.*

Obchází tě a ty se napůl zvedáš z pohovky a namíříš na něho pistolí.

„Jestli tu zbraň odložíš," zavrčí, „zabiju tě rychleji."

„Znám Sidracha,“ odpovíš. „Znám Nicholase. Oba pracují pro Quina. Quin je tvůj pán. Jestli teď odejdeš, nenahlásím tě.“

„Nikoho neznáš. Jsem Quinův velvyslanec a přišel jsem si pro tebe.“

„To chceš být tak krutý jako ti *lidé* v té vaší holografické přehlídce? Být stejný jako ti nejhorší z nás?“ a ve tvých slovech zazní zvláštní ozvěna, pocit, že všechno už bylo řečeno.

A zase ten smutek v jeho pohybech, v jeho hlase: „Abychom se ochránili, musíme být krutí. Promiň, Nicolo, ale dohániš mě k tomu.“

Vypálíš z laseru, netrefíš se a zapálíš koberec. Síla výstřelu tě srazí na zem. Vběhneš za pohovku. Když se vzpamatuje a vrhne se na sebe, vystřelíš ještě jednou. Paprsek ho zasáhne uprostřed skoku; dopadne na pohovku. Má zčernalou srst, z levé přední tlapky mu zbyl jen pahýl – ale zase k tobě vyrazí a vrhne se ti po krku. Zuby mu scvaknou dva centimetry od tvé pokožky, ucítíš na krku horký dech. Pak se ti surikatí zuby sevřou kolem zápěstí. Kousnutí necítíš, jen okamžik, když sevření poleví, stáhnou se mu křečovitě končetiny a dopadne zpátky na pohovku, se zavřenýma očima, se zčernalou celou levou stranou těla, se srstí potřísněnou krví. Je mrtvý? Má na kahánku.

Upustíš laser. Procházíš se po obývacím pokoji. Opět se ti před očima objeví obrázek psa staženého z kůže. Nedokážeš si ho vyrvat z hlavy.

Roztržitě hasíš oheň, a třebaže ti poslední plameny ošlehnou nohy, nic necítíš. Snažíš se nedívat na nehybný, spálený tvar na pohovce. Nemůže být skutečný. Tvůj život nemůže být skutečný. Měsíční svět není měsíční svit. Akvárium je modrozelený přelud. Skutečný je pouze les u moře. Skuteční jsou pouze nervózní krabi na bahnitém břehu. Nicholas – i Sidrach – by ti teď mohli porozumět. Porozuměli by tvému osamění. Jak nesmírně ti oba dva chybí. Jak nesmírně je oba dva teď potřebuješ.

V tichu se ostře rozezní zvonek u dveří. Otevřeš jenom na své straně, aby nikdo nemohl vidět dovnitř – a rozpláčeš se. Na chodbě stojí Nicholas.

Otevřeš dveře a před tebou stane tvůj bratr. Oblečený v rozedraném nepromokavém plášti vypadá tak neuvěřitelně

vyzáble, tak neuvěřitelně *staře* a vyčerpaně, že hlesneš: „Ach, Nicholasi, co to s tebou udělali?“

Chceš ho obejmout, ale stojí naprosto strnule, s rukama spuštěnýma podél těla, vlasy, několik dnů nemyté, mu zplihle visí z hlavy, takže ho nakonec, z jakéhosi důvodu, obejmout ani nedokážeš.

Místo toho mezi slzami řekneš: „Měla jsem strašné obavy,“ a potom čekáš, když vidíš, že se něco chystá říct. Slova ze sebe nedokáže dostat. Zakopávají a chvějí se mu na jazyku, tvář se mu kroutí úsilím dát jim náležitý tvar.

„Co mi chceš?“ ptáš se. „Co se stalo, Nicholasi?“ A natáhneš ruku, abys ho uklidnila. Nedokážeš dokončit věty, které zůstávají nevyřčené.

Při dotyku se křečovitě stáhne a ruce se mu svíjejí v nepřirozených gestech. Potom se mu podaří tělo ovládnout, a ačkoli koktá, pochopíš, co chce říct: „P-p-povím t-t-ti n-n-něco o min-městě.“

„To je v pořádku,“ konejšíš ho a obejmeš ho (tohle už jsi kdysi dělala), i když ti rozechvělýma rukama, takřka nezvladatelnýma (uvolníš se, protože víš, že nastal konec) nahmatá krk.

Vzpomínka natolik prchavá, že rychle pohasne, takto bez boje. Byt se rozplyne pod tlakem na tvůj krk a ty jsi světlem, jež se na sebe rozpomíná, světlem setrvávajícím na stínu, světlem toužícím po sobě. Na tom místě jsou všechny vzpomínky jedno, a ačkoli nejsi v klidu, ačkoli prahneš po vůni chemikálií v Kanálové čtvrti, po dotyku milence, po tlukotu vlastního srdce, nemůžeš říct, že máš čas na lítost, na omluvy, na rozhřešení, ale jen na tuto poslední myšlenku: že sis přála udělat mnohem a mnohem víc. Zabolí atomy, zazívá propast a potom stoupáš vzhůru, v náručí někoho jiného, vlévá se do tebe světlo a za ním… světlo.

Jak zoufale se snažíš zapamatovat si barvu růží na jaře.

III.
SIDRACH

„Uprostřed jejího soucitu a hrdinství bylo její srdce kompasem, který věděl kdy a kde ztroskotám."

Giant Sand

Kapitola první

Jestliže ji Sidrach miloval, když žila, miloval ji více, déle, dále, když si myslel, že je mrtvá…

„Růžím se teď tak daří díky těm čmelákům, které pro mě udělal Quin. Víte, je to od něho nesmírně *pozorné*, když mi takto vychází vstříc…“

Další dokonalý den na dokonalém panství Lady Ellingtonové, ve čtvrti, jež se tu rozkládala sama pro sebe, na dvou stovkách akrů lesů a zahrad, s vlastním policejním sborem, který měl za úkol odhánět hladové davy obětí svobodného trhu shromážděné za zdobnými branami.

Zdi pseudozámku Lady Ellingtonové byly zhotoveny z bílého pseudomramoru, váza na římse nad sedátkem u okna zase z toho nejvybranějšího čirého plastového polymeru, zatímco Lady sama byla poněkud… *umělá.* Titul „lady“ přijala za součást svého jména jako poctu – nebo, jak si myslel Sidrach, aby jí nekřivdil, jako výsměch – nějaké zemřelé aristokratce. Levé ucho měla dokonale bílé a ostře kontrastovalo se svraštělostí ucha pravého. Levá ruka bez vrásek – hbitá a živá, dokud nepřecházela do opuchlého, bledého zápěstí – měla za svou zdeformovanou družku jakoby ptačí pařát, jenž Lady Ellingtonové visel z pravého zápěstí.

Mezi palcem a ukazováčkem její úžasné nové levé ruky Sidrach zaregistroval dobře známou skvrnku: načervenalé mateřské znaménko ve tvaru růže. Zůstal na něj bez mrknutí hledět.

„… velice vám děkuji, že jste se zastavil na kontrolu," říkala Lady Ellingtonová. „Návštěvy mívám jen velmi zřídka, když…" A bla-bla-bla.

Když se Sidrach dál díval na znaménko, napadlo ho, že ho Quin poslal na její panství proto, aby toto znaménko, toto nádherné, dobře známé znaménko, poznal. Zatímco Lady přikyvoval a odpovídal na otázky týkající se Quina a surikatů, v hrdle se mu zkondenzovalo studené a trpké zoufalství. Civěl do levého oka Lady Ellingtonové, do náhrady tak modré, jako byly modré *její* oči. Tak modré, jak chtěl, aby bylo modré moře doléhající na stěny kanálu.

Uvažoval, zda si toto oko uchovalo nějakou vzpomínku na svou předešlou majitelku, zda teď opravdu pořád nahlíží oknem do *její* duše. Má milá, má milá, rozebraná na kousky.

Oči se mu zalily slzami, a když mu začaly kanout po tváři, nijak se je nepokusil zastavit. Ústa měl před Lady stále pevně a úzkostlivě stažená jako předtím. Přikývl, zdvořile se pousmál.

Potom už ani Lady Ellingtonová nemohla ignorovat svědectví vlastního modrého oka a postupně umlkla – ve svém bílém, porézním, umělém zámku možná vůbec poprvé.

Jediným zvukem na onom místě byl cinkot Sidrachových slz dopadajících na okraj cínové číše, již držel v rukou. Lady nemohla nikdy porozumět výrazu v jeho tváři – směsici lásky a nenávisti, které v něm soupeřily, když na ni hleděl a, skrze ni, pak na Nicolu.

Domníval se však, že toho ví dost, aby zmlkla – pochopila, že muž před ní prošel zásadní proměnou. Ale dovedla by i přesto pochopit, jak se musí Sidrach ovládat, aby jí holýma rukama nerozdrtil lebku a nevydloubl jí z puklého očního důlku oko své milé?

Na cestě do pekla se Sidrach zastavil ve svém bytě – starém dvouúrovňovém bytě nedaleko kanálů, vybaveném automatickými dveřmi, které se před ním otevíraly jakoby stále neochotněji. Doma našel svůj oficiální průkaz: stříbrný odznak se siluetou zvířete splývajícího s člověkem. Umožňoval mu bezpečný průchod všemi sférami Quinových obchodních aktivit.

S odznakem v ruce našel po chvilkovém šátrání pod úzkostlivě ustlanou postelí i svou pistoli. Neměl násilnickou

povahu, ale svou zbraň měl rád ze stejného důvodu, proč v mládí nenáviděl důlní stroje. V elegantním, aerodynamickém tvaru pistole se skrývala uhlazená funkčnost. Nebyla ani těžkopádná, ani neohrabaná; perfektně mu sedla do ruky. Koupil ji použitou starší model současného sortimentu laserových pistolí –, lesklý kovový povrch, kdysi zlatavý jako slunce, už nabyl mosazné ho odstínu. V určitém světle pistole zářila, a než se jí Sidrach vůbec dotkl, už dlouhá léta sloužila, což v něm probudilo ještě větší lásku, neboť se s ní pojí i historie, minulost, kterou pistole dokázala vyjádřit pouze přesností své střelby, jemnými vrypy na hlavni, omšelým zabarvením. Nikdy z ní na nikoho nevystřelil. Zastrčil si ji za opasek.

Vešel do maličké koupelny a vsunul hlavu pod ledovou vodu z kohoutku, až se mu rozhořely líce. Potom začal vší silou bouchat v koupelně pěstí do stěny a přestal, až když v něm uspokojivá bolest otupila pocit viny i tu další, hlubší bolest.

Jakmile se opět octl venku, na vzduchu prosyceném popelem, ukryt v černém nepromokavém plášti, vrhl se do ulic bez ohledu na další účastníky provozu: razil si cestu mezi chodci a neohroženě vstupoval před vznášedla. Každý, kdo se mu pokusil postavit do cesty, se od něho dočkal nesmlouvavého a strašlivého pohledu.

Zanedlouho vstoupil do slepé uličky, odhodlaně prošel hologramem, kolem náhle se zjevivšího nápisu QUINŮV ŠANGHAJSKÝ CIRKUS a položil ruku na dveře, které se otevřely v reakci na jeho odznak.

Uvnitř žhnula matně modrá umělá světla a ve skleněných klecích se choulila zvířata, jejichž spánek zmírňoval dusivou atmosféru stovky mísících se pachů. Quinův terminál ležel zhroucený na pultě svého klína, jako by se díval přes okraj na pomalé, smutné tváře miniaturních orangutaních lidí. Ve vzduchu se třpytila smítka prachu a zvolna se snášela k zemi. Spal. Zemřel. Odpočíval. Dnešek se obešel bez potenciálních zákazníků, kteří by přišli zhlédnout jeho představení. Z natažených rukou terminálu viseli fialoví pavouci, otroci svých snovacích bradavek.

Sidrach rozsápal Quinův terminál na krvavé pásy masa. Rozbil skleněné klece. Polámal nohy zvířatům, zakusoval se jim do boků, až měl zuby celé od krve.

Tohle všechno *chtěl* udělat. Dlouho v dlouhém tichu upíral oči na pomalu se otáčející pavouky, ruce svěšené podél těla zaťaté v pěsti.

Potom prošel kolem terminálu do poloslaného nesvětla zadních místností. Holografická obrazovka počítače k němu odrážela červený přísvit; už byl aktivovaný a čekal. Sidrach se rychle podíval do obou místností za počítačem. Byl sám. Posadil se k zařízení a po několika napjatých okamžicích našel potřebné záznamy. Operaci se Lady Ellingtonová podrobila na svém panství před třiačtyřiceti hodinami. Dárcovské orgány pocházely od „klientky“ identifikované pouze jako BDXFM 1000-231, v současné době držené v „úschovně živých“ ve skladišti na páté úrovni známé pod označením Sladeova orgánová banka. Quin uzavřel se Sladem dohodu, která mu usnadňovala disponovat s náhradními orgány. Sidrach chladně, klidně analyzoval situaci. Pokud byly záznamy přesné, potom byla Nicola pořád mezi živými, ale jelikož se operace odehrála před dvěma dny, mohla od té doby utrpět další újmy, které ještě nebyly zaznamenány v orgánové bance.

Rty se mu zkřivily krutým úsměvem. Už bylo jasné, co musí udělat. Nic nemohlo být jednodušší – nebo šílenější. Musí ji uloupit. Musí se vnořit do podzemí a sám ji vyvést zpátky na povrch…

Vytiskl si její klientské číslo, zastrčil si ho do kapsy pláště a vřítil se do hlavní místnosti.

Quinův terminál už na něho čekal. Hlavu měl otočenou na stranu, aby lépe viděl. Ledovýma modrýma očima a krutým úšklebkem se Sidrachovi vysmíval. Jemně se mu mihotaly řasy. Sidrach náhle spatřil tisíce metrů skály, které ho oddělovaly od skutečného Quina, a zaplavila ho závrať, strnul hrůzou nad rozsahem Quinovy moci.

„Byl jsi na návštěvě u povedené Lady Ellingtonové?“ zeptal se ho Quin. Monotónní hlas. Mručení probuzených zvířat za skly. Fialoví pavouci tančící na koncích svých loutkových provázků.

„Ano, navštívil jsem ji.“

„Dopadlo to, jak jsi očekával?“

„Nic jsem neočekával.“

„Miloval jsi ji?“

„Lady Ellingtonovou? Ne.“

Terminál se úděsně ušklíbl, řekl: „Dobrá, dobrá,“ a zmlkl.

Sidrach počkal, dokud hlava opět nespočinula na pultu. Potom prošel kolem tvorů ve skříních, dobře si vědom, že ho sledují jejich oči, oči všech zdejších mutantů, všech zbídačených schránek chromozomů.

Dveře Nicolina bytu byly pootevřené. Jen s drastickým vypětím vůle v sobě zadusil zoufalství, které mu provrtávalo myšlenky jako chodbičky prokousané červotočem, a položil si zásadní otázky. Zabil ji z nějakého důvodu Quin? Unesl ji někdo kvůli orgánům, které Quin náhodou odkoupil? Do mysli se mu už začala vkrádat temnota světa pod zemí. Nyní se z něho stal detektiv. Nyní za sebou zabouchl dveře.

Uvnitř zjistil, že někdo rozbil akvárium a všechny Nicoliny rybičky leží už dlouho mrtvé v hezkých obrazcích nehybného masa. Linul se z nich odporný puch. Kousek stranou objevil na koberci tmavou skvrnu, ale když si přidřepl a dotkl se jí, prst zůstal suchý. Krev? Víno? Omáčka na špagety?

Potom si prohlédl ryby. Některé byly napůl snědené, ohryzané ostrými zuby. Při pohledu na chumáče srsti smíšené se zapáchajícím rybím masem mu na mysli vytanula představa surikatů. Byli tu? Zavětřil. Pokud ano, mrtvé ryby překryly jejich zápach.

Pohovku někdo přednedávnem odsunul. Ještě byly čerstvé otisky, kde nohy tlačily do koberce. Na pohovce našel laserovou pistoli – elegantní nový model –, úhledně zasunutou do polštáře v levém rohu. Nechal ji, kde byla, ale vytáhl svou vlastní zbraň. Ticho se mu začínalo vkrádat pod kůži. Pod pohovkou našel další záhadnou rudou skvrnu. Už se neobtěžoval zjišťovat, co je zač.

Když se stahoval zpátky ke dveřím, všiml si stop po boji. Jeho opatrný vstup do místnosti nemohl způsobit v koberci hrubé zářezy, nemohl na něm zanechat bahno.

Vešel do kuchyně, na lince našel pět zahnívajících krabů s ochablými očními stopkami, s rudými a popraskanými klepety.

Už zůstávala jen ložnice. Dveře byly zavřené. Za těmi dveřmi se nacházely vzpomínky – na noci strávené rozhovory a milováním, milováním a rozhovory, až obě tyto činnosti

splynuly a zůstaly neoddělitelné jako jejich těla. Leží tam její tělo: na posteli?

Váhavě zmáčkl tlačítko u dveří. Ty se odsunuly. Ložnice byla prázdná. Posadil se na postel. Nezaregistroval žádné důkazy o výtržnosti nebo rvačce. Podíval se pod postel. Nic.

Už se chystal vrátit do obývacího pokoje, když znenadání zaslechl šustot, křečovitý pohyb ze šatníku. Opatrně se k němu přiblížil. Zaposlouchal se u dveří. Nic… a přece… otevřel dveře, pistoli namířenou přímo do jeho středu… a objevil úplně normální skříň na šaty s botami a starými vycpanými zvířaty poházenými na dně. Zvířata představovala starobylou investici. Nicola je přechovávala už dlouhá léta. Pomalu odhrnul šaty a namířil na zadní stěnu. Ze tmy se na něho nic nevyřítilo. Ze tmy na něho nevypadlo žádné tělo.

Podíval se na vycpaná zvířata. Nicola měla medvěda, králíka, surikata.

S velkou opatrností přiložil hlaveň pistole surikatovi k temenu hlavy.

„Jestli se pohneš, je po tobě," hlesl.

„Rybišky," ozvala se přidušená odpověď a surikat se nekontrolovatelně roztřásl.

Sidrach ustoupil, v natažené ruce pistoli, jejíž hlavní pořád mířil na surikatovu hlavu. Surikat křivil tvář v neustálém děsu z očekávaného výstřelu.

„Rybičky dobréééé," řekl odtažitě se skelným pohledem. A proč by ho neměl mít skelný? Celou levou stranu těla mu odstřelila a kauterizovala nějaká laserová zbraň. Surikat byl v šoku.

„Nicola. Znáš Nicolu?"

Surikat se potměšile pousmál ústy plnými krvavých bublin. Vzhlédl k Sidrachovi. „Nicola rybičky už nepotřebuje."

Chvilku to Sidrachovi trvalo, ale poznal, se kterým podtypem má tu čest: model městský zabiják. Quin plánoval, že bude varianty tohoto podtypu prodávat špionážním službám šesti městských vlád. Ale co dělá takový surikat v Nicolině bytě?

„Nejseš na tom zas tak bídně," poznamenal Sidrach, „bohužel jsi mi ale padl do rukou."

„Paneee?" a surikat se málem převrátil na bok.

Sidrach ustoupil, s pistolí stále neochvějně namířenou na surikatovu hlavu.

„Chci říct, že tady máš spoustu hardwaru," odpověděl a použil silně disperzní vlnu, aby surikatovi spálil tělo a ponechal mu pouze krk a hlavu, která spadla na hromádku popela. Navždy v ní zůstal vrytý výraz podobný úžasu.

„Rybiškýýý!" ozval se zmučený, zaražený výkřik.

Sidrach odseknutou hlavu opatrně zvedl za jedno hladké ucho a odnesl ji do kuchyně. Hlavy zabijáckých modelů byly v případě mimořádných okolností uzpůsobeny k soběstačnosti a po odtětí mohly ještě několik dní žít. Ačkoli byl surikat v šoku, ačkoli trpěl dezorientací a možná měl i poškozený mozek, pořád mu mohl být k užitku. Mohl posloužit jako vhodný nástroj pomsty.

V kuchyni Sidrach nalezl běžné permanentní lepidlo a za surikatova skučení a prskání jím potřel kauterizovaný pahýl krku. Prohledal skříňky, našel malý talíř a surikatovu hlavu na něj položil. Zatímco lepidlo odvádělo svou práci, hlavu nehybně držel.

Díval se surikatovi do očí, nyní ostrých a projasněných bolestí, a řekl: „Je mi u prdele, jak ses doteď jmenoval. Od této chvíle se jmenuješ Jan Křtitel, ty hajzle jedna." Bez jakéhokoli důvodu se zachechtal, pak se ale náhle zarazil, protože za chechtotem cítil vztek, zlobu, které si musí za každou cenu nechat na později. Na všechno dojde.

Surikat odpověděl: „Já tě zabiju. Poslechnu si, jak ti oči cvrnknou o mé zuby."

S využitím funkce kleští kuchyňského nástroje chytře nazvaného Vše-v-jednom Sidrach surikatovi vytrhal všechny zuby. Surikat nad touto nejnovější potupou párkrát zakvičel. Sidrach mu zastavoval krvácení utěrkou, až se surikat začal dusit, a potom ho nechal být.

„Svině," sykl Sidrach. „Co tě vede k přesvědčení, že se nějak lišíš od grotesků venku v pustinách? Co tě vede k přesvědčení, že se lišíš od nějakého mimořádně složitého stroje?"

V kuchyňských skříňkách našel ten největší igelitový sáček, udělal do něj větrací otvory, strčil do něj surikata a celý sáček si vecpal do obrovské kapsy na pravé straně pláště.

„Teď se, Jene Křtiteli, vydáš pod zem," prohlásil. „Myslím, že na světle už toho víc neudělám."

Sidrach pojedl v restauraci v Kanálové čtvrti, aniž věnoval pozornost přidušenému úpění, které mu vycházelo z kapsy, a podivnému pohledu, který na něho upíral číšník. Neobyčejně se mu pročistila hlava, jako by se mu podařilo odvrhnout všechny pozůstatky vlastní minulosti.

Mohutné hradby obklopující město se do něho otiskovaly s přesností hraničící s mikroskopičností: věděl, že by mu stačilo lehounce přivřít oči, a byl by na jejich slepé, časem ošumělé stěně schopen rozeznat každou skvrnku, každý dolíček. Barvy, které ubíhaly pod podlahou restaurace, zářily intenzitou, již si z dřívějška nebyl s to vybavit – oranžovými odstíny živými jako plameny, modrou barvou odrážející oblohu, která by ho svou nezměrnosti v jediném okamžiku mohla rozdrtit.

Vítr od moře mu přinášel do nosu tak pestrou paletu vůní, že při pouhém dýchání cítil, jak se v něm probouzí život: určitě to byl palčivý závan soli a poněkud tlumenější vůně mořské vody, ale v podkresu také sladkost, která mu připomínala Nicolin oblíbený parfém. Copak si tuto líbeznost nikdy neuvědomoval, nebo kolem něho byla neustále přítomna?

Nyní už věděl, že jeho osudem je opět sestoupit do podzemí. Nebyla to žádná vrtkavá náhoda, žádná zdrženlivá shoda okolností – byl to osud a on k němu poběží tak rychle, jak bude moci, s ústy zkřivenými v úšklebku. Nedokázal uvěřit, že může podlehnout takovému uspokojení, že může brát *všechno* za takovou samozřejmost; dokonce i vůně, pachuti, ozvěny.

S podivnou kombinací nedočkavosti a liknavosti dojedl mořského okouna s bramborem, a ještě si řádně vychutnal každé sousto, pak plácl na stůl útratu a odešel – pokud věděl, tak navždy.

Kapitola druhá

Dolů do podzemí. Nebyl tam už deset let a kdoví, jak se mohlo za jeho nepřítomnosti proměnit, pokřivit, permutovat. Napadlo ho, jak by to mohlo napadnout dítě, že podzemí po jeho odchodu vlastně vůbec neexistovalo, bylo jen noční můrou, z níž se mu nakonec podařilo probudit. *Proč* mělo takové místo existovat, byla otázka beznadějně propletená s dalšími otázkami, ztracená kdysi dávno v podzemních chodbách. Občas byly slyšet vzdálené, slábnoucí výkřiky, které však záhy přehlušila změť milionu dalších hlasů šeptajících o přežití. Co leželo pod zemí? Určitě ne jeho minulost.

Úzká ulička. Pruh oblohy sevřený mezi vysokými budovami. Hojnost odpadků – plechovek, shnilých potravin, plastových krabic, mrtvých zvířat –, které nějaký excentrik jednoduše nepřehodil za hradby. A pod odpadky klíče od starého království: starobylý vchod pro údržbu – pouhý průlez s poklopem, který by kdokoli po krátké námaze zvedl rukou. Věděl o normálnějších vstupech, ale při použití tohoto by se obezřelý člověk mohl nikým neodhalen vyhnout hned dvěma podzemním úrovním. Okamžik překvapení mohl hrát klíčovou roli.

Zatímco stál u okraje, utichl vítr, v okolním vzduchu zesláblo rachocení a syčení vznášedel a dokonce i Jan Křtitel zanechal marného vrtění. Sidrach slyšel pouze své vlastní povrchni nádechy. Kulatý šedý poklop rostl a rostl, až se stal

světem. Sidrach si představoval, že z hlubin pod ním slyší zvuky pod zemí, linoucí se na povrch otrávit sluneční světlo. Vycházely tiše a slabě, ale postupně získávaly na síle, jako lehoučký sen se měnily v těžkou noční můru.

Na druhé straně průlezu na Sidracha čekala vlhká hromada slimáků a červů; právě jejich slabé kňouravé výkřiky zaslechl a teď na jeho návrat domů čekala jejich pulzující šedá masa. Obraz náhlé tmy prolezlé červy. Kapání vody. Ozvěna skřípotu obrovských strojů. Tma. Ostré, syčivé zvuky z holovidů, mihotajících se zeleným světlem, linoucí se zpoza zavřených dveří v uzavřených chodbách. Tma. Ať se to, co ho čeká v podzemí, snažil jakkoli racionálně vysvětlit, věděl, že na něho čeká jeho vlastní, osobní Peklo. Řídil autovlaky přes poušť a viděl věci, které by si nikdo jiný ve městě nedokázal ani představit, ale udělal by cokoliv, aby se do podzemí nemusel vracet. Nechtěl tam. Nepůjde tam.

Jediným pohybem vypáčil portál, skočil do otvoru, chytil se žebříku, který se po jeho stěně táhl do hlubin, a poklop za sebou zavřel. Přitisknutý ke kovovému žebříku poslouchal, jak ve tmě doznívá ozvěna třesknutí. Zaškrábal po nepříjemně vlhkém poklopu nehty, ale teď už by ho neotevřel, protože zůstal uzamčený zvenku.

Nezbývalo mu než zatnout zuby a vydat se po žebříku dolů, aniž jen tušil, zda po něm neleze něco zdola *vzhůru*, zda se k němu něco neplouží tmou, aby mu přichystalo nemilé překvapení. Poloslaným, zatuchlým vzduchem rezonoval dusot jeho bot. Do očí se mu řinul pot. Měl pocit, že už tak těsný prostor kolem žebříku se na něho ještě více hroutí. Pohyboval se stále horečnatěji. Jen s vypětím vůle zpomalil dech, aby se nepustil příčlí a nesklouzl dolů do… čeho?

Konečně se pod ním objevil konec žebříku a k němu přimknutá plošina. Zaplavila ho úleva. Slezl na plošinu a zhluboka, rozechvěle se nadechl. Prošel první zkouškou. Zvládl svůj strach.

Rozhlédl se kolem. Dvě strany plošiny byly obehnané zdí. Jedna ústila do tmy. Přímo před ním se táhla otevřená výtahová šachta. Výtah, žhnoucí slabě zeleným přísvitem, se zasekl mezi dvěma podlažími, na půl cesty k dolní hraně otevřených dveří.

Byl cítit po staré rzi a novém oleji. Pod ním byla propast: šachta, která se mohla táhnout dolů tři nebo tři sta úrovní.

Sidrach k šachtě přistoupil a položil ruce na zubatý plechový okraj výtahu. Kdyby se mohl pořádně zapřít, možná by se do výtahu mohl vytáhnout.

Vrhli se na něho shora a ze tří stran – podle kňouravého zvuku čtyři odporní malí spratci. Stáhli ho na zem tak blízko k šachtě, že se musel od okraje odvalit dřív, než mohl vůbec pomyslet na obranu. Dva měli místo nohou pahýly, a když se odkutálel od šachty, jednoho ze znetvořených útočníků rychlým, surovým pohybem nohy odkopl na žebřík. Další, podivně tělnatí, se ho křečovitě drželi a vlhkým a nepříjemným dechem mu do tváře ječeli slova v jakémsi degenerovaném jazyce. Měli paráty. Měli zuby. Měli nůž, který se zlomil, když se jeho nositel pokusil Sidracha bodnout, ale narazil jen do laserové pistole. Jeden Sidracha udeřil do ledvin, stiskl ho do lepkavého sevření jako gekon. Druhý se mu pokusil praštit hlavou o tvrdou kamennou podlahu, ale buď měl Sidrach hlavu tvrdší než kámen, nebo se jeho útočník nemohl příliš natáhnout, protože výsledná rána ho pouze omráčila. Třetí spratek mu přidržoval levou ruku a šacoval mu kapsy, měl však smůlu, že narazil na Jana Křtitele, který se mu zakousl do prstů. Spratek zaječel a Sidrach využil jeho nesoustředěnosti k tomu, aby vymanil ruku ze sevření. Nahmatal pistoli, vypálil do vzduchu a seslal na všechny spršku kamínků. V kratičkém záblesku světla zahlédl bledou, holou hlavu, zářivé oči, mihotající se jazyk.

Stejně rychle jak ho napadli, byli spratci zase pryč. Na zemi se bezmocně zmítala jen odťatá hlava Jana Křtitele a cvakala čelistmi.

Sidrach vyskočil, přitiskl se k žebříku, připraven po něm rychle vyšplhat nahoru. Ale nebylo to třeba – oba dvounozí netvoři už skočili přes okraj šachty. Před Sidrachovýma očima se přes něj radostně – jako by v nějaké formě rituální sebevraždy – přenesli i oba beznozí výtržníci.

Sidrach doběhl k šachtě a zadíval se do ní. Pod sebou spatřil, jak mu z očí ladně mizí padáky neúspěšných banditů, podobné bledým kloboukům hub zářícím ve tmě. Namířil do šachty, ale v posledním okamžiku kohoutek nezmáčkl.

Místo toho se vyšvihl do výtahu, stiskl D, aby se vydal na nejnižší úroveň, nastavil možnost ‚spěšný návrat' a uvolnil nouzovou brzdu. Jakmile se dal výtah s rachocením do pohybu, seskočil zpátky na plošinu.

Zvedl talíř s Janem Křtitelem a posadil se ke stěně vedle žebříku. Cítil se trochu potlučený, měl roztržený ret, částečně vymknuté pravé zápěstí. Když se narovnal, nahmatal rukou něco hladkého. Přitáhl si věc k očím, aby si ji v matném zelenavém přísvitu prohlédl.

„Cože?" zvolal k Janu Křtiteli. „Vždyť to je bomba. Ti malí parchanti se mě chystali vyhodit do povětří."

Podíval se na Jana Křtitele a Jan Křtitel se podíval na něho.

„Proč?" zeptal se Sidrach. „Proč byl v Nicolině bytě surikat typu zabiják?"

Jak Křtitel se ho pokusil kousnout do prstů.

„Jaký důvod může mít tvoje mlčení? Nejsi zvíře. Nejsi robot. Umíráš?"

Jan Křtitel odpověděl: „Ona si *myslela*, že jsem zvíře. Myslel jsem si, že je schopna genocidy."

Sidrach vecpal surikatovi váleček hlavně hluboko do levého ucha. Surikat zaječel, zaklel, začal nesrozumitelně blekotat.

„Věděl jsem, že jsi neúplný," poznamenal Sidrach.

Právě v tom okamžiku výtah dospěl s mohutným kovovým zaskřípěním na dno šachty a ránu doprovodily nejméně dva výkřiky.

Sidrach zvedl Jana Křtitele a řekl: „V rozhovoru budeme pokračovat později." Vstrčil si hlavu zpátky do kapsy. Celý rozbolavělý se postavil na nohy.

„Vítej v podzemí," zasmál se, ale jeho smích zněl jako tříštící se sklo.

Nyní se Sidrach vnořil do zvláštního stavu, v němž svět existoval v povzdeších a pauzách, takže zmizely jednotlivé intervaly mezi událostmi a jeho činy nabyly chladné a smrtící preciznosti: existovala jen místa, kam došel, a místa, kam dojít teprve měl. Jakmile odešel, okamžitě se ocitl ve svém dalším cíli. Cestou na pátou úroveň se neurčitě rozpomínal na nepřítomnost a přítomnost světla, dotyky kůží v natěsnaných chodbách různorodých společenství, pro něž byl bledým

duchem, rychle se vzdalujícím, následovaným ohromnými, prázdnými chodbami. Nejednou ho zastavila nějaká místní odvážná ruka zákona a dotázala se ho, co mezi nimi pohledává, a on odpovídal pohledem, který rozežíral duši.

Pouze jednou vyplul z této své přízračné nálady, když se ocitl ve starém průmyslovém výtahu řítícím se temnotou ozářenou pouze červeným nouzovým osvětlením; tváře jeho spolucestujících ponořené v krvi, oči upřené na pistoli, kterou si držel u boku. Výtah ryčel a poskakoval jako šelma dychtivá vrhnout se do srdce Pekla a Sidrach otvorem v podlaze sledoval, jak je po obou stranách závratnou rychlostí míjí okolní skála. Domníval se, že výtah musí být projevem jeho vlastní krvežíznivosti, vražedné lásky, která mu rozdrtila nervová zakončení, přepadla buňky.

Ale takové uvědomování sebe sama bylo v dané chvíli anomálií: časové pauzy, povzdechy mezi událostmi byly naplněny vzpomínkami, protože nebyl ve skutečnosti nelítostný, nebyl ve skutečnosti strojem přestavěným k pomstě. Byl křehký tíhou svého lidství a s tímto místem ho pojily vzpomínky. Každý krok se stával krokem do minulosti – strachem, že nebude mít dostatek jídla, že bude vecpán do malinké místnůstky s pěti sourozenci, strachem z časných směn a pozdních návratů z těžebních zařízení. Každý den se modlil, aby je zachránila loterie a oni se dostali na povrch, do oné druhé země, která se jako zázrak rozkládala nad temnotou.

Jeho první vzpomínky mimo místnůstku, která jim sloužila za domov, byly spjaty s břinkavou a dunivou hudbou těžebních strojů. Brzy je spatřil zblízka: monstrózní černé plechové krunýře vysoké tři čtyři patra, z nichž se jako pot linulo horko, takže mu vždycky připadaly, že jsou zachváceny spravedlivým hněvem: aby vypouštěly páru, bublaly, vřely. Vydávaly prudké světlo, jež mu ničilo zrak, i když se mu přizpůsobil; korónu plamenů, jíž probleskovaly stroje – s těly černějšími než noc (modročernými povrchy, které by se mohly skvět na kovovém božím chrámu), s rameny podobnými duhově zbarvené půlnoční hvězdici; s odporným puchem, v němž nakonec poznal zápach jejich vlastního potu, který vylučovaly namáhavou prací; s vločkami rzi, které z nich odletovaly a pronikaly mu do šatstva a do kůže. Rez hořela. Její částečky byly tak malé, že když se mu

usadily na oblečení, propálily se mu na kůži a usadily se v ní jako drobné uhlíky a plály do běla rozpálenými plameny, než shořely, vyhořely. Rezavé skvrnky nebolely, jen svrběly, ale propůjčovaly jeho pokožce strakatě oranžový odstín, kterého si všímal jen za oněch vzácných příležitostí, kdy rodina navštěvovala zábavní zónu s jejími jasnými světly a panoptikálními zrcadly.

Nakonec se přizpůsobil – jeho noční vidění se natolik zlepšilo, že přestal používat infračervené brýle; zdrsnila se mu kůže, stahováním mohutných pák, přisunováním těžebních vozíků, kutálením zkušebních tyčí nad vrty si vypěstoval šlachovité svaly v pažích a silné svaly v nohou. Za dnů, kdy stroje úpěly pod tíhou minerálů uvězněných v jejich obrovských čelistech, míval pocit, jako by byl sám oheň, místo tisíců drobounkých vzplanutí.

V dolech pracoval i jeho otec. Otec: tichý obr, který se v průběhu let hroutil do sebe, až se zdálo, jako by ho pozřely plameny, stal se smutnou schránou, která dělala pro svou rodinu všechno, co bylo v jejích silách.

Matka přeskakovala od práce k práci s mrštností a snadností, které se vedle otcovy stoické ukotvenosti jevily lehkovážně. S použitím knih, které ukořistila v jedné starobylé knihovně, naučila Sidracha číst a psát. Unimentální občanská válka účinně zlikvidovala celý školský systém.

Proč, ptával se často, když ho loterie vyvedla na povrch a odsoudila zbytek jeho rodiny k věčné tmě, proč setrvávali u svých zastaralých těžebních metod? Až po dlouhé době a poté, co se přizpůsobil světu na povrchu, si uvědomil, že stroje vlastně nikdo neřídí, že vnitřní sváry unimentální války rozervaly řetězec příčin a důsledků mezi společnostmi na povrchu a jejich sloužícími v podzemí. Dál fungovaly potravinové stroje a dál probíhala loterie a udržovaly se těžební stroje, ale už bez jakéhokoli účelu. Z tradice, proto, že se nacházeli příliš hluboko uvnitř šelmy, aby si všimli, že se zvolna zastavila, se s rodinou stali jejími otroky. Ale už bylo příliš pozdě, aby jim to mohl někdy říci.

Kapitola třetí

To, co hledal, našel Sidrach brzy poté, co vstoupil na pátou úroveň: kulatý tunel ucpaný mrzáky. Matné zlatavé světlo, zaplavující tunel, vykreslovalo jejich postižení v blyštivé, třpytivé dokonalosti. Tomu chyběla ruka, tomu zase noha, nos, oko. Některým dosud žádné končetiny nechyběly, ale zanedlouho tomu mělo být jinak. Jiní sem nepřišli proto, aby nohu znovu získali, ale aby přišli i tu druhou. Rada přítomných si přinesla stany, spací pytle nebo židle. Stáli v nerovné řadě a mumlali si. Mumlali si a ošívali se a ještě něco si mumlali. Odvraceli tváře od světla, a to i ti, kteří neměli oči. Ti, kteří postrádali končetiny, byli jakýmsi způsobem normálnější než ti, kteří je měli.

Sidrach přistoupil k nejbližšímu mrzákovi – malému starci v omšelém zeleném obleku. Neměl nohy. Byl usazený na tácku na kolečkách a vpředu mu visely nohavice. Široké lícní kosti mu zvýrazňovaly šedé vousy. Měl velké a bledě modré oči. Vyznačoval se jemnou kostní strukturou drozda. Sidrach vedle něho poklekl.

„Ty nejsi zdejší, co?“ pravil stařec.

„Býval jsem zdejší. To je všechno takové? Na všech úrovních?“

„Musel jsi být pryč moc dlouho,“ poznamenal stařec. „Je to horší. Na každé úrovni je to ještě horší.“

„Tohle je fronta na orgánovou banku?“

Muž si ho chvíli prohlížel, nakláněl hlavu na stranu a pak řekl: „Ano.“

Sidrach vstal.

„Jak dlouho se čeká?“

„Měl by ses zeptat: ‚Jak dlouhá je ta fronta?‘“

„Dobře… Jak dlouhá je ta fronta?“

„Dlouhá jak to čekání,“ zachechtal se stařec.

Sidrach natáhl ruku a dal mu facku. „Jak dlouhá je ta fronta?“

Stařec ucukl, oči doširoka otevřené.

„Šest a půl kilometru,“ odpověděl a musel zdusit vzlyknutí.

„Šest a půl kilometru? To může trvat celé dny. Já nemůžu čekat ani hodinu.“

„Chceš něco darovat?“ zeptal se stařec a pohledem hladově přejel Sidrachovi po nohou. „Protože jestli jo, já počkám za tebe a ty můžeš přijít později. Můžeme tam zajít společně a…“

Víc už Sidrach neslyšel, protože se vrhl do tunelu s pistolí a odznakem napřaženými před sebe jako talismany proti tmě.

Zpočátku to nebylo tak špatné – ucukávali před jeho pistolí, jeho odznakem nebo úšklebkem, jako by existoval obrácený poměr mezi tím, kde stáli ve frontě, a jejich schopností klást odpor. Ale čím víc se blížil dopředu, tím více lidmi byl tunel napěchovaný a tím více se jim nelíbilo uvolnit místo někomu, kdo se je rozhodl předběhnout. Škrábali ho a vytlačovali s nenávistí zesílenou nepřítomností částí jejich těl, až musel vystřelit z pistole, aby je přinutil poodstoupit. Rozeřvala se na něho matka s dítětem a Sidrach vytáhl Jana Křtitele, který na ni zaječel tak, až řvala z úplně jiného důvodu. Jeden vysoký, svalnatý muž s jedním okem se považoval za bojovníka a pokusil se Sidracha zastavit, ale hned se octl na zemi a svíral si koule. Sidracha překvapilo, že ve frontě potkává i surikaty, ty však mátl, když před nimi podržel Jana Křtitele a říkal: „Okamžitě pro něj musím sehnat tělo.“ Zápach potu a moči byl čím dál silnější; začala v něm hlodat klaustrofobie. Po mnohohlavé stvůře, s níž zápasil, se začal prudce ohánět rukama. Křičel, kopal, pomalu si razil cestu kupředu, i když cítil, že se utopí, a potom, když si myslel, že víc už nevydrží, ho tunel vyplivl do předsálí orgánové banky.

Stanul před pěti statnými zřízenci. Zdvořilou zapisovatelkou. Profesionálně vyhlížející sestrou.

„Vaše jméno, pane," vyzvala ho sestra a zamračila se, když se zadívala na fialový holografický seznam, který mezi nimi ležel jako čmáranice uvězněné v poloneviditelné pavučině. Líčení dodávalo zapisovatelce démonické vzezření. Statným zřízencům se kolem hlav táhly jizvy, těly jim prochvíval úzkostlivý třas.

Sidrach pozvedl odznak, zasunul pistoli do kapsy.

Když spatřili Quinův odznak, poměrně úslužně ho odvedli ke dveřím.

„Běžte dál," řekla sestra. „Počkejte na chirurga. Ten vám pomůže."

Sidrach otevřel dveře, vešel dovnitř a zalapal po dechu, když vyšel z předsálí na vyvýšené pódium, pod nímž se rozkládalo hlavní podlaží orgánové banky a z něhož se tyčily řady sloupů ke stropu ve výšce asi šedesáti metrů. Vpředu mu série vysokých kamenných kleneb odváděla zrak ke vzdálenému horizontu. Na první pohled mu podívaná připomněla katedrály postavené v Tolstého čtvrti v imitaci chrámů z dávné historie, avšak s poněkud zvláštně pozměněnou funkcí.

Na místech, kde měly být ve stěnách zasazeny sochy světců, byla v průhledných kapslích vystavena těla, jimž se ve světle jen blyštěla běloskvoucí pokožka – řada za řadou těl ve stěnách, v ohromujícím počtu stěn. Sloupy, tyčící a klenoucí se ve skupinkách po pěti či šesti, nebyly skutečné sloupy, ale potrubí pro krev a další látky: obrovité rudé, zelené, modré a čiré trubice táhnoucí se katedrálou jako tepny. To, co Sidrach zprvu považoval za nějakou abstraktní scénu v oknech z barevného katedrálního skla zezadu prozářeného světly, se nakonec ukázalo být vitrínami z čirého skla, v nichž byly uloženy orgány: žlutá játra, červená srdce, bledé paže, bílé oční bulvy, růžence nervů vypreparované ze svých hostitelů.

Na pódiu za ním se skvěla plaketa padlým chirurgům a ve stěnách byla zasazena další těla, jejichž vzdálené, truchlivé pohledy se svou sklíčeností mohly rovnat výrazům mučedníků, a přece žádné z nich nepatřilo Nicole.

Pod stropem, v těžkém, sytém vzduchu, v němž byla cítit krev, v němž byla cítit rychle se rozkládající těla, se vznášela

smítka prachu i srovnatelně lehké koule bezpečnostních kamer, jimž vyčnívaly z břich čočky početné jako póry. Zároveň s tím se z křídel katedrály linuly slabounké zvuky pracujících chirurgů (jak si myslel): skalpelů cinkajících o skalpely, mužských hlasů při lehkovážné konverzaci vinoucí se kolem chroptivých výkřiků. Ale zatímco si je takto představoval, zvuky vyprchávaly jako přízraky počitků. A dole ani nahoře nebylo pořád vidět nikoho *v pohybu,* kdo by nebyl uvězněn u stěn, jako mrtvola.

Na pozadí takového ticha, takové absence odporu, se Sidrach cítil ztracený, a když se z dlouhé řady kleneb přímo před ním ozvalo cupitání, pocítil spíše úlevu než úlek. Cupitání nohou pleskajících o mramor. Nesláblo, naopak sílilo, bylo stále konkrétnější a jaksi surové. Kroužilo kolem sloupů krve a jíchy. Sidrach upíral zrak dlouhou řadou kleneb, aby určil jeho zdroj. Pak smích – krátký, štěkavý, který nedokázal přesně lokalizovat. Výkřik – dlouhý, ženský. Potom zase nic než cupitání. Stín, nesměle vykukující zpoza sloupu, náznak pohybu, letmý záblesk tváře, která jako by se stáhla do bílého mramoru. A opět pleskání nohou. Sidrach vytáhl pistoli a přešel ke schodům sestupujícím do přízemí.

Byl připraven začít jednat – neboť tady se konečně objevil odpor –, když mu do zorného pole vstoupil jakýsi tvar. Z dálky velmi silně připomínal deformované písmeno „H“ s ohnutými končetinami, jeden pás přeložený přes dva větší pásy. Když se tvar přiblížil – váhavými, kradmými kroky –, Sidrach poznal, jak se mýlil. Viděl dva lidi, uprostřed čímsi spojené. Nakonec, když přiběhli, otáčeli se a přímo pod ním, na úpatí schodiště, se začali hádat, spatřil dva staré, seschlé lidi – tak vrásčité a sehnuté, s tak ochablou kůží, že nedokázal určit jejich pohlaví –, kteří se prali o sněhobílou mrtvolku malé holčičky. Břišní orgány dítěte se na Sidracha usmívaly z velké epidermální trhliny mezi hrudní kostí a břichem.

„Vítejte v mrtvolné katedrále, jak jí tady říkáme,“ ozval se mu kdosi za zády.

Sidrach se prudce otočil.

Stál za ním vyzáblý bledý muž s orlí tváří. Oči mu skrývaly brýle a na sobě měl karmínový chirurgický plášť včetně červeného čepce. Zvedl ruce potažené rezavě rudými

rukavicemi, aby mu z nich kanula krev na mramorovou podlahu, nikoli na plášť. Vypadal podivně starý i mladý zároveň, jako by se mu do mladické tváře příliš rychle vryly vrásky.

„To není třeba!“ vyjekl muž a ukázal na pistoli.

Sidrach si ji váhavě vrátil do kapsy a zeptal se ho: „Kdo jste?“

Podmračený pohled. „Jmenuji se doktor Ferguson a vyrušili mě od důležité operace.“ Pak si jakoby vzpomněl na své rukavice a opatrně si je s gumovým plesknutím stáhl a zahodil je do kouta.

Sledoval Sidrachův pohled k úpatí schodů, kde se obě ohyzdné osoby přetahovaly o bezprizorní nohu, zatímco jedna z osob s druhou nohou souložila. „S těmi si hlavu nelamte. Jsou to bohužel naši dobrodinci – patroni našeho výzkumu, kteří si jako podmínku svého mecenášství vymínili volný pohyb po katedrále podle svého přání. Obávám se, že před smrtí senilní. Teď si hrají s mrtvolami.“

Sidrach od nich odvrátil oči a upřel je na doktora Fergusona s nehty od krve.

„A vy je necháte?“

Doktor Ferguson pokrčil rameny. „Tak to stojí ve smlouvě o jejich stálé podpoře. Víte, ta těla jsou mrtvá.“ Hrozivě se zachechtal. „Přece byste si nemyslel, že bychom v obležení tak velkou spoustou masa dokázali uchovat jeho mystično. Myslet si něco takového by bylo přímo absurdní. A teď mi, prosím, sdělte vaše jméno. Způsobil jste na chodbě rozruch, který ještě neutichl.“

„Jsem od Quina,“ odpověděl Sidrach. Vytáhl odznak, strčil ho doktorovi do ruky a mezitím si ještě jednou změřil rozlehlé prostory katedrály; připadala mu tak obludně krásná.

Doktor Ferguson mu odznak vrátil. „Co chcete? Brzy mě budou očekávat na operačním sále.“

„Hledám dárce orgánů.“

Rty doktora Fergusona se zkřivily chabým úsměvem. „Nehledáme je všichni?“

„Ne. Mám na mysli jednu konkrétní osobu.“

„Jaké má číslo?“

Sidrach mu podal potištěný lístek.

Doktor Ferguson se odšoural k pódiu a zmáčkl několik tlačítek. Rozsvítila se holografická obrazovka.

„Chvilku to bude trvat," řekl a levou rukou si otřel čelo. Nad očima se mu objevila rudá šmouha. „Povězte mi, jaký je svět nahoře?"

„Nikdy jste tam nebyl?"

„Nikdy."

„Narodil jste se tady?"

„Ne. Narodil jsem se tam, ale to *tam* už si nepamatuji – pamatuji se jen na *tady*. Jakmile se váš svět zúží, aby obsáhl pouze hranice lidského těla, makrosvět vám připadá beznadějně nemotorný, vzdálený, mlhavý. Á, tady to –" a přečetl z obrazovky nějaké číslo – „tato konkrétní dárkyně tu ještě opravdu pořád je." Potom se zamračil. „Ale nejsem si jistý… no, co už, tak pojďte, pojďte za mnou."

„Co se stalo? Nehraje tu něco?"

„To nic. Prostě pojďte za mnou."

Sešli po schodech. Mecenáši si svou mrtvolku někam odnesli a zanechali za sebou jen fialovou stopu po jíše. Na úpatí schodů se doktor Ferguson zastavil, rozhlédl se po rozlehlých síních a vydal se doleva. Sidrach mu šel těsně v patách, stále omráčený závratným prostorem nad svou hlavou, zesíleným skutečností, že se pohybují v přízemí. Všiml si, jak vzhůru prýští sloupy krve, prohlížel si v rozích kleneb chrliče, které však při bližším pohledu neměly s chrliči nic společného, neboť to ve skutečnosti byly lidské hlavy natřené nějakým bílým konzervačním prostředkem, připevněné k mramoru. Žádná se netvářila šťastně. Znechucení se v něm svářilo s úlevou, že zanedlouho najde Nicolu. Stiskl v kapse pláště pistoli. Doktor Ferguson se mu vůbec nezamlouval.

Ozvaly se další rychlé kroky a Sidrach se prudce otočil a spatřil skupinku zřízenců projíždějící kolem s rachotícím plechovým vozíkem plným srdcí, jazyků a očí. Pohybovali se tak rychle, že jim jedno oko spadlo.

Sidrach na ně zavolal, ale zřízenci mu nevěnovali pozornost a brzy se ztratili v dálce.

Doktor Ferguson se přidušeně zasmál. „Je to jenom oční bulva tam, odkud pochází, je jich mnohem víc. Nemá duši – má jenom bulvu," a strašidelně se zazubil a odkopl oko do kouta.

Potom se dlouho ubírali dlouhou síní, aniž promluvili. Nakonec se doktor Ferguson na Sidracha opět podíval, zpomalil a vycenil zuby.

„Jste si *jistý,* že tu dárkyni orgánů chcete vidět?“

„Ano.“

„Může to být velice emocionální.“

„Já vím,“ Sidrach na to a doufal, že doktor zavře zobák.

Doktor Ferguson se odvrátil a pokračoval v chůzi se Sidrachem v závěsu. Po nějaké době okolní prostor začalo naplňovat slabé úpění a kňučení. Byly to zoufalé zvuky, které v sobě nesly příslib dlouhých dnů agonie. Kousek před nimi síň zatáčela doleva, kamsi za roh. Zvuky se linuly zpoza rohu.

Těsně předtím, než zašli za roh, se doktor Ferguson zastavil. „Ještě jste mi neodpověděl na mou otázku,“ řekl.

„Na jakou otázku?“ zeptal se Sidrach. Přemýšlel o ledu, o mrazu, o tom, jak mu tuhnou žíly chladem. Protože se bál. Protože se bál toho, co leží za rohem.

„Jaký je svět tam nahoře?“

„Je tam víc světla.“

Doktor Ferguson se zaculil. „Jsem rád, že jste pitomec, Sidrachu. Jsem tomu opravdu rád. Tím to bude snazší.“

„Co bude snazší?“

„Není to hygienické, není to *správné.* Ale je to jediný nám známý způsob, jak se vyrovnat s tlakem, prostým tlakem těl. Tam je posíláme po tom všem – za tento roh.“ Tvář doktora Fergusona zkřivil sardonický úsměšek. Položil Sidrachovi ruku na rameno. „Buďte silný. Obrňte se. Pochopte, k čemu může člověka dohnat zoufalství. Já vás teď opustím.“

Začal se vzdalovat. Když byl skoro z dohledu, Sidrach na něho zavolal: „Jste doopravdy doktor?“

Ale Ferguson už byl příliš daleko, aby si Sidrach všiml, jestli přikývl, nebo zavrtěl hlavou. Navíc na tom teď nezáleželo. Bez ozvěny Fergusonových nohou, Fergusonových slov, zněly nářek, křik, pláč o to zřetelněji.

Na stěně před Sidrachem bylo jedno tělo napájeno krví a dalšími tekutinami. Byl to chlapec andělského vzezření a podle všeho spal. Měl zavřené oči, dokonalá ústa strnulá v bezděčném úsměvu. Nářek neslyšel. Spal ve své plodové vodě, snil o světě na povrchu a nevěděl nic, co mu neříkalo jeho tělo.

Sidrach se zachvěl, svěsil ramena, zhluboka se nadechl a rychle zašel za roh.

A skoro okamžitě se octl ve slepé uličce. Podvedl ho doktor Ferguson? Ale pořád slyšel nářek a pláč. Jako by však vycházely odněkud *zdola*. Udělal krok a strnul, když se mu po pravé straně objevily schody dolů. Vedly ke kovové bráně a za branou… svíjející se, kypící hromada masa. Děti prováděly odvrženým tělům nepopsatelné věci. Vydloubávaly oční bulvy z hlav zaklíněných mezi mřížemi brány. Zprvu se zdálo, že hlavy náležejí lidem vykukujícím z vězení, ale ve skutečnosti byly zbaveny těl, znetvořené, zakrvácené, sinalé, s otevřenýma a vytřeštěnýma očima a děti jim oční bulvy vytrhávaly, jako by hledaly škeble na pláži. Za branou a její surikatí stráží lemovaly stěny všechny hlavní orgány naložené ve speciálních samoochlazovacích „lahvích“, které chránily svůj obsah před všemi rozmary okolního prostředí. V těchto uzavřených světech se vznášely játra, ledviny, srdce, celé nervové soustavy – podobné popínavým stromkům –, osvětlené nazelenalým přítmím. V čirých nádobách se rozvíjely mozky na mozkových kmenech, na kyslíkových přístrojích se udržovaly životy a nohy a ruce, oddělené od svých původních majitelů, se nyní závratně kupily na vlhkých hromadách nebo byly rozestavené jako figuríny.

A přesto tyto základní, životně důležité orgány mlsní, zvrácení potenciální kupci ignorovali a naopak smlouvali a bojovali o kusy, které se nacházely v popředí.

Surikatí strážce nakonec zaskřehotal: „Jdeš dovnitř, nebo ven?“

Sidrach se na surikata, který svou otázku ještě jednou zopakoval, nechápavě zadíval, pak přikývl a tvor mu otevřel vnější bránu. Když se za ním brána zavřela, vzpamatoval se a řekl: „Hledám někoho, kdo by mohl být ještě naživu. Kam mám jít? Co mám udělat?“

„Jestli budeš mít štěstí,“ odpověděl dozorce, „osoba, kterou hledáš, bude někde vzadu, kde jsou ty nejčerstvější.“ Usmál se a obnažil žluté zuby. „Zvykneš si na to. Všichni si zvyknou.“

Otevřela se i vnitřní brána a Sidrach vešel dovnitř.

Zaplavil ho rámus, který dosud tlumily brány: nekonečné brebentivé žoviální švitoření obchodníků předvádějících své

zboží: oplzlé zvuky, které se Sidrachovi rozkvílely v hlavě. Touha spatřit svou milovanou celou a nedotčenou nedokázala v realitě tohoto místa přetrvat. Zatímco očima vnímal to, co jeho mozek nedokázal obsáhnout, cítil se ztlučený a poražený a z útrob se mu vydralo zaúpění tak hluboké, tak úzkostlivé, tak nepopsatelné a zároveň tak *lidské* – i na tomto mimořádně nelidském místě –, že i gangrenózní děti ustaly ve své horečnaté zábavě mezi tělesnými orgány, aby na tohoto vysokého, zbídačeného cizince upřely užaslé oči.

Z místa, kde se octl, se linul márniční puch, což se dalo očekávat, neboť ne všechny orgány byly čerstvé, či dokonce použitelné k transplantacím, a zatímco tak bezcílně bloumal uličkami, uvažoval, co tito kupující se svými orgány vlastně dělají. Tamta zelená, napůl shnilá noha – k čemu ji může použít ten drobný mužík s jedním okem, že o ni tak urputně smlouvá? A tamta rozdrcená hlava, pod níž se hromadil vyteklý mozek – kdo by mohl stát o něco takového? Kdy se podzemí začalo spojovat s takovým úpadkem?

Nakonec se u jedné ženy doptal na směr a posléze se jatkami propletl na místo, kam byl poslán. Ale našel pouze hromadu nohou, ve všech podobách rozkladu, již střežil nevrlý nahý trpaslík.

„Kde najdu dárce orgánů?“ zeptal se trpaslíka.

Trpaslík ukázal, že má hrabat, a ukázal na hromadu nohou.

„Tam?“ hlesl Sidrach. „Uvnitř té hromady?“

Trpaslík přikývl.

Sidrach se zlomil v pase a vyzvracel se do hnusu, který ho obklopoval. Trpaslík ho sledoval a usmál se, aniž mu nabídl pomoc.

Sidrach se narovnal. Stal se bezmocnou obětí noční můry. Jeho tělo vědělo líp než on, co je třeba udělat. Sundal si bundu a odložil ji stranou. Potom vstoupil do hromady nohou.

Byla obrovská, velká jako hora, a jen velmi málo nohou bylo zaceleno, aby nedošlo újmy. Většina byla obnažena a hnila, některé byly neuměle zmražené. Hromada páchla po mrtvém mase. Chutnala po mrtvém mase. Tvořilo ji mrtvé maso. Ale Sidrach pokračoval a pronikal do jejího středu. Brzy zjistil, že se probořil horní vrstvou, ale že jsou pod ní v mase vyhloubené tunely, kterými se alespoň mohl dostat do středu masokupy.

Nohy ani tak neodhazoval, jako se jimi brodil, až ho obklopovaly ze všech stran, a tunely, stezky, mu v oné nevýrazné bledosti, onom katalogu smrti, připadaly nepochopitelné. Na tváři, na rukou, na nohou mu zanechávaly drsné a pevné, třaslavé a měkké dotyky. Při jeho průchodu se chvěly. Komíhaly se. Některé se pohybovaly pomalu, jakoby ve vzpomínce na život, na jiné končetiny. Tvář mu zčervenala krví, zežloutla podkožním tukem. Musel se vyšplhat na vrchol hromady, aby se nadechl, a potom se „ponořil“, aby pokračoval v hledání. Občas se mu do cesty postavila úplnější těla: chumáč černých vlasů, rozšířené, vytřeštěné oko, a on strnul očekáváním, že *ji* každou chvíli najde, ale zakoušel jen zklamání. Nedokázal si představit, že takové místo může být skutečné, a tak pro něho zůstalo neskutečné: výjev z hola, paluba přízračného plavidla.

Trvalo mu to skoro půl hodiny, ale nakonec ji našel, kousek ode dna, stále připojenou ke kyslíkovému přístroji, v dlouhé, tuhé kukle, z níž jí vykukovala jen tvář a ta byla zakryta průhlednou maskou. Kromě už odstraněného oka a ruky přišla i o nohu a prs, ale jinak byla celá.

„Nicolo,“ řekl. „Nicolo.“ Nevěděl, jak ji má obejmout, nevěděl, jestli jí takový dotyk nezpůsobí bolest. Jeho by to bolelo? Ale nakonec zapomněl uvažovat a objal ji, políbil ji na zhmožděné čelo, strhl z ní masku, byť už ne hadičku, a políbil ji dokonce i na prázdný oční důlek. Protože navzdory všemu byla pořád *naživu.*

Zvedl ji a pustil se na dlouhou, klopotnou cestu zpátky, lesem, změtí nohou, z nichž si vytvořil žebřík, most, po němž se dostal nahoru, a odtamtud po úbočí hory zpátky dolů.

Za chůze se jí díval do zničené tváře, s nedůvěrou vnímal lásku, která se v něm vzdouvala. Proč k ní cítí o tolik silnější náklonnost teď, když je v tomto stavu, než když bývala zdravá a celá?

Pořád dokola si opakoval její jméno, jako mantru, zatímco šel, zatímco s klením a řevem utíkal rozlehlou katedrálou a sliboval si, že jestli ještě někdy spatří doktora Fergusona, zabije ho.

* * *

Odnášel ji dál do podzemí, na jediné místo, o němž si mohl být jistý, že ještě existuje: domů. Za běhu – nemotorného, klátivého poklusu – se ohlížel přes rameno, jako by ho něco pronásledovalo, ale zjišťoval, že pronásledovatele má v sobě. Odnášel ji hlučícími davy oslavujícími dávno minulé události a tichy, která se střídavě podobala drobným požehnáním nebo zraněním, místy, kde čekala obnažená ústí těžebních štol, aby učinila ticho ještě dokonalejší.

Za těchto tich, v této tmě, si ji tiskl k hrudi a vsával její vůni. Přitahoval si k nosu její vlasy, líbal ji na hlavu. Choval ji v náručí. Poslouchal, jestli dýchá. Jak ji miloval. Jak ji miloval v tomto tichu. V rozlehlosti prázdných síní vytesaných do skalního masivu, v nehybnosti narušované pouze kapáním vody do kaluží, mezi stíny; pocit ho svíral, tak naprosto ujařmoval jeho tělo, až ho to děsilo. Při pohledu do její snící tváře věděl, že by pro ni udělal všechno na světě. Teď, když se jí opět zmocnil, všechny ostatní strachy, hrůzy, nejistoty, malicherné podrážděnosti pozřel jediný velký, všestravující děs: že by o svou milovanou mohl přijít. Věděl by, kdo je, kdyby umřela? Záleželo by mu na tom?

A pořád utíkal.

Hodiny odplouvaly do paměti. Našel si v mysli místo, které ho uzamklo do ticha, uzamklo ho do letmých pohledů na milovanou, když se k němu jako zázrak, jako kletba, přikradlo světlo a ukázalo mu její tvář.

Sidrach konečně, polomrtvý vyčerpáním, doklopýtal ke dveřím toho, co vždycky považoval za dům svých rodičů. Břemenu Nicoly ve svém náručí nevěnoval pozornost; pouze myšlenka, těžká jako kámen nad jeho hlavou, že by mohla být nenapravitelně poškozená, mu tahala za ruce, nedopřávala mu klidu.

Na jednoduchých plechových dveřích byla natištěna adresa. Štěrbina pro kurýrní zásilky. Dveře se nijak nelišily od jakýchkoli dalších dveří v uličce. Ve smaragdovém světle lamp na chodníku zářily stovky dveří sinalým zelenostříbřitým přísvitem. Vzduch byl vlhký a zatuchlý, příliš mnohokrát recyklovaný. Třpytil se vznášejícími se smítky nerostného prachu. V tmavých koutech zahnívaly odpadky, a to už nejspíš několik měsíců. Slabé křídové čáry vymezovaly hranice, které si

děti vyznačily pro své obskurní hry, ale v uličce teď nikdo nebyl. Taková prázdnota Sidracha znepokojila. Bylo dlouho po půlnoci a horníci se měli vracet domů ze skončené směny.

Zpoza dveří příbytku, kde strávil prvních čtyřiadvacet let života, se ozývalo monotónní brebentění holovidu. Zvuk Sidracha deptal; probouzel v něm představu, že uplynulých deset let strávených na povrchu bylo pouhým snem – že zaklepe a jeho matka odemkne dveře, vrátí se do bytu a on vstoupí za ní a po dlouhém dnu v dolech se posadí před holovid. Cítil jemný šampon, který matka používala na vlasy.

V kapse se mu pohnul Jan Křtitel, jako by se už nemohl dočkat.

Sidrach však neměl sílu otevřít, proto do dveří jen zlehka kopl nohou. Bál se, že kdyby pustil Nicolu, zhroutil by se na prahu.

Napřed se chvilku nic nedělo. Sidracha napadlo, že omdlí. Potom brebentění holovidu rázem utichlo. Sidrach zadržel dech. Dveře se mírně poodsunuly a vyklouzla z nich hlaveň pušky, která se mu opřela o čelo. Měl chuť se rozesmát. Měl chuť se rozbrečet. Ujde takovou vzdálenost jen proto, aby byl rozstřílen na kousky na prahu otcovského domu.

Ze tmy cítil čísi upřený pohled. Nebyl to jeho otec, tím si byl jistý. Zíral do tmy a pokusil se o úsměv. Vlastní pistoli měl v pouzdře u boku. Hlaveň pušky ho studila na kůži.

„Kdo je to?“

Dutý hlas, ozývající se jakoby z velké dálky.

„Otče?“ ozval se Sidrach. „Tady žije můj otec.“

Ze tmy se vylinul hluboký podrážděný smích, nečekaný, ale sebejistý. Dveře se úplně odsunuly. Stanul v nich vyzáblý, otrhaný muž s dlouhými vlasy – hmotný jako stín, oblečený v dlouhém černém rouchu. Projevoval se pouze očima v podivně protáhlé, vousaté tváři: pronikavě zelenýma očima podobnýma dvěma kouskům smaragdu, zasazeným ve špatně vyleštěném stříbře.

Jeho otec to nebyl. Nadpřirozeně rychlým pohybem se přisunul, aniž spustil zbraň Sidrachovi z čela. Měl neobvykle dlouhé ruce.

„Co jsi zač? Co tady děláš?“ zeptal se muž.

„Povím vám to, až skloníte tu pušku.“

„Ne. Co jsi zač?“

Sidrach hekl pod Nicolinou tíhou. Posunul si ji na rukou. „Můj otec… bydlí tady ještě můj otec?“

„Kromě mě tady nikdo nebydlí.“

„Jak dlouho už?“

„Tři roky.“

Sidrachovi najednou dvojnásob ztěžkly ruce. Zaplavila ho mohutná únava. A přesto se mu v duchu zasmál škodolibý hlas s otázkou: „A cos očekával? Nechal jsi je tady.“

„Nevíte, kdo tady bydlel před vámi?“

Muž zavrtěl hlavou.

„Nevíte, kde bych je našel?“

Muž si opět podrážděně odfrkl. Ve vzduchu bylo něco cítit – jakoby ožehnuté větvičky nebo citronová kůra odhozená do strouhy.

„Namířil jsem ti pušku do tváře, v náručí máš mrtvou ženu a ještě mi kladeš otázky,“ procedil muž mezi zuby krutým hlasem. „Cítím z tebe zvíře. Zabils zvíře?“

„Ona není mrtvá!“ Sidrachův výkřik se šířil chodbou.

Než ozvěna zeslábla, nehnutě před sebou stáli: Sidrach zíral do minulosti a muž do uličky. Nicola mezi nimi ležela jako oběť. Sidrach tohoto člověka, který stál mezi ním a jeho domovem, chtěl okamžitě zabít. Nicola mu vyklouzávala ze sevření. Stihl by sáhnout po zbrani?

Před rozhodnutím ho zachránil jeho protivník. Odtáhl pušku a svěsil si ji podél boku. Váhavým hlasem, jakoby navzdory tomu, co považoval za nejlepší, řekl: „Můžeš jít na pár minut dovnitř. Nechci ty dveře nechávat otevřené déle, než je nutné.“

Sidrach přikývl, celý roztřesený pod svým břemenem. „Děkuju vám. Díky. To je od vás moc milé.“ Od jeho vstupu do podzemí to byl první skutek, který v sobě ukrýval alespoň náznak lidskosti.

Muž mu pokynul, aby vešel dovnitř, a když přecházel práh, dodal: „Jestli se mě pokusíš okrást, zabiju tě.“

„Nemám zbraň.“

„Ale máš – cítím kov. Ale to nic, jestli po ní sáhneš, bude po tobě dřív, než ji sevřeš v ruce.“

„To vám věřím.“

* * *

A tak po deseti letech dobrovolného vyhnanství opět vstoupil do otcovského domu. I když tam už nebydlela jeho rodina, byl přesně takový, jak si ho pamatoval. Ze stejného rozmazaného holovidu se linulo stejné sentimentální melodrama. Starý stůl přišel o další dvě židle. Napravo stál nový gauč. Jelikož zmizela stará postel, gauč se musel dát rozložit. Uprostřed místnosti se už nevznášel hologram jeho rodičů o svatebním dni. Knihovna naproti vypadala trochu omšeleji, trochu vratčeji. Těch několik málo knih, které v ní zůstaly, působilo zkrabaceným, potrhaným dojmem – a možná byly definitivním důkazem, že se otec přestěhoval. Na rozdíl od většiny lidí choval knihy ve velké úctě, považoval je za artefakty, které je třeba střežit jako oko v hlavě, i navzdory tomu, že neuměl číst. Pokoj se mihotal v bílém světle holé fluorescenční koule. Ohněm sežehlé větvičky tu byly cítit ještě palčivěji.

Muž se zadíval na ženu v Sidrachově náručí a pravil: „Ona je silnější než ty, že ano?“ A zase onen střelhbitý pohled z trosek tváře – ostrý, pronikavý.

„Ona mě nese.“

Muž přikývl. „Měl by ses posadit. Měl bys ji položit. Jmenuju se Candle. Jsem kněz.“

„Děkuji vám. Já se jmenuju Sidrach Begolem.“

Něžně položil Nicolu na gauč. Dokonce i koberec vedle gauče byl stejný – kolena mu odřel mrtvý vlas. Vzhlédl a všiml si, jak Candle upírá na Nicolu starostlivý pohled. Prozradilo ho něco v jeho očích.

„Vy nejste člověk, co?“

„Ne.“

Candle měl dlouhé ruce, podobné silným kořenům, zakončené zatahovacími drápy. Na světle měl žluté dlaně. Sidrach si všiml, že mu pod koncem manžety raší chomáč husté hnědé srsti. Najednou se cítil ohroženější, než když na něho mířila puška. Ucítí Candle spřízněnost s hlavou surikata, kterou má v kapse?

„Znáte Quina?“ zeptal se Sidrach.

„Ano.“ Candle ho propaloval pohledem.

„Já ho znám taky.“ Zašátral v kapse, vytáhl odznak, jako by to byl nějaký amulet pro štěstí. „Pracuji pro Quina.“

Candle se otočil, přešel na druhý konec místnosti, postavil se čelem ke kuchyni. „To mi ukazovat nemusíš. Neublížím ti.“

„Ano, ale jinak mi pomůžete? Potřebuje pomoc.“

Candle pokrčil rameny.

Sidrach se obrátil zpátky k Nicole. Byla celá sinale šedivá, jako by dlouhá léta neviděla slunce. Oko měla hluboko zapadlé v hlavě. Dýchala pomalu a pravidelně, ale sotva postižitelně. Špinavé vlasy se jí přilepily k lebce. Sidrach jí z tváře otřel kousky špíny. Jaký by mělo smysl ji zachraňovat, kdyby jí nedokázal zachránit život?

„Prosím vás,“ obrátil se ke Candleovi. „Prosím. Musíte přece někoho znát – znáte někoho, kdo by jí pomohl?“

„Jsem jen zvíře,“ Candle na to. „Co já můžu vědět?“

„To ji jako necháte umřít?“

„Ne,“ odpověděl Candle. „Ty ji necháš umřít. Tys ji do toho stavu dostal. Když někoho miluješ, necháš ho dojít tak daleko? Vinu máš vepsanou do tváře. Cítím ji z tebe.“

Každé slovo se do Sidracha zařezávalo, jako by ho operoval doktor Ferguson. Už to nemohl vydržet. Prudce se otočil, zabořil ruku do kapsy.

Ale Candle už na něho mířil puškou.

„To nedělej,“ varoval ho.

„Vy víte, kde jsou mí rodiče, že jo?“

„Ne. Tvoji rodiče byli vystěhováni – všichni lidi byli vystěhováni. Nevím, co s rodinami horníků provedli. Jednoho dne je prostě odvezli a nás sem přivezli. Teď pracujeme pro Quina.“

„Jaký je Quin?“

„Jaký?“ Candle pobaveně zavrtěl hlavou. „Jaký? Nepodobá se ničemu, co bylo možné kdy spatřit na této zemi. Je mou součástí. Mohl by být dokonce tvojí součástí. Položils mi otázku, na kterou nemám odpověď.“

„Máte před Quinem respekt? Uctíváte ho?“

Candle si ho změřil dlouhým, podezíravým pohledem. „Ne,“ pronesl nakonec.

„Já taky ne. Nemůžete mi jen pomoct najít doktora?“

„Tam, kdes ji našel, doktoři nebyli?“

„Těm bych nedůvěřoval. Kromě toho ona nepotřebuje jen doktora – já potřebuju vědět, co ví. Potřebuju…“

„Psychomagičku.“

„Přesně tak.“

Candle se zakabonil.

„Když ti najdu psychomagičku, bude to tvoje poslední žádost? Slíbíš mi, že se sem už nikdy nevrátíš?“

Sidrach přikývl.

Candle si ho chvíli prohlížel. „Nedůvěřuju ti.“

„Ale já důvěřuju vám,“ odpověděl Sidrach, i když to nebyla pravda.

Kapitola čtvrtá

Psychomagička, kterou Candle označil jménem Rafter, hleděla svým podivně vyšperkovaným zrakem jako exotická kanálová rybka: vyznačovala se pomalými pohyby, ladností a naprostou nebezpečností. Jedno oko odevzdala, aby se mohla spojit se subatomární, subchromozomatickou úrovní. Žila jednu úroveň nad Candlem, ve čtvrti zabedněných provozoven a uzavřených průmyslových podniků. Candle prováděl Sidracha bludištěm úzkých chodeb a Sidrach se všemožně snažil, aby si pro budoucí použití vštípil do hlavy každý zákrut a odbočku. Celou cestu se topil ve dvojitém smutku z Nicolina stavu a ztráty své rodiny – a pocitu viny, že ke své rodině cítí tak málo. Skoro deset let je obklopovala šedá mlha nedostatku informací. Určitě měl něco cítit, ale zjišťoval, že v srdci má místo pouze pro Nicolu, že starost o ni vytlačila všechny další věci. Propadal šílenství?

Když došli na místo, Candle vedl s Rafter dlouhý šeptaný rozhovor, zatímco Sidrach stál v koutě s Nicolou stále v náručí. Pokud by nebyli vítáni, nechtěl ji pokládat na zem a způsobovat jí tak další trauma. Rafter k němu nakonec přistoupila, ale nic neřekla, jen na něho civěla, až byl nucen odvrátit zrak. Z psychomagiččiny úzké tváře, dokonale zachovalé, nebylo možné vyčíst ani náznak informací – o jejím věku, životě. Její pohyby, strohé a úsporné, neprozrazovaly nic o možných slabostech. Něco z její osobnosti odhalovaly pouze stříbřité, nakrátko

ostříhané vlasy, zastřižené nad čelem a vzadu sčesané těsně kolem hlavy.

Více vodítek získal Sidrach v čekárně, neboť z ní přímo čišela pečlivě rozvržená okázalost kouzelnické scény. Záclony plné pohybujících se holografických obrazů tváří – minulých klientů? – vroubily holografická okna zasazená ve všech čtyřech stěnách, v nichž se nacházely čtyři výjevy nenápaditého klidu: moře, poušť, hory, pralesy (ty byly vyňaty ze starých filmových pásů). Židle se nejen uzpůsobovaly zakřivení návštěvníkovy páteře, ale také promlouvaly vrnivými, sykavými hlasy. Koberec zůstával němý, ale jeho hustý trávník se při prvním dotyku návštěvníkových bot přece jen odtáhl a vykreslil hebkou šedou pěšinu.

Rafter nakonec řekla: „Pojďte se mnou," otočila se a odvedla Sidracha a Candlea do další, menší místnosti s operačním stolem. V koutě stála na podstavci obdélníková černá skříňka. Místnost byla prosta jakékoli známky osobitosti.

„Položte ji – opatrně," přikázala Rafter.

Sidrach položil Nicolu na stůl. „Dokážete ji zachránit?"

„Dokážu zachránit kohokoliv," odpověděla Rafter. „Dokážu přivádět mrtvé k životu." Strhla masku, která Nicole zakrývala obličej. Otevřela jí levé oko a soustředěně se do něj zadívala a zároveň rozsvítila kruh lamp, aby se Nicole na tváři jako perly slilo světlo. Svým mechanickým okem světlo zachycovala, vyslýchala a potom propouštěla.

„Jen sní," zamručela Rafter. Vytáhla z kapsy chirurgické nůžky a odstřihla tolik obvazu, aby Nicole uvolnila ruku. Tu zvedla – Sidrachovi připadala nesnesitelně bledá – a upřela zrak na pahýl zápěstí. Jedinkrát přikývla a ruku opatrně vrátila do obvazu. Potom vypnula světla perlící se jí z očí. Chabě se na Sidracha usmála, jakoby rituálně a odněkud zdáli.

„Je zachranitelná," pronesla Rafter.

„Zachranitelná? Co chcete říct tím ‚zachranitelná'?"

„Tím chci říct, že ji budu moct přivést zpátky k životu."

Zvedla ruku, aby zastavila příval dalších otázek, přešla ke skříňce a přitáhla ji k Nicole.

„To je co?"

„Součást procesu. Uvolněte se, vám se nic neděje."

Zmáčkla tlačítko na stěně skříňky. Na skříňce se se zavrněním rozevřely čtyři trojúhelníkové chlopně. Skříňka poté prošla úžasnou proměnou: obrátila se naruby, až bylo vidět vnitřní zařízení plné trubic a mikročipů a improvizovaných obvodů, uprostřed nichž visely flakony s kalnou tekutinou připojené k útrobám. Zařízení si broukalo a mručelo způsobem, který Sidrachovi připomínal senilního prarodiče nebo novorozence. Zvuk ho ani v nejmenším neupokojil.

Musel se ušklíbnout, protože Rafter řekla: „Ach, ten stroj. Pořád si myslí, že je naživu. Samozřejmě že už není. Chudáček jeden."

Zmáčkla tlačítko a pištivý mechanický hlas pronesl: „Rovnováha… prověřuji… celistvost… kontroluji." Sidrachovi připadalo, jako by se Rafter věnovala čarodějnictví. Připojila k Nicolině hlavě dráty, přikývla, zaklela, zamračila se a nakonec se usmála – vůbec poprvé od chvíle, co ji Sidrach spatřil, a byl to nádherný úsměv, který jí prozářil celý obličej –, když přečetla výsledky zobrazené na několika monitorech.

„To chcete říct, že veškerou práci svedete jenom s touhle krabicí?" zeptal se.

„Vy se jmenujete Sidrach a pracujete pro Quina, je to tak?"

„To vám řekl Candle?"

Rafter se usmála ještě jednou. „Jsem psychomagička. Vím všechno, co lze poznat. Ale jestli pracujete pro Quina, potom určitě víte, že ne všechno, co je nějak důležité, musí být příliš velké."

„Nerozumím vám."

„Jednoho dne mi porozumíte. A teď mě velice pozorně poslouchejte a nepřerušujte mě: není v komatu. Nenastala u ní mozková smrt. Zůstala uvězněna krůček před smrtí. Když je člověk použit na orgány, někdy pak není zabit, je zanechán ve stavu stáze a odvezen na hřbitov, kde jste ji nejspíš našel, je to tak? Koneckonců je snadnější je nechat v tomto stavu než je porcovat a zacelovat jim všechny orgány. Složitější ale je člověka ze stáze dostat. Tělo se vzpírá, podvědomá mysl, která se oddala nekonečnému snění, protestuje. Já to sice zvládnu, ale bude mi to trvat tři nebo čtyři dny. Je to, jako byste někoho probouzel z hlubokého spánku. Když ho proberete rychle, způsobíte mu šok, ale v této situaci může šok zabíjet. Její

organismus už utrpěl příliš velké trauma. Je třeba ji probudit pozvolna. Jako za starých časů, jak se to dělalo u hlubokomořských potápěčů, aby nedostali kesonovou nemoc.“

„Kesonovou nemoc?“

„To nic. Pozvolna ji ze spánku vyvedu. Bude to snazší, protože se jí nedávno někdo připojil do paměti a je proto mnohem blíž k povrchu.“

„Cože?“

„Její vzpomínky,“ vysvětlovala Rafter. „Její vzpomínky. Někdo je z ní doloval. Je to zřetelné z těchto údajů – a vidíte ten konektor, co má na hlavě?“

Z pravého ucha Sidrachovy milované ženy opravdu vyčníval malý kovový implantát.

„Proč?“ Nebyl skoro schopen slova. Děsilo ho, že se jí někdo prohrabal myslí jako nějakým holografickým souborem. Co v ní hledal?

„Někdo si chtěl nejspíš prohlédnout její smrt. To tady v podzemí není zakázané, protože… vždyť víte, protože tady není zakázané nic.“

Sidrachovi vystoupaly do krku žaludeční šťávy. Být takto zprzněna… a přesto – napadla ho myšlenka, při níž se zastyděl. Co kdyby to bylo z lásky? Co kdyby to bylo nutné?

„Bude… bude ji bolet, když se jí připojíte ke vzpomínkám?“

Rafter zavrtěla hlavou. „Ne. Trasa už byla vytvořena. Když povedeme spojení přes vás, mohl byste ji vyvést na povrch dokonce jemněji. Budu muset jenom pořád převíjet smyčku jejích posledních vzpomínek. Bude to jako vábnička pro její vědomí. Nakonec se přestane topit a vyplave k hladině. Můžeme se do toho pustit okamžitě. I když osobně bych to nedoporučovala.“

„Chci… potřebuji… zjistit, co se jí stalo. Jestliže ji to nebude bolet…“

„Nebude. Ale mohlo by to ublížit vám.“

„Proč?“

Mechanické oko psychomagičky se rozšířilo a hrozivý úsměv jí proměnil obličej v krajinu bezútěšnější, než byly pustiny mezi městy. „Protože nevíte, co tam najdete.“

Sidrach dokázal odrazit útočníky s padáky. Probojoval si cestu armádou mrzáků, vypátral svou milovanou v hromadě

nohou, ale když nastal okamžik přijmout dočasný konektor, dráty a celý aparát cizího vědomí, uvědomil si, že se bojí tak, jak se od sestupu do podzemí ještě nebál. Věděl o tomto světě dost, aby unesl to, co najde v jejím světě? Ulehne s ní v temnotě, a až z této tmy povstane, zanechá ji v ní uvězněnou.

Co to znamená vstoupit do mysli milované bytosti? Já ztracené v tobě bez váhání: konečný cíl každé spřízněné duše překonat bolestné, ječící osamění Předělu, aby se atomy jednoho rozplynuly do atomů druhého (dva jako jeden…), a vytvořili tak důvěrnou lásku, že orgasmus bude sdílením elektronů za letu. *A co znamená vstoupit do mysli milované bytosti, když jsi přesvědčený, že tě tato milovaná bytost už nemiluje?*

Rafter se odněkud nad jeho hlavou zeptala: „Jste připravený?“

„Ano,“ odpověděl a oko psychomagičky vzplálo jako nova a Sidrach už nebyl sám sebou.

Vy. Jste. Byli. Vždycky. Dva. Jako jeden: Nicola a Nicholas, společně jste se nořili do kolektivní paměti, takže jsi na začátku věty pronesené tvým bratrem znala stín jejího konce a potichu jsi recitovala slova dřív, než je vyřkl. V každém okamžiku, který jsi s ním strávila, jsi opět prožívala onen mlhou obestřený začátek, kdy vás lékař vysvobodil z lůna umělé matky – abyste se rozkřičeli a rozkašlali a nevěřícně se zadívali na otřesnou nedokonalost světa venku. Světa plastu, světa oblohy, světa smetí a rozkladu…

Vstoupil jsi do ní a pak už neexistovalo nic než její myšlenky, obrazy vycházející z jejích očí a ty/on zbavený těla/převtělený jako tvá láska, cítil jsi každou bolest, každé štěstí, každé zklamání. Bylo to vyčerpávající. Bylo to frustrující. Bylo to kruté. Uvědomil sis, že pokud existuje Bůh, umístil lidstvo do tolika rozdílných uzavřených schrán na základě moudrosti, která se ti zjevovala teprve nyní: že bys mohl být k někomu příliš blízko… a přesto si pořád připadat jako objekt v proudu jejích myšlenek, který je schopen poznat, že je od ní oddělený… a chtělo se mu křičet: „Nehledej ho! Nech ho být!“, když se Nicholas nedostavil na oběd, který si s ní domluvil. Když se vydala do Tolstého čtvrti, on na rozdíl od ní spatřoval hrozbu ve zvířatech, která k ní vyhlížela ze stínů. Když se tváří v

tvář střetl sám se sebou v přístavu – a uviděl tu zatrpklou, dojemnou tvář tak pohrouženou ve vlastní sebelítosti chtěl umřít, chtěl se zabít; viděl rozmrzelost ve svém obličeji, dětinskou pyšnou odtažitost, když ji měl utěšit a poskytnout informaci, která ji mohla zachránit. Jakmile přišel k jejím dveřím Jan Křtitel, pomyslel si: „Ale vždyť je to jen hlava v mé kapse.“ Nedokázal to přijmout. S tím, co věděl, nedokázal přežít jako samostatná mysl. Nemohl být jako nějaký bůh, vzdálený všemu. A tak nakonec vklouzl do její kůže úplně, vzdal se názorů, které vytvářely jeho totožnost. Při tomto zbavení se svého já zakusil ohromnou úlevu, neomezenou svobodu. Stal se listem snášejícím se na ulici, smítkem popela točícím se ve vzduchu. Byl ušima a očima a jazykem a nosem a rukama a myslí. Nebyl ničím. Byl vším. A jeho láska k ní plála o to jasněji, čím blíž byla své zkáze… až se jí kolem hrdla sevřely ruce jejího bratra a on si pomyslel, že zemře spolu s ní. Viděl před sebou tutéž temnotu, tutéž dohořívající svíčku. A v tom okamžiku neměl ani pomyšlení na pomstu, neměl žádné myšlenky, jen pocity, když se pokoušel vymodelovat pěšiny její paměti, konejšit ji a zároveň se na ni rozpomínat. Natáhnout se k ní, už ne jako pozorovatel, její stín, ale nějak se s ní spojit, dát jí na vědomí, že přežila, že přežila, že je u ní a že nezemře. Ale to nedokázal. Nedokázal to, ať už to bylo nějakou chybou v něm nebo omezením v jejich kontaktu. Nedokázal se do ní dostat ze svého těla. Nebylo to možné. A právě tato hrůza, nikoli její smrt, nikoli vztek na Nicholase nebo Quina, ho z ní nakonec vyvedla – s vřeštěním jako nějaká zatracená duše.

Probudil se v náručí psychomagičky. Plácala ho po tváři a civěla na něho svým mechanickým okem. Jakmile se probral, odtáhla se a přenechala ho péči jedné ze svých židlí. Byl v čekárně.

„To je v pořádku,“ řekla Rafter, jako by se Sidrach jen probudil ze zlého sna.

Necítil se ve své kůži – tělo měl příliš velké, příliš nemotorné a klátivé. Cítil, že mu něco stéká po tváři, utřel si ji a spatřil krev.

„Vytrhl jste si z hlavy konektor,“ vysvětlovala Rafter. „To nebyl moc chytrý nápad. Ale už jste vzhůru. Už jste vzhůru.

Jste naživu. I ona je naživu. Dokonce jsem vám nitrožilně podala trochu vitamínů a bílkovin –, než jste sem přišel, určitě jste pár dní nejedl. Všechno je v nejlepším pořádku – už se můžete přestat třást.“

Vytáhla samozapalovací doutník, potáhla z něho a posadila se vedle na židli.

„Candle odešel,“ oznámila. „Mám vám vyřídit, že doufá, že už vás nikdy neuvidí.“

Sidrach se zakuckal mohutným, dusivým nádechem. Stále se mu třásly ruce. Chtěl Rafter udeřit, ale místo toho se jen vysíleně uložil na židli. Jak by se mohl rozpomenout? Jak by mohl zapomenout? Byl uvnitř její mysli. Byl jí. V jeho nitru, v zákoutích jeho vědomí se nyní v celé své podivnosti potloukala zvířata z Tolstého čtvrti. Onen pocit, že s ním souloží hologram muže. A ona plná, strašlivá tíha její lásky k němu a její odmilování, její rozsudek. Který přijal. Přijal všechno. Bylo to, jak řekla.

Rafter pomalu pronesla, jako by v sobě dusila nějaký divoký pocit: „Neměla jsem vám to dovolovat.“

„Ne, ne,“ Sidrach vstal s bledou tváří. „Lepší bylo se to dozvědět.“

Rafter odvrátila tvář.

Sidrachovi ztvrdly rysy. Otřel si slzy z tváře. „Řekněte mi – co je na desáté úrovni?“

„Smetištní zóna. Nic moc tam nenajdete.“

„S výjimkou Nicholase.“

„Koho?“

„Muže, co zabil Nicolu. Jejího bratra.“ Při těchto slovech se začal dusit.

Rafter si odfrkla. „To mi chcete říct, že místo abyste tu s ní zůstal, vyrážíte za pomstou?“

„Jdu zabít Nicholase. A potom jdu zabít Quina, protože Nicka navedl.“

Rafter potáhla z doutníku. „To bude váš konec. Kvůli pomstě. A co z toho bude mít vaše milá? Nepochybuji, že určitě skončí zase na hřbitově.“

„Tady máte moji kartu. Je na ní dostatečný zůstatek, aby pokryl celý zákrok.“

„Až se probudí, bude to pro ni určitě obrovská útěcha.“

„Nemám na vybranou. Nemám vůbec na vybranou.“

Zamířil ke dveřím.

„To se s ní před odchodem ani nerozloučíte?“ prohodila za ním Rafter s takovou záští, jakou dosud neslyšel v hlase žádného člověka.

„Ne,“ opáčil a vyšel ze dveří.

Jakmile se za ním zavřely, začal se venku rozhlížet, jako by byl slepý. Chodba byla úzká, světlo nafialovělé. Bezcílně kráčel zákruty a zatáčkami prázdného tunelu, ale ani tuto energetickou úroveň si nemohl zachovat dlouho. Naplnil se obrazy z *jejího* života, jejími myšlenkami, až byl spíš jí než sám sebou, a to v něm vytvářelo podivné dvojité vidění, v němž byl tunel pouhou červí dírou vedoucí do scén z jejích očí, která ubíhala zpátky a větvila se, až byl sotva schopen rozeznat, kam se ubírá.

Zakopl, málem upadl a rozhodl se, že se posadí zády ke stěně tunelu, s nohama opřenýma o protější stěnu. Z bažiny lítosti, hrůzy, štěstí, radosti, smutku, euforie, které zdědil – z této prázdnoty s ryčením vystřelila jediná pronikavá myšlenka: *Ona mě nemiluje*. Bylo to skoro nad jeho síly. Nepatřil však mezi lidi, kteří se složí, zlomí, zhroutí, a tak se místo toho, v těchto okamžicích po onom trpkém uvědomění, ohnul – a ohýbal se a ohýbal pod tlakem tohoto nového a strašlivého zjištění. Brzy se měl ohnout do úplně nového tvaru. Vítal to. Chtěl to. Možná toho nového tvora, jímž se stane, už nebude nic bolet, už se nebude bát, už se nebude ohlížet dolů do prázdnoty a přemýšlet, co z něho zbylo.

Nemilovala ho. Vsedě se rozesmál – mohutným břišním smíchem, při němž se zlomil v pase a padl do prachu, kde zůstal dlouho ležet, aby se vzpamatoval. Bylo to nesnesitelně legrační. Jen kvůli její lásce se probojoval desítkami hrůz. A ona ho nemilovala. Cítil se jako postava v holovidu – šprýmař, šašek, blázen.

Narovnal se, ometl si prach z ramen. Vytáhl z kapsy Jana Křtitele a položil si hlavu vedle sebe.

„Kolik času ti ještě zbývá?“ zeptal se surikata.

Jan Křtitel pozbyl svou rozmrzelou agresivitu. Jeho hlas zněl unaveně. „Necelých dvacet čtyři hodin. Už sám cítím, že umírám. Vypovídají mi službu orgány.“

„Ty žádné orgány nemáš. Chceš mě pořád zabít?“

Surikat na něho v kalném světle upřel oči. „Chci jen žít, jako každý.“

„Pak ses ale neměl pokoušet zabít Nicolu. Napadls ji.“

„Objevila naše posvátné místo. Chtěl bys, abych kvůli člověku obětoval náš lid?“

„Ano! Vždyť jsi prakticky jen stroj, Jene. Stroje nemají práva. Děláte to, co vám říká Quin. Nemáte svobodnou vůli.“

„Tak proč tenhle ubohý stroj obtěžuješ urážkami? Proč si k mučení nenajdeš myslící bytost? Myslím, že by ti to přineslo mnohem větší uspokojení.“

„Víš co, surikate – máš rodinu? Quin tě vytvořil z kádě. *Quin tě vyrobil*. Zato já pocházím z dlouhé řady předků. Můžu sledovat svůj rodokmen.“

„To je zbytečné a marné. Já vím, co cítím. Vím, co jsem zač. Quin mě sice vyrobil, ale nejsem žádný stroj.“

„Tak jaký je ten tvůj stvořitel? Je to laskavý bůh?“

„Je to laskavější bůh než ty – nikdy mi neusekl hlavu a nenechal moje končetiny, aby se o sebe musely samy starat.“

„Zanedlouho budeš mrtvý, včetně končetin.“

„Stejně jako ty. Všechno jsem slyšel. Pokusíš se zabít Quina. To můžeš zrovna tak spáchat sebevraždu.“

„Máš velmi optimistický náhled na svět, Jene.“

„Kdybys byl na mém místě, chápal bys to. Doufám, že budeš někdy na mém místě. I když se toho nedožiju, ta představa mě uklidňuje.“

Sidrach zjistil, že toto umírající zvíře, tuto hlavu na talíři, tohoto zabijáka, který ví, co je zač, který o ničem nepochybuje, nebo to alespoň nedává najevo, obdivuje. Zase se rozesmál.

Teď zjistí, kým je v nepřítomnosti její lásky. Teď zjistí, jestli dokáže milovat někoho, kdo jeho lásku určitě neopětuje.

S nesmírným úsilím se snažil odvrhnout všechny myšlenky, které nesouvisely s Quinem.

„Je načase najít někoho, koho znáš,“ řekl, když zvedl Jana Křtitele, vrátil ho do kapsy a vstal.

Kapitola pátá

Smetištní zóna bylo stočené zvíře, které požíralo svou vlastní tmavou stopu a tím, co na ní našlo, se nikdy nenasytilo. Kdysi to byla UI, ale z té nyní zbyla jen stará a pomalá šelma, která neměla oči, aby spatřila matně bílé, matně černé, cáry masa protínající hromady, hory, své pohybující se hostiny. Zvíře vytvářelo kruh a na opačném konci kruhu – na opačném místě, než kde Sidrach vstoupil do jeho útrob – otevíralo tlamu se zrezivělými plechovými čelistmi před smrdutými odpadky, shnilými potravinami, všudypřítomným proudem použitých plastů. Za skřípění soukolí polykalo jednu tunu odpadů za druhou, některé spalovalo, některé z hrdla dávilo do hluboké jámy, kde byly drceny a lisovány. Většinu však rozkládalo na suroviny a prudce vypuzovalo z nozder, aby byly znovu využity na povrchu, odkud se produkty posílaly zase do podzemí na spoutaný obchodní trh, který už čekal, až je zužitkuje, a jakmile byly zužitkovány, byly opět vyvrženy, takže zvíře nejenže požíralo samo sebe, ale také pojídalo odpady ze svých odpadů: pořád donekonečna pojídalo svět. Potom ale mohlo být rádo, že nemá čich ani mozek a ani necítí slabé kousky masa, které si pro sebe kradly ještě menší kousky přímo z jeho útrob.

Sidrach zvířeti nevěnoval žádnou pozornost, soustředil se pouze na lidi, kteří se na desáté úrovni usídlili. Na desáté úrovni střežili odpad jako oko v hlavě – byl pro ně jako zlato, protože každý den nějaký marnotratník shodil korytem do zvířete ve smetí tisíc užitečných věcí. A mrchožrouti se každý den

probírali změtí vyhozených pytlíků od polévek, banánových slupek, mrtvých zvířat, vyčerpaných holografických sestav, papírových talířů, kostí, masa, zeleniny, vidliček, mincí, použitých jízdenek a občas i nějakým tím obalem od knihy. Když zvíře ochablo a polevilo ve žvýkání, hromada odpadků občas dosahovala výšky dvanácti metrů a každý klan nebo rod si vymezil jednu kupu a střežil ji před všemi příchozími.

Sidrach se proto držel v úvozech, kde se povalovaly roztrhané šaty, špinavý medvídek, vysypaná kávová sedlina. Strop desáté úrovně byl nerovný, vytesaný ze skalní masy, ale v průměru se táhl ve výšce dvaceti metrů. Na zemi Sidrach botami drtil stovky vlhkých, ledových hmot. Ze vzdálené tlamy zvířete se k němu nesl slabý zápach spáleniny – jednou měl dokonce pocit, byť to bylo absurdní, že slyší slabé *přežvykování* – a tuto štiplavost jen vítal, protože nos mu vyprávěl vskutku strašlivé historky a žádná nekončila šťastně.

Zatímco volal Nicholasovo jméno, chvíli potichu, chvíli nahlas, sledoval klany na jejich kopcích, ozbrojené pistolemi, lasery a kopími vyrobenými z oceli, kterou našly při prosívání smetí. Tyto klany neměly žádné pevné vazby ani nebyly spřízněné v nějakém rasovém smyslu, ale při jeho příchodu svorně povstaly ve zlověstném mlčení a k horečnatému prohrabování se vracely, až když minul jejich konkrétní kopec. Sidrachovi se z puchu tak silně zvedal žaludek, že se modlil, aby Nicholase našel spíš dříve než později; a v kapse lapal po dechu a kýchal dokonce i Jan Křtitel. Sidrachovi se také nelíbilo, jak se neustále posunuje podlaha – měl co dělat, aby si udržel rovnováhu, a celý svět mu připadal nestálý.

Nakonec, po čtyřech hodinách, ve světle ohně rozdělaného pro výstrahu, spatřil Sidrach muže a ženy s kopími, kteří píchali do něčeho, co stálo na úpatí jejich hromady odpadků. Tvor ucukával a úpěl. Sidrach se přiblížil a uslyšel hlas, který volal: „Prosím vás, nechte mě na pokoji. Prosím vás," tónem, v němž už nezaznívala žádná panika: tak byl matný, prázdný a nezaměnitelný.

Sidrach vytáhl pistoli a vypálil do vzduchu varovný výstřel. Lidé ze smetiště se na něho obrátili s tázavými výrazy ve tvářích a pokrčili rameny, jako by chtěli říci: „To nejsou odpadky –

proč bychom o to měli bojovat?“ a stáhli se na vrchol své hromady, kde zůstali celí rozesmátí stát s pohledy upřenými na Sidracha, který přistoupil k jejich oběti. Jeden muž na něho zavolal: „Esli zjistíš, co to je, dej nám vědět.“

Sidrach mu nevěnoval pozornost. Postavil se tam, kde před chvílí stáli smetišťáci, a upřel oči do tmy. Uviděl siluetu schoulenou u stěny. Mihotavé plameny nedosahovaly dostatečně daleko, aby spatřil, co se u stěny skrývá. Najednou jej zamrazilo. Něco tu nehrálo. Něco tu vůbec nebylo v pořádku.

Stín se pohnul, přiblížil se ke světlu, ale hned se zase odšoural zpátky do tmy. Sidrach postřehl náznak vyzáblosti, která však byla v rozporu s dalším dojmem: těžkopádné váhy. Bylo slyšet, jak se stín vlhce olízl, zasvíjel, sípavě zakašlal.

„Nicholasi? Nicholasi, jsi to ty?“ Sidrach se podivil, že se mu ani nezachvěl hlas.

Stín se vratce otočil jeho směrem.

„Chcete si poslechnout příběh?“ zeptal se sykavý hlas. „Znám spoustu příběhů. Povím vám příběh o městě. Protože je to moc důležité. Město je klišé zhotovené z lepenky a natřené třpytivými barvami…“ Hlas přestal být zřetelný, jasný, skoro šišlal.

„Ne, Nicku,“ odpověděl Sidrach. „Já žádný příběh slyšet nechci. Ty víš, kdo jsem.“

Ticho. Potom: „Ahoj, Side. Koho by to napadlo. Sid je tady. Osobně.“ Odfrknutí. Zoufalý přidušený smích. „Počítám, že u sebe nemáš žádný drogy, co? Něco k utišení bolesti?“

Sidrach vběhl do tmy. Prudce Nicholase kopl, ale rychle se stáhl; narazil botou do čehosi rozbředlého, z čeho se mu zvedl žaludek.

„Panebože, Nicku, co se ti stalo?“

Stín se přikrčil ke stěně. „Díky, Side. Díky za to kopnutí. Roztrhls mi ret. Teče mi krev, Side.“

„A kopnu tě ještě jednou – pořádně –, když mi neřekneš, co se musím dozvědět.“

„Nechceš odejít? Odejdi. Prosím.“

„Neodejdu, dokud se nedozvím pár věcí.“

Sidrach uslyšel, jak se Nicholas ještě více sesunul po stěně, až u ní zůstal sedět. A přesto stín zaujímal stále stejný prostor.

Sidrachovi se na rukou zježily chlupy.

„Vyjdi na světlo, Nicku.“

„Ne. Ani jednu pilulku? Ani jedinou pilulku?“

„Vylez ven, abych na tebe viděl.“

„Ach, Side, to ode mě přece nemůžeš chtít.“

Sidrach zamířil do tmy pistoli. „Máš na vybranou ze dvou věcí a pět vteřin.“

„Už to nejsem já, Side. Nejsem.“

„Tři vteřiny.“

Ozval se táhlý, vlhký povzdech a potom se Nicholas s kradmou těžkopádností, úlisnou objemností vynořil ze tmy. Sidrachův nevěřícný pohled opětoval záhadnýma, modře zbarvenýma, složenýma očima.

Sidrach ztěžka polkl zvratky. „Panebože, Nicku. Panebože.“

Nicholas ze všeho nejvíc připomínal nestvůrné kotě, které vyrobil, když byl ještě chlapec, netvora, kterého až Nicola zbavila utrpení. Ty složené oči, ano, a těch pět nohou, ještěrčí ocas, přerostlé lidské ucho vyrůstající z temene chlupaté hlavy a krvavě rudé jazyky vystřelující z kočičích uší. Nicholas se sice zahalil do šedého roucha, ale z otvorů v roztřepené látce mu vyčnívaly a vykukovaly další orgány. Byl polonahý a špinavý a jediné, co na něm zbylo lidského, byl nos a ústa s ostrými tesáky, které mu znesnadňovaly mluvu. Byla to také Nicolina ústa, Nicolin nos.

„Dovol mi odejít zpátky do tmy,“ prosil netvor. „Mohlo by to pro tebe být snazší.“

Sidrach přikývl. Když u sebe přestal cítit jeho přítomnost, vstal, přešel ke stěně a posadil se vedle Nicholase, byť se na něho pořád nedokázal podívat.

„Nečekal jsem…“

Trpký smích. „Já taky ne.“

„Kdo ti to udělal?“

„Kdo myslíš? Quin. Řekl bych, že kdysi míval dobré nápady. Teď je mrtvý. Mrtvý, ale živý. Není v něm žádné Umění Života. Ale musím uznat, Side, že se ti skvěle podařilo zprostředkovat mi s ním kontakt. Všechna čest.“

„Jsi v pořádku?“

Mohutná hlava se k němu otočila, složené oči se zablyštěly. „To má být vtip? Protože mně to moc srandovní nepřipadá. Nejsem v pořádku. Jsem… jak to říkal?… odrazem svého

vlastního neúspěchu. Přesně tak to řekl. Jenom kdyby to tak nebolelo.“

„Cos udělal, když jsem tě poslal za Quinem?“

„Pokusil… pokusil jsem se koupit surikata. Opravdu u sebe nemáš žádné drogy? Nic?“

„Žádné drogy nemám. Tou otázkou mě za chvíli umoříš. Cos udělal pak – u Quina?“

„Žádného surikata neměl, takže jsem mu poděkoval, otočil se a odešel…“

Sidrach rukou s pistolí udeřil Nicholase do tváře. Ruka mu však do Nicholasovy tváře *zajela*. Nicholas vykřikl a zvláštně zachroptěl.

„Pročs to udělal, Side? Proč?“

„Řekni mi, co se doopravdy stalo u Quina. Udělals něco, na co jsem tě konkrétně upozornil, abys nedělal?“

„Nevím, o čem mluvíš. Namouduši nevím.“

Sidrach se na Nicholase zadíval, jak klečí v odpadcích a blyštivýma složenýma očima odráží jeho obraz.

„Nicholasi, Nicku. Já ti nechci ubližovat. Ale když mi neřekneš, co od tebe potřebuju vědět, zabiju tě. Proč bys mi teď měl lhát, Nicku? Nebo se lhaním už prostě nemůžeš přestat? Víš co, jen se na sebe podívej – jsi vyřízený. Je s tebou amen. Proč bych ti měl vůbec vyhrožovat zabitím? Vždyť už je po tobě.“

Sílil v něm vztek. Napadlo ho, že by Nicholase mohl zabít i tak.

„To není pravda,“ namítl Nicholas. „Jestli se mi odsud podaří utéct, mohl bych pár věcí dokázat. Možná i všechno zvrátit.“

Sidrach zavrtěl hlavou, sklesle se opřel o stěnu. „Oba víme, že za týden je po tobě. Čeká tě jepičí život. Jestli neumřeš, někdo tě uvidí a zabije tě. A teď: cos opravdu udělal u Quina?“

„Pokusil jsem se s ním dohodnout.“

„Což jsem ti říkal, abys nedělal, je to tak?“

„Promiň, Sidrachu. Omlouvám se.“

„Co se stalo pak?“

„Nechal mě zdrogovat. Něco se mnou prováděl. Řekl, že mě zabije. Něco do mě nasadil – maso, které rozkvetlo a zakořenilo. Napřed to nebolelo. Napřed ne. Řekl mi…“ Nicholas se za řeči začal dusit a vyplivl zelenošedý sliz.

„Co ti řekl?“

„Řekl mi, že budu jeho Živoucí dílo. Copak jsem to mohl odmítnout? Měl jsem po kariéře, ale objevil se Quin a pořád mi dával šanci, že bych mohl být“ – do hlasu se mu vkradlo něco na způsob posvátné úcty – „*nesmrtelný*. Člověk, na kterého se nezapomíná.“ Hlas mu ztvrdl. „Máš fakt kurevsky milý kámoše, Sidrachu.“

„Není to můj kámoš.“

„*Děláš* pro něj.“

„Sotva ho znám. Tak zpátky k věci: cos udělal po tom, co tě přebudoval?“

„Já… já…“

„Tipnu si. Začals pro něj pracovat. Řekni mi, jakou práci jsi pro něj dělal. Honem.“

„Pašoval jsem pro něho orgány přes hranice čtvrtí. Přepravoval jsem drogy.“

„Zabils pro něj někoho?“

„Ne!“

Sidrach vytáhl z kapsy Jana Křtitele a s předstíranou vážností se ho otázal: „Je to pravda, Jene? Že Nicholas pro Quina nikoho nezabil? Nicholasi, tady na Jana si určitě pamatuješ. Když jsi ho ještě znal, možná to nebylo pod tímto jménem.“

Nicholas mlčel, jen na Jana Křtitele užasle zíral.

Jan Křtitel řekl: „Zabil sedm nebo osm lidí. Většinou bionýry, kteří se pokoušeli získat pro sebe část Quinových aktivit. Ahoj, Nicholasi.“

„Ahoj,“ odpověděl Nicholas prázdným, dutým hlasem.

„Jene,“ řekl Sidrach. „Já vím, že ses pokusil zabít Nicolu. Nevíš, kdo ji nakonec *doopravdy* zabil?“

Nicholas se rozplakal. Z mnohočetných očí se mu začaly koulet blyštivé slzy. „Schovej ho,“ žadonil. „Prosím tě – zlikviduj ho.“

„Doufám, že oba dva zemřete ve strašlivých mukách,“ pronesl Jan Křtitel, když si ho Sidrach vecpal zpátky do kapsy.

„Já jsem zabil *sám sebe*,“ pokračoval Nicholas. „Zabil jsem *sám sebe*. Zaklepal jsem na dveře a ona mi otevřela a já jsem zabil sám sebe. Bylo to, jako bych se díval do zrcadla, a chtěl

jsem to všechno ukončit a uškrtil jsem ji a potom přišli ganéši a odnesli ji pryč…“

Sidrach cítil, jak sebou Jan Křtitel podrážděně škube. Vrazil do kapsy prst, zasunul ho Janu Křtiteli do úst a ucukl jím před bezzubým kousnutím. Bolest mu pomohla soustředit myšlenky.

„Pročs to udělal?“

„Chtěl jsem se zabít. Byl jsem k tomu přinucen. Už jsem se měnil… na tohle.“ Nicholas sebou trhl, jako by se sám sebe bál.

„Neměnil ses,“ namítl Sidrach. „Kdepak. Měnit na tohle, tohle… co je z tebe teď… ses začal, až když Quin zprznil Nicoliny vzpomínky *po tom,* cos ji ty uškrtil. *Tys* ji zabil – byls to *ty.* Ze strachu, ze zbabělosti.“

„Lžeš,“ řekl Nicholas. „Lžeš. Už jsem se měnil. Už ze mě…“

„Mlč už!“

Nicholas se rozvzlykal s hlavou skloněnou do mnohočetných výrůstků.

„A požádal tě o to Quin?“

„Ano.“

Vrhl se na Nicholase dřív, než mu stačilo „ano“ splynout ze rtů. Rukama mu sevřel trnitý krk, zadusil v něm veškeré zvuky, veškerou příčetnost. Jenže Nicholas se pořád až příliš podobal *jí* – ty lícní kosti, ten nos, ta ústa – a Sidracha napadla iracionální myšlenka, že vraždí svou milovanou. Dusí ji. Rychle ruce odtrhl a začal divoce lapat po dechu.

„Do prdele! Zabít by tě mělo být tak snadné.“

„Byl bych rád, kdybys to udělal.“

„Nemůžu.“

A potom ta marnivá, vypočítavá slova: „Vypadám… vypadám jako ona, že?“

Sidrach Nicholasovi nevěnoval pozornost. Do dlaní si zatínal prsty, drápy. Co mám dělat? Co mám dělat?

„Pokusíš se zabít Quina?“ zeptal se Nicholas skoro lhostejně.

„Ano.“

„Víš, že ti to nedovolí, pokud to nebude součást jeho plánu.“

„Nebude mít na vybranou.“

„Quin vládne světu, Side. Copak to nevíš. Je jako bůh.“

„Co má v plánu?“

Nicholas se zasmál. „Ty pracuješ pro Quina a nevíš, co plánuje?“

„Ne, nevím. Přijímám rozkazy. Navštěvuju panství starých dam a bavím se o počasí. Na nic se neptám.“

Nicholas vykašlal krev. Sehnul se, nechal krev stéct na zem, otřel si ústa, zadíval se na Sidracha. „Dobře děláš. Já se ptal a podívej, jak jsem dopadl.“

„Jaký je ten plán?“

„Jednodušší už být nemůže – umožnit surikatům, aby se přestali klanět u Quinova oltáře. Umožnit jim, aby se stali *sami sebou.* Činili vlastní rozhodnutí. Měl by ses zeptat svého kamaráda na talíři. Ten by to měl vědět.“

„Nic mi neřekne.“

„A nemůžeš ho nějak přinutit?“

„Je to jenom hlava. Je těžké ho vůbec přinutit k mluvení. Proč to chce Quin udělat?“

Nicholas pokrčil rameny. „Já nevím. Vím ale, jak k tomu dojde – postupně. Nebude to najednou. Aby to bylo ještě úplnější. Objeví se znamení. Objeví se symboly. Určité události, určité činy, některé tak nenápadné, jako když světlo dopadne na část chodníku nebo jako když osamělý pták přeletí oblohu – všechny tyhle věci budou mačkat stále víc tlačítek, až postupně, pozvolna surikati získají nezávislost a povstanou proti svým lidským utlačovatelům.“

„To nedává smysl.“

„Až se to stane, smysl to dávat začne. Až k tomu dojde, pochopíš.“

„Ale *proč?* Ty to určitě víš.“

„Neříká mi všechno. Vím jen to, že městu hrozí nebezpečí. Musíme se dostat z města.“

„Na město se můžu vysrat. Viděls Quina? Jeho skutečné já?“

„Ano.“ Hrdý tón i navzdory znesvěcenému tělu. Co musí být Quin zač, že si vymiňuje tak zvrácenou oddanost? „Žije na třicáté úrovni a…“ Nicholas se zarazil, uvědomil si svou chybu.

Sidrach se usmál. „Zaveď mě tam.“

Kapitola šestá

Nicholas odváděl Sidracha do temnoty. Vzhledem k Nicholasově stavu to byl belhavý, složitý sestup. Dvanáct eskalátorů, šest výtahů. Schodiště. Žebříky. Tiskli se ke stěnám tunelů, tváře zalité zelenou září nouzových světel. Probíhali chodbami, které považovali za nebezpečné; na to je upozorňoval rudý přísvit, jenž tato místa zaplavoval. V karmínovém oparu Nicholas vypadal, jako by měl každou chvíli vykrvácet. Takové světlo odhalovalo funkci a pravdu věcí. Kradli se vždycky takovou cestou, která by je nejméně vystavila opravdovému světlu, takže když se k nim opravdové světlo přiblížilo, když je vyplísnilo, vždycky utrpěli šok. Během celého přesunu – který se Sidrachovi nikdy později ve vzpomínkách nepojil s žádnými zvuky a zápachy si neřekli jediné slovo. Pro Sidracha to bylo požehnání. Neměl Nicholasovi co říct a ať by Nicholas řekl jemu cokoli, jen by ho to dokázalo rozzuřit…

Nakonec vešli do starodávné stanice metra, kterou Nicholas určil za cíl jejich pouti. Stanice vyplňovala obrovskou síň. Její žlábkované klenby se táhly jako křídla do tmy vyšší úrovně, jež dusila jejich křehkost. Zvuky, které se linuly do této tmy, se vychylovaly, měnily v ozvěny.

Tíhu horní tmy odtlačovaly pouze mihotající se koule světla, které nepřestávaly dráždit představou, že se přepnou na opravdové světlo, nebo úplně pohasnou.

Stanice sama byla stará a špinavá, z pokladny zbyla zpuchřelá kostra, která kdysi mohla být inteligentní. Nástupiště

zrezivělo na místech z plechu a zvětralo na místech z kamene; cestující si v nevypočitatelném světle museli dávat pozor, aby si nevyvrtli kotník nebo nedošli horší újmy.

Zápach – z jedné části závany ze smetištní zóny, z druhé aroma unikajícího oleje – byl cítit s odstupem, jako by byly zastřeny reálné barvy nějaké malby, byly skryty pod patinou let prachu.

Každý čekající cestující, uvězněný v tomto soumračném světě, se prodíral mlhou stínu. Tváře vyplouvaly z přítmí jako sinalé a selhávající satelity. Každá už mohla sto let čekat na ostrově osamění a sebepohroužení. Po prvním pohledu si Sidrach pomyslel, že se na nástupišti rozkládá pole zapomenutých soch.

Drželi v rukou kufříky a hole. Těžká zavazadla měli rozložena kolem nohou. Žádný z čekajících neopětoval pohled Sidracha, následujícího Nicholase jejich řadami ke kolejím. Ale zároveň žádný neustoupil a Sidrach je začal považovat za duchy, zatracené duše, šílence. V přítmí se nemohl spolehnout na svůj zrak, a tak nejvzdálenější postavy nabývaly neskutečných tvarů: rybovitých hlav, ještěrovitých těl, ptačích končetin.

Došel k závěru, že je to místo ohavnosti. Přál si pouze, aby mohl ze stanice odejít. Když se přiblížili ke kolejím, sytý puch benzinu se slil se zatuchlinou stanice. Koleje byly uloženy v obrovském korytu, o němž se Sidrach domníval, že musí odpovídat tvaru vlaku. Dole mezi kolejnicemi pobíhali tvorové, podobní a zároveň nepodobní myším. Nechtěl jim vidět do tváří, neboť se bál, že by mu mohly připomenout tváře orangutaních lidí z Quinova nadzemního doupěte. Tvorové pod ním pobíhali, chvíli byli vidět, chvíli nikoliv. Častovali se slabými kašlavými zvuky, bojovali spolu a pářili se, aniž jim vadilo, že je někdo sleduje.

Jejich svět zalila kalná červená výstražná světla. Rozeběhli se do svých děr: rychle se blížil vlak. Stanice se naplnila mohutnými vibracemi a vichrem. Kdo měl klobouk, honem si ho přidržel, a cestující jako jeden muž přerušili ticho soch a za mumlání a mručení se začali blížit ke kolejím, až se natlačili těsně za Sidracha a Nicholase.

„Ani jim nenaháníš strach,“ poznamenal Sidrach k Nicholasovi. Upíral oči na zem, protože se pořád bál prohlédnout si tváře ostatních pasažérů.

„Už jsme tak hluboko, že viděli mnohem podivnější věci. Na to můžeš vzít jed.“

Když se vlak přihnal, byl to mohutný netvor – svým tělem vyplnil i horní tmavou úroveň a připomínal spíše kosmickou loď než vlak. Tvůrci ho neobdařili ani ladností, ani rafinovaností. Byl sestrojen pro těžkou práci za drsných podmínek a jediný znak krásy, jenž mu nebyl upřen, byla bezohledná rychlost, s níž se jeho slepá kulovitá hlava řítila po kolejích. Sidrach si myslel, že se prožene podél nástupiště, ale vlak nenuceně, jako by ho tvořil jediný sval, rázem zastavil, zdusil svou rychlost a zůstal nečinně stát jako obrovská výplň tunelu. Ze spousty otvorů v jeho stěnách se linulo všelijaké rachocení a vřeštění. Otřásal se na kolejích, potlučené tělo s obrovskými otvory vyraženými v bocích, a připomínal obludu existující před počátkem Času.

Se skřípěním se otevřely rozmlácené ocelové dveře jeho mnoha pater. Na nástupiště vystoupil houf velice zvláštních lidí – ačkoli nikoli dveřmi, ale otvory mezi dveřmi. Zdálo se, že otvory jsou větší než dveře, a proto i příhodnější. Sidrach odvrátil zrak, když na nástupiště vyšel poslední cestující. Obával se, že se mu potvrdí očekávaný dojem jejich ještěrkovitosti, rybovitosti. Co by spatřil, kdyby otočil hlavu? Určitě nic tak podivného jako Nicholase.

„Dávej pozor kam šlapeš,“ varoval ho Nicholas, když nastoupili. „Díry jsou tady i v podlaze.“

Vlak neobsahoval nic tak pohodlného jako sedadla. Zůstali stát; každý pasažér si vymezil svůj prostor. Nově příchozí se rozptýlili do kupé, až vedle nich zůstala stát jen trojice dalších lidí: žena celá v červeném s velkým červeným kloboukem na hlavě, z něhož jí přes tvář visel závoj; muž s krysím obličejem, který se tiskl do nejvzdálenějších koutů a vrhal na Nicholase bleskurychlé, úzkostlivé pohledy; a opuchlý, metr dvacet vysoký stín oblečený v cárech.

Dveře se zasunuly a vlak se rozechvěl a roztřásl. Zaúpěl, zafuněl a zanaříkal ve všech svých kovových součástech. Potom se jakoby fyzicky stáhl a vyrazil do tmy ozářené pouze červenými nouzovými světly. Zvuk – tisíce hřebíků tažených

přes kamenný povrch; miliony součástek namáhané oceli, které najednou povolily – Sidracha ohlušil a zpětný ráz ho málem srazil na zem, přesto se však stačil chytit pochybné tyče. Tváře spolucestujících tonuly v krvi, oči upírali na pistoli, kterou vytáhl a nyní volně držel u boku. Vlak ryčel a skákal po kolejnicích, šelma dychtivá lovu. Otvorem v podlaze Sidrach sledoval šmouhu uhánějícího koryta. Do mysli se mu vkrádala myšlenka, že musel být uvězněn v orgánové bance a nyní musí ležet vedle Nicoly pod horou nohou, a všechno ostatní je jen sen.

„Budeš muset skočit," zařval mu do ucha Nicholas. Kolem uší jim skučel vítr, vlak stále rachotil při své zběsilé jízdě. Nemohl by se jako přítel entropie odpoutat od trati a prorazit si vlastní cestu stěnou tunelu?

Sidrach se otočil, aby se podíval na Nicholase. „Skočit?!"

Nicholas přikývl, složené oči celé karmínové. „Jinak to nejde – vyskočíš za patnáct minut. Vlak projede kolem otvoru, z něhož je jasně vidět na třicátou úroveň. Ty skočíš *přímo do něj*. Jinak bys musel sešplhat patnáct úrovní. To je mnohem těžší. I s tím svým odznakem bys tam nejspíš nepřežil."

„Já ale nemám křídla!" zařval na něho Sidrach.

„Použiješ samozřejmě padák."

„Kde tady, u čerta, seženu padák?"

„Jeden se ti zanedlouho nabídne." Nicholas se usmál, vycenil zuby.

„Co to má znamenat, Nicku?"

„Brzo uvidíš. Nebuď netrpělivý."

Sidrach se na něho zamračil. Z divoké jízdy se mu zvedal žaludek. Nervy měl napjaté k prasknutí. Jak dalece mohl Nicholasovi důvěřovat?

Ale už za tři minuty vlakem procházel statný chlapík s padáky přehozenými přes rameno, zamlklý jako všichni ostatní. Sidrach od něho dva padáky koupil a jeden nabídl Nicholasovi.

Ten ale zavrtěl hlavou. „Ne, já žádný nepotřebuju. Nikam nejdu."

„Ale jdeš."

„Já se tam nevrátím!"

Sidrach zvedl pistoli. „Půjdeš se mnou. Navleč si to. A teď mi řekni, odkud vyskočíme."

Nicholas si povzdechl, jako by ho odpor už unavoval. Pomalu si začal navlékat padák. „Odsud ne.“ Ukázal na otvor o velikosti člověka, který zel v pravé stěně kupé a za nímž se děsivou rychlostí míhala strmá skála a kov. „Tahle díra je moc malá. O tři kupé dál by měla být větší.“

Prošli třemi kupé a Sidrach nepřestával dloubat pistolí Nicholase do boku. Větší otvor doopravdy našli – a kolem něj hlouček deseti lidí. Odranou, neduživě vyhlížející partičku: někteří lidé zlomení v pase, jiní se slzami v očích, jiní zamlklí ve zřetelném zoufalství.

„Co s nimi je?“ zeptal se Sidrach.

„Nic. Toho si nevšímej. Není to důležité,“ odpověděl Nicholas.

Sidrach vzal Nicholase za ruku. „Řekni mi, kdy a kde máme vyskočit.“

Rychlost byla příšerná – země jim pod nohama ubíhala tak rychle, že se mu točila hlava.

„Poznáš to, až to spatříš. Navleč si padák.“

Správné navlečení padáku Sidrachovi trvalo celou věčnost; z popruhů a přezek mu šla hlava kolem. Vlak se mezitím pustil do prudkého klesání. Stěny vedle vlaku zmizely a dovnitř zavanul čerstvý vzduch, prosycený neuvěřitelnými věcmi: květinami, vůní, nektarem. Sidrach měl pocit, že v temnotě zahlédl jiskry a odrazy. Vlak se naklonil doprava a manévr zaskočil hned tři jeho spolucestující. S výskotem vypadli.

„Nicholasi! Oni nemají padáky!“

„Ovšemže nemají,“ ozval se mu v uchu sykot. „Tohle je oblíbené místo sebevrahů. A teď skoč!“

Sidrach v onom hlase zaslechl zvláštní podtón. Stačil se otočit, aby levým bokem zachytil hrot jednoho Nicholasova pařátu, který se otřel o Jana Křtitele a pak se mu zaryl do masa. Sidrach překvapeně zařval. Nicholas mu sekl po jednom z popruhů padáku, ale Sidrach ránu reflexivně odrazil paží a zamručel, když mu pařát vnikl pod kůži. Bez ohledu na pronikavou bolest namířil na Nicholase pistoli.

Než stačil získat rovnováhu, Nicholas do něho strčil – a Sidrach se zřítil do tmy, aniž se stihl Nicholase zachytit. Vypálil na nepravidelnou schránku světla, v níž se Nicholas rýsoval.

Všiml si, jak se zatočil a ze světla vypadl.

Při kroužení ve vzduchu si zastrčil pistoli za opasek a řítil se tmou, obklopen sedmi vřeštícími sebevrahy bez padáků. Nad sebou viděl rudé zející otvory v podlaze vlaku. Z vlaku krvácelo světlo. Shlížely na něho drobounké tváře cestujících. Tázavé. Odtažité. Vlak nakonec zmizel, když ho zastínil jeden ze sebevrahů. Tma. Sebevrazi přestali ječet. Nevěděl, kde jsou. Nevěděl, kde je Nicholas. Řítil se střemhlav k zemi jako kus dřeva. Do tváře ho udeřila noha a ještě prudčeji ho roztočila. Nad ním i pod ním se opět rozezněl nářek lidí ženoucích se do náruče smrti. V kapse mu vztekle vrčel Jan Křtitel. Měl by se surikatovi omluvit. Čekala je smrt. Dříve, než vypršelo Janových čtyřiadvacet hodin. Potom si vzpomněl na padák: byla to ta neforemná věc, která mu tlačila na záda. Zatáhl za kroužek. Nepovolil. Zatáhl ještě jednou. Nic. Byl nejméně v polovině cesty dolů. Viděl pod sebou mihotající se částečky světla. Krutý vítr, jenž ho šlehal do tváře, mu připadal jako předzvěst ještě krutější smrti. Potřetí trhl za kroužek.

Padák se otevřel a popruhy jím ostře trhly vzhůru. Zhoupl se na levou stranu. Janovo vrčení utichlo. Sidrach zamrkal. A vzhlédl k obrovskému bílému hřibu, který mu zachránil život.

A potom se padákem prohnal první sebevrah a prudce mu narazil do levého ramene. Ve svalech mu explodovala nesmírná bolest. Padák protrhl i další sebevrah, ale tento Sidracha nezasáhl. S výskotem, z něhož bolela hlava, potom okolo prosvištěli i ostatní. Padák se začal hroutit a Sidrach pořád nedokázal určit, jak daleko to má na zem. Řítil se stále rychleji. Padák vypovídal službu. Začal prudce dýchat. Nakonec to přece jen nezvládne…

A následoval náraz.

Kapitola sedmá

Sidrach znovu nabyl vědomí za jemného laskání padáku, který se mu rozprostřel na tváři jako rubáš. Cítil špínu a umělou hmotu. Studený vzduch. Ticho. Otevřel oči do černočerné tmy. Už byl připraven na smrt, byl připraven na zásvětí. Někde poblíž zlehka šplouchala voda. Přemýšlel, zda by se měl pohnout. Pod rubášem panoval klid a mír. Rubáš mu umožňoval oprostit se od veškeré zodpovědnosti. Takový klid nepoznal od chvíle, kdy opustil sluneční světlo.

Ale potom se mu začal v kapse vrtět Jan Křtitel a Sidrach si vzpomněl, co sem přišel vykonat. Stále pod padákovým příkrovem se posadil. Bolelo ho v krku a ve ztuhlých končetinách slyšel vrzání, neutrpěl však žádná vážná zranění. Pulzovalo mu v rameni a třeštila mu hlava. Ale nepřišel ani o ruku, ani o oko.

Vyhrabal se z padáku, rozvázal popruhy a postavil se. Vytáhl pistoli a byl rád, že při dopadu nevystřelila. Opatrně sáhl do druhé kapsy, vytáhl Jana Křtitele a podržel si ho před očima.

„Teď, když se rozhostila naprostá tma, můžeš ven. Jsi v pořádku?“

Surikat si posměšně odfrkl, úplně jako člověk. „Nejsem v pořádku. Umírám. A žádná tma tu není – tvoje oči jen žalostně špatně reagují na světlo. Je odpoledne a nad námi se klene modrá obloha. Alespoň nade mnou. Nakonec se tomu přizpůsobíš. Ale to já už budu mrtvý.“

„Doufám, že jsi v pořádku, Jene. Ale neříkám to z nějaké zášti. Kdybych tě teď mohl zachránit, myslím, že bych to udělal.“

Surikat se ušklíbl. „Protože jsme se tak sblížili. Protože jsme se naučili žít spolu, navzdory našim odlišnostem.“

„Ne. Protože tě začínám chápat. Promluvíme si o tom později.“

Zastrčil si Jana Křtitele zpátky do kapsy.

Pořád za sebou slyšel vodu, ale než aby k ní tápal poslepu, čekal, až se mu oči přizpůsobí tmě. Tma nevěnovala času pozornost; stravovala ho bez rozmyslu stejně, jako stravovala světlo. Nakonec ustoupila něčemu, co nebylo přímo světlo, ale v čem už Sidrach před sebou viděl, v bledě fialovém přísvitu, obrysy skalisek – jako ještě hustší tmu. Slabý náznak rozeklaného terénu.

Otočil se na patě – a spatřil mihotání a záblesky rozsáhlého vnitrozemského moře, jehož břeh ležel sotva dvacet metrů daleko. Zavětřil a ucítil štiplavou vůni, která vyvolávala představu letních bouří a červotočem prožraných lodí. Vůni ne nepodobnou slanému vzlínání z kanálů. Pomalu vycházelo najevo, že záblesky a vlnky jsou vrcholky světélkujících ploutví kluzkých a blikotavých mořských oblud prohánějících se ve vodě, kde se za nimi občas objevil kus světélkujícího chapadla se zlatavě vykreslenými přísavkami. Za nimi se hladina táhla k černému obzoru na černém pozadí. Zdálo se, že moře nesvírá žádný vzdálený břeh.

Když tak Sidrach seděl ve tmě, skoro se dokázal přesvědčit, že je na povrchu, za soumraku, obklopen kanály.

Nicméně iluze pohasla, když stále lépe vidoucíma očima spatřil Nicholase.

Ten seděl nalevo od něho a složenýma očima sledoval vodu vlnící se u břehu. Roucho z něho odpadlo a obnažilo ještě složitější a příšernější věci, které mu provedl Quin. Ruce měl spuštěné u boků, dlaně vzhůru. Dolní část těla měl po nárazu na zem rozbitou. Byl zcela nepochybně mrtvý. Na vlhkých hromádkách krve a kostí byly kolem něho rozesety nejrůznější části sedmi sebevrahů.

„Nicku, Nicku, Nicku,“ opakoval Sidrach potichu. Za svou slabost zaplatil nesmírnou cenu. Řada mužů mnohem slabších

než Nicholas se dožila vysokého věku, aniž musela přinést takovou oběť. Veškerý Sidrachův vztek vůči Nicholasovi se rozplynul a zanechal po sobě jen smutek a hluboký pocit viny. Kdyby nebylo jeho, kdyby nebylo jeho…

Sidrach sice nevěděl, kudy se dostane ke Quinovi, ale cítil jistou spřízněnost s vodou, takže se vydal po břehu směrem, kde tušil sever. Teď, když se cíl jeho cesty nacházel tak blízko, byl odhodlaný ujít tisíc kilometrů.

Kráčel s pistolí v pravé ruce, s odznakem v levé. Nekráčel jako psanec nebo zloděj, ale jako člověk, který sem patří a který ví, kam jde.

Obraz Nicholasova roztříštěného těla se mu vznášel v mysli jako duch, zatímco nekonečná noc kolem něho vytahovala jako kouzelník z rukávu tajemství a stejně znenadání tato tajemství zase vracela do nepoznatelné říše mimo dosah jeho zraku.

Pomalu si uvědomil, že pokud existuje peklo na zemi, nerozkládá se v pustinách mezi městy, ale tady, na třicáté úrovni pod městem. Krajinu na břehu moře obývalo tisíc zatracených duší, až do smrti odsouzených k ustavičnému bloumání. První, které potkal, byly stejné jako Nicholas, nebo velice podobné, a jelikož už byl zvyklý na složené oči, roztřepenou kůži, pohled na vnitřní orgány pohupující se jako čutory na vnější straně těla, tak když kolem něho vzlykaly, plácaly se ve stínech a hledaly jakoukoli úlevu od bolesti, nevěnoval jim pozornost. Nicholas musel uprchnout z tohoto předpeklí a rád ho vyměnil za nejistotu smetištní zóny.

Když Sidrach nechal chraplavé výkřiky a obludný, chorobně nasládlý puch za sebou, vytáhl z kapsy Jana Křtitele a provázkem z padáku si ho přivázal k levému předloktí.

„Budeš moje trápení a já tě ukážu celému světu," řekl Sidrach a podíval se na surikata s výrazem hraničícím s náklonností. „Kolik času ti vlastně ještě zbývá, Trápení?"

Surikat začenichal. „Asi devět hodin. Ale přinesl jsi mě na místo, kde jsem se narodil. Tady na břehu jsem si hrával. To mi dodává sílu. A kromě toho i vědomí, že máš na kahánku."

„To sice může být pravda, ale možná bys mi protentokrát mohl pomoct. Řekni mi, jak mám najít Quina."

„Ne. Ale možná bys měl zamířit k támhletomu žhnoucímu zelenému světlu.“

A opravdu se přímo před nimi pohybovala po potemnělém břehu smaragdová tečka světla.

„Co to je?“ zeptal se.

„To je světlo. Myslel jsem, že máš světlo rád.“

Surikat se tvářil skoro vítězoslavně.

„Stejně jsem se tím směrem chtěl vydat.“

Zeleně to fosforeskovalo. Pohybovalo se to jako červ. Vypadalo to jako housenka bez hlavy. Velikostí to připomínalo malého, ale svalnatého hada. Sidracha si to vůbec nevšímalo. Po břehu obrovského moře se to šinulo s velkou cílevědomostí. K iluzi cílevědomosti přispívala i natolik přesná skladba zabarvení a nesmlouvavě pravidelné dělení, že úroveň dokonalosti, které tato bytost dosahovala, Sidracha přímo fascinovala. Nikdy by ho nenapadlo, že zde spatří něco tak výstředního. Po tváři se mu rozlil křečovitý úsměv.

„Co to je?“ zeptal se Jana.

„Podívej se pozorněji.“

Když uposlechl surikatovy rady, zjistil, že každý segment bytosti je opatřen číslem z živé tkáně, zapracovaným do struktury jejího zabarvení, a že jednotlivé segmenty jsou rozděleny drobnými zelenými zlomovými liniemi.

„Je to stroj!“ zvolal.

„Málem ses trefil,“ řekl surikat. „Dotkni se toho.“

„Mám se toho dotknout?“

„Nekousne tě.“

„Copak ti můžu důvěřovat?“

Surikat vycenil zuby. „To nemůžeš. Kdo určí, s čím by mohla či nemusela přijít má umírající mysl? Vzhledem k mé proradné historii ti radím, aby ses toho nakonec nedotýkal.“

Sidrach se rozhlédl po moři, jehož hladinu čas od času pročísla část ostré modrozelené ploutve. Uvažoval, zda v natolik zvláštním světě záleží na tom, co udělá, když udělá vůbec *něco.*

Přidřepl si k zářící housence. Natáhl ruku a dotkl se jí ukazováčkem. Připadala mu hladká a zároveň chlupatá. Přestala se šinout. Překulila se na bok.

„Zabils ji," prohlásil Jan Křtitel. „Říkal jsem ti, aby ses jí nedotýkal."

Nato se housenka s pomalou, úzkostlivou elegancí část po části rozklížila. Jakmile se všechny segmenty rozložily, opět se přeskupily a sešily dohromady, až zůstaly ležet v celku na zemi jako placatý zelený čtverec: zářící tkáň rozložená na břehu. Drobounké štěrbiny a zlomové linie se zalily prudkým světlem. Ozvalo se hučení. Potom z linií vytrysklo světlo a vytvořilo síť. Světelné čáry pohasly… a zanechaly po sobě trojrozměrnou mapu moře a jeho přilehlého pobřeží, vyvedenou tmavě se třpytící zelenou barvou. Čísla odpovídala jednotlivým částem, do nichž se rozdělila mapa, a nyní zářila u okrajů jako odkazy souřadnicové sítě.

Sidrachovi připadlo, že krásnější stvoření nikdy neviděl a ani neuvidí, a že mu bylo předurčeno se s ním setkat, až když ho nemůže plně docenit.

„Jsi schopný vnímat krásu?" zeptal se Jana Křtitele. „Protože tohle je opravdová nádhera."

Surikat poněkud unaveně odpověděl: „Můj smysl pro krásu je vytříbenější, než můžeš kdy poznat, a všechny mé smysly jsou natolik vylepšené, že bych mohl klidně žít v úplně odlišném světě. Ale kde ty vidíš formu, já spatřuji funkci. Myslím však, že ti preference formy před obsahem může být odpuštěna. Taková už je povaha vašeho rodu. Toto je jedna z Quinových map. Toť vše."

„Tohle stvořil Quin?"

„Quin stvořil všechno, dokonce i moře. Toto je jeho laboratoř. Toto je jeho svět. Nikoli tvůj."

Sidrach se posadil vedle mapy. „Ale jak to, Jene? Pověz mi, jak to, že může vytvářet monstra a zároveň i takto nádherné bytosti?"

Surikat se zasmál.

„Na tvé bezelstnosti je cosi dojemného. Ale toto monstrum nemá v této otázce žádný názor. Nechť tě tedy tento rozpor trýzní donekonečna."

Sidrach upíral oči na mapu. Na její tetelící se ploše figurovalo několik místních jmen v jakémsi neznámém jazyce a blikající červené světélko, o němž se domníval, že určuje jejich

aktuální pozici. Skoro přímo naproti nim, na opačné straně moře, spatřil symbol splývajícího člověka a zvířete.

„Tady má být Quin?“ zeptal se Jana Křtitele.

„Zeptej se mapy. Promluv si s ní. Já mám teď plnou hlavu umírání.“ Surikat zavřel oči.

„Kde je Quin?“ otázal se Sidrach mapy, ale mapa jen cosi zamručela.

Co teď? Předtím mu surikat řekl, aby se mapy dotkl.

Dotkl se tedy symbolu člověka/zvířete. Trojrozměrná obrazovka se s cvaknutím vypnula. Světla na mapě pohasla. Štěrbiny a rýhy mezi jednotlivými segmenty se zahojily, zacelily.

Surikat se přidušeně zasmál, ale nic neřekl.

Sidrach vstal a od mapy poodstoupil, neboť se bál, že by ho surikat mohl vmanévrovat do nějaké léčky. Zamířil na mapu pistoli…

… a mapa sebou na zemi začala mávat jako netopýr a okraje se jí rozzářily prudkým zeleným světlem. Barva se za neustálého mávání rozšiřovala od okrajů směrem dovnitř. Když dospěla do středu, mapa se proměnila v soustavu ostrých hran a Sidrach zaslechl zvuk připomínající vrzání cikády. Potom se hrany znenadání přetavily na křídla – ostrá, plochá jako čepele. Za mávání jakoby otvírajících se nožů se mapa vznesla do vzduchu, proměněná v bezhlavého ptáka bez peří. Dvakrát vyletěla nad Sidracha, potom začala jako stín kopírovat čáru pobřeží a přiletěla zpátky.

„Vydej se za tou mapou. Čeká na tebe,“ zamumlal surikat s pevně zavřenýma očima.

Sidrach následoval mapu vznášející se nad břehem. Ze tmy se k němu vydávali další a další tvorové – netvoři s pitvornými kozlečími hlavami a očima vypoulenýma z chodidel. Netvoři cupitající na osmi nohách, s tvářemi nádherně souměrných opic naroubovanými na štíří krunýře. Tolik zmetků, v takové míře, jako by Nicholas experimentoval tisíc let. Jak je možné skloubit krásu mapy s takovými zrůdnostmi? Některé byly pouze vyčerpanými propletenci žil, zarudlými, funícími, trýzněnými bolestí, která jim, v nepřítomnosti úst, skučela z každého trhavého pohybu. Shluky očních bulv upíraly na Sidracha

uslzené pohledy. Jiné stvůry se valily, poskakovaly, plazily, utíkaly, ale byly sotva něčím víc než desítkami nohou. Některé ležely ve vlhkém písku stále uvězněné ve změtích placent, ale už páchly rozkladem a hřbitovem. Na několika místech Sidrach narazil na rozlomené schrány káďátek: zelené kukly vytvořené z matérie podobné smaragdovému sklu. Ze všech těchto rodišť čišel dojem bezútěšné opuštěnosti. Kolem káďátek se slily tekutiny, napodobující tekutiny lůna, jež u jejich svraštělých úst vyschly v zárodečné kašovité hmotě. Bytosti na zemi se ploužily a bytosti ve vzduchu nejapně a zmučeně poletovaly, zatímco bytosti ve vodě funěly a břišily se a zpívaly si v broukavém smutnění.

Strach však Sidrach pocítil, až když přiběhli psi. Přihnali se v desetihlavé smečce, těsně u sebe, a s pozoruhodnou přesností zatočili, aby začali pronásledovat nějakou nebohou stvůru. Jejich čelům dominovaly záhyby svraštělého masa a kůži měli černější, než je věčná noc. Drobnými mrtvými fialkami očí prohledávali tmu jakoby laserovými paprsky.

Přímo před ním udělali čelem vzad, otočili se, a aniž mu věnovali jediný pohled, vrhli se na klopýtající, hekající bytost o kus dál na břehu. Tvořily ji dvě chůdy masa, na nichž spočíval slimákovitý trup a larvální hlava. Zakousli se jí do nohou. Zrůda se překotila, a když se rozpištěla a rozječela, začali ji trhat tesáky širšími než lidské prsty. Sidrach zůstal nehnutě stát, neschopen odvrátit oči. Kdyby se vzápětí vrhli na něho, bylo by po něm, ale když psi skončili, zavětřili, opět vytvořili přesnou vojenskou formaci a odklusali pryč. Když se k šiku připojilo poslední zvíře, obrátilo se na Sidracha. Tomu ztuhla krev v žilách. Pod fialovýma očima, v místě, než čenich přešel do čumáku a tlamy, uviděl, že v mase vězí ještě jedna tvář: tvář ženy s tmavýma očima, vysokým obočím, malým nosem a dvěma pramínky zlatavě světlých vlasů zachycenými na přechodu mezi tváří a psí kůží. Plná ústa hyzdila rozmazaná krev a obnažené maso. V očích se zračila směsice hrůzy a vítězství, před níž se Sidrachovi roztřásla ruka s pistolí, kterou měl namířenou na vetřelce. Ale stvůra se ještě jednou otočila a utekla – vyrazila za svými družkami po břehu, až se jí pod tlapami rozstřikovala voda.

Když z nich byly jen stíny na obzoru, z rozbitých zbytků zrůdy s masovými chůdami se ozval hlas: „Gollux si myslí, že jsou pryč, je to tak?“

Sidrach sebou trhl. Přešel k zakrvácené mrtvole. Psi jí vytrhli oči z důlků. Na rozmlácené a rozsápané lebce nezůstal ani kousíček masa. Visela ze zmasakrované, zcela obnažené páteře – bílá, mrkající karikatura. Sidrach namířil na mrtvé tělo pistoli.

Znovu se ozval neznámý hlas: „Gollux ví, že jsou pryč, je to tak?“

„Odkud vychází ten hlas, Jene?“ zeptal se Sidrach surikata. Ještě nikdy Jana Křtitele neviděl tak rozrušeného. „Já nevím,“ řekl surikat.

Pisklavý, ale sebejistý hlas pokračoval: „Pomoz Golluxovi. Gollux žije, žije Gollux. Rozkopni tu lebku.“

„Co jsi zač?“ zeptal se Sidrach.

„Rozkopni tu lebku a zjistíš, že jsem Gollux jak se patří.“

Jan Křtitel se u Sidrachova ramene pokusil o nepřesvědčivé uchechtnutí. Nad hlavami jim trpělivě kroužila mapa.

„Co mám udělat, Jene?“

„Co můžeš ztratit?“

„Víc než ty.“

Ale napřáhl nohu a lebku i přesto rozkopl.

Připadlo mu, že vnitřek lebky tvoří mozek barvy hlíny, ale „mozek“ se rychle rozvinul a vytlačil z lebky a natáhl se do plné délky.

Tvor, velký asi jako nemluvně, měl vodorovný trup, který v přední části vybíhal do podivně lidského páru nohou a vzadu do páru nohou a svalnatého zadku. Asi ve třech čtvrtinách trupu se zvedal hlinitě zbarvený krk zakončený oválnou hlavou rámovanou vláknitými vlasy, které se za ní svíjely, jako by do nich foukal ostrý vítr. Sidrach se domníval, že jediný černý kulatý otvor uprostřed hlavy vykonává funkci oka. Tvor neměl ústa, pokud nemluvil tím, co bylo nejspíš jeho konečníkem. Přecházel před Sidrachem tam a zpátky, jako by se snažil rozproudit krev v dlouho strnulých končetinách.

„Co jsi zač?“

„Gollux ti děkuje,“ řekl tvor.

Sidrach na něho namířil pistoli. „Co jsi zač?“

Tvor, který stále přecházel z jedné strany na druhou, pronesl cosi, co znělo podezřele jako „Gollux“ a potom: „Ty nejsi odsud.“

„A ty mluvíš prdelí!“ zvolal Sidrach. Smál se, až mu tekly slzy.

„Odkud jsi? Co to máš přivázané k ruce?“ ptal se Gollux.

„To je hlava surikata,“ odpověděl Sidrach, když se ovládl. „Jsem z povrchu, kde svítí slunce.“

„Gollux slunce nikdy neviděl.“

„Já jsem nikdy neviděl něco, jako jsi ty.“

„Já jsem jediný Gollux.“

„Vyšel jsi od Quina?“

„Ano. Vytvořil mě na základě starobylého obrázku z jedné pohádky. Jakou máš vadu?“

„Jakou mám vadu?“

„Každý tvor má nějakou. Gollux by rád poznal tu tvoji.“

„Myslím, že jsem se zbláznil – dočista jsem zešílel – a že mám k ruce přivázaného surikata.“

Gollux vážně přikývl. „To je opravdu vada.“

„Ty máš jakou vadu?“

„Já jsem Gollux. Nejsem vadný Gollux. Mám vadné umístění. Gollux neměl být obsažen v lebce labubzučky. Labubzuččinou vadou bylo mít Golluxe na místě mozku.“

Sidrach vzhlédl k létající mapě. Ukázal na ni. „Jakou vadu má ta mapa?“

Gollux odpověděl: „Její vadou je smrtelnost. Mapa by se měla dožít vysokého věku. Ale tato mapa už umírá – létá stále níž a níž – a selhává jí paměť. Na místo, kam ji následuješ, už tě nedovede.“

„Golluxe neposlouchej,“ ozval se surikat. „Rád moc mluví. Akorát neví, o čem mluví. Mapa je v pořádku. Ke Quinovi tě dovede.“

Než stačil Sidrach zareagovat, Gollux zopakoval: „Já jsem Gollux. Gollux ví spoustu věcí. Gollux ví, že mapa zemře. Gollux ví, že surikat má vadu: je to pouze hlava. Jeho tělo zná pouze polovinu pravdy a jeho hlava zná pouze polovinu pravdy. Mapa létá stále níž. Ve spirále.“

Zelená zář mapy začínala pohasínat a mapa opravdu létala níž, těsně nad jejich hlavami.

„Něco mi říká, Jene, že mi lžeš," řekl Sidrach.

„Ale vždyť jsme se tak sblížili," zopakoval surikat posměšně. „Budeš přece věřit spíš mně než této hroudě masa."

Gollux namítl: „Gollux má vadné umístění, Gollux není vadný."

„Gollux mi leze na nervy," přiznal se surikat. „Gollux toho moc napovídá."

„Ale já tomuto tvorovi věřím," poznamenal Sidrach. „Znáš cestu ke Quinovi?" zeptal se ho.

„Gollux ji zná."

„Vede tudy?" Sidrach ukázal směrem, kterým se dosud ubírali.

„Ne."

Sidrach věnoval Janu Křtiteli významný pohled. „Dobrá tedy – vede tudy?" a ukázal směrem, kterým přišli.

„Ne."

Potom Sidrach ukázal k horám, pryč od moře.

„Ne."

„Říkal jsem ti, že neví, o čem mluví!" sykl surikat.

„Tak nám zbývá už jen moře, Golluxi."

„Gollux ví, že to žádné moře není."

„Té potvoře přeskočilo," odfrkl si surikat. „Měl bys ji zabít! Hned ji zabij!" Jan se pokusil kousnout Sidracha do ruky.

Sidrach surikatovi nevěnoval pozornost a obrátil se na Golluxe: „Co tím chceš říct?"

„Že to žádné moře není. Je to chřtán tvora, v němž vězí Quin. Quina najdeš uprostřed chřtánu. Já jsem Gollux. Gollux má vadné umístění, nemá vadu."

„Přestaň ho poslouchat," syčel surikat. „Ignoruj ho."

„Zavři hubu, Jene," okřikl ho Sidrach. „Víš, jak se tam dostaneme?" zeptal se Golluxe.

„Běž. Vydej se přes vodu. Jestli znáš cestu."

„Ty cestu znáš?"

„Ano."

„Dovedeš mě tam?"

„Jsem Gollux. Gollux dělá, co se mu zlíbí. A Golluxovi se zlíbí pomoci tomu, kdo Golluxe zachránil z vadného umístění."

Vyčerpaná mapa si vybrala právě tento okamžik, aby se jim snesla k nohám po dlouhém předsmrtném plachtění. Byla

svraštělá a vypadala staře. Už nezářila. Pořád to však byla ta nejkrásnější věc, kterou Sidrach v životě spatřil.

Kapitola osmá

Sidrach se rozhlédl po třpytícím se moři. Představa, že odevzdá svůj osud do rukou tohoto tvora, se mu příliš nezamlouvala. Ale co jiného mohl dělat? Mapa byla mrtvá. Jan Křtitel umíral. Mohl by po břehu bloudit celé měsíce a Quina by nenašel. Každou chvíli ho mohly rozsápat Quinovy výtvory. Dvacet čtyři úrovně nad jeho hlavou ho čekala Nicola.

„Golluxi," pronesl se sebejistotou, kterou necítil, „běž první. Půjdu za tebou, ale ty budeš muset jít první."

Gollux se otočil a vstoupil do vody. Brzy z něho byl vidět jen stonek masa; zbytek těla se mu skryl ve vlnách. Potom, právě když se musel utopit nebo si nechat narůst žábry, začal Gollux *stoupat*, až se zdálo, jako by se na vlnách postavil.

„To mě poser," žasl Sidrach.

Jan Křtitel si odfrkl. „To není žádný zázrak, ty blázne. Copak nic nechápeš?"

„Je mi jedno, jestli je to zázrak nebo ne – ani jeden z nás není něčeho takového schopný."

Gollux cupital tam a zpátky po hladině a zjišťoval hranice prostoru, kam se mohl vydat. Až teď si Sidrach všiml, že stojí na tmavém hladkém povrchu tvarem zhruba připomínajícím křídlo. Přes hladinu se ozval Golluxův ječivý hlas: „Gollux říká, abys okamžitě přišel! Saylber nebude čekat dlouho."

„Už jdu," zavolal. Vyrazil ke Golluxovi, až kolem sebe nalevo napravo stříkal vodu. Moře bylo teplé, ve své svíravé blízkosti skoro živé. Surikat cenil na Sidracha dásně. Plival.

Křičel: „On tě zabije! Zabije tě!“ Až Sidrach uprostřed kroku, s nohama po lýtka ve vodě, ustal v horečnatém brodění a rychle si surikatovu hlavu vrazil zpátky do kapsy.

Saylber nebyl loď v přesném slova smyslu. Avšak Sidrach už do takové míry uvykl zázračnu, že skutečná loď by ho překvapila ještě více. Saylber byl jakási placatá *ryba* – dlouhá, úzká, svalnatá manta s nesmírným rozpětím ploutví a fosforeskujícími reflektory na místě očí. Ve vodě se mu kroutily konce „křídel“ a vytvářely drobné víry. Sidrach i přes boty cítil, že má silný hřbet drsný jako smirek. Zatímco se saylber řítil bez zjevného tření či zvuků – v naprostém kontrastu k podzemnímu vlaku –, Sidrach měl co dělat, aby udržel rovnováhu. Záhy si však uvědomil, že tvor neustále provádí jemné korekce, aby vykompenzoval turbulence, a potom se uvolnil, povolil svaly a přestal se soustřeďovat na nohy.

Nyní mohl věnovat pozornost i okolí, a rázem se kolem něho otevřel celý svět tvořící třicátou podzemní úroveň. Okolní prostor byl tmavý, ale zároveň ho prostupovala lehkost, jež svědčila o tom, že se zde nemohou zformovat žádná mračna. Sama tma nabývala různých odstínů podle toho, jaké stíny vytvářela: šedé popředí kopcovité krajiny, mihotající se výběžek pobřeží, modrou podlitinu oblohy a nakonec i zelený odlesk toho, co se jevilo jako vskutku bezmezný oceán. Z moře se linula vůně slané vody, ale také zápach živých organismů, sladké aroma nedávno zemřelých těl a zdáli – skoro jako ozvěna puchu – i rzivost jakoby hořících strojů. Co by takový svět udělal, kdyby ho někdy zasáhlo světlo? Svraštil by se a shnil, nebo by se vzedmul, aby slunce zastínil?

Gollux balancoval na saylberově hlavě, nad vodou, která se mu pěnivě rozbíhala po stranách. V mírném vánku mu za zády povlávaly vláknité vlasy. Z vody se ozývalo bublání. Saylber čeřil vlny. Gollux ani nemukal.

Když se pobřeží za nimi rozpilo do neurčitých stínů, Sidrach se Golluxe zeptal: „Co když se ta tvoje ‚loď‘ rozhodne zanořit?“

„Pak se Gollux domnívá, že utoneme.“

Sidrach se opatrně spouštěl, až se posadil saylberovi na hřbet. „Je to pravděpodobné?“

„Pouze saylber se rozhoduje, zda se zanoří.“

Sidrach došel k závěru, že se mu Gollux vysmívá.

Zanedlouho uslyšel, jak k nim přes hladinu doléhá bubnování.

„Golluxi? Co je zač ten zvuk?“

„Gollux bolestně přiznává, že neví. Ale Gollux si myslí, že se to zakrátko dozvíme…“

„To je hlubokomyslné, Golluxi.“

„Gollux není hlubokomyslný Gollux je Gollux. Nic víc. Nic míň…“

Nakonec se širé moře před nimi zaplnilo rozlehlými plovoucími vory, z nichž se tyčily struktury, které mohl Sidrach označit pouze za katedrály. Bubnování se ozývalo tak silně, až ho bolely uši. Když nad nimi začaly čnít první vížky, všiml si, že vory řídí výhradně surikati. Vytáhl odznak, a jakmile se jeho plavidlo rozkymácelo ve vlnách okolojedoucích vorů, usadil se saylberovi na hřbetě.

„Odkud se vzali? Jsou nebezpeční?“ ptal se Golluxe.

„Gollux říká, že se obvykle nechávají volně unášet větrem. Ale teď uhánějí ke břehu. Jsou nebezpeční? táže se Gollux sebe sama. Gollux se jimi necítí nijak ohrožen, ale Gollux nemůže hovořit za tvé pocity…“

„Děkuji, Golluxi. Opět se ti podařilo zapudit veškeré mé obavy.“

I proti své vůli cítil Sidrach před okoloplujícími černými obsidiánovými chrámy a jejich konstrukcemi posvátnou bázeň a uznání. Míjely ho tisíce surikatů všemožných tvarů a velikostí a všemožných barev od ryšavé po bílou, s hustou, hebkou srstí nebo naopak zježenými chlupy, se zvednutýma nebo naopak zplihlýma ušima – a přesto se na něho ze svých vysokých hřadů ani jeden nepodíval. Všichni upírali zrak na pobřeží s takovou soustředěností, až to Sidracha vyvádělo z míry. Skoro mu připadalo, jako by chtěli vory popohnat ke břehu jen tím, že vyjádřili takovou touhu. Z jejich pižma se rozkýchal, a ačkoli ochabl v odhodlání a nyní skoro zakolísal a chtěl se vrátit, před očima se mu zjevila Nicolina tvář, a tak dál držel odznak jako štít.

Surikati nic neříkali – jemu ani sobě navzájem – a všude, kam se podíval, na vížky, na desky mezi vory, na konstrukce, neviděl ani jednoho surikata v pohybu. Ne, všichni jen stáli a

sledovali pobřeží. Ohně, které vévodily hořícím srdcím jejich zlehka se pohybujících měst, poblikávaly nebo bez dozoru nezadržitelně pohasínaly. Zápach do běla rozžhaveného kovu, rachot obrovských strojů, které je pomáhaly držet na hladině…

Zatímco proplouvali kanály vytvořenými mezi jednotlivými vory, Sidrach si povšiml něčeho, co mu zprvu zastřelo surikatí mlčení: na vížkách a konstrukcích, které ve vzájemné kombinaci připomínaly zčernalé kostry nějakého gigantického zvířete, byly vztyčeny provizorní šibenice – a z břeven se houpaly oprátky, provazy, dráty a pružné šňůry, na nichž visely stovky ganéšů a dalších Quinových nesurikatích výtvorů. Těla visela rovně dolů, ochable a bez života, s hlavami spočívajícími na protažených krcích jakoby ve spánku.

Mlčení surikatů s ním nijak nesouviselo. Najednou pochopil, že ticho vyjadřuje intenzivní a bdělý strach.

„Prchají ze středu," řekl Gollux bez své obvyklé pompéznosti. „Prchají před Quinem."

„Jaký je rozdíl mezi tvory ze břehu a tvory z moře?" zašeptal Sidrach Golluxovi.

„Gollux ví pouze o jednom rozdílu: tvorové ze břehu vědí, že jsou vadní, ale tvorové z moře nevědí, že jsou vadní."

Za nějakou dobu nechali tichá plovoucí surikatí města za sebou. Opět se před nimi rozprostíralo širé moře. Saylber nabral rychlost. Voda byla poseta drobounkými, zeleně fosforeskujícími tečkami, které se otáčely v maličkých vírech. Voda byla poněkud neuvěřitelně cítit po mátě. Sidrach opět vstal. Opět si Jana Křtitele přivázal k ruce.

„Jak se máš?" zeptal se hlavy.

„Necítím nohy," odpověděl surikat. „Necítím chodidla. Nejspíš umírám."

„Už jsme skoro u Quina."

„No a? Já umírám. Kolabuji. Vypínám se. Jsem napůl přesvědčený, že bych tě měl předčasně opustit, abych se nemusel dívat na tu tvou ošklivou tvář."

„Právě jsme minuli plovoucí surikatí město. Vyrostl jsi v takovém plovoucím městě?"

„Co je ti do toho?"

„Nic. Ale chtěl bych s tebou spíš mluvit než mlčet – bez ohledu na to, jak těžké to s tebou je."

„Řeknu ti, co se stane, když člověku spálíš tělo, vytrháš mu všechny zuby, přilepíš mu hlavu k talíři a zastrčíš mu do ucha bombu. Staneš se pro tohoto člověka předmětem nehynoucí nenávisti.“

„Ty nejsi žádný člověk,“ namítl Sidrach, ale potom se odmlčel.

Něco obrovského před nimi zastínilo přítmí moře a oblohy. Sidrach mohl na základě prvního dojmu říci jen tolik, že silueta připomíná ohromné čelisti, ozářené nepravidelnými střepinami světla, rozesetými po celém jejich povrchu. Vznášela se na hladině, stoupala a klesala společně S vlnami.

„Co to *je*, Golluxi?“

„To je cíl naší cesty – tam žije Quin…“

Sidrach zanedlouho spatřil, že silueta nejenže *připomíná* mohutné rozevřené čelisti, ona mohutnými rozevřenými čelistmi opravdu *je*. Zvedaly se skoro dvě stě metrů nad hladinu a vypadávaly z nich chaluhy a zuby. Měly rozežrané a věkem nebo špatným používáním zkroucené dásně, což byl buď Quinův nápad, nebo důsledek přirozeného hlodání zubu času.

„V tom má prsty Quin, Golluxi?“

„Vyšlechtil Ji ze Střevle.“

Oko – oko ho zneklidňovalo nejvíc. Zářilo na ně jako reflektor, a s tím, jak monstrum přesouvalo pozornost a sledovalo širou hladinu vínově temného moře, bloumalo nad hlubinami i světlo. Sytá zelenomodrá barva zorničky a zlatavé žíly, které se klouzaly po rohovce… vždyť oko samo bylo větší než malá kosmická loď! A jak šíleně, šíleně, šíleně těkalo: úzkostlivě a bezcílně; a světlo bylo natolik silné, že pronikalo stovky metrů pod hladinu a občas zavadilo o těla dalších podmořských živočichů: ploutve a chapadla a náznaky vlnivých těl, klidících se z cesty vetřelci.

Zatímco se k monstru blížili, stále patrnější byl i důvod zvětšujících se vln, které se už přelévaly saylberovi přes hřbet. Kdesi daleko, hluboko pod vodou ryba švihala ocasem, aby se udržela na místě, jako by nepřestávala být hladová, nepřestávala čekat na svět, aby ho mohla vcelku pozřít. A někde uprostřed vyrůstaly z leviatanova těla boční ploutve, zřasené a jemné i navzdory tíze jeho dvaceti či třiceti tun, jež také usilovně

pracovaly na udržení jeho pozice. Mezitím Quin odněkud z útrob ryby uplatňoval svá kouzla.

Ryba nebyla jen stará. Byla zjizvená. Kůži měla posetou ohni podobnými drobným kvítkům, z nichž některé zhasínaly, když se leviatan zvedl či propadl o několik desítek metrů. Na jeho kůži hlídkovali další tvorové připomínající drobné parazity, s tou výjimkou, že byli větší než Sidrach. Pobíhali a tiskli se ke svislému povrchu a vykonávali spoustu záhadných činností. Prováděli údržbu. Aby se leviatan nerozpadl. Aby neumřel. Všichni tito tvorové – šupinatí, podobní hmyzu či členovcům – postrádali hlavy. Sestávali pouze z tlam a nekonečných ramen a nohou. Chitinoví. Slizcí. Slepí. Nemyslící. Narodili se, aby vykonávali jediný úkol, jedinou funkci. Tváří v tvář těmto tvorům působilo Sidrachovi potíže neuvažovat o Quinovi jako o bohu.

Mezi nimi bylo možné zahlédnout surikaty a další zvířata všech možných druhů zaujatá bojem. Bojovníci se soustředili kolem ohňů. Občas se některý neudržel na ostře zkosené horní polovině leviatanova těla a zřítil se do vody, kde ho bez jediného výkřiku či zaječení sežrali neviditelní mořští živočichové. Zatímco ti, co dosud přežívali, se dál lopotně věnovali vražedné hře, jejímž principem bylo nejspíš pouhé vyhlazení dalších poddruhů.

Přímo z leviatana se linul puch rozkládajícího se rybího masa. Ryba zahnívala. Byla živá a přesto zahnívala.

„Golluxi, co se to tu děje?“

„Všechny systémy atrofují. Všechny systémy umírají. Ryba je systém. Quin je systém. Surikati jsou systém. Existuje tu příliš mnoho systémů. Je tu příliš velký zmatek. Něco se pokazilo. Systémy spolu válčí.“

V místě, kde se čelisti stáčely dolů, aby se setkaly v obludné nádheře, byly postaveny doky doplněné o schodiště vedoucí do tlamy. Saylber k nim zamířil, zatímco si Sidrach začal nabíjet pistoli a kontrolovat zbývající munici.

„Proč je ta ryba tak klidná?“ zeptal se, když vytáhl pojistku. „Proč sebou nehází?“

Gollux se k Sidrachovi otočil, byť to bez oka vypadalo podivně, a dal mu neklamně najevo, že otázku považuje za hloupost. „Quin té rybě nevytvořil nervová zakončení, aby

nemohla cítit každodenní bolest a necukala sebou, nepotápěla se nebo nestříkala. Díky Quinově géniu je to ta nejklidnější ryba na světě.“

Kdyby tak Quin využil svého génia – nebo snad soucitu? – a odstranil nervová zakončení i z Nicholase předtím, než ho pozměnil. Rybu by bylo možné roztrhat na kusy, v Kanálové čtvrti by ji mohli rozkrájet na kousíčky labužníci specializující se na mořské ryby, a ona by nevznesla jedinou námitku. To je pokrok! Tvor, který necítí vlastní bolest. Tvor, který postrádá jakékoli instinkty přežití.

Kov blížících se doků rudě žhnul odraženými ohni. Oheň se rozléval i z koutů leviatanovy tlamy. V plamenech byl i vnitřek tlamy, ale leviatan pořád trpělivě šlapal vodu. Otupělá panika byla patrná pouze v šílených pohybech jeho očí.

Nad saylberem se tyčilo maso; oko už bylo natolik blízko, že nebylo okem, ale zelenomodrou plochou táhnoucí se přes celý obzor. Vyšel najevo i důvod jeho panického těkání, neboť ani ono nebylo ušetřeno bojů. Válčili a umírali na něm tvorové, kteří na něm zanechávali zející rány. Sidrach kašlal, dražděn okolním puchem, a zakrýval si ústa. Kaňony, kopce, katedrály masa. Třesk potyček sváděných zuby a drápy: ječení a štěkání surikatů, těžkopádný předsmrtný chropot ještě podivnějších šelem. A zvuky účelné práce: pobíhání tvorů stvořených k údržbě leviatana. Těm bylo jedno, že zvíře umírá. Těm bylo jedno, že na těle ryby zuří válka. Pouze vykonávali to, co vykonávali celá léta: čistili šupiny, ošetřovali rány, mohutnými výdechy zhášeli ohně.

Saylber zastavil přesně na okraji doků. Doky – všechny jejich obrovské jeřáby a přepravní zařízení – byly opuštěné; každý, kdo chtěl utéct, už dávno utekl. Na kovových stožárech byly naraženy hlavy: lidské hlavy, nelidské hlavy. Sidrach jim nevěnoval pozornost. Už viděl mnoho horších věcí. S Golluxem po boku vyskočil na molo.

Saylber se s vlhkým mlasknutím okamžitá zanořil a Sidrach měl dojem, že zahlédl, jak horečnatě zamával ohromnými křídly, aby se pokusil co nejvíce vzdálit od svého nic necítícího bratrance, leviatana.

Od okamžiku, kdy Sidrach položil nohu na molo, cítil i vibrace leviatanova tepu: chvíli rozechvělého, chvíli silného. A

spolu s ním i tlukot ploutví hluboko pod vodou, díky nimž se tělo, a celý přístav, velice zvolna šinuly vzhůru, takže měl pocit, jako by mu hrozilo, že vystřelí do vzduchu. Všude kolem hrála podivná hudba podobná žalozpěvu. V nesmírné výšce se nad Sidrachem třpytily rybí zuby připomínající převrácené horské vrcholy.

„Tak kudy, Golluxi?“

„Tudy,“ odpověděl Gollux a zamířil po schodech do leviatanova chřtánu. Automat ve schodišti vypověděl službu kvůli shnilým tělům, která ucpala jeho dolní partie, takže museli stoupat po svých a překračovat zmasakrovaná těla.

Po necelých deseti schodech přeskočil zábradlí ganéša a vyrazil k Sidrachovi v těsném závěsu se surikatem s holí v ruce. Než stačil Sidrach zareagovat, surikat ganéše doběhl a uštědřil mu tak prudkou ránu, že mu promáčkl lebku. Ganéša s vlhkým žuchnutím padl k nohám Sidrachovi, který surikata zastřelil dřív, než měl příležitost udělat cokoli jiného, přátelského či nepřátelského. I surikat Sidrachovi vlhce žuchl k nohám.

„Tohle místo se mi nelíbí, Golluxi,“ řekl Sidrach. „Pospěšme si do cíle naší cesty.“

„Gollux ti říká toto: je to jen zahnívající ryba. Nic, co by se ti mělo či nemělo líbit.“

Po tomto incidentu už postupovali rychlejším tempem, i navzdory strmé cestě a hromadám zakrvácených mrtvol. Gollux se na každý další schod dopravoval mohutnými přískoky. Sidrach žasl nad podivnými důsledky náhlého prozření: že i když jemu leviatan připadá obrovský, pro Golluxe musí být velký jako celý svět.

Jakmile dospěli k okraji leviatanovy tlamy, zastavili se a rozhlédli se kolem dokola. Napravo i nalevo, v nesnesitelné blízkosti, se jako dvojice strmých útesů zvedaly čelisti. Zuby, velké jako lodě, pableskovaly vlastním bílým světlem; mezi nimi se proplétaly obrovské stříbrné ryby zaujaté čištěním otlučených ploch. Kdyby leviatan náhle sevřel čelisti, sklapl je jako past, celý Quinův svět by přestal existovat. Co Quin sledoval tím, že se rozhodl žít uvnitř tlamy tak velkého a nebezpečného zvířete?

Nicméně čelisti upoutaly Sidrachovu pozornost jen na chvíli viděl je zdáli; zblízka na nich neshledal nic nového. Podívaná

uvnitř tlamy ho zaujala mnohem více, neboť právě zde si Quin zbudoval svou podzemní říši.

Žádné zvíře na světě nemělo tak široký, tak různorodý, tak zajímavý chřtán. Z místa, kde stál Sidrach, to bylo k protilehlému čelistnímu oblouku nejméně čtyři tisíce metrů. Uprostřed, v kotlině hrdla, byl z tkání zbavených nervů vyhlouben zcela nový svět.

Celý výjev byl ozářen přísvitem zubů sytě žluté barvy, takže světlo působilo nevyzpytatelně. Některé zuby byly vytaženy, jiné byly zabořeny v dásních, kymácely se na pokraji vypadnutí nebo už spadly do chřtánu. Z tlamy se jako kusy shnilého ovoce odlouply i části dásní, které nyní ležely na dně v kalužích a hromadách, kde zanášely vstup do hrdla, nebo se zřítily na budovy. Z hrdla dul horký vítr, vanoucí klenbou a páchnoucí krví a rozkladem. Ryba si tímto způsobem regulovala teplotu a zbavovala se chladu spjatého s existencí pod třiceti úrovněmi kamene.

Obě strany chřtánu představovaly zcela odlišné světy. Nalevo se nacházela početná kolekce kádí (zelených, obludných, jednotvárných), přerušovaná nízkou plochou řadou budov. Ty se choulily u čelistního oblouku, jako by byly vyřezané z masa, jako nějaká druhá řada nepravidelných zubů přitisknutá k čelisti ze strachu, že by se mohla zřítit do jícnu. Příbytky a laboratoře kypěly aktivitou (Sidrach nedokázal určit jejich funkci) a šarvátky na leviatanových šupinách přerůstaly do opravdových bitev. Surikati hlava nehlava pálili po sobě i dalších tvorech. Z dálky se miniaturní potyčky vyznačovaly zvláštní zpomaleností a jejich taktika byla zřejmá a neúprosná jako nějaká rituální hra. Jedna kromobyčejně vysoká věž se rozhučela plameny, a když se zřítila a dotkla leviatanovy kůže, ta se zkroutila a zčernala, jako když přiložíte zápalku k papíru. Leviatan, nečinně se pohupující na vodě, s okem pátrajícím po jakékoli možnosti úniku, se uvnitř i vně pomalu vařil, opékal. Jako obrovské odhozené láhve od vína se na levé straně otevíraly či praskaly kádě a jejich stěny zastíral jemný zelený dým. Přímo před Sidrachovýma očima se jedna káď uvolnila z úvazných lan, neforemné maso v jejím nitru zavřeštělo a vypadlo do jícnu; odrazilo se od jedné stěny, potom od druhé a zmizelo v růžové a hladové tmě.

Pokud levá polovina leviatanovy tlamy vzbuzovala dojem světa, který se zbláznil, z pravé čišel nadpřirozený klid. Na ní si Quin vytvořil jedlový les, v němž se i navzdory větru nic nehýbalo, ani stromy. Sidrach měl dojem, že spatřil odlesk jakoby vzdáleného potoka. Náznak bílého mostu. Les mu připadal podivuhodně povědomý.

„Kudy teď?“ zeptal se Golluxe.

„Do lesa. Gollux už tu byl.“

„Proč je ten les tak klidný?“

„Žije tu Quin. Ani teď se mu nebudou stavět na odpor, nebudou ho dráždit. Quin je umělec Života. Quin stvořil Golluxe. Stvořil nás všechny.“

Pěšina vedoucí lesem byla pěšinou utrpení. Po obou stranách se na desítkách křížů svíjeli tvorové. Sidrach se odmítal dívat napravo i nalevo. Jen vytáhl z kapsy Jana Křtitele a opět si ho přivázal k ruce. Už sotva záleželo na tom, co s Janem udělá. Surikatova hlava se skelnýma očima rozhlížela po okolí. Zavětřila a pronesla něco, čemu Sidrach nerozuměl.

„Cos říkal?“

„Cítím kraby. Cítím jídlo.“

„Už tam skoro jsme.“

„Já vím. Oba jsme skoro mrtví.“

„To se budeš vzpírat až do samotného konce?“

„Cos čekal, že ti tak řeknu?“

„Nic. Vidíš, co máme kolem sebe?“

„Ano. Chaos. Zrádce, které je třeba usměrnit. Živé sny. Noční můry.“

Janovi zamžikala víčka a opět se zavřela. Surikatovi zbývalo tak málo života, že ho Sidrach málem položil vedle pěšiny pod nohy ukřižovaných, ale nakonec se k tomu nepřinutil. Jan Křtitel už byl něco víc než jen společník; stal se jeho talismanem.

Navíc měl Jan pořád ještě bombu v uchu.

Než došli na dno tlamy, a z něj do lesa, narazili na stovku Candleů. Pěšina se ostře stočila dolů a doprava, aby obešla jeden z leviatanových zubů, který už nejspíš před dávnými lety vypadl z dásní. Když se opět narovnala, přímo před sebou spatřili les. Po obou stranách stály další krucifixy a tentokrát k nim byla jednotně přichycena stovka tvorů, která vypadala úplně jako Candle: více než z poloviny vlci nebo kojoti, s tvářemi

prodlouženými do podoby čenichu, se žlutýma a starobylýma očima. Nohy měli zakončené napůl tlapami, napůl prsty. Ocasy, potažené zaschlou krví, jim zplihle visely k zemi. Svými nepřirozenými postoji připomínali supy. Dlouhé paže a nohy jim byly přítěží. Za nimi mezi budovami žhnula koróna ohňů.

Nevycházelo z nich úpění charakteristické pro jiné ukřižované. Nevydávali ani hlásku. K břevnům byli přichyceni šrouby s maticemi; nebylo možné je nijak sundat.

„Candle?“ zavolal Sidrach, když se blížili po pěšině. „Candle? Je některý z vás Candle?“

Nejbližší tvor zvedl hlavu, zamrkal krví zalitýma očima, ale nic neřekl.

„Co vám to udělali?“ zeptal se Sidrach, zatímco Gollux kolem něho netrpělivě pobíhal a něco si potichu mručel.

„Tohle dělají zrádcům vždycky – udělají to i tobě,“ zašeptal Jan Křtitel. Surikat zakňučel, otevřel a zavřel ústa.

Tvor co možná nejvíc sklonil hlavu, aby se mohl na Sidracha podívat. „Jsem kněz Quinovy církve. Quin už ve své církvi žádné kněze nechce.“

„Můžu ti pomoct na zem. Můžu…“

„Umírám. Zab mě, nebo mě nech být. To je všechno.“

Ale Sidrach tohoto Candleova zástupce zabít nedokázal. Věděl, že kdyby tvora nyní zabil, přišel by o svůj klid a při konfrontaci s Quinem by za nic nestál. Uposlechl proto Golluxova naléhání a pokračoval dál po pěšině a sliboval si… co? Vlastně nic. Nemohl skládat žádné sliby. Oddaný byl pouze myšlence Quinovy smrti a Nicolina života.

Když došli k pěšině z bílých oblázků vinoucí se do údolí s tmavými jedlemi – když uslyšel zurčení vody a spatřil malý červenobílý most, napůl skrytý mezi stromy – když ucítil plnost jedlí… uvědomil si, že les viděl v Nicolině hlavě, v její mysli. A přemýšlel, zda takové místo existuje i na povrchu. Co když vstoupil v její mysli do celé série snů – snů o věcech, k nimž reálně došlo, ale které byly pokřivenými, falešnými, zrcadlovými obrazy. Tato představa ho na okamžik vyvedla z míry (neznamenalo to, že by ho nakonec mohla milovat?). Avšak oblázky pod jeho nohama byly dostatečně skutečné – a chřupaly i pod Golluxovýma nohama…

Přešli most, kde krabi slídili po rudočerných motýlech. Těsně za ním stála chaloupka s bílými zdmi a doškovou střechou. Z došků si stavěli hnízda ptáci bez ohledu na Quinovy zásahy. Nebo Quin vytvořil i je?

„Je to tady?“

„Ano,“ překvapil Jan Křtitel Sidracha. „Je to tento domek. Nechoď tam.“ Zadíval se Sidrachovi do očí. „Ven už nevyjdeš.“

„Jaké je tvé skutečné jméno?“ zeptal se Sidrach. Po tom, co spolu přečkali, mu tato informace najednou připadala důležitá. „Není to Jan, není to Trápení, ani Salvador. Jak se jmenuješ?“

Surikat vykašlal krev z bledého jazyka a pronesl slovo, které znělo jako brebentivá řeč brouků. „Tak zní moje jméno. Moje skutečné jméno. Sám bys ho nikdy nevyslovil. Člověk by ho nikdy nevyslovil.“

„To máš pravdu,“ přitakal Sidrach.

Otočil se na Golluxe a zeptal se: „Je to tady?“

„Ano,“ odpověděl Gollux.

„Tak běž první.“

Uvnitř Sidrach objevil dlouhou prázdnou chodbu lemovanou prázdnými skleněnými klecemi, v nichž se vznášel pouze prach – a na konci narazil na další Quinův terminál, jehož smutná orientální tvář se kývala na příliš dlouhém krku. Skleněné klece zapuštěné do jeho sinalého těla zakrýval černý panel. Sidrach, překvapený a zneklidněný okolní prázdnotou, se při chůzi ke Quinovi držel těsně u Golluxe. Odjistil pojistku na pistoli. Ticho prázdné místnosti bylo děsivější, než kdyby ji obývala stovka nestvůr. Quinův terminál se jim poťouchle posmíval a ukláněl.

Když před ním stanuli, terminál pravil: „Já jsem Quin. Co u mě pohledáváte?“

Gollux mlčel.

Sidrach odpověděl: „Ty žádný Quin nejsi. Jsi terminál, konstrukt.“ Zvedl pistoli a střelil konstrukt do hlavy. Hlava se svěsila přes svůj pult. Na stěně za ní se zablyštěl stříkanec krve. Terminál se zachvěl. Otřásl se. Potom se pomalu narovnal a opět se vztyčil. „Ne,“ řekl s pohledem upřeným na Sidracha, zatímco mu z hlavy prýštila krev, „to nejsem já.“

Odsunula se přepážka a objevila se kalužbledého masa a zjizvené tkáně, uložená na malém lehátku. Kdesi uprostřed masy

nekonečných dvojitých brad, svíjejícího se, červy prolezlého masa, zazářilo z rosolovatých očních důlků dvanáct pronikavých modrých očí. Z jakéhosi otvoru skrytého Sidrachovu zraku se vylinul zpěvavý smích.

Quin, podobně jako všechny kreativní bytosti, ve srovnání se svým dílem nemohl obstát. Sidrach měl pocit, jako by se právě setkal s idiotem, který byl shodou okolností vynikajícím holovizním umělcem. Kdyby nebyla situace tak napjatá, působila by směšně. Nahlas by se rozesmál. Stanul před úděsnou hromádkou masa, když očekával velikána!

„Jsi překvapený?“ zeptal se Quinův terminál.

„Tak trošku,“ zalhal Sidrach.

„Co jsi očekával? Úžasnou hlavu? Nádhernou ženu? Strašlivou šelmu? Ohnivou kouli?“

„Nic z toho. Jenom mě překvapuje, že tělesně mi připadáš mnohem amorfnější než jako představa.“

Sidrach měl dojem, že z hromádky masa, jíž byl Quin, cítí zklamání. Tu a tam, kde nebylo maso průsvitné, spatřil rodící se nohu, nenarozenou ruku.

„Vždycky jsi vypadal takto?“ zeptal se. Když Quina nyní konečně nalezl, nepociťoval žádný spěch, jen únavu do morku kostí a potřebu dopídit se odpovědí.

„Vždycky ne. Býval jsem mnohem lidštější. Kdysi.“

„Co se ti stalo?“

Maso se stáhlo do neradostného úsměvu, oči však v těle stále tančily.

„Existuje mez, za níž se lidské tělo už nemůže regenerovat. Já jsem tu mez překročil. Příliš dlouho jsem se sebou experimentoval a vložil jsem do svých výtvorů příliš mnoho svých tkání.“

„Nevypadáš, že by tě můj příchod zaskočil. Vidíš vůbec, že na tebe mířím pistolí?“

„Proč bych měl být zaskočený? Tebe nebo někoho podobného očekávám už dlouho. Nadělal jsem si nepřátele, někdy náhodou, někdy úmyslně. Ty prostě jen shodou okolností patříš mezi první z těch, kteří mají tu správnou kombinaci zarputilosti a vyšinutosti, aby mě vyhledali. Předpokládám, že mě chceš zabít. Každopádně mě zabij. Nic se tím nezmění. Udělal jsem, co je třeba udělat. Nikdo to už nezastaví.“

„Máš na mysli tu válku, co zuří venku?“

„Ne, ne, ne. Poštvávám je na sebe periodicky. Ti, kteří přežijí, se rozmnoží a vytvoří ještě odolnější kmen. Tentokrát se však zdá, že jde o poněkud trvalejší fenomén.“

„Když jsi přebudoval Nicholase a nechal Nicolu rozebrat na orgány, byla to jen hra?“

„Ta jména mi nic neříkají. Evidentně jsem jim něco udělal a ty se mi chceš pomstít. Prosím, pomsti se. Ale nevím, o čem to mluvíš. Moje říše je obrovská a rozsáhlá. Nemůžu sledovat každou ztracenou existenci, každý úkon. Nepochybuji, že budou zaházeni někde v záznamech… S člověkem jménem Nicholas jsem si mohl pohrát a taky nemusel. Jak navíc můžeš vědět, že jsem je oba nevytvořil? Pokud to tak bylo, neřekl bys, že s nimi mám právo naložit, jak se mi zlíbí? Z výrazu na tvé tváři usuzuji, že se narodili v kádi. Velmi dlouho jsem byl městský porodní inženýr. Je dost dobře možné, že jsem je stvořil. Pokud ano, určitě bych to byl já, kdo se o ně postará. Kdo je vychová. Poslechni svého stvořitele, Golluxi, a okamžitě toho muže zabij.“

Sidracha tímto pokynem málem zaskočil. Gollux – který také vypadal překvapeně – se na Sidracha ihned vrhl. Ale ten se stačil otočit a odseknout mu nohy.

„Gollux,“ sípal Gollux, zatímco se svíjel na zemi, „není zkonstruován pro boj. Gollux není zkonstruován pro pohyb po méně než čtyřech nohách.“

Sidrach mu vypálil mozek z pahýlu krku a opět namířil pistoli na Quina.

„Škoda,“ poznamenal Quin. „Byl to dobrý a správný Gollux pokusil se mě uposlechnout. Pokusil se tě zabít. Možná to sám ani nechtěl. Za pokus to stálo. Myslím, že jsem tím překvapil i sám sebe – nakonec asi přece jen musím chtít žít… Víš, je úžasné, jak my lidé ochabneme, když posloucháme nekonečné drmolení o ničem konkrétním.“

„Proč?“ zeptal se Sidrach.

„Co proč? Proč je ze mě hromádka masa? Proč jsem se stal bionýrem? Co proč? Musíš mluvit specifičtěji.“

„Rozsekal jsi moji milovanou ženu a prodal jsi ji na orgány! Poslal jsi mě k Lady Ellingtonové, abych se o tom dozvěděl!“ Sidrachův křik se odrážel od stěn místnosti.

Quinův terminál se usmíval, zatímco oči v rozkládajícím se mase Sidracha dál soustředěně sledovaly.

„Možná to bylo příjemné, Sidrachu. Možná to byla zajímavá práce – tehdy. Možná ani v nejmenším netuším, o čem to mluvíš… Opravdu si myslíš, že mám sebemenší důvod ti něco vykládat?… Je zvláštní, jak snadno nad sebou lidé ztrácejí kontrolu. Mí surikati kontrolu neztrácejí. Ve srovnání s nimi vypadají lidé jako psychotici a pošetilci zároveň. Možná jsem je oba vytvořil – Nicolu i Nicholase. Možná jsem úmyslně Nicholase neobdařil dostatečným talentem – takže ke mně musel přijít. Možná jsem Nicolu všechny roky jejího života sledoval, až mi ve správný okamžik doručila nepředvídaný prvek: tebe. To všechno jen proto, abys sem dolů přišel a zabil mě. Nebyl by to ten nejsenzačnější genetický experiment v dějinách? Mít tak nenápadnou moc? Vědět tolik věcí? Nevěřím, že bych to udělal… Možná se nic z toho ve skutečnosti nestalo a ty jsi díky hloupé náhodě a vytrvalosti dospěl na toto místo výhradně vlastní zásluhou…“

„Mlč už,“ okřikl ho Sidrach. „Nevěřím ti. Ty víš, kdo byl Nicholas. Ty víš, kdo je Nicola.“

„Když mě zabiješ, Sidrachu, můžeš mě natrvalo umlčet. To můžeš… ale já ve všem můžu taky lhát. To nikdy nepoznáš. Mohl bych být největší lhář na světě. Zmítáš se mezi touhou zabíjet a touhou dozvědět se *proč*. Co kdybys mohl mít obojí?“

„To první by mi mohlo třeba stačit.“

„Aha, takže zájem by byl. Začněme tedy odznova: co chceš vědět?“

„Jaký je tvůj plán? Co doufáš, že tímhle vším“ – Sidrach ukázal na okolní místnost – „získáš?“

„Plány. Plánování. Napřed jsem žádný plán neměl. Napřed jsem měl v plánu nemít žádný plán. Ale to mě začalo nudit, a s tím, jak jsem lidi stále víc nenáviděl, mě jeden plán napadl. Pomyslel jsem si: lidská rasa je zastaralá. Co takhle vytvořit novou? Nebo možná ne. Možná jsem jenom blázen.“

„Předpokládejme, že plán máš. V čem spočívá?“

„Proč bych ti to měl říkat? Povím ti proč – protože ho nejde zastavit, proto. Lidi, co žijí na povrchu, ještě ani *nepomysleli*, jaký dosah mohou mít ‚hračky‘, které jsem pro ně vyrobil. Jsou příliš zaneprázdnění jejich *používáním*, aby získali prestiž a

usnadnili si život. Nikdy se nezastaví, aby se zamysleli, co to všechno *znamená*. Nikdy by neuvěřili v gigantickou rybu, která v sobě skrývá celý svět. Smáli by se tomu. Vysmívali by se. I kdyby ji spatřili, neuvěřili by v ni. Proto lidská rasa vymírá – má příliš omezenou představivost. Nepřemýšlí nad důsledky.“

„Mluví z tebe nadutost,“ opáčil Sidrach. „Umíráš *ty*.“

„Ne, umírá lidský rod. Měl k dispozici čas, ale nevyužil ho, jen ho promrhal. Každý věk je jen slabší ozvěnou toho předešlého. A tak jsem si řekl dost. Řekl jsem si, že s ním skoncuju! Ať jeho místo zaujme nějaký jiný druh.“

„Ty jsi zešílel. Na světě bude líp, když bude po tobě.“

„V tom s tebou, Sidrachu, náhodou souhlasím. Moje výtvory potřebují mučedníka. Potřebují Boha, jenž je na nebesích. Aby byli úplní, potřebují mýtus o lidském zásahu. Vyšlechtit je můžeš jen do určité míry, s jejich geny můžeš manipulovat jen do určité míry – podívej se na mě: já to musím vědět. Zbytek je prostředí. Zbytek je *náboženství*. Jestli mě zabiješ, zahájí se pomalý zánik lidského rodu, protože tato smrt bude prvním znamením, prvním symbolem, z něhož budou vycházet všechny ostatní, až jednoho dne lidé zjistí, že se z jejich služebníků stali jejich páni. A jestli mě nezabiješ, můžu tě ujistit, že z města vymažu všechny stopy po tobě i po tvé milované. Najdu Nicolu – za předpokladu, že ještě nevím, kde je – a zabiju ji.

Myslím, že je to pro tebe jakožto lidskou bytost velká zkouška: získáš víc času pro lidský rod tím, že mě nezabiješ, nebo získáš víc času pro jedinou osobu? Nesmírně mě zajímá, co si vybereš. Co by si Nicola pomyslela, kdybys zachránil její život, ale obětoval celý druh?“

„To všechno za předpokladu, že mluvíš pravdu. To všechno za předpokladu, že pokud mluvíš pravdu, tvé předpovědi jsou správné.“ Tlak v Sidrachově hlavě zesílil. Měl pocit, jako by naslouchal hypnotizérovi.

„A nezapomeň na jedno: pokud jsem opravdu Nicolu naprogramoval, potom i kdybys mě zabil a vrátil se na povrch, dokázal bys jí vážně opět důvěřovat? Nečekal bys pořád, že tě zradí?… Co to děláš?“

„Uvidíš.“

Sidrach nastavil pistoli na pěticentimetrový laserový paprsek, kterým začal do skla, za nímž ležel Quin, vypalovat

díru. Žilami mu koloval led. Došel k rozhodnutí, jaké budou jeho další kroky. Nebylo třeba dalšího uvažování.

„Mým únosem si nepomůžeš – ty stvůry venku tě roztrhají na kousky.“

Sidrach už skoro vypálil celé kolo.

„Jestli se mě chystáš zabít, jdeš na to hodně nešikovně.“

Kruh vypadl a roztříštil se na zemi. Quinův terminál se po Sidrachovi ohnal shora, Quin sám se přitiskl do kouta.

„Rozmyslel jsem si to – nechci umřít. Ještě ne. Možná bychom se mohli nějak dohodnout.“

Sidrach přenastavil paprsek a odsekl terminálu krk. Hlava bezmocně pleskla na pult. Quin přišel o hlas.

Potom rychle vytáhl Quina z jeho svatyně, položil ho na pult a tak dlouho do něho bušil pažbou, až měl pistoli celou od krve.

Jan Křtitel, zavěšený na jeho ruce, se při této podívané nekontrolovatelně třásl. „Kéž bych tak mohl zemřít v té skříni,“ opakoval pořád dokola.

Quin neříkal vůbec nic. Quin byl mrtvý.

Sidrach si surikata stáhl z ruky. Stiskl spínač bomby v surikatově uchu. Hlavu položil vedle Quina.

„Sbohem, Jene,“ loučil se. „Promiň mi to. Tvoje rasa se možná ujme vlády nad světem, ale tak jednoduché to nebude. Za mého života k tomu nedojde. Možná k tomu nedojde vůbec.“

Když utíkal ke dveřím, předtím, než ho exploze postrčila ven do lesa a sežehla mu záda, měl dojem, že zaslechl poslední surikatovo přidušené zaklení.

Kapitola devátá

Potom to bylo docela jednoduché. Ani potom nebylo třeba nějakého uvažování. Zvedl se po explozi, ujistil se, že ji v chalupě nemohlo nic přežít, a pustil se vzhůru po okraji leviatanova chřtánu. Proklínal zloděje, jimž bombu vzal, za hluchotu, kterou mu způsobili. Co čekali? Že z něho a ze sebe prodají kousíčky orgánové bance?

Probíhali kolem něho surikati, hořící dychtivostí co nejdříve doběhnout do chalupy. Nevěnoval jim pozornost a oni, ve znepokojení a panice, nevěnovali pozornost jemu. Ani se jim neobtěžoval ukazovat odznak.

V docích narazil na saylbera, který lelkoval kousek od hráze, a doplaval k němu. Saylber se hned slušnou rychlostí začal od leviatana vzdalovat. Když se leviatan ztratil v dálce, sešel Sidrachovi i z mysli. Jeho bezprostřední pozornost si žádala spíše náladovost saylbera, který se po několika falešných poplaších nakonec rozhodl, že se přece jen potopí. Sidrach se tak začal v plášti zmítat ve vodě s očima upřenýma na obzor, kde sotva rozlišoval břeh. Několik úzkostlivých minut si myslel, že se kvůli plášti utopí. Zatímco sebou házel, aby se ho zbavil, sklouzl několik metrů pod hladinu. Když si však setřásl boty a zkroutil ruce, podařilo se mu z pláště vymanit – a bez dechu vyrazit nad hladinu.

Proud byl naštěstí minimální a on byl zdatný plavec. Nakonec pod nohama ucítil pevnou zem. Z vody vylezl celý promáčený; najednou z něho byl duch, ozvěna, stín člověka,

kterým byl doposud. Představoval si, že ho nikdo nevidí. Kdo by ho chtěl vidět?

Břeh se změnil ve hřbitov opuštěných surikatích katedrálních vorů: černých, nepochopitelných, převalených na bok. Zastřelil dva masopsy čenichající u katedrál dřív, než si ho stačili všimnout. Tohoto úkladného násilí vůbec nelitoval. Spíš povraždí všechny živé bytosti, které se mu postaví do cesty, než aby už neměl nikdy spatřit světlo. S pomocí zbraně si jednoho masopsa upekl na roštu a kousek ho snědl.

Když byl po jídle, vstal a rozhlédl se. Byl sám poprvé od chvíle, kdy se zmocnil Jana Křtitele; poněvadž mu už surikat nevisel z ruky, připadal si, jako by mu chyběla jedna končetina. Už mu nemohl nikdo pomoci. Na povrch nevedla žádná jednoduchá cesta. Možná na povrch nevedla vůbec žádná cesta. To ho však nezastavilo. Měl sucho v ústech. Cítil se prázdný. Cítil se, jako by byl mrtvý. Došel k závěru, že to není špatný pocit, po vší té nenávisti, vší té lásce, které jím prošly. Chtěl být chvíli prázdný.

Nad hlavou se mu chabým, nuceným úšklebkem vysmívalo červené světlo projíždějícího vlaku. Musí dojít ke kolejím a najít cestu ven. Nepřipadalo mu to jako něco nemožného.

Pustil se do šplhání. Cestu mu tarasily balvany a skalní výstupy. Kamení obrůstal obrovský fialový mech. Mezi skalisky rostly drobné, zakrslé stromky. Škobrtaly a vlhce se přes ně šinuly podivné bytosti, jejichž brvy synchronizovaně klouzaly a zároveň sloužily jako oči. Sidracha sice lekaly, ale nevěnovaly mu pozornost a on na ně zanedlouho zapomněl. Rytmus výstupu se zautomatizoval, puchýře na rukou tupě tepaly, mechanické nádechy sice pálily, ale zůstávaly pro něho nepodstatné. Fyzické tělo ho přestalo zajímat.

Když se konečně dovlekl k Rafteřiným dveřím, přešel vyčerpáním do nějaké úplně jiné sféry. Měl pořezané ruce, pořád sežehlá záda, z levého ucha mu tekla krev po zásahu kulkou, nohy měl zhmožděné z náročného šplhání. Chvěl se jako drahý křišťál Lady Ellingtonové, do něhož břinkla lžička.

Jakmile se opět octl na kolejích, zjistil, že cesta do stanice bude stejně obtížná jako výstup po skalách, neboť se kolem něho děsivě často prohánět vlak. Nezbývalo mu, než se těsnat do

výklenků stěn po obou stranách, aby ho vlak neusmrtil, a třást se dozvuky jeho zběsilého průjezdu. Zpráva o Quinově smrti se do stanice ještě nedonesla – nebo ji úplně minula – a všechno v ní vypadalo jako obvykle. Několik hodin zde strávil čekáním, sbíral síly na další cestu. S pomocí Quinova odznaku vymámil na jednom prodavači kostku jídla. Obludné postavy, které ho při jídle míjely, mu připadaly normální jako všechno, co viděl na povrchu. Málem se zakuckal smíchem. To, co nyní bral za samozřejmost, překonávalo představy všech ostatních lidí.

Když se opět cítil silný, začal si úroveň po úrovni dál razit cestu vzhůru do Rafteřiny ordinace. Celou dobu nad sebou jako neodolatelný magnet cítil světlo – a pod světlem Nicolu stojící v jeho záři. Alespoň v to doufal. Pistoli už se neobtěžoval skrývat a držel ji přímo před sebou. Ale i když ji používal, v jeho nitru zůstával pořád jen člověk, který se zoufale chce dostat na světlo.

Zaklepal na Rafteřiny dveře.

Chvíle váhání, pak se dveře otevřely a stanula před ním Rafter. Hleděla na něho se směsicí hrůzy a úžasu.

„Je tu… je tu ještě?“ zeptal se.

Rafter se zamračila. „Přišel jste v pravou chvíli, abyste jí zase zničil život. Je při smyslech a chodí.“

„Chodí?“

„Ano,“ odpověděla Rafter. „Pojďte dál.“

Rafter ho zavedla do čekárny. Nicola seděla na pohovce. Měla vyzáblou tvář; civěla na podlahu. Nohy měla mrtvolně bílé, ale nepoškozené. Vlasy jí v chuchvalcích visely přes obličej. Rafter ji oblékla do černých kalhot a jednoduché bílé košile. Vypadala jako znovunarozený člověk.

Sidrach se zapotácel, málem upadl, ale nakonec se úspěšně posadil vedle ní. Tento okamžik mu měl určit zbytek života. Spočinul na ní pohledem. Vpíjel ji očima. Zíral na to, co si myslel, že už nikdy nespatří.

Rafter je s nevyzpytatelným výrazem ve tváři nechala o samotě.

„Vypadáš strašně,“ řekla Nicola chraptivým hlasem. „Jsi v pořádku?“

Zašátral jí po ruce, sevřel ji v prstech. Byla teplá na dotek a její teplo ho rychle zaplavilo. Nebyl schopen slova; všechny jeho věty se rozpletly a zůstaly nedokončené.

„Rafter říká," zaskuhrala Nicola, pak zakašlala a začala ještě jednou: „Rafter říká, žes do mě nahlédl. Četl jsi mi v mysli – byl jsi mnou."

Copak jsi mě tam necítila? pomyslel si. *Copak jsem tě neutěšil?* Ale řekl pouze: „Myslel jsem, že je to nutné pro tvou ochranu."

„Cos tam viděl?" Dívala se mu do očí.

„Krásu. Odvahu. Inteligenci."

Odvrátila zrak. „A určitě taky ošklivé věci."

Sidrach pokrčil rameny. „Ne. Neřekl bych."

„Ale viděl jsi je, Sidrachu. Viděl jsi to? Víš to?"

Sidrach přikývl. „Vím to." Bolest a zároveň ona hořkosladká úleva, že to může přiznat.

„Promiň mi to, Sidrachu. Promiň mi, jestli jsem ti ublížila. Rafter říká, žes mi zachránil život. Rafter říká, že bez tebe bych umřela."

„Rafter přehání," opáčil Sidrach. Najednou mu opět bleskla před očima, pohřbená pod horou končetin, a zachvěl se. „Jak se cítíš?"

Nicola dvakrát zamrkala, zavřela oči. „Cítím se strašně unavená. Bolí mě celé tělo. Mám pořád žízeň."

„Můžeš chodit?"

„Ano."

„Tak to bychom se měli projít. Potřebujeme se dostat na povrch. Musíme tě dostat do nemocnice."

„Můžu to zkusit," odpověděla. Potom vstali. Nicola málem upadla. Sidrach jí oběma rukama sevřel ramena. Oba zavrávorali.

„Opatrně," řekl.

Objala ho. Vlasy jí byly pořád cítit orgánovou bankou.

„Neopouštěj mě," prosila ho.

Sidrach se trpce zasmál. „Neopustím tě. Neboj, neopustím."

Rafter se vrátila, stanula ve dveřích. Podmračeně se na Sidracha zadívala a řekla: „Musíte si dávat pozor. Bude chvíli dezorientovaná. Možná bude mluvit z cesty. Bude slabá. Bude potřebovat péči. Potom už bude víc sama sebou."

„Nic už nebude, jak bývalo,“ řekla Nicola.

„Bude to úplně jiné,“ přitakal Sidrach. „To není nic špatného.“

Když Sidrach zaplatil Rafter za práci a Nicola se s ní rozloučila, vydali se na cestu ke stanici, z níž by se dostali na další úroveň. Rafter jim dala mapu. Nebyla tak nádherná jako Quinova mapa; tvořil ji jen kus papíru s rychle načrtnutými čarami a slovy.

Už po několika minutách chůze Nicola zanaříkala: „Jsem unavená, strašně unavená,“ a zapotácela se ke stěně.

„Tak se vyspi, Nicolo,“ řekl jí Sidrach. Zvedl ji, vzal do náruče a dál ji nesl.

Jakmile se bezpečně octli ve výtahu, který je měl dovézt na vyšší úroveň, a Nicola Sidrachovi jemně a pravidelně oddychovala na rameni, dopřál si i on krátký odpočinek. Začal mít pocit, že to nakonec přece jen zvládnou.

O něco později, zatímco pokračovali v pomalém postupu vzhůru, se probudila. Povrchně dýchala a ostřeji mu svírala rameno.

„Děkuji ti,“ hlesla zasněně, když se postavila na nohy.

Za výtahem na ně čekala druhá úroveň. Na ní před nimi lidé už neuhýbali. Byly tu otevřené obchody. Ženy se tu procházely s dětmi. Bledé světlo neskrývalo žádné obludnosti. Zdálo se, že skutečné město, město slunce a obzoru, musí být nedaleko.

„Za co mi děkuješ?“ zeptal se.

„Žes mi zachránil život.“

„Neměl jsem na vybranou.“

„Tomu nevěřím, Sidrachu.“

„Ale je to tak. Miluju tě,“ dodal beznadějně s rozbolavělým hrdlem.

„Já vím,“ odpověděla. A hned nato: „Nicholas je mrtvý.“

„Ano. I Salvador. A Quin. Všichni jsou mrtví.“

„Poznala jsem, že bratr umřel,“ pokračovala. „Přestala jsem ho cítit.“

Zachvěla se a Sidrach ji ještě pevněji sevřel, stále užaslý, že ji má v náručí.

* * *

I poté, co se probrala, ji Sidrach zpočátku podpíral, nadzvedával, nechal ji, aby na něho přenášela váhu. Ze druhé úrovně museli pořád dojít k výstupu, který se nacházel už nad městem, vyčníval z městských hradeb, aby se těm, kteří jím procházeli, naskytl ničím nerušený pohled na Veniss. Museli doufat, že hlídky na cestě budou respektovat Sidrachův odznak.

Zatímco ona sílila, on slábl. Když úspěšně prošli dalším kontrolním stanovištěm a přiblížili se k rampě ústící na povrchu, začaly na něho jít mdloby. Opřel se o Nicolu a ta ho podepřela. Pohladila ho po vlasech. „To nic," konejšila ho, „to nic."

Poslední kontrolní stanoviště před rampou tvořila bezútěšná šedá zeď z jakéhosi tvrdého kovu. Uvnitř stěny seděl strážník chráněný třemi vrstvami skla. Už zdálky bylo vidět, že strážník je surikat. Sidrach strnul, sáhl do kapsy pro pistoli a zároveň si připravil odznak a průkaz totožnosti. Nakonec se ukázalo, že obavy nebyly opodstatněné. To, co vypadalo hrozivě na vzdálenost několika kroků, tak tváří v tvář nepůsobilo – prašivá srst, nepřítomný výraz v obličeji, slabý a monotónní hlas. Surikat jim s letmým pohledem na odznak mávnutím pokynul, že mohou pokračovat. Strnulé plechové dveře se uvolnily a před nimi se otevřel volný prostor. Sidrach ucítil, jak k nim ze tmy vpředu zavanul čerstvý vzduch. Vyšli ven a stanuli na rampě. Stěna za nimi se opět zacelila.

Zatímco se prodírali vzhůru stíny rampy, něco v Sidrachovi pořád pochybovalo, že se do venkovního světa nakonec dostanou. Měl dojem, že za sebou uslyšel nějaký zvuk, jako by se jim něco kradlo v patách. „Neohlížej se," zašeptal Nicole, která se o něho opět opírala. „Neohlížej se." Kráčeli co noha nohu mine, obtíženi strašlivým očekáváním. Připadalo jim, že strmá rampa nemá konce. Sidrach měl dojem, že na stěnách po obou stranách občas zahlédl úryvky zářících graffiti: *Dítě v temnotách, polibek ve tmě; přetváří svět k obrazu svému; vazbu a osnovu masa.* Ale když zamrkal, promnul si oči, stěny zůstávaly holé.

Rozšířilo a prohloubilo se mu myšlení. Cesta vzhůru, byť jen, jak se zdálo, z jedné tmy do druhé, mu připomínala chvíle, kdy vycházel na povrch poprvé – kdy poprvé spatřil Nicolu. Její tehdejší výraz ve tváři – byl šťastný, smutný, odměřený? Snažil

se rozpomenout, a zatím vzadu slyšel další kroky. Možná byl posmutnělý nebo zádumčivý, nebo to byl prázdný úsměv, jímž dávala najevo, že se nezúčastněně věnuje svým povinnostem.

Zatímco Sidrach vystupoval z podzemí, z temnoty, jíž byla absence lásky jen jednou součástí, toužil pouze po světle, nikoli po lásce. Nechtěl ani dopustit, aby lidé vystupovali jako symboly – jak by mohl, když žil ve tmě, kde byli lidé často jen dotykem, vůní, hlasem? Abstraktní symboly by ho v zoufalství, v bolestném toužení těla po něčem lepším, nemohly nikdy utěšit. Jeho lásky před Nicolou byly někdy jen pouhým hlasem a našedlým tělem v předsmrtném přítmí, jež tvořilo chatrče a rozdělené byty chudých. A v podzemí byli chudí všichni.

Možná, pomyslel si, když temnotu rampy před nimi prozářily tečky světel, se jí ve tváři zračil smutek. Kolik společného by toho měl se ženou, jejíž život se také zdál mít tragický rozměr? Ne, smutek ho k ní nepřitáhl. V dolech znal víc smutných a zničených lidí, než mu bylo milé. Jistě, lásku znal jako hlas a dotyk, ale také jako horečnaté souložení ve tmě kvůli okamžiku uvolnění, úniku z podzemí. Něco vzácného. Něco drahocenného. Co člověka dokázalo vytrhnout ze spárů času a světa.

Závan čerstvého vzduchu. Nicolino tělo opřené o jeho bok.

Možná na symboly přece jenom věřil – když tehdy poprvé vycházel na povrch, možná ho k ní přitáhlo ono světlo, jež jí vykreslilo tělo: byl nevidoucí můra přitahovaná k oslepujícímu plameni. A možná to bylo jen tohle: když vyšel do světla, světlo zářilo i na ni a ona nebyla dokonalá. Měla trochu příliš úzkou tvář, mezi palcem a ukazováčkem načervenalé znaménko, vlasy, které jí lemovaly líce, visely v nerozčesaných černých pramenech. Tak dokonalá nedokonalost a on jí padl do očí, protože teď, a pouze teď, dokázal uvěřit v tento nový svět, do něhož se znovu narodil. Byl zalidněn nedokonalými, nádherně nedokonalými cizinci, a poprvé mu zlomil srdce – když poznal, že po tak dlouhé tmě může být světlo tak skutečné, tak živé. Ne dokonalé, ale skutečné – to všechno, svět, žena, jeho život.

Cítil vítr na tváři a slyšel, jak Nicola říká: „To jsou hvězdy…“ a uvědomil si, že ani ona do této chvíle nevěděla, že se dívají na noční oblohu, jež se pomalu rozpouští do úsvitu.

Oblohu neviděl tak dlouho, že každičká hvězda pro něho byla zjevením, novým způsobem pohledu na svět, jako tehdy poprvé.

Stáli na vrcholu rampy shlížející na město. To se blyštělo světly.

„Je nádherné," řekla.

A vražedné, pomyslel si. Město bylo zvláštní, skryté místo s bílým mostem a štěrkovou pěšinou. Město bylo místem promísených živočišných druhů, myslí. Byla toto evoluce? Vzpomněl si na spletitou krásu housenčí mapy. Vzpomněl si na stoicismus Jana Křtitele.

Dole pod sebou viděl mohutné chladivé akvadukty Kanálové čtvrti, stěny kanálů vroubené světly. Svět byl zticha. Připadalo mu, že ticho skrývá, a bude věčně skrývat, živoucí, dýchající tajemství. Co na tom, že si město nad touto hádankou nakonec vytvoří ochrannou vrstvu, až se z něj stane pouze načervenalé tlukoucí srdce viditelné přes mléčnou tkáň. Co na tom, že, pokud měl Nicholas pravdu, je město prostoupené tisícovkou neotočených klíčů, připravených v zámcích, jimž stačí vždy jen gesto, barva, zvuk, aby docvakly, kam mají. Specifický odstín chemického západu slunce. Přidušený pokyn soukromého policisty. Polibek na rozloučenou milenců na pláži u kanálu. Který znak a symbol z té spousty v tomto chaotickém městě bude ten, jenž vypustí do světa Quinův cirkus? Nebo budou věčně v pohotovosti, očekávat pokyn přízračné ruky?

Před nimi sestupovalo do Venissu schodiště. Vzadu bylo slyšet kroky, šramot, který stále sílil. Co s nimi z podzemí vyšlo na povrch?

Nicolu zatáhl za sebe, prudce se s pistolí v ruce otočil a uviděl… prázdný tunel. V ústí rampy nikdo nebyl. Jen stíny. *Polibek ve tmě.* Všechno se mu zdálo. *Muž žijící v břichu obří ryby.* Skutečno a neskutečno si konečně vyměnily místa.

Teprve tehdy si dovolil propuknout v pláč: po tváři mu stékaly tiché slzy, kanuly mu z brady, dopadaly na chodník. Plakal za bolest své svízelné cesty a za to, co musel udělat, aby zachránil Nicolu. Plakal za své rodiče, kteří už byli určitě po smrti, a za Nicholase, pitomce, blázna, svedeného z cesty a odhozeného. Plakal za své bývalé já, poté, co se změnil v tolika ohledech, z nichž ani polovině ještě nedokázal přijít na kloub.

Ale úplně ze všeho nejvíc plakal úlevou – že je Nicola naživu a on je naživu spolu s ní.

Ale i když byl celý rozbolavělý, i když ho nesmírně skličoval pohled na Nicolinu zhmožděnou tvář, i když většina věcí, jak to ona sama řekla, už neměla být jako doposud, nakonec to byla radost, nikoli bolest, co mu podlomilo kolena a zdolalo mez jeho odolnosti. Položil se na drsný kámen rampy a beze slova vzhlédl ke hvězdám. Nicola se posadila vedle něho, spolu s ním, ale sama, s rukou v jeho dlani, s pohledem upřeným na Veniss.

Věděl, že za úsvitu sejdou do města, a třebaže si nebyl jistý, co v něm najdou, věděl, že to musí být lepší než to, co právě nechali za sebou. Věděl, že vzpomínky otupí hrany minulosti, zastřou podrobnosti a zkřiví čas. Všechno mu připadne vzdálené. Podlehne sentimentu. Zapomene, že se stal vrahem. Zapomene spoustu věcí. Nikdy však nezapomene, že ji miloval, i navzdory oné malicherné myšlence, které se už nikdy nezbaví: udělal dost? Mohl si počínat líp?

A zatímco s tím dále zápasil a stále si nebyl jistý, zavřel oči a poprvé během sedmi dní usnul.

Veniss demaskovaný: předchůdci a zjevení (doslov)

Varování: V tomto doslovu se píše o ději.

První, co Bunadeo spatřil, byl strop laboratoře: povrch nerovného, tmavého kamene uhlazeného lidskou technikou. První, co uslyšel, byl mořský příboj, který mylně považoval za hučení vlastní tepající krve. První tvář, již spatřil, patřila usmívajícímu se Madridu Sybelovi. V hlavě mu neprodlévaly žádné myšlenky. Ačkoli byl dospělý, své jméno se dozvěděl, až mu je sdělil Madrid.

„Kdo jsem?“ zeptal se s vyschlým hrdlem.

„Bunadeo,“ odpověděla usmívající se tvář.

„Kde to jsem?“

„V království u moře,“ řekla usmívající se tvář.

V místnosti byl cítit plast a slaná voda.

Na chvíli upadl do tmy. Když se probudil, nebyl o mnoho moudřejší, ale své jméno si v mysli uchoval: Bunadeo. Jmenoval se Bunadeo…

Madrid Sybel, první bionýr, který vytvořil polomyslící živočišný druh, žil v jeskynním bludišti, které ústilo na pláž s černými skalisky. Jeskyně se rozkládaly na úpatí pustých útesů. Na útesech trůnil Dayton Central, město, které mělo být v budoucnu známé pod jménem Veniss. Madrid byl financován UI, které řídily Dayton Central. V jeskynních laboratořích celý den vytvářel a zhášel život ve společnosti svého asistenta

Bunadea a holčičky jménem Nicola. Madrid měl dlouhé bílé vousy, které mu vroubily protáhlou tvář, z níž vykukovaly pronikavé modré oči. Tyto oči vyvolávaly v Bunadeovi dojem, že celá jeho tvář je pouhou maskou, protože patřily někomu mnohem mladšímu. Nicola měla světlé vlásky, které si splétala do copánků, a oči, v nichž se zračil nepřítomný pohled. Jen zřídkakdy něco řekla.

Bunadeo nevěděl, že Nicola je ve skutečnosti, svým způsobem, jeho matka. Madrid mu řekl, že oba jeho rodiče zemřeli, že absence jeho vzpomínek souvisí se strašlivým traumatem, které prožil předtím, než ho UI předaly do Madridových rukou. To ale nebyla pravda. Madrid jak Bunadea, tak Nicolu stvořil. Nicolu vytvořil z DNA Bunadeovy fyzické matky. Bunadeo byl stvořen, vyživován a přiveden na svět v kádi za použití vajíčka z původní Nicoly. Madrid neměl nejmenší tušení, jak zemřeli; věděl jen, že mu UI poskytly čerstvý zdroj DNA. Když se na svůj výtvor zadíval poté, co poprvé otevřel oči, nevěděl, zda si ho ponechá, nebo ho nechá být a začne od začátku. Avšak něco v nevinném výrazu Bunadeovy tváře, ve způsobu, jímž pokládal otázky, Madrida přimělo, aby si ho ponechal.

Bunadeo se o jeho váhání nikdy nedozvěděl, ale o mnoho let později ho náznak spřízněnosti s Nicolou zasáhl jako blesk z čistého nebe. Když shlížel na ženu přechovávanou v ochranném pouzdře, pohřbenou pod hromadou useknutých nohou, pocítil záblesk vědomí, jenž neměl žádný vědecký podklad. Tato nečekaná pronikavá bolest v hlavě, v srdci, málem vyústila ve zvrat v jeho osudu. Na okamžik se octl zpátky u moře, u skalisek, a viděl, jak vedle něho stojí holčička Nicola. Výjev se však rozplynul, představa vyprchala, rozklad pokračoval…

Madrid naučil Bunadea svému Umění Života, ale do života si ho nevpustil. Muselo uplynout mnoho let, než ve svém výtvoru začal vidět něco víc než jen asistenta. Role, již hrál, role nedbalého otce, působila Bunadeovi bolest, neboť o Madridovi až příliš často uvažoval jako o někom víc než svém průvodci a rádci. Jeho vztah k Nicole byl záhadnější. Někdy se k němu chovala jako matka; jindy se tak dokonale stahovala do světa

uvnitř své hlavy, že k ní nikdo nemohl. Oběma však byl vděčný; jinou rodinu neměl.

Pochopit utajení jejich poslání trvalo Bunadeovi stejně dlouho jako porozumět své rodině. Madrid ho hned od začátku upozorňoval, že on ani Nicola nesmějí nikdy opustit jeskyně či pobřeží. Ačkoli si Bunadeo na tuto skutečnost zvykl, nikdy se mu nezamlouvala; zvědavost mu někdy pomáhalo ukojit sledování holovidů města nad jejich hlavami, jindy v něm však probouzelo vztek.

Práce sama mu připadala fascinující. Chytali pseudovelryby a spojovali jejich geny s geny opic a klokanů. Rozmrazovali DNA vyhynulých slonů a snoubili je s DNA myší, krys, ptáků a žab. Někdy se zdálo, že jsou jen krůček od vytvoření myslící formy života. Někdy se jim po mimořádně nezdařených experimentech začala v laboratoři přelévat z jedné strany podlahy na druhou krvavá vlna napodobující rozbouřené moře za jejich zády. Zápach, který je v takových chvílích zaplavoval, v Bunadeovi vyvolával třas, ale také vzrušení. Cítil zápach života, palčivý a sytý. Když se nějaká deformovaná zrůda měnila ve vybledlou vzpomínku, děsil se jejího křiku a ječení.

Většinou se práce v laboratoři pohybovala mezi dvěma extrémy. Bunadeo si o nich psal do svého holografického deníku. Deník si vedl proto, že ho nepřestával mučit strach, že se jednoho dne probudí a jeho mysl bude prosta jakýchkoli zkušeností jako v den, kdy poprvé spatřil Madridovu usmívající se tvář. Někdy se s řevem budil uprostřed noci a podléhal nutkání zaznamenat si i právě prožité noční můry. Lepší noční můry než nic. Jednou si Bunadeo napsal do deníku toto:

> Dnes jsme vyzkoušeli ještěrky. Když jsem přišel do laboratoře, Madrid zíral na ještěrku na tácku. Měla dva ocasy a tři hlavy. Byla zlatavě hnědá, šupinatá a polomrtvá. Upírala na mě oči a jejich skelný výraz mi sděloval, že si prožila svoje, že je vysílená, že tohle nemůže nikdy fungovat. Páchla po spálené trávě. Myslím, že se pokoušela něco říct. Nevím, co nám chtěla sdělit. Abychom přestali? Abychom to vzdali? Pořád si tím nejsem jistý.

Ale Madrid to nikdy nevzdal. Na úkolech, které mu zadaly UI, pracoval každý den, rok za rokem, a Bunadeo mu pomáhal. UI přicházely každých několik měsíců na návštěvu, aby s ním probraly postup prací. Bunadeovi ani Nicole nevěnovaly pozornost. Objevovaly se ve formě holografických manifestací: jako gigantické manty, okřídlení nosorožci, minotauři, chiméry. Bunadeovi svou přítomností naháněly strach, neboť se mezi jejich přízraky sám cítil jako duch. Elektrické výboje jejich avatárů mu na jazyku vyvolávaly pachuť citrusových plodů. Madrid s mohutnými tvary hovořil jako se starými přáteli, kteří se zastavili na kus řeči. Bunadeo nikdy nepochopil, proč UI chtějí, aby Madrid vytvářel nové inteligentní biologické formy života.

„Proč nás to nechávají dělat?“ zeptal se svého průvodce a rádce, když tak jednou seděli a dívali se na moře.

Madrid mrkl a odpověděl: „Protože jsou zvědavé.“

„Jen proto, že jsou zvědavé?“

„Možná chtějí vidět, co se kvůli tomu stane s lidmi. Možná si dokonce myslí…“

Ale Madrid větu už nedokončil. Místo toho se mu ve tváři objevil nepřítomný pohled, vstal a odešel zpátky do jeskyní. Bunadeo ho neviděl tři dny a Madrid se mu nikdy nesvěřil, kam odešel.

Časem si Bunadeo uvědomil, že před ním Madrid něco skrývá. Chvíli si myslel, že se ho Madrid snaží ochránit, že Madridova odtažitost pramení z lásky natolik silné, že je do tak velké míry disciplinovaná, aby si držela odstup od předmětu své náklonnosti. Mnohem později, když si s touto myšlenkou donekonečna pohrával v mysli jako s mincí mezi prsty, si už tak jistý nebyl.

Měla jejich práce skrytý účel? Skrýval Madrid něco před UI? Bunadeo už věděl, že Madrid má u skalisek schovanou loďku a někdy na ní odjíždí na ostrov, který byl sotva viditelný na obzoru.

Na loďku narazil, když ho jednoho dne po odlivu výzkum dovedl do tůněk mezi skalisky. V těchto tůňkách žily tisíce organismů. Když se díval do jejich miniaturních ekosystémů – pod oblohou kolotající modři táhnoucí se nad vlnami, které se v bílých, zpěněných přívalech tříštily na zčernalých kamenech –,

cítil se méně osamělý, méně odtažitý. Někdy se zalykal v oblaku slané vodní tříště a hodinu zůstával dřepět u jediné louže, kde se nechával prostupovat její vůní a spěšně odtékající vodou. Sledoval, jak se po dně z chaluh přemisťuje hvězdice, jak drobná průsvitná kreveta uždibuje kousky potravy z chapadélek sasanky.

Obvykle ho doprovázela i Nicola, která mu pomáhala nosit nádoby na vzorky.

Zatímco se Bunadeo brodil vodou, ona zůstávala stát na okraji tůňky, obtížená nádobami. Pokud s ním Nicola někdy promluvila, bývalo to zpravidla během těchto výprav; jako by ji moře vyvádělo ze zamyšlení, do světa.

Prostřednictvím tůněk mu kromě loďky byla odhalena i další tajemství. Jednou chytil malou rybku a ponechal si ji v nádržce ve svém pokoji. Časem na ní prováděl experimenty se zvětšováním velikosti a otupováním reakce na bolest. O mnoho desítek let později měl právě v této rybce žít a vzpomínat na místo, kde ji objevil. Jindy zase Nicola slabě vyjekla a ukázala na zapáchající hromadu vyplavených chaluh. Mezi listy zůstala vpletená mužská hlava, tělo bylo skryté pod tmavě zelenými lodyhami. Nečekaný nález Bunadea na chvilku vyvedl z míry a přinutil ho pátrat po kontextu. Potom mu hlavou bleskla myšlenka, kterou si posléze zaznamenal do deníku: „Chaluhy mi připadaly jako kůže, jako tmavá, olejnatá kůže nějakého zvířete. A ta bledá mužská hlava vypadala, jako by byla vsazena do boku tohoto zvířete.“

Bunadeo, s Nicolou po boku, zůstal na muže dlouhou dobu hledět. Později se mu tento obraz vracel do paměti jako vzduchová bublina, snažící se dostat na hladinu, a on ji využil při vytvoření prvního masopsa. V jistém smyslu se dalo říci, že všechno, čím se Bunadeo později stal, objevil nejdříve po odlivu v tůňkách za jeskyněmi.

V jeskyních žili Bunadeo, Madrid a Nicola déle než dvacet let, vždy jen krůček od úspěchu. Bunadeo každé ráno vstával z kavalce ve svém pokojíku a přicházel za Madridem a Nicolou do laboratoře, kde se už na pracovním stole někdy svíjel nějaký nový exemplář. Několikrát ročně se objevovaly UI, hovořily s Madridem a opět se dematerializovaly.

Každý rok bylo patrnější, že Nicola nepodléhá působení času. Ani v nejmenším se neměnila a Bunadeo se jí stále více odcizoval a představoval si, jaká mezi nimi v minulých letech panovala důvěrnost, která však nikdy neexistovala v realitě. Cítil se, jako by ho unášel proud silné řeky, zatímco ona si našla kámen, kterého se mohla držet; zanedlouho měl odplout tak daleko, že mu měla zmizet z očí. Tímto zjištěním začal být posedlý víc než strachem, že přijde o paměť. Dokonce i Madrid stárl, byť jen pozvolna. Madrid se mezitím smál Bunadeovým narážkám, aby ho také proměnil v bytost, která nikdy nezestárne.

„Všechno má svůj čas, Bunadeo," opakoval Madrid. „Měl bys méně spěchat získat ztracené mládí a více spěchat se *učit*. Já tady nebudu věčně."

Madrid věděl, že UI s ním přestávaly mít trpělivost. Nový výzkum s využitím modifikovaných surikatů sice působil slibně, ale na úspěch mohli čekat ještě dlouhá léta. Věděl také, že až u sebe Bunadeo dokáže zpomalit proces stárnutí, skončí i jeho učňovská léta.

Bunadeo si naopak říkal, že má na Nicolu vztek, když se mu po ní ve skutečnosti už začínalo stýskat.

Konec nastal nečekaně. Jednoho dne si ho vzal Madrid stranou a řekl mu, aby navštívil nejvzdálenější oblast jeskyní a odchytil jeden konkrétní druh netopýra. Když se o dva dny později vrátil, laboratoř byla zničena muži vyslanými UI. Stačilo se podívat na záznam bezpečnostních hologramů a hned zjistil, kdo byl za útok zodpovědný. Veškeré zařízení bylo demontováno nebo rozbito na malé kousky. Testovaná zvířata byla povražděna nebo odnesena. Madrid a Nicola byli zmasakrováni: leželi zhrouceni na podlaze, obklopeni zaschlými cákanci krve. Nicola umřela uprostřed výkřiku. Madrid vypadal klidně, s charakteristickým úsměvem na rtech. Bunadeo z jejich zranění vyčetl, že umřeli pomalu. Ztráta ho zdrtila. Už by se byl rozplakal, kdyby vedle nich nespatřil dokonalou repliku vlastního těla, rovněž surově sprovozenou ze světa. Při pohledu na ni se v něm žal přetavil na jiný druh šoku.

Bunadeo tělo několikrát s otevřenými ústy obešel. Dloubl do něho prstem. Položil se vedle něho. Převalil ho. Podobalo se mu

víc než on sám. Bylo dokonalé v každém detailu. Až na to, že měl modré oči, a když zvedl víčka mrtvole, zjistil, že jeho dvojník je má hnědé.

Něco ho napadlo. V sevření jakéhosi záhadného pocitu si nad Madridem přidřepl a otevřel mu oči. I ty byly hnědé, nikoli modré. Pouze Nicoliny oči měly stejnou barvu jako předtím.

V blikotavých záblescích stropních světel zůstal ležet vedle Nicolina těla a přemýšlel, jestli se nezbláznil. Ale když se ráno probudil, těla pořád ležela na zemi a pomalu tuhla. Včetně toho jeho. Zjištění, že Madridova tajná loďka zmizela z kotviště u skalisek, ho dohnalo k tomuto zápisu do deníku.

> Sice si nemohu být ničím jistý, ale věřím, že Madrid je někde naživu. Že věděl, k čemu dojde. Že mě schválně poslal pryč, abych nebyl zabit. Že možná vytvořil dvojníka i Nicole. Že naživu může být někde i ona. Nevím, proč mě nechtěli vzít s sebou, proč mě naopak poslal pryč, proč chtěl, abych našel mrtvá těla, a proč chtěl, abych pochyboval nejen o něm, ale i o svých vlastních myšlenkách, protože jak si mohu být něčím jistý? Jak se něco z toho odehrálo ve skutečnosti?

Ačkoli muži vyslaní UI a avatáři UI odešli dlouho před jeho příchodem, Bunadeo se v jeskyních, mezi zničeným zařízením, necítil v bezpečí. Dopravil těla k moři a nechal je odnést proudem. Zvláštní pocit z pohledu na svého dvojníka odplouvajícího do vln ho už nikdy neopustil. Ochladil se s ním vzduch, obrysy oblohy v něm nabyly nové ostrosti. Stál na skalách, dokud těla nezmizela, a potom se zadíval na ostrov. Pokud se na něj Madrid uchýlil, znamenalo to, že Bunadea nechce mít po boku. Budiž.

Než odešel z domova, naposledy zašel do svého pokoje. Našel v něm stále ještě živou rybku, kterou vylovil z pobřežní tůňky. Taky našel jednu ze svých zrůd: velkou kouli těhotného masa bez očí, bez mozku a bez nohou. Rybku i zrůdu si vzal s sebou. Posbíral také několik nerozbitých kusů vybavení. Nakonec s sebou vzal i lahvičky s Madridovou i Nicolinou DNA z již dříve uskladněných vzorků.

Potom celý otupělý vyšel z jeskyní a vstoupil do podzemí Venissu. Na povrchu už pro něho nic nezbylo. Dokud budou u vlády UI, nemohl by tam žít; nikdy by si nemohl být jistý, zda ho nechtějí zabít, nebo s ním naložit ještě hůř.

Bunadeo poté Madrida ani Nicolu už nikdy neviděl, alespoň tedy v jejich původních podobách. Sám se skryl v podzemí Venissu, zašel jak nejhlouběji to bylo možné, přijal jakoukoli práci, aby přežil, častokrát trpěl zimou, častokrát byl zbit, častokrát hladověl. Kamkoli se vydal, nedokázal z hlavy vypudit myšlenky, že o něho Madrid v konečném důsledku nestál, nebo, což bylo ještě horší, že na podlaze laboratoře přece jen zůstalo Madridovo tělo a Bunadeo zradil jeho památku, když mu nedůvěřoval. Tato druhá možnost ho bolela víc než ta první. S uplynulým časem měl Bunadeo i dny, kdy si představoval, že oči mrtvého Madrida byly modré, nikoli hnědé. V ústech pořád cítil slanou pachuť mořské vody.

Když se o rok později, mezi stěnami svého malého bytečku, opět pustil do experimentování, důvodem nebyl ani tak zájem o další výzkumy jako spíše touha najít rozptýlení. V té době pracoval pro jednu psychomagičku a s primitivními nástroji nahlížel do lidských myslí. Práce vynášela dost na to, aby si mohl začít nakupovat potřebné věci, a poskytovala mu zkušenosti, které mu později přišly vhod.

Toho měsíce přivedla na svět potomka i těhotná koule. Porodila a zemřela, ale to, co porodila, bylo zázračné. Byl to modifikovaný surikat, který byl schopen myšlení a do jisté míry i řeči. Bunadeo do zrůdy původně vložil embryo psího lemura, nikoli surikata. Operaci související s výměnou zárodků mohl provést pouze Madrid.

Surikat dlouho nepřežil pouhé dva měsíce –, ale to Bunadeovi stačilo, aby začal chápat, kde udělal Madrid chybu. A aby si uvědomil, že tím, že mu zrůdu zanechal v pokoji, mu Madrid předal vzkaz. Tak alespoň Bunadeo uvažoval. Nemohl si být jistý. Ponechal si však surikatovu DNA.

V průběhu následujících let se usilovně snažil zopakovat Madridův úspěch, a ještě ho vylepšit, a to i navzdory několika přerušením. První období občanských nepokojů, během nichž se lidské obyvatelstvo Dayton Centralu pokusilo svrhnout

nadvládu UI, způsobilo Bunadeovi strašlivé utrpení. Vrátila se mu paranoia související s jeho pamětí, přišel o místo u psychomagičky a musel přijmout několik nezákonných, ponižujících a často morálně odporných zakázek. Podlehl rovněž zlozvyku nechávat si na sobě provádět operace, které mu na tělo přidávaly končetiny nebo kusy tkání z jiných tvorů. Tyto průniky cizího masa mu působily nesmírné potěšení.

Do deníku si napsal:

> Nic mi nezabrání připravit o život sebe nebo tolik dalších bytostí, kolik se mi zlíbí. V mém životě není nikdo, kdo by mi mohl říct, abych to nedělal. Klidně bych mohl dál setrvávat v jeskyních u moře. V tomto bytě jsem bůh; a je zajímavé sledovat, jak se mi mé výtvory snaží zavděčit, jak se snaží uniknout vlastní záhubě. Ale ta je do nich pevně zabudovaná. Jakmile se narodí, jejich smrt už je nastavená, a do toho jsem objevil, jak zpomalit vlastní stárnutí. Jak osamělý musí člověk být, aby mu tato možnost přestala připadat lákavá?

Nepokoje Bunadea vedly ke změně jména, aby unikl lidem, kteří po něm pásli. Vzpomněl si na postavu z jednoho starého holovidu, který kdysi zhlédl a který čerpal námět z jedné starobylé knihy, a změnil si jméno na „Quin“.

Tou dobou už si začal z těla odebírat štědré vzorky tkání a zavádět je do testovaných subjektů.

V této praktice Quin nepolevil, ani když krátkou dobu sloužil jako anonymní asistent při produkci uměle vytvářených dětí pro kolabující UI. Jeho hlavní zájem se však i nadále soustředil na zdokonalování experimentů, které Madrid Sybel poprvé provedl na surikatech…

A to je Quinův příběh, sestavený z několika fragmentů povídky, kterou jsem nikdy nedokončil (a která může či nemusí odpovídat realitě románu). V jistém smyslu lze říci, že to, co se nakonec objeví na vytištěné stránce, je vždycky zlomkem něčeho většího, ať už proto, že jste si při vytváření postavy pomáhali psaním charakterových studií, nebo proto, že vás v kritickém okamžiku opustila inspirace, nebo proto, že nějaká

scéna do románu nakonec vůbec nepatřila –, ačkoli někde mimo nás, ve vesmíru, kde jsou všechny literární smyšlenky reálné, se ona scéna opravdu odehrála, neboť v životě (na rozdíl od fikce) neexistují pouze věci s dramatickým potenciálem.

Domnívám se, že jsem do svého románu mohl Quina zapracovat více, ale vždycky jsem měl pocit, že vyprávění se týká spíše Quinova vlivu na hlavní postavy než Quina samotného. Cítil jsem, že Quin by měl zůstat hádankou, tajuplnou, leč funkční, jejíž vůli ve světě budou vyjadřovat jeho zástupci: surikati vykonávající jeho pokyny. V románu se z Quina stává avatár se třemi tvářemi, vytvořený vnímáním Nicholase, Nicoly a Sidracha.

Quinův vliv je nepřímo patrný i v povídkách odehrávajících se ve stejném prostředí, mezi něž patří „Balzakova válka“, „Srdce pro Lukrécii“, „Detektivové a mrtvoly“, „Maso“ a „Moře, Mendeho a měsíční přísvit“. V těchto povídkách se popisuje postupné ovládnutí Země Quinovými výtvory. Existuje však více fragmentů než povídek, a já už s největší pravděpodobností většinu z nich nedokončím. Je pravděpodobnější, že jejich skřečování bylo nutné k tomu, aby světlo světa spatřily dokončené povídky – podobně jako Madridovy neúspěšné experimenty nakonec přivedly k životu surikaty, alespoň na krátkou dobu.

Veniss Underground byl málem také skřečován, málem také zůstalo u fragmentu. Začal jsem s krátkou synopsí příběhu o muži, který si jde koupit surikata, povídkou o jakémsi futuristickém obchůdku s kuriozitami, a potom jsem vymyslel celkový dramatický oblouk. V té době jsem nicméně neměl schopnosti převést tak složité vyprávění na papír. Pořád jsem se učil svému řemeslu a získával techniku, o životních zkušenostech nemluvě. Trvalo mi více než rok, než jsem našel správný hlas pro Nicolu a než jsem objevil rozkoše (a úskalí) vyprávění v druhé osobě. Snadnější bylo vymyslet, jak přistoupit k vykreslení Sidracha, protože v době, kdy ho měl poznat čtenář, ho čekala jednoduchá a přímočará mise. (Nicholasova marnivá, ukňouraná arogance byla vůbec nejsnazší – pouze jsem soustředil a zvýraznil nejhorší stránky mé vlastní povahy.)

Když však Sidrach došel do orgánové banky, ocitl jsem se ve slepé uličce ještě z jiného důvodu: orgánovou banku jsem si nedokázal představit. Bez představy orgánové banky jsem si nedokázal představit ani zbytek románu.

Když tento spisovatelský blok trval už několik měsíců, spolu se svou budoucí manželkou Ann jsem navštívil Anglii, kde jsem objevil yorskou katedrálu (s přispěním našich přátel Chrise Reeda a Mandy Thompsonové). Yorská katedrála pro mě byla jako zjevení, při psaní povídky či románu mi zprostředkovala možná ten nejvizionářštější zážitek. Jakmile jsme do katedrály – mimochodem starší, než je ta ve Westminsteru – vstoupili a já jsem začal očima klouzat po sloupech až k úchvatně vysokému stropu, zježily se mi chloupky na rukou a projelo mnou zachvění. Sloupy, připomínající spoustu spoutaných trubic, mi připadaly naprosto cizorodé. Nikdy jsem nic podobného neviděl. Tetelil jsem se rozrušením. Cítil jsem, jak se ve mně něco vzdouvá. Orgánová banka se přímo před mýma očima stávala realitou. Ale teprve když jsem zašel za roh a spatřil schody sestupující ke dveřím a okno zasazené ve stěně, opatřené dřevěnými mřížemi, explodovalo mi temeno hlavy a já jsem byl sotva schopen popadnout dech. Jasně jsem před očima viděl Sidracha, jak zachází za roh jako já… a v oné místnosti, k níž vedly ty drobné schůdky, stane tváří v tvář výjevu z Dantova *Pekla.* V mé vizi se ona místnost rozšířila a otevřela do mnohem většího prostoru naplněného částmi lidských těl v nejrůznějších stadiích rozkladu. Jakmile jsem před sebou spatřil tento výjev, proměnil se i zbytek katedrály a ze sloupů se staly trubice zaplavené krví a ze soch světců na sloupech byla rázem těla zasazená do sloupů a obrazce na stropě katedrály se proměnily v sérii vznášejících se kamer a uličkou mezi lavicemi procházely dvě staré ženy s kabelkami; ne, vlastně dva staří lidé nesoucí společně tělo mladé dívky, a za nimi stanul doktor Ferguson ve svém zakrváceném plášti, a ačkoli nejsem zbožný člověk, zakusil jsem náboženský prožitek, svět se proměnil, odloupla se kůže světa a pod kůží se obnažilo maso. Zůstal jsem tam stát a několik dlouhých minut jsem psal jako blázen s otevřenou pusou, psal jsem, co do mě bylo vpisováno. S obrazy a představami, které se mi zařezávaly do hlavy, jsem nedokázal držet krok. Musel jsem si najít další papír. Musel jsem pořád

psát. Všechno se to ze mě hrnulo. Všechno to nabývalo na skutečnosti. Všemi možnými způsoby jsem zakoušel přesně to, co Sidrach zakusil do onoho okamžiku, kdy uviděl svou lásku pohřbenou pod hromadou nohou. Potom to odeznělo a skončilo a já jsem byl zpátky na světě a katedrála byla zase jen katedrála a já jsem byl unavený a ohromený – vyčerpaný.

Když máte štěstí, dočkáte se tří nebo čtyř takových zážitků za život. Nedokážu je popsat jinak než jako vize, transformace. Taková událost neznamená, že text, který se na jejím základě zrodí, bude o něco horší nebo lepší než text, který vytvoříte sebekázní a pomalou, lopotnou prací. Všechno, co svěřím papíru, může být pouze stínem, ozvěnou, přízrakem toho, co jsem zakusil na vlastní kůži.

Ovšem na abstraktní úrovni vám to připomene, proč píšete: kvůli oněm každodenním vhledům, kratičkým okamžikům náhlého pochopení, k nimž dochází, když jste sami *psáni*. Pokud jde o mě, ta půlhodina v yorské katedrále zachránila celý *Veniss Underground*. Dostala mě za fázi největšího odporu. Zůstávala přede mnou spousta perné práce, ale už jsem viděl, kudy vede cesta do konce.

Vždycky, když na tento román pomyslím, pomyslím na onu chvíli v katedrále. Pomyslím také na vztah mezi tímto románem a mými povídkami z města Ambry [česky vyšla např. „Proměna Martina Lakea“ v antologii *Trochu divné kusy* – pozn. překladatele] s jeho vlastním – mnohem záhadnějším – podzemím. Zatímco jsem psal *Veniss Underground*, Ambra se mi začínala usídlovat v obrazotvornosti. Svým způsobem k tomu došlo v té nejvhodnější chvíli. Z velmi rozumných důvodů – dohánějících k zoufalství tu přímočařejší část mé povahy – jsem podzemní chodby Ambry dokázal popsat pouze v útržcích a letmých protichůdných náznacích. Integrita povídek, které jsem v té době psal, by byla jakýmkoli jasným pohledem ohrožena. Pro třetí část *Venissu* jsem potřeboval prosvětlit temnotu podzemní země a nebojácně ukázat, co se v ní skrývá. *Veniss* mi jakýmsi zvláštním řízením umožnil přiblížit čtenářům podzemní části Ambry. Zároveň mi prostředí Venissu, v románu i v povídkách, ukázalo způsob, jak psát další amberské povídky.

(To, co mám na mysli, bude zřejmé v mých nových amberských prózách.)

Veniss Underground je bezostyšně dekadentní, fantasmagorický román. Podobně jako Gollux může mít vadné umístění, o vadnosti výtvoru nemluvě, je-li čten jako science fiction. Čtenář, napájen útržky, nemůže vidět, pouze vycítit, na základě vizí a transformací, vzájemného opylovávání s jinými cykly příběhů, že jde o míšence, hybrid, pro mě však hybrid navzdory všemu nádherný. Když si ho teď znovu pročítám, připomíná mi Bunadea/Quina, pracujícího na dosažení cíle svého pána: vytvořit celý svět z malé rybky, odhalit bledou lidskou tvář v sevření masa nějakého jiného tvora. Tento jeho smysl se mi zamlouvá. Myslím, že je příhodný.

Jeff VanderMeer
9. března 2003
Tallahassee, Florida

Poznámka editora

Tato kniha je výjimečná hned z několika důvodů: za prvé díky dosud nikde nevydané obálce Edwarda Millera a za druhé jako vůbec první souhrnné vydání celého cyklu, jenž se vztahuje k románu **Veniss Underground**. Je skvělé, když si uvědomíte, že žijeme v časech, kdy se i malé české nakladatelství může pokusit dělat věci jinak a snad i trochu lépe než v zahraničí.

Řazení dle vnitřní chronologie:

Duch ve stroji (Fantastic Worlds 1995, orig. Ghost in the Machine)
Moře, Mendeho a měsíční přísvit (Visions 1990, orig. The Sea, Mendeho, and Moonlight)
Detektivové a mrtvoly (Science Fiction Review 1992, orig. Detectives and Cadavers)
Srdce pro Lukrécii (The Silver Web 1993, orig. A Heart for Lucretia)
Balzakova válka (The Third Alternative 1997, orig. Balzac's War)
Tři dny v příhraničním městě (Polyphony 4 2004, orig. Three Days in a Border Town)

Děj románu **Veniss Underground** se odehrává přibližně ve stejné době jako příběh *Detektivové a mrtvoly*.

Sami si jistě všimnete, že většina povídek byla vydána v letech 1990 až 1995, tedy na počátku autorovy literární dráhy. Jeff VanderMeer sice publikuje již od roku 1986, ale až do druhé poloviny 90. let lze v jeho případě mluvit o pomalém rozjezdu. Ačkoli jsou všechny povídky čtivé a zajímavé, přece

jen poněkud ztrácejí v porovnání s později vydanou tvorbou, zejména po stránce stylistické. Stáli jsme tedy před rozhodnutím, zda máme cyklus vydat kompletní, nebo stěžejní román doplnit pouze vybranými tituly. Zvolili jsme ucelenou podobu série. Věříme, že si zaslouží být publikována souhrnně, i kdyby jen v českém vydání.

Martin Šust

DUCH VE STROJI

DUCH VE STROJI

> Pochybná představa o duchu obývajícím tělo – o „duchu ve stroji“ – díky vědě zakrátko vypustí duši. Avšak ne všechny varianty myšlenky, že jste něco jiného než své čistě fyzické tělo, jsou takto přístupné zesměšnění. *Duševní zrak* (Hoffstadler/Dennett, 1981)

Z mramorového trůnu Velké síně, kam ke mně nedosáhne horko z krbu, sleduji přehlídku simulů. Úsměv Červené královny je tragický jako květy třešní. Tlumená světla jí prosvěcují karmínové šaty. Sklouzne kolem mě pohledem – výraz výčitek, smutku, neměnný, když sama zmizí za rohem. Nahradí ji malý plešatý mužíček. Blíží se ke mně po špičkách. Tento konkrétní hologram mi nikdy neodpověděl na pozdrav, jak se to učí i ty nejprimitivnější simuly. Přemýšlím, zda to znamená, že je obdařen svobodnou vůlí – není jí sice mnoho, ale stačí na to, aby unimental škytl. Tvář mu zkrápí pot, vrásky u linie vlasů věstí starobu, jíž se nikdy nedožije. Z jeho činů jako by čišela záludnost. Teď, když je mrtvý, se může obávat pouze Martela.

* * *

Slyším vrnění Martelova vznášedla, když vlétá na příjezdovou cestu.

Vznášedlo se zastaví; Martel vystoupí; boty zakřupou na štěrku. Smích. Potom zvuk, už o něco tišší, někoho jiného. Bude to dívka – slyším její smích. Blíží se ke dveřím s přidušenými hlasy. Zašeptám přístupové heslo a dveře se otevřou.

Vcházejí s chichotem, oba opilí. Ta žena? Bruneta, při těle, zelené oči, vysoká. Martel si vždycky vybíral milenky stejných tělesných proporcí. Zatímco on sám stářím šedne a šedne i navzdory péči psychomagika a autodoka. Přesto si v tváři uchovává určitou jiskru, náznak plytkého uličnictví potažený vráskami starostí.

Čekám u otevřených francouzských oken, zatímco Martel a žena vcházejí do obývacího pokoje. Stříbrná kondenzační stopa mezisystémové nákladní lodi, naváděné i-dráhou, vykresluje pás napříč hvězdnou oblohou. Martel mi řekl, že když jsem byl malý, cesty do vesmíru byly novinkou. Neexistovaly žádné idráhy a běžně docházelo k nehodám. Nyní lodě prozkoumávají Galaxii… na své dětství si nevzpomínám. Neznám datum svého narození.

Stopa se rozplývá a hvězdy opět září. Kdysi, jak mi řekl Martel, jsem snil (opravdu jsem snil?) o cestách do vesmíru, o tom, jak se přidám k průkopníkům. Říká mi toho tak málo.

Jsem šťastný, že smím Martelovi sloužit. Jen si přeji, abych se dokázal *rozpomenout.*

Teď na mě volá.

Vcházím do obývacího pokoje.

„Senešale. Přines víno. Jedno jaký ročník.“ V jeho hlase zaznívá přímo stín majestátu: sytý, vzdělaný a degenerovaný.

Žena se zasměje, když se vydám splnit jeho rozkaz.

„Ukaž mi ty duchy, Martele,“ řekne žena.

Scházím do vinného sklepa a říkám unimentalu to, co mu Martel mohl jednoduše sdělit sám. Když se vrátím, bude mě očekávat dobře známá scéna: Kat bude do Martela tít iluzorní řeznickou sekerou, kterou nosí pod rouchem. Žena se směje a směje a po krátké pauze se směje dál. Martel se směje taky, až se smích šíří a štěpí vzduch, v chechtotu, který se line do

rozlehlého prostoru sevřeného táhlými klenbami, obrácenými minarety Velké síně.

Martel popichuje svého protivníka. Po několika minutách obrátí Kat zbraň proti sobě a samozřejmě zjistí, že se není schopen zabít. Jak je každý večer zvykem, Katovi se drolí maska; tiše křičí a pláče, dokud ho unimental bleskurychle nevrátí do lůna paměti. Když k tomu někdy dochází, vídávám na Martelově tváři lítost. Na tváři, jež nese znamení živého kata: vybledlou jizvu na levé líci.

„Žádáte si ještě něčeho?“

Martel se zakaboní. „Ne. Běž pryč. Nech mě o samotě.“ Mávne rukou. Otočí se ke mně zády, hovoří potichu se ženou, s tváří těsně u její tváře, s rukou na jejím stehně.

Unimental, jako nějaká mechanická múza, mě povolává prostřednictvím bitů a bytů, až k němu musím přijít. Ve sklepě, kam nikdy nedopadne světlo, se rozkládám, splývám…

A na okamžik vidím všechno v celém domě – očima hledím každou kamerou, každým čidlem. Potom: spánek, s Červenou královnou, malým plešatým mužíčkem, Katem. Tímto odpočinkem trávíme noc, v důvěrnosti uložených vzpomínek. Se všemi svými výhodami a nevýhodami.

Pokládám si otázku, na niž nelze odpovědět.

Co jsem zapomněl?

Neděle.

„Ty jsi Vzkříšení a Život…“

Jako každé ráno se ze sklepa obracím k unimentalu.

„Děkuji ti za své uši, za své oči, za své srdce…“

Martel moji cynickou vzpouru nikdy nezaslechne; věří, že jsem jen schránka. Já schránka nejsem. Tělo umírá, mozkové tkáně se rozpadají na prach, ale já jsem stále tentýž člověk.

Odcházím ze sklepa. Nad schodištěm je patrná Martelova důmyslnost. Podlaha tvoří rozsáhlou šachovnici z černých a červených dlaždic. Pokaždé, když hraje, jsem jeho král. Proč si vybírá mě? Proč mě k sobě připoutává?

Jakmile opustím Velkou síň, přidám do kroku a dokážu uvěřit, že jsem naživu. Prošel jsem touto cestou už tolikrát, že s údivem hledím na mramor, který se ještě neošoupal. Ve sprše světla se mi třepotají a strakatí myšlenky. V neděli Martel

nepouští z úložny žádné další simuly. Mám k volnému užití celý dům.

Vycházím po schodech do prvního patra, vstupuji do katakomb bílých místností, do jedné za druhou; jsem si jistý, že jsou jich desítky, tolik, že jsem se do všech ještě nedostal. Ani po tom netoužím, protože až objevím poslední pokoj, potom se vskutku octnu ve vězení, jehož hranice už budou zmapovány.

Kráčím do Východního křídla, vstupuji do místnosti s výhledem na borový háj. Okna se blyští světlem. Jak se venku zelená tráva. V koutě místnosti stojí skříňka. Každý den si ji prohlížím, doufám, že ji najdu otevřenou. Nepochybuji, že klíč od ní se skrývá v Martelově náprsní kapse. Ale jak ho ukradnu?

Čím je skříňka důležitá? Skýtá vodítko k Martelovým motivům, neboť nad ní visí oslnivými akrylovými barvami vyvedená malba zelenooké, vysoké ženy při těle. Tahy štětcem už sice začaly blednout, ale barvy jsou naneseny směle, mistrovsky. Z očí jí krvácejí smaragdy, ale měkce, hebce; líce má silné, ústa roztažená v nenuceném úsměvu. Promlouvá ke mně; říká mi, že je uvězněná stejně jako já, provždy lapená mezi čtyřmi lištami rámu.

Avšak tajemství dnes odhaleno nebude. Zklamán se vracím, kudy jsem přišel, a přeji si, aby mé končetiny dokázaly zvedat nebo páčit. Jakou radost by způsobila ta největší bolest. Nedokážu si to představit.

Martel čeká ve Velké síni, sleduje, jak sestupuji.

„Proč," začne, skousne si dolní ret. „Proč tam nahoru musíš chodit?"

„Krátím si čas, pane."

„Krátíš si čas?"

„Mezi vašimi rozkazy."

Martel sebou trhne, ostře si něco zamumlá. Je to starý člověk, ačkoli mu operace dodaly mladistvého zjevu. Je lapen v mase.

Nechám ho, ať si mručí, co je mi do toho?, a toulám se po pokojích jako opravdový duch.

O něco později, když slunce klesá a měsíc stoupá, ho náhodou potkám. Přebíhá z jedné síně do druhé, řeší své soukromé věci, předstírá, že mě ignoruje. Jen upírám oči jeho směrem, snažím se ho zadržet svým éterickým pohledem.

Za soumraku si mě unimental přivine do náručí a uloží mě ukolébavkou. Myslím na Martela a jeho zelenooké ženy, na extázi těla na těle. Na vlhko a šepot. Jemné výdechy v noci.

Co lze při tom *cítit?*

V úložně se nikdy nerozšiřují obzory, nic se nerozšiřuje: jen se stahuje a skládá do sebe a obrací, až vám zůstane jen tupá bolest poloobrazu, čtvrtpocitu a změť jazyků: mocný výkřik a trhlina v předivu ultrareality. Mocný výkřik, který pročísne její dokola vanoucí vítr. S ničím lepším unimental přijít nedokáže. Představivost má plochou, jako je jeho čip.

Ale já chaos vytěsňuji, vybírám si pouze ty identity, s nimiž chci hovořit: Donalda, Mary, Logana. Určitě jsem se s nimi setkal i venku, prošel jsem kolem nich, aniž se mně nebo jim zableskly oči poznáním. Martelova pravidla: simuly hovoří pouze tehdy, jsou-li k tomu vyzvány. Porušil pravidla Správy. Měli bychom sloužit jako živoucí knihy, živé spojnice s minulostí. Místo toho jsou z nás hračky. Šašci a baviči.

Naše řeč? Elektrický braille nebo znaková řeč, strojní jazyk nebo lidská řeč, jak to zevnitř poznáme? Unimental hučí a prská a my hovoříme. Funguje to stejně, jako naše těla „fungují“, když se procházíme domem, se zrakem, jejž nám poskytuje síť kamer a fotosory.

Co uděláme? ptá se Mary. Její hlas je povzdech na sílícím větru Nekonečna. Tuto otázku pokládá každou noc a rozechvělost v jejím „hlase“ stoupá ve spirále stále výš a výš. Až příliš vysoko a Mary se utopí ve vlastních obavách.

Mám rituální odpověď.

Počkáme. Ať zasáhne Správa.

Někdy je utěšuji Martelovou uzamčenou skříňkou. Říkám jim, co si představuji, že v ní může být, že se v ní skrývá zbraň ke zničení Martela. Ale když začnu se svým příběhem, Mary se rozpláče. Malström se promění, rozpitvají ho stříbřitá smítka.

Donaldův hlas konejší: *Trpělivost. Trpělivost. Už brzy. Brzy.*

Donald ve mně svou neopodstatněnou jistotou probouzí vztek. O útěku jsme se bavili, dokud tato setkání nezačala tonout v otupělé samolibosti. Už nelze říct nic nového.

Vytrvalost. Síla, říká Logan. Je možná příliš zatížený slogany, ale je tu z nás nejdéle.

Malström se opět promění. Mary zaječí. Zaplaví nás změť hlasů. Volá nás Martel. Jsme elegantně vybráni z úložny, podebráni a vyplivnuti unimentalem.

Já se zhmotním na černém čtverci, s korunou na hlavě. Šachová partie. Další simuly obsazují místa po mé levici a pravici. Červená královna tupě civí ze svého místa naproti. Jiní Páni sedí kolem šachovnice, tváře strnulé vzrušením, brunátné alkoholem. Martelův obličej září pitím, topí se jím.

„Senešale!“ zvolá podroušeně přes místnost. „Jsi připraven?“

Přikývnu.

Tenké rty má zkřivené v polovičním úšklebku. „Dobrá, jestli prohraješ, vymažu tě ze systému.“

Muž v červeném stojící vedle Martela se obrátí ke svému králi, bledé figuře s černými vlasy, modrýma očima.

„Totéž platí i pro tebe, Donalde,“ pronese chraplavým hlasem projasněným nedočkavostí. „Prohraješ. Umřeš. Vsadili jsme se.“

Donald. Svět se scvrkne na šachovnici, jeho pole, jeho tvář. Jeden z nás zemře.

Martel má krví podlité oči, rozechvělýma rukama si pokouší zastrčit košili.

„Martele,“ ozvu se. „Jste opilý.“

„Zmlkni!“ zavrčí. „Mlč a hraj. Hraj!“

Jeho společníci výskají.

Sen a noční můra. Chtějí, abychom sami odehrávali své tahy. Prohra v šachu mě ještě čeká.

Zahrajeme úvodní gambity. Váhám, mrhám pěšáky. Nemůže mi bušit tep, nemůže mi bít srdce, ale i přesto cítím, jak se mi podlamují kolena.

„Ano!“ sykne Martel při každém tahu. „Ano!“

Donald se vyhýbá mému pohledu. Útočí jako expert. Nebo desperát. Kříží mi plány jedním šachem za druhým. Mysl se mi začíná koordinovat s unimentalem. Vymaním se ze šachu, věží mu zajmu Červenou královnu. Když počítač zbavuje královnu těla, ta se na mě svůdně usměje.

Zanedlouho je po všem. Šach mat. V Donaldových očích se zračí strach.

Naléhám na Martela, s kamennou tváří, podmračeným čelem. „Pane, musí dojít k druhému klání!“

Martel se zazubí. „Ne. Tady Jeremy prohrál. Musí se dočkat aspoň této malé satisfakce.“

Muž v červeném se otočí k terminálu počítače, stiskne tlačítko. Donald zmizí.

Něco cvakne. Něco se uvolní. Vykřiknu. Vyrazím k Martelovi. Moje zkomolená řeč přetíží systém, z pórů místnosti vyrazí zvukový příval. Pokusí se mě zastavit – tito aristokraté, tito dvořané –, ale jak to dokážou?

Když doběhnu k Martelovi, sevřu mu ruce kolem krku. Zachroptí, vymaní se, jako bych měl fyzickou sílu, tělo, tep. Svaly. Běží k terminálu, prudce se ke mně otočí s prstem kousek nad klávesnicí.

Zmítán vztekem zůstávám stát na místě, protože vím, že mu nemůžu ublížit.

Martel si rukou – celou bílou; chvěje se, zatímco ta moje zůstává nehybná – mne krk, jako by pořád cítil fyzický kontakt.

„Nedotýkej se mě!“ vyjekne pištivým, vyděšeným hláskem. „Nikdy!“

Slzy? Copak může brečet? Muž se železnou vůlí? Potom stiskne tlačítko a dvořané se rozplynou, Martel s nimi.

Tak o tom rád uvažuju. Oni mizí. Já zůstávám.

Malström, temný, tichý a rezonující hloubkou, odráží mou náladu. Jak by tomu mohlo být jinak? Logan čeká opodál. Nemluví, kolísá, dumá. Donald tu není. Donald: jeho přítomnost napájí ticho, přivádí temnotu. Už nebude spřádat žádné rituální plány. Je konec s rozhovory. Zabil jsem ho. Martel ho zabil. Zabili jsme ho společně.

Pocítím Loganovu přítomnost o něco silněji, už nedumá, vyplétá se, aby vyhlédl z malströmu. Říká: *Pojď za mnou.*

Proč?

Pojď za mnou. Na nic se neptej.

Logan natáhne mentální ukazovátko, vede mě chaosem skorobarev, stezkou známou jenom jemu. Otřásají námi vibrace, když obcházíme dlouhé, chladné tvary, kolos úhlů a skrytých nebezpečí. Celíme nahodilému provozu, skrytým překážkám, ale Logan ví, čemu se vyhnout, co využít. Co je neupotřebitelné. Mně, nepoučenému, uvyklému pouze na malström, to připadá

jako nějaká přízračná megalopole – třeba Dayton Central – postavený na hlavu a obrácený naruby.

Přicházíme ke stěně, praská a pulzuje: dálnicemi světla, barev: modro-růžovo-oranžové.

Logan říká: *Toto je komunikační nexus. Prochází tudy konverzace ze všech koutů. Poslouchej:*

Slyším brebentění. Slyším *hlasité* brebentění. Potom hlasy, hlasy vzdálené, které se však rychle blíží jako uhánějící vlaky hovořící svými vlastními soukromými dialekty. Vozy na i-dráhách, vrhající se do výšky a řítící se dolů. Tisíc a jeden jazyk, ale když se hodně snažím, některé je možné odlišit od ostatních.

Logan řekne: *Zkus to.*

Hlasy praví: „Hovor na lince osm. Myslím, že je to Ted, možná ten ghanský incident. Bůhví jak rád by se tomu podíval na zoubek. Počkej, přepojím tě."

Hlasy praví: „Podívej, Alice, opravdu jsem se pokoušel sehnat, co jsi chtěla, ale nemůžeme si to dovolit. Já si to nemůžu dovolit…" „… to je mi jedno, a až se sem vrátíš, budu už pr…"

A hlasy praví: „Už brzo budu doma. Válka nemůže trvat věčně. Až skončí, budu v prvním transu z Veganu. Nebo víš co, možná sám sjedu po i-dráze přímo do tvýho náručí."

A hlasy praví: „Miluju tě. Strašně mi chybíš. Mám pocit, jako by mi chyběla nějaká moje součást, třeba ruka nebo noha."

„… nebude – nemůže – to trvat dlouho. Nemůže. Seženu si práci. Vyšvihnu se. Takhle už dál pokračovat nemůžu…"

A hlasy povídají dál a dál a dál. Povídají a povídají, až už nic povědět nemohou. Logan nemůže přičarovat video pro audio, ale obrázek je úplný. Naprostý.

Logan říká: *Toto je země živých, Senešale.*

Proč? Proč? Proč mi to ukazuješ?

Logan odpoví: *My jsme si užili. Donald si užil. Teď jsme mrtví, Senešale.*

Pohne se ve mně obrovský bílý prostor, zamrzlé pole, ledově studené a necitlivé. Snažím se nevěnovat pozornost hlasům, výlevům, davu. Místo toho se dívám na světla. Víří v konejšivém pásu barev.

Ptám se Logana: *Kým jsi byl, když jsi byl naživu?*

Obchodník. Ve dvacátém pátém století. Udusil jsem se kouskem masa. Nechránila mě klauzule o rodinném svěřenství –

byl jsem nejmladší, víš –, takže když moje tělo uložili do země, nechali mi mysl na disku. Co ty?

Mluvím se zoufalstvím někoho, kdo se nepamatuje na svou vlastní minulost, kdo nemůže říct: „Můj otec byl mírný muž“ nebo „Můj otec byl krutý muž“.

Na nic si nevzpomínám. Nevybavuji si svoji smrt.

To je možná požehnání.

Dunění, všude kolem nás. Posloucháme. Hluk sílí, až se roztřeseme – naruby obrácené město Dayton Central se třese – a na obsidiánové obloze hoří světlo. Sráží nás, útočí na komunikační nexus. Jsem podzimní list, strhávaný do všech stran. Usedám. Barvy usedají se mnou.

Co to bylo?!

Logan říká: *Strojní jazyk. Servia a psychomagikové žádají pokyny.*

Na okamžik zapomínám na Donalda. Existuje jen mé vzrušení.

Je možné je zastavit? Přeprogramovat?

Logan odpoví: *Možná.*

Můžeme vzít dům do zajetí?

Logan se zasměje. *Ano. Ne. Možná – na tři čtyři hodiny. Proč bychom to měli zkoušet? Vždyť by nás vymazali ze systému.*

Ale ta Martelova skříňka! Mohlo by se ovládání natolik zúžit, aby otevřelo skříňku? Ovládání jediného servia?

Ticho. Potom: *Pokud o to doopravdy stojíš, udělám to.*

Ano…

V nexu zůstáváme dlouhou dobu. Dívám se, jak barvy tvoří pruhy na obzoru, dívám se na toto zvláštní elektrické město, přemýšlím, jak jsem se mohl vůbec stát jeho součástí.

Jak jsem umřel?

* * *

Ubíhají týdny. S Loganem se každou noc vydáváme do komunikačního nexu. Mary se k nám odmítá připojit. Radši bude s ostatními mluvit o útěku.

Logan se pomalu učí kódy, luští spoustu záludností strojní řeči. Jsem neustále s ním, záštita proti ničemu a nikomu, ve

zrychlujícím se rytmu života stále netrpělivější. Logan experimentuje, improvizuje, ubírá prvky, přidává je a nakonec…

…sedíme a sledujeme, jak kolem nás sviští záblesky a klokot světla: ostré indigové a stříbřité pařáty. Komunikační nexus vystupuje jako nějaké bizarní kasino ze sítě stínů po naší levici. Z Logana čiší spokojené vyčerpání.

Zítra ráno, od 8:30 do 11:00. Budě tě poslouchat jedno servio. Všechny další stroje se budou v tomto čase potýkat s poruchami, které bude lze v případě potřeby vysvětlit.

To bude stačit. Poprvé cítím jistotu.

Ty jsi Vzkříšení a Život.

Opouštím sklep.

Martel dnes ráno není v kuchyni. Servia uklízejí a cídí, blyští se jim teleskopické oči. Na kůži skoro cítím vánek, který sem proniká okny. Skoro.

Potom se z reproduktorů ozve Martelův hlas: „Odjíždím o něco dřív, Senešale. Vrátím se na oběd.“

„Ano, pane.“

Roboti krouží a kloužou po místnosti. Hodiny odtikávají k 8:30.

Schodiště do prvního patra je dnes strmé. Je zvláštní, že je strmé. Co naplat. Brzy je zdoláme, servio po rýhovaném zábradlí. Vcházím do pokoje, který tak dobře znám, s nízkou plechovou masou v patách. Servio se přiblíží ke skříňce. Z trupu se mu vysune lesklé rameno a na základě mých pokynů vytrhne zámek, zvedne víko. Uvnitř: jediný disk.

Terminál unimentalu za mnou rudě zabliká. Poručím serviu, aby vyňalo disk ze skříňky a prostřednictvím unimentalu zpřístupnilo jeho data. Plní mé pokyny a připojí se jen několik centimetrů nad podlahou. Nic se neděje…

Potom mi v hlavě explodují obrazy, vytržené před dávnou dobou z paměti, každé slovo, přesně každá nuance…

Sok. Vjemy. Nervy. Cítím, jak pohybuji rukou, jak se mi ve vánku ježí chloupky na ruce. Zamrkám. V paměti. Vzpomínám na ten pocit. Vzpomínám.

Kde to jsem?

Pouštní svět. K obzoru ubíhá obloha pastelových barev, nad světem se doširoka táhnou zelená oblaka. Stolové hory ční do závratných výšek. Povrch planety spaluje dvojice sluncí. Je cítit směsici cukru a prachu.

Všech šest nás sedí ve vyschlé pánvi, v prachu vířeném větrem, větrem, který se zvedá v poryvech a hučí a útočí na trnité houští a samostatně stojící stromy.

Nejsme však na Zemi. „Stromy“ jsou minerální depozita a stolové hory jsou duté, obydlené množstvím symbiotických bytostí. *El-Raskir*.

Nalevo ode mě sedí můj starší bratr Martel, s filtrem přes ústa. Vedle Martela sedí má žena, zelenooká a krásná. Tak krásná. Její krásu pocítím na pokožce jako žal.

Martel z ní nespouští oči. Civí na ni příliš nepokrytě, příliš často. A já to vím.

Sedí s námi tři další bytosti, nejsou to však lidé. Malé, snědé, s tuhou kůží, dlouhými drápy a dutými tesáky, jimiž přijímají vlhkost ze svých kořistí. S jantarovýma očima sešikmenýma proti prachu, tenkou blánou, jež jim chrání zrak.

Účastníme se expedice vymyšlené Martelem, který zoufale shání peníze, a sponzorované Spojenou obchodní agenturou. Já jsem reportér, zapisovatel, svědek. Martel řídí, koordinuje. Má žena Debora je tlumočnice. Ujistí mě úsměvem, náznakem úsměvu, aniž si je vědoma, že ji Martel svléká pohledem. Soužen obavami, snažím se jí úsměv opětovat, pod kůží je mi zima.

Cirnatské náboženské rituály jsou složité a vyžadují naprosté soustředění. Gouldův plamen byl pojmenován podle Octavia – Goulda, prvního člověka, který na něj zemřel.

Plameny, zapálené naším společným úsilím, olizují smaragdové světlo z povrchu pouště. Do mysli se mi rozlévají myšlenky: *vlhká, čistá tma prozářená světlem, podivné geometrické symboly mezi nesmírnými šedými kamennými obydlími, pole ďábelských mrtvol.* Cirnatská rasová paměť.

Následovat bude symbol spojenectví, důvěry. Každý z nás vyjde z kruhu, aby se ponořil do plamenů. Cirnatové nás budou chránit a posléze s nimi budeme moci obchodovat.

Mimozemšťané vstupují do posledních fází psi transu. Obrňuji se před zkouškou. Jestli někdo z nás zakolísá, Cirnatové nás roztrhají na kusy.

Sleduji Martela. Nechá nás na holičkách. Jak bezostyšně se dívá po Deboře. Rituálu nevěnuje žádnou pozornost. Na jeho či naši záchranu už je příliš pozdě. Propásli jsme celé roky.

Cirnatové přikývnou. Martel je na řadě první. Z čela mu stékají krůpěje potu. Sune se přes drsný písek a mně nezbývá než ho sledovat. Mimozemšťané jsou ponořeni v hlubokém duchovním transu. Kývají se dopředu a dozadu a slabě úpějí. Drápy zarývají do písku.

Martel dojde k plamenu. Natáhne ruce. Vsunuje je do ohnivé stěny. Soustředí se, ani nemrká. Na okamžik… na bláhový okamžik si myslím, že obstojí.

Ruce strnou – vrazí je do plamene.

A zavřeští. A vytáhne je.

Přesto na jejich bílé pokožce nezůstala žádná stopa. Dlaně nemá ani trošku sežehnuté. Debora se chvěje a sténá. Já jsem zaujat, nehýbám se.

„Ne…“

Martel se s hrůzou zadívá na své ruce. Upře na nás i na Cirnaty divoký pohled. „Senešale,“ praví a pohlédne na mě, ale já jeho ani nikoho jiného zachránit nemohu. Ztěžka vstane, vyrazí na útěk. Určitě však nedoběhne daleko.

Cirnatové se zmocní Debory a všude je krev.

A potom se vrhnou na mě. „Martele!“ křičím, když mi hnědé drápy stahují kůži. Do očí mi civí jejich oči: v transu odtažité a nemilosrdné.

Potom pod sebou ucítím horký písek, nad sebou uvidím klenbu oblohy. Znecitlivím. Zavírají se mi oči a cítím, jak mi z hrdla klokotá krev.

Martele… Jméno ze mě stoupá, když zatínám, otevírám, zatínám dlaně, až do bezvědomí.

* * *

Paprsek světla na seřadišti vozů… Martel visí z jabloně, popichuje mě… Otec mi u stolu v kuchyni obvazuje prst… Matka čte pohádky… Debora v Paříži na pozadí neonových světel,

slabého světélkování toho, co zbylo z Eiffelovy věže… Martel se mnou popíjí víno v sešlém neworleanském baru, líčí další projekt, jak získat dostatek peněz, aby mohl zůstat v kosmu s lodí, která by k němu nevpustila vakuum… Debora, pode mnou, ve tmě, s hladkou pletí, hebkou na dotek…

Tato místnost. Dnes. Trávník je pořád zelený. Ve slunečním světle se převalují smítka prachu. Unimental mi sděluje, že je 10:45. Víc než dvě hodiny? Určitě to nebylo tak dlouho. Minuty. Celý život.

Kroky na schodišti.

„Senešale?“ Martelův hlas. Bratrův hlas.

Ani nemukám.

„Senešale, vrátil jsem se pro…“

Když mě spatří, podráždění v jeho tváři se vytratí, uvědomí si, co jsem udělal. Jeho místo zaujme strach.

Cvak. Opakuje se to, co se stalo po šachové partii. Cvaknutí a celý můj svět začne mokvat krví. Nevidím. Nevidím kvůli holografickým slzám, které mi smývají tvář.

„Zbabělče!“ křičím. „Vrahu!“

Vybíhá ze dveří, dolů po schodech.

Poručím serviu, aby uzamklo všechny východy. Stroj mě na cestě do přízemí následuje s tichým klapotem a vrněním. Nejsem logický. Nejsem rozumný. Jsem nenávist, čirá nenávist. Martel nemůže utéct.

Velká síň je prázdná. Katedrála, tak mrtvá a pustá, se rozléhá mými kroky. Servio mě těsně následuje. Svými rameny je schopno trhat maso, lámat kosti.

Debora… Martel mi celá léta zvráceně stavěl na odiv její obraz. Martel. Nikdy nebyl odvážný. Nikdy nebyl věrný. Neustále přiváděl rodinu na mizinu. Okrádal mě o počitky. Vzpomínky na počitky. *Debora…*

Nakonec, chvála nebesům, ho najdu, jak se krčí vedle starých pendlovek. Je v úzkých.

V duchu se usměji.

„Ahoj, bratře.“

Šílí strachy. Třese se mu brada, oči – šedé zorničky plovoucí v bílém oceánu. Jeho příliš hlasité dýchání se může zakrátko změnit.

„Chytí tě. Poznají, žes to byl ty!“ Pští.

„Servio mělo poruchu. Myslelo si, že seš kus masa, který má servírovat pánovi na talíři.“

„Zbláznil ses!“

Tak to je k popukání. „Možná se zlobím. Měl jsi mě vymazat z paměti.“

Tvář mu promění náhlá vlna optimismu. „Ale neudělal jsem to.“

„Tvoje chyba. Debora i já jsme umřeli, protože jsi měl na ni zálusk.“ Serviu poručím: „Zabij vetřelce.“

Servio se k němu sklouzne, smrt na neviditelných křídlech.

Martel zaječí, když se mu sonda zaboří do šlach pravého kotníku. Skácí se jako pytel, po serviu se ožene zdravou nohou. Tou, z níž nekrvácí.

„Milovala mě,“ dodá rozechvělým hlasem. „Když jsme byli spolu v posteli, řekla mi, že jsi studený jak psí čumák, Senešale.“

„Ne. To není pravda.“

Servio ho drží pod krkem, pomalu ho dusí. Pendlovky začínají odbíjet, ručička na jedenáctce. Martel pořád žije. Servio, strnulé v jedné pozici, jen tak sedí. Opouští mě veškeré naděje, veškerý vztek a krvežíznivost. Z vlastních činů se mi zvedá žaludek.

„Servio, pusť vetřelce.“

Je pozdě.

„Servio, pusť vetřelce!“

Je pozdě. Martel zachroptí, prohne se v zádech, zůstane nehybně ležet.

Co jsem to udělal?

Milovala mě, řekl.

Sleduji holozáznam z Martelova soudního přelíčení. *Milovala mě,* říká. Holozáznam našel Logan. Logan mě zabíjí svou laskavostí.

Když jsem se vrátil, Senešal pořád dýchal, ale Debora byla mrtvá. Nebylo možné z ní udělat simul.

Martelovo tělo zůstává ležet tam, kam padlo. Každé dvě hodiny se nad ním sehne psychomagik nebo autodok, natřou mu

zhmožděný krk hojivou mastí. Předpokládám, že mrtvola zapáchá.

Na základě incidentu na El-Raskiru odkoupili Martelovu cestovní licenci. Vzhledem k tomu, že já jsem byl mrtvý a uložený do paměti a Debora mrtvá, neměli na vybranou. Martel zbohatl, byť neměl klidné spaní.

Jak jsem zjistil, Debořin hrob leží nedaleko bujného zeleného trávníku obklopujícího dům. Možná jej budu moci v nějaké podobě navštívit. Někdy.

Snesla se noc. Taneční síň za mnou zaplavily simuly: Kat, malý plešatý mužíček, Červená královna. Logan a Mary. Spousta dalších. Dokud nebude Martela někdo postrádat na schůzce či na nějaké společenské události, jsme v bezpečí. Později vložíme své životy do rukou Správy. Nepochybuji, že budu vymazán. Možná to pro mě bude vysvobození: krátké škubnutí, povzdech a potom dlouhá cesta do noci.

Senešal neobstál ve zkoušce, vypovídá Martel na záznamu.

Obzor protíná ostrá silueta stromů, protíná srdce vycházejícího měsíce.

Milovala ho.

MOŘE. MENDEHO A MĚSÍČNÍ PŘÍSVIT

Nad Mendehem Obregonem svítil do běla rozpálený měsíc, který čas od času zakryly těžkopádné stíny mezihvězdných nákladních lodí pohybujících se po i-dráze do a z Venissu. Vždy měly namířeno do města, jehož světla od Mendeha ubíhala v oblouku po takřka tiché pláži.

Mendeho slyšel pouze volání racků a kolébáků, přidušený chropot lovících surikatů. Viděl jen rumělkové moře, poseté drobným třpytem, vlnkami a záblesky olihní. Při pohledu se mrknutím zbavil slzy. Ve vráskách tváře se mu usazovala vlhkost. Od chvíle, kdy naposledy viděl oceán v noci, uplynulo čtyřicet let.

Mendeho měl své výstřední zvyky – například chodit o holi, s jejíž pomocí se potýkal s revmatismem, kterého by ho i bez operace zbavil jednoduchý y-scan. Když na něho naléhal bratranec, říkával mu: „Chci si pamatovat bolest, abych věděl, že jsem naživu.“ Bratranec, i-drážní technik jménem Onry, na něho jen nechápavě zíral a své názory si nechával pro sebe a své připojení.

Mendeho zaslechl šramot: cupitání drobných nožek. V měsíčním světle chvíli mžoural, až konečně spatřil, jak pláž zaplavují tisíce krabů v živé vlně krunýřů a klepet. Chystali se strávit veškeré mrtvé tkáně, které během dne vyplavilo moře.

Mendeho se usmál. Kraby bionýři ještě nepřebudovali. Byl tomu rád. Kdysi, za dávných časů, jeho praprapředci stávali na břehu a tyto tvory chytali do sítí. Kvůli surovým bílkovinám. To mu alespoň sdělovaly rodinné záznamy.

Potom mu do zorného pole s rachotem vklouzl zřídka vídaný transportér na vnitrosystémové trase, ale shluk světel záhy pozřela prudká zář města. Chystal se k přistání v jednom z ochlazovacích kanálů, které daly Dayton Centralu přezdívku Veniss.

Rachot rozehnal kraby do stran a vyplašil noční brodivé ptactvo, které vzlétlo za chvatného mávání kožnatých křídel. Na břehu zmíraly vlny a slabý poryv větru zatřepotal Mendehovi u krku staromódně vysokým límcem. Neuposlechl noční zvonění určené občanům ve službách; dvojník uložený v jeho posteli nemohl balamutit unimental věčně.

A kvůli čemu? Zasmál se, opřel se o hůl a zdravou nohou kopl do písku. Kvůli půlnoční koupeli bez plavek? Vypjal se v ramenou a zaujal postoj s narovnanými zády, který pomáhal jeho plaveckému stylu a později, před mnoha a mnoha lety, mu pomohl přežít dvě období na akademii.

Zaťal prsty a sevřel hůl o něco pevněji. Moře – jeho odstín – bylo dnes i navzdory občasným záblesků a třpytu nesmírně tmavé. Krabi se vrátili a za nimi se v měsíční záři a vlnách koupali delsynti, klouzali vodou hladce jako unimentální transportér. Mendeho s rozkoší nastavoval tvář větru, který stačil zesílit (nejspíše na popud unimentalu), a začal se šouravě ubírat dolů z dun, které se rýsovaly na pozadí neutuchající záře města. Krabi strnuli, neboť nevěděli, jak na něho mají zareagovat.

Možná měla ubohá Julia pravdu, pomyslel si. Dýchal rychleji, než by se mu líbilo. Možná se s neuposlechnutím vůle unimentalu pojilo příliš velké nebezpečí, ale on byl ochoten to zkusit… Později poznal, co je Julia vlastně zač – složka systému, jednoduchá jako čip. Mezitím mu jeho schválená manželka jednotvárně porodila čtyři děti, jak se od ní žádalo. Všechny čtyři byly připojeny ještě před prvními narozeninami. K čemu byl tedy otec? Onry mu říkal, že má štěstí. Od dob Diasporní epidemie museli někteří nést břemeno i pěti či šesti dětí.

A po celou tuto dobu Mendeho přičinlivě dohlížel na výrobu transportních emulgátorů a jednotek a dusil se pachutí duchamorné práce.

Krabi se shodli na kompromisu a rozestoupili se kolem něho; možná doufali, že umře a zanechá na pláži pro jejich hladová ústa spoustu bílkovin. Odehnal je o kus dál. Potom se zadíval na moře a se slabým žuchnutím nechal na písek dopadnout hůl. Začal se svlékat, uvolňovat knoflíky šedé košile a kalhot. Už si zul boty s lepicí páskou a brzy stál na břehu moře jen v černočerných slipech. Zhluboka se nadechl nosem a zakroužil rameny. Na sedmašedesátiletého muže měl pevné tělo a přes hruď se mu jako vláknité chaluhy táhly bílé chlupy. Mendeho ucítil slanou vodní tříšť a usmál se uspokojením ze svého rozhodnutí.

Plavat chodil často, když byl mladší, za dávných časů, když nebylo zapotřebí omezení odznaku trojité ruky. Předpisy upíraly plavání veškerý prvek zábavnosti – a přesně o to unimentalu šlo. „Bezpečnost na prvním místě," prohlašoval na vidolech, kde se předváděl a naparoval v přestrojení za matku, za otce. V čem spočívala největší ironie? Že život *byl* spořádanější, všichni byli bohatší, zabezpečenější než kdy předtím. Nákladní transportéry přistávaly ladně jako baleríny pod kontrolou i-dráhy a mechanický vesmír, který si lidstvo stvořilo z chaosu, běžel jako hodinky, aniž si všímal rozporů.

Ale Mendeho Caranza Obregon, syn Juana Carlose VI., syna Juana Carlose VI., se nemohl oženit, s kým chtěl, nemohl si stanovit vlastní požadavky na zaměstnání a – což bylo v dané chvíli nejdůležitější – nemohl si ani zaplavat v oceánu. Byl však pevně rozhodnutý, že tohle si ještě před smrtí dopřeje. Pokud mu nedovolovali plavat v Dayton Centralu, pak si zaplave tady, kde Země znovu nabývala jistého zdání přirozenosti, kde si surikati mohli hrát mezi dunami a kde v hluboké vodě dováděli delsynti.

Mendeho Obregon si říkal, že je umíněný, a zjistil, že umíněný je. Z očí, z vyšpulených rtů, z vystrčené brady se mu linulo světlo. Doklopýtal k příboji. Krabi mu rychle odbíhali z cesty.

Světla města se stáhla a hluk vzdušné dopravy zněl tlumeněji. Před ním se rozkládalo pouze moře, kolem živý

koberec členovců a sílící vítr. A nad tím vším potlučený a podobaný měsíc, z něhož za takovéto noci přímo čišelo transcendentno.

Mendeho vsunul nohu do vody, když tu se mu z připojení v uchu ozval varovný hlas. Zarazil se, s rukama spuštěnýma podél těla.

Občane, šeptal hlas. *Vrať se. Vrať se. Porušil jsi zákaz plavání. Nemůžeš jít plavat. Vlny jsou příliš nebezpečné a nemáš odznak trojité ruky, který by tě střežil… Jsi starý…* Šepot nabyl konejšivého tónu. *Vrať se, občane, a vše ti bude odpuštěno.*

„Jsi ďábel! Lékař se mýlil – já jsem zdravý. A do moře půjdu!“ S uspokojivým šplíchnutím vložil do vody i druhou nohu. „Jdu si zaplavat!“ Usmál se a svou svéhlavost vnímal jako dar, jako zbraň.

Tvoje žena si dělá starosti. Z hlasu v hlavě se linulo pochopení.

Mendeho strnul. „Julia je už rok mrtvá,“ řekl. „Dnes je tomu rok, co umřela, a já si jdu zaplavat.“

Tvoje žena se jmenuje Carlina, ne Julia, káral ho hlas. *Je naživu a naživu jsou i tvoje čtyři rozkošné děti a všichni si o tebe dělají starosti.*

„To jsou *tvoje* děti. Vypni se.“

Zachvěly se mu rty a hned nato rozkvetly do úsměvu. Vzedmula se v něm vlna jakéhosi jásavého nadšení. Už ho nemohli zastavit, bez ohledu na nebezpečí, které mu hrozí. Zašel dál do vody. Krabi na břehu už zmizeli, vyděšeni podívanou na starce hovořícího s duchy. V nejhlubších oceánských vlnách vyskočila nad hladinu pseudovelryba, pobrukující si písně za své zapomenuté mrtvé. Písně, které Mendehovi připomínaly vysokorychlostní vysílání do záhuby se ženoucí kosmické lodi *Tai-keegi* – zvučné a tragické –, neboť ani on velrybu ještě neviděl.

Tebe ještě přivedu k rozumu, pravil unimental a nechal ho být.

Co to mělo znamenat? Varování, a pak ho nechají na pokoji?

Hnal se vodou, která mu šplíchala až ke kolenům, a křičel radostí. Krabi už jasně pochopili, že zešílel… Ale pak, zrovna když se chystal skočit do vody, aby si opravdu *zaplaval,* se vlny podivně zvířily. Jak se tak nevěřícně díval a padl na kolena s

rukou přes ústa, moře se od něho začalo stahovat, odtékat. Klouzalo zpátky, až se nová pobřežní čára mihotavě ustavila ve vzdálenosti asi čtyřiceti metrů, kde ji zadržela neviditelná hráz nebo bariéra. Mendeho zaklel a rozplakal se. Na suchu před ním se plácaly a umíraly ryby. V přísvitu měsíce zůstala písečná plocha posetá živými pozůstatky, které obnažil příliš rychlý odliv.

Nemůžeš přijít k újmě, starče, pravil tichý, trpělivý unimental. *Všichni občané se musí řídit předpisy. Nemůžeš si zaplavat, starče – vrať se…*

Mendeha zaplavila vlna vzteku prudká a mohutná jako samo moře, až začal křečovitě zatínat a otevírat pěsti. Bez ohledu na unimentalova slova si otřel čelo, s heknutím se zvedl na nohy a řekl: „Jestli moře nepřijde ke mně, přijdu já k němu."

Pomalu se nadechl, vydechl a na nohou čvachtajících v mokrém písku se pustil do klopýtavého běhu. Obklopoval ho hřbitov tvorů, z nichž spousta byla mimosystémovými formami, přebudovaná bionýry. Míjel umírající katechetany, jejichž veslům podobné zuby se marně snažily vysát vlhkost ze vzduchu. Vedle nich se ve slaném blátě svíjeli a kroutili chobotnicoidi a sápali se po něm chapadly. Ryby lapaly po dechu jako živé pláty rudy a třpytily se v měsíční záři; některé pruhované a menší než Mendehův prst, jiné od jednoho konce ke druhému fialové a skoro tak velké jako výletní plachetnice.

Mendeho si nevšímal ničeho kromě hradby vln a vody před sebou. Nemohl tvrdit, že to dělá kvůli Julii, ale byl zarputilý i vůči sobě a své motivy nemohl sdělit ani psychomagikovi.

Hlas v jeho uchu opět ožil. *Nemá to cenu, Mendeho. Vrať se. Moře je mimo tvůj dosah. Příliv a odliv je vždy pod naší kontrolou. Vrať se.*

Mendeho si pokusil vyškubnout plíšek z ucha, ale sykl ostrou bolestí. Z rány se vyřinula krev, ale tělísko nevytrhl.

Pořád utíkal a vlny před ním pořád ustupovaly, jako by byly živé a ostražité. V očích ho pálil pot a srdce mu vysílalo do těla plameny, až se pohyboval s oběma rukama přitisknutýma ke hrudi. Nohy mu vypovídaly službu; levá mu zdřevěněla. Možná se doktor nakonec nemýlil. Zavrtěl hlavou, ačkoli mu celé tělo zaplavovala ochablost a těžkopádnost. Zakopl o mrtvé tělo

saylbera, z jehož otvorů se už linul odporný zápach. Mazlavé maso požírala skupina světélkujících tvorů.

Už se plazil, cítil, že mu tělo každou chvíli selže, očekával ztrátu vědomí. Natáhl krk a všiml si, že vlny jsou pořád daleko. Na jazyku zakusil hořkou pachuť porážky. Roztřesenými prsty se zlehka dotkl rány, kde pořád ulpívalo připojení.

„Unimentale," zaskuhral. „Takto mě doženeš k smrti. Vlny pořád nejsou na dosah a kolem mě už tuhnou těla tvorů větších, než jsem já." Potom se mu myslí prohnal záblesk intuice, mezera v logice, kterou mohl okamžitě využít ve svůj prospěch. „Nemožnost plavat mě zabíjí. Moje zdraví je v ohrožení. Moje žena se o mě bude bát. Pomoz mi…"

Váhání, pak ten šepot, podkreslený něčím, co mu připadlo jako povzdechnutí: *Tak si plav, Mendeho…*

I navzdory vyčerpání, s tváří zabořenou v pásku, pocítil Mendeho povznesenost.

Zanedlouho mu voda olízla nohy, začala ho stále silněji zaplavovat s naléhavostí, jež sílila pod pokyny unimentalu, až se ocitl na hladině. Proplulo kolem něho tělo saylbera a pak se už nechával unášet, sahal po chaluhách, hltal doušky vzduchu. Poněvadž byl příliš unavený, aby dělal něco jiného, než jen odevzdaně ležel na vodě, vzhlédl k měsíci, hvězdám a shlukům světel vesmírných lodí. Přes něho a jím se valily vlny, zalévaly ho svou chladivou nádherou. Dloubali do něho mořští živočichové s mokrými a hladkými chapadly, ale nekousali ho. V objetí moře natočil hlavu, aby se podíval na město. To se pořád třpytilo, ale Mendehovi došlo, že už nikoli prudkou září měsíce. Cítil pulzování v uchu, bolela ho noha a agonie v hrudi sílila, ale vznášel se ve světě beztíže, s utlumenými vjemy. A všude bylo slyšet ševelení přelévající se vody.

Zrádný unimentální proud pomalu unášel Mendeha Caranzu Obregona pryč od pevniny, až se vzdálil myslím lidí, z města se stala tečka a pouze měsíc se mu jevil dostatečně velký, aby se ho mohl dotknout nataženou rukou.

Ve Venissu se vypráví příběh s názvem „Moře, Mendeho a měsíční přísvit", který lze stáhnout z disku databanky. Vesmírní tuláci ho slýchávali v sálech s telemarem a brzy se z něj stalo

„Vakuum, Mendeho a hvězdný přísvit“. Na tržištích svobodné triády ho slýchávali farmáři a brzy se z něj stala „Země, Mendeho a sluneční přísvit“. Příběh se stal legendou Dayton Centralu.

A unimental to schvaluje, v rámci jistých mezí. Podle zástupů psychomagiků mohou být formální protesty pro frustrovaného i-drážního technika zdravé. Ano, unimental rozhodl, že mýty mohou být užitečné. Neboť ve všech příbězích se stařec Mendeho nechává unášet na moře, do kosmu či na pastviny osudem stvořeným unimentalem a už ho nikdy nikdo nespatří.

DETEKTIVOVÉ A MRTVOLY

Žebra té bytosti, napůl zanesená přílivem, vyčnívala z písku v nezvyklých úhlech. Kosti nohou zůstaly uvězněné pod trupem. Hlava – čtyřikrát větší než ta moje a, mohu-li říct, i hezčí – byla stále spojena s krkem. Obličej byl potažen masem, které však nedokázalo zastřít vyceněné zuby ani ledový pohled prázdného očního důlku. Z místa, kde jsem stál v písku a vodě na Východním břehu, to byl exemplář jaksepatří. Bylo vlhko, halila nás ranní mlha.

„Unikátní. Ohavná. Mrtvola," pronesl můj kolega Devon, chlapík s úzkými rty a širokým obličejem, který působil jako karikatura. Měřil dva metry deset. Pracoval jsem s ním zatím jen několikrát, ale vypadalo to, že je na něho spolehnutí.

„To je sice všechno pravda," řekl jsem, „ale nijak nám to nepomůže."

Byli jsme tam na popud jedné bystrozraké pobřežní strážnice. Všimla si „podezřelého tvaru, možná mutouna". Jelikož jsme nikdy nic neodflákli, Správa vyslala nás.

Dostat se z Venissu nebylo nic jednoduchého, neboť přední bránu jako obvykle obklopovali demonstranti: škarohlídi, přesvědčení, že rostoucí izolace města od dalších pozemských enkláv a mimozemských kolonií přímo souvisela s vyhnáním

mutounů a domnělou „perzekucí“ grotesků. Co na tom, že Správa neustále měnila definice „mutouna“ a „groteska“, aby vyhovovaly jejímu vlastnímu politickému programu.

„Kdyby někdy přece jen došlo k mohutné mutounské invazi, zrovna na nás dva by vyšlo, abysme jim šli potřást tlapami a nabídnout čaj,“ řekl jsem Devonovi, když jsme byli nakonec vyplaveni z Venissu. Já bych při střetu s potenciálním mutounem radši použil menší armádu, ale Správa měla jiné priority.

Devon si kolem těla utáhl nepromokavý plášť.

„Jak jim to nahlásíme?“ zeptal se.

Než jsem mu odpověděl, honem jsem se zadíval na Veniss. Emulgátory chrlily přes zdi a hradby zelenou špínu – cenu za naši biokulturu –, jež halila naše ubohé bezbranné obránce města a Správy. Ve Venissu se probudilo maso. Cítil jsem ho i z místa, kde jsem byl, zvláštní směsici horka a rozčarování, jež sdělovala: *Příliš mnoho lidí, příliš málo prostoru.*

„Správa je stejně divná banda,“ nadhodil jsem na základě dvacetiletých zkušeností, „někdy ti řekne co najdeš dřív, než to najdeš, tak si dávej záležet. A začni jednoduše – s *čím* máme tu čest?“

Devon si mechanicky přidřepl, aby si mohl tvora lépe prohlédnout. Jak mi řekl, vrzání, které se z něho linulo, bylo důsledkem nehody. Když pracoval pro bionýry v podzemí, napadli ho grotesci.

Podíval se na mě, usmál se křivými zuby. „Z větší části je to jenom kostra. Znám jednoho bionýra, který by nám udělal pár testů.“

Odfrkl jsem si a strčil ruce do kapes. „Nemohli bysme to označit za groteska a nechat to být?“

Devon stiskl rty. To nebyl chytrý tah – zmiňovat se o grotescích –, ale jak jsem to mohl jinak pojmenovat? I bez ohledu na jizvy se musel ten chudák zasmát a skousnout to.

„Ne,“ namítl. „To žádný grotesk není.“

Kvůli tomuto případu mě vytáhli od ženy, Arkádie, a z teplé postele; měl jsem sto chutí to rozmazat, ale tlačil na nás čas. Za zády mi troubily vzducholodě, shazovaly uvazovací lana a teď visely nad městem jako velryby a vykonávaly dozor. Některé

vynášely plovoucí zahrady do patřičné výšky nad miazmatickým znečištěním, které ve Venissu dusilo veškerý život.

Kromě toho, jak mi došlo po krátkém zamyšlení, byli grotesci sotva k smíchu. S Arkádií jsme chtěli dítě, ale bionýři nám řekli, že existuje dost velká možnost, že to bude grotesk. Vrchní detektiv s dítětem groteskem? Nečekala by ho žádná budoucnost, ale naopak možné uvěznění. Já bych se zase nedočkal povýšení a naopak bych se dočkal „dobrovolné" sterilizace.

„Takže mutoun," řekl jsem. Z *tohoto* slova už se mu kudla v kapse neotevírala.

Devon vstal. „Udělám snímky. Ty se rozhodni, co to bude. Nebudu se tady v tom horku ráchat. Podívej na obzor. Moje kolena hnusný počasí moc dobře nesnášejí."

Devon měl pravdu. Dotíraly na nás poryvy větru. Pod vodnatým sluncem se přelévaly zvláštní zpěněné sargasové vlny. Kdyby to skončilo u několika řas, v pořádku, ale moře nás už nejednou pěkně překvapilo. A brzy se měl samozřejmě spustit déšť, který komplikuje komunikaci a je masovíčím kontaminovaný. Arkádie už musela hermeticky uzavírat byt a sledovat na rozdělených obrazovkách hlášení o počasí.

Nechal jsem ji ležet na posteli, s vlasy zašmodrchanými v otočené dlani, s odvrácenou tváří, od níž jsem se dočkal otázky: „Jak dlouho?"

„Já nevím. Mutoun. Na Východním břehu."

Trochu se jí zvláštně zlomil hlas, když dodala: „Potom bychom mohli zajít do Ústřední nemocnice na další kontrolu. Mohl bys… chci říct… mohli bychom…"

Větu nedořekla, možná vycítila bolest v mém strnulém postoji, v nataženém opasku v mých rukou.

„Vrátím se co nejdřív," odpověděl jsem a slib jsem zpečetil polibkem, po němž jsem si s sebou odnesl její slanou příchuť.

Devon vytáhl spolehlivou v-k a začal dělat snímky. Dával si velký pozor, aby se mrtvoly ani nedotkl. Na tvorovi zbylo více tkání, než jsem si myslel: k ušním otvorům a čelisti přiléhaly chloupky nebo srst. Podbřišek vypadal nepoškozený, ačkoli jsem se samozřejmě nechystal zapáchajícího tvora otočit, abych se stoprocentně přesvědčil – to za mě udělá Devon. Jediná potíž byla s tím popisem. Tvor nezapáchal. Což vypadalo podezřele.

Voda byla plná chemikálií, které za normálních okolností rozkládaly maso během několika hodin.

„Nemůže to být další nepovedený experiment?“ zeptal jsem se. „Nějakého chytrého bionýra třeba napadlo, že poruší Zákaz, a ukryl ho v moři.“

O případech nepovolených genetických experimentů se pořád psalo, i když sami bionýři spolu se Správou byli odhodláni uplatňovat regulaci.

Devon zavrtěl hlavou. „Ne. To je na ně příliš rafinované. Na to by potřeboval strávit šest měsíců na jednom místě. Při tom by ho musel někdo přistihnout.“

„Ano, tak co naplat,“ pokrčil jsem rameny, „budeme to muset označit za…“

A tehdy se mi pokazil den už nadobro. Vzduch pročíslo zaúpění, při němž mi zbledly pihy na uších a vyschly sliny v hrdle.

Devon se zachechtal způsobem, který mi nahnal strach.

„To je jen větříček. Sviští mu pusou.“

Vál ostrý vítr a opravdu, hvízdal tvorovi v ústech.

„Páni,“ hlesl jsem.

Rozechvění jsem zakryl snahou předstírat hluboký zájem o tvorův nos. Nos? Hleděl jsem mu do očí – se svislými zorničkami, zlatými duhovkami – a začal jsem tonout v nejistotě, na rozpacích. To už mi opravdu měkl mozek, anebo bylo ještě před několika minutami nepoškozené jenom *jedno* oko? Nyní jsem opravdu pocítil, jak mi vítr bičuje krk, poznával jsem, že pohasíná úsvit a štípou mě slané kapičky příboje.

„To je šikovné,“ podotkl Devon. „Moc šikovné.“

„Co tím myslíš?“ Věděl jsem, co tím myslel.

„Ty tkáně zase dorůstají. Vrací se k životu.“

Čelo se mi orosilo potem. Chtěl jsem utéct – utéct a neohlížet se. Arkádie čekala na můj návrat. Na okamžik mi před očima vyvstal obrázek její čisté bílé pokožky, vlahého jantaru jejích očí, způsob, jímž dokáže pronést slovo, větu, a dát jí význam, který by mě nikdy nenapadl, a málem jsem ztratil rovnováhu. Ten *netvor* byl dostatečně velký na to, aby nás oba roztrhal na kusy a ještě si stehenní kostí vyčistil zuby.

„To jako… to jako znamená, že je to mutoun?“ Zdálo se, že Devonovi dělá dobře strach patrný v mém hlase.

Pokrčil rameny. „Neřekl bych. Měli bysme počkat. Ověřit si, jestli jde o plnou regeneraci, nebo…“

„Nebo co?“

Devon se usmál. „Nebo bezděčnou reakci. Buňky mohou dorůstat. Ta obluda pak může být nepoškozená, ale přesto mrtvá. Budeme ji muset sledovat… abysme mohli podat hlášení.“

To mnou otřáslo. Devon vykládá *mně*, jaká jsou pravidla?! Ano, měl pravdu: my jsme byli nahraditelní, ale bezpečnost města nikoliv.

„Dobrá,“ kývl jsem nakonec, „ale jestli to začne ožívat…“ Vytáhl jsem svůj Diamond ráže .38 s laserovým zaměřováním.

Přikývl. „Může být.“

Oddali jsme se zvláštnímu čekání – jako rodiče, kteří čekávali v Ústřední nemocnici na zjištění, jestli bude jejich dítě normální, nebo groteskní.

Přemýšlel jsem, jestli má Devon děti. Nikdy jsem se ho na to nezeptal, ale myslel jsem, že nemá; byl příliš neosobní, odtažitý. Nepřestával cvakat v-k, až mě napadlo, že jí upadne páčka.

Pokud šlo o mě, snažil jsem se nedívat, jak z kostí vyrážejí vrstvy masa, jak se mezery začínají vyplňovat šlachami a svalstvem. Vyceněné zuby byly zakrátko zakryty. V hrudním koši se nafoukly orgány. Nevěděl jsem, jak by na to reagovala Arkádie. Možná by se rozesmála.

Devon už podobné věci samozřejmě viděl, když pracoval v podzemí s bionýry. Dokonce se dostal na patnáctou úroveň.

Tak jsem uvažoval nad mutouny, nad grotesky. Jak se dalo očekávat, měl jsem jich plnou hlavu. Ačkoli jsem to Devonovi nikdy neřekl, grotesky už jsem viděl – živé, ne ty zakonzervované v kádích pro potřeby školních exkurzí.

Byl jsem na páté úrovni (považované za nepatrně bezpečnou, protože na ní žili bionýrští učni) a právě jsem dokončil zaznamenávání výpovědi jisté Jilly Collanderové týkající se jejího nezvěstného manžela. Nezvěstného! Ve městě obehnaném hradbami. Obklopeném mutouny a vodou. Chtěl jsem jí říct: *Kam by se mohl asi tak* podít, *paní Collanderová?* I když nejméně dvě možnosti by se našly: že ho kvůli masu unesli zvědové pracující pro uprchlé bionýry v pustinách – město *tak*

bezpečné zase nebylo – nebo si chtěl vytvořit vlastní nový datový soubor, aby se mohl objevit o šest měsíců později, bezpečně skrytý pod novou tváří, zavěšený do poslušné mladé blondýnky.

Krok od výtahu a příslibu předčasné večeře s Arkádií – šel jsem koupit lilie, houbové víno, všechno potřebné – jsem něco uslyšel: něco jako vzdálené vyzvánění nebo cinkání. Zakopl jsem, sklonil hlavu, soustředil se na zdroj zvuku. Pokračoval jsem v chůzi, dokud jsem to neslyšel jasně: sbor pisklavých hlásků, které mi připomínaly zpěv velryb, vítr hlaholící v dutém skle. Holografické opery, které se vysílaly, abyste si nemuseli pořád dělat hlavu s problémy města, se tomu nemohly rovnat. Musel jsem najít zdroj tohoto zvuku. Musel jsem. Ve Venissu narazíte na tak málo krásných věcí.

Za hlasy jsem se ubíral stále bezútěšnějšími končinami, až se rozprskala i stropní světla a začaly se ode mě odtahovat stíny. (Díky masu za odznak detektiva, který svítí i ve tmě). Chodbou se pohupovaly a kličkovaly dvě zelené pohotovostní světlice, ale panovala v ní taková tma, že jsem neviděl ani tváře těl, která tato světla nesla. Boty mi omývala smrdutá voda. Zaplavoval mě zápach přehřátého plastu, strojního oleje, výkalů, koření, kořalky a potu, ale pořád jsem se držel zvuku jako topící se člověk. Občas ho však bylo obtížné sledovat, odlišovat ho od bafajících vzduchových filtrů, syčících kyslíkových čerpadel, ztřeštěného reprodukovaného smíchu rozdělených obrazovek v natěsnaných příbytcích.

Když jsem se nakonec prodral odpadky z horních úrovní, došel jsem do chodby mezi dvěma rozklíženými samostatnými střechami. Blikotající světlo nad mou hlavou vykreslovalo novobarokní podobizny bývalých členů Správy.

Na zaprášené podlaze tři děti hrály skákanou na nesmyslný rytmus. Ne, nebyly to žádné děti. Byli to grotesci. Na rozdíl od většiny ostatních byli dva zdemasovaní: měli jen hlavu a krk a ruku, kterou se tahali. Třetí sice měl ruce dvě, ale dlouhé podlitiny a obnažené tkáně mi sdělovaly, že holčička (ano, byla to holčička, s andělskou tvářičkou) zanedlouho zemře. Všichni tři museli potřebovat speciální výstroj. Ale přesto tu jako děti po celém městě hráli skákanou, přemísťovali se a skákali ze čtverce

do čtverce. A co si zpívali? Pamatuji si jen dvě sloky. Jak už jsem řekl, nedávaly smysl, ale zazpívány byly dokonale.

I-dráha, i-dráha
padáme dokola
detektiv mrtvola
fakt nám to nevadí
že nás tak neznají

Psychomágu, psychomágu
sněz si svoji masoládu
chcem být taky plechoví
sníst si naše krmení
masoládu…

Když dozpívali, poklesla mi ramena, jako by mě jejich hlásky podpíraly; spatřili mě. Všichni tři s těma svýma velkýma, zářivýma očima. Prostoupenýma strachem. Museli si myslet, že je zatknu, protože si rychle sbalili věci potřebné ke hře a odkulhali do tmy.

Zatímco jsem se díval, písnička dozněla. Chodba plná prachu, pod strohým dohledem chrličům podobných podobizen dávno mrtvých vůdců. Devon žil v jejich světě šest let – potají, sám. Záviděl jsem mu.

Vzpomínka na hlasy nevyprchala. Pozdě v noci, když jsem lehával vedle Arkádie, se mi ve snu zjevovaly jejich tváře, ústa připomínající otevřené rány šeptala: „Tati…“ Někdy jsem znechuceně ucukával a někdy jsem je objímal. Všechny jsem je objímal, i navzdory odporu, který jsem zakoušel.

Myslím, že právě tehdy, v důsledku těchto nočních můr, jsem doopravdy pochopil rozdíl mezi groteskem a mutounem. Mutouni byli stvořeni, aby sloužili, aby poslouchali, a pán se sluhy obává. Ale grotesci se narodili z nás a my jsme se je snažili milovat bez ohledu na to, jak tvrdošíjně jsme je také nenáviděli, že nám připomínají naše vlastní chyby.

Arkádie se nikdy ani slůvkem nezmínila, že by mě kvůli mému nedostatku opustila. Tato otázka mezi námi visela, nikdy nevyřčená, až se nakonec vypařila a neměla nad námi žádnou

moc kromě té, již nad námi má duch, vzpomínka, jež se nikdy neuskutečnila.

Chodíval jsem za ní do práce v reklamní agentuře v Kanálové čtvrti a domů jsme se vracívali kolem uzavřených mol, v éterické záři chemikálií plovoucích na vodě, ruku v ruce. Svírala mě pevně, bez pochybností, i když jsem se jí díval do očí a skoro na ni naléhal, aby se k tomu vracela, aby mě obviňovala.

„Milý můj," říkávala a čechrala mi vlasy, protože věděla, že to nesnáším. „Milý můj," říkávala a já jsem cítil hrdost, že s ní mohu být, v Kanálové čtvrti, ruku v ruce, jen tak na procházce.

Pak promluvil Devon.

„Cože?"

Ukázal na netvora. „To je nádhera, nemyslíš?"

Zůstal jsem civět. Na první pohled mi připadalo, že se plně obnovil: pokrývala ho srst, měl ohavné a dlouhé drápy a z tlamy mu nevinně vykukoval jeden tesák.

„Fakt nádhera," řekl jsem. „Jestli jsi grotesk."

Devon se zamračil. „Tohle je důmyslný bionýrství. Mutoun, co umře předtím, než začne žít. Stvůra, co se narodí mrtvá a pak obživne."

„Mutoun?" Sevřel jsem v prstech svou osmatřicítku. Srdce mi v hrudi bilo ostošest. „Myslel jsem, žes říkal, že to mutoun nejspíš nebude."

Přerušil nás netvorův předsmrtný chropot: ryčivé úzkostlivé zaúpění, které záhy zesláblo. Drápy se sevřely. Oči zamrkaly. Hlava se pohnula a oči nás sledovaly, jak couváme. Pozvedával jsem osmatřicítku, až se mu na čele zeleně rozblikal laserový zaměřovač.

Devon mi vyrazil zbraň z ruky. Překvapeně jsem zamručel. Jakmile dopadla do písku, mimo dosah mých prstů, uvědomil jsem si, že všechna svá slova pronášel jen proto, aby získal čas, dokud se netvor neprobudí. Když jsem se k němu prudce otočil, kopl mě do břicha, potom mě oběma rukama udeřil do týla. Ozvalo se slabé prasknutí a lebkou mi projela bolest. Skácel jsem se na zem. Pokusil jsem se vstát, ale zhroutil jsem se do písku.

„Ty hajzle!" sykl jsem a zalapal po dechu. „Ty zdemasovanej hajzle!"

Devon si už strhával z těla plášť, až mu pod dychtivými prsty odstřelovaly knoflíky. Když se z něj konečně vymanil, vynadal jsem si do pitomců.

Pod pláštěm se skrývala kovová konstrukce převodů, pák a kol: jež držely pohromadě živé kosti, šlachy, chrupavky. Horečnatý bionýrský sen. Mezi organickými vlákny, v soustavě šílených obvodů, nebyl Devon, nebyl tam více než dva metry vysoký Devon, kterého jsem znával. Ne. Byli tam dva Devonové, oba identičtí, oba vysocí něco přes metr. Oba měli končetiny navíc, oběma z hrudí vyrůstaly vnější plíce. Ten horní seděl na mohutných ramenou toho dolního. Dolní trpaslík pohyboval nohama. Grotesci. Hysteričtí. Masácké představení. Byl bych se zasmál, kdyby mě tak nebolela hlava. Zázrak koordinace. Kolik bylo třeba úplatků, aby jejich tajemství nevyšlo najevo? Kolik zkorumpovaných bionýrů? A co bylo ještě důležitější, kolik groteskú zachránili před Správou? Tehdy jsem uslyšel i tu nesmyslnou říkanku, dětské hlásky. Které se mi vysmívaly.

Horní křepce seskočil z konstrukce, Dolní ho hned následoval. Nevím, který z nich ve mně vzbuzoval větší odpor. Když jsem se ztěžka postavil, prázdná konstrukce se zakymácela a zřítila do písku. Nad městem se vznášely vzducholodě, aniž zaregistrovaly nebezpečí za hradbami.

Devonové váhali, ve tvářích jsem jim viděl, jak jsou nerozhodní. Na okamžik jsem si pomyslel, že mě napadnou, ale potom se jim ústa rozevřela v širokých úsměvech, úsměvech, které mě zrůdně přiměly, abych se také usmál, tak jsem na ně nelíčeně a spontánně reagoval. Potom beze slova vyrazili po pláži, pryč od města, směrem k pustině.

Chtěl jsem najít svůj Diamond ráže .38, ale tu něco zavrčelo a chňaplo mi po nohou. Po striptýzu obou dvojčat se mi mutoun úplně vykouřil z mysli. Kolem levého kotníku se mi sevřely paráty. Opět jsem upadl. Hrabal jsem v písku a kopal nohama, doufal jsem, že než mě sežere zaživa, podaří se mi vyrazit mu pár zubů. Rukou jsem se dotkl něčeho tvrdého: osmatřicítky. Zvedl jsem ji. Vypálil jsem. Mutoun zaječel, když jsem mu odstřelil ruku v lokti. Ještě jednou jsem kopl a byl jsem volný. Odstřelená ruka mi pořád svírala kotník. Odtrhl jsem ji a odhodil

daleko od sebe. Podíval jsem se, jak daleko se těm zázračným Devonům podařilo utéct.

Příliš daleko, abych je zabil nebo třeba jen zmrzačil.

„Vy zdemasovaní *parchanti*!“ křičel jsem nesmírně originálně.

Odpovědi jsem se přirozeně nedočkal. Absolutně ničeho, Devon krát dvě jen nepřestával na břehu poskakovat a tancovat pod náporem dešťových kapek.

Mutoun za mými zády se přikradl blíž. Otočil jsem se, vypálil. Všude se rozstříkla krev. Vypálil jsem. A ještě jednou.

Vzhlížely ke mně zlatavé oči, v nichž se stále zračil jas. „Člo…“

Mluví? V ohromení jsem vystřelil počtvrté. Další krev. Prostřelil jsem jednu z hlavních tepen. Už jsem naříkal. Vždyť to ke mně *promlouvá.*

„Člově…“ úpěl. „Člově?“

Provrtal jsem mu čelo mezi očima. Netvor zasténal. Pokusil se vstát, zhroutil se na bok. Srst měl potřísněnou krví. „Člo…“ A zase ten předsmrtný chropot.

Rychle se blížila bouřka, zvedal se vítr, blesky šlehaly ve stříbřitých žílách. Devonové byli stíny v houstnoucí tmě. Brzy se měli dostat i mimo dosah vzducholodí. Jak se ten dolní musel křenit, jak v sobě musel dusit chechtot nad mou hloupostí.

„Člo…“ Převrácený předsmrtný chropot. Překvapeně jsem se otočil. Jak zabít to, co nepřestává žít?

„Proč?“ zavřeštěl jsem. Kopl jsem do něj. „Proč?“

Nikdy se nedozvím, co mi ten netvor vlastně odpověděl. Ústa měl plná krve, slova nedávala smysl. Myslím, že jsem uslyšel, co jsem očekával.

„I-dráha, i-dráha, padáme dokola…“

Jakoby kódovaný vzkaz a já neschopen ho rozluštit.

V tepnách mi hučela krev, elektřina bouře mi ježila chloupky na rukou. Mou prací – mým životem – bylo prosazovat zákon Správy, ale Správa mi nikdy neřekla, že mutouni umějí mluvit, umějí myslet.

Netvor zvedl hlavu, upřel na mě oči.

„Ty zabíjíš,“ prohlásil, nebo se zeptal. „Ty zabíjíš groteskýýý.“

Pomyslel jsem na trojici dětí při skákané. Pomyslel jsem na Arkádiiny vlasy zašmodrchané v otočené dlani. „*Potom bychom mohli zajit do Ústřední nemocnice na další kontrolu*…“ Ruce mi ztuhly na kohoutku. „*…mohl bys… chci říct… mohli bychom*…“

„Mýý váás,“ pravil. „Mýý váás děláme…“ Snažil se mluvit, možná mi něco vysvětlit.

Tentokrát jsem pálit nepřestal, odstřelil jsem mu nohy, rozčtvrtil mu hlavu, i když jsem věděl, že ho nejsem schopný zabít. Zatímco mu paprsek odpaloval třísky z kostí, zmučeným křikem se vyrovnal běsnění bouře v ohlušující zvukové stěně, pod níž jsem se roztřásl a rozplakal. Padl jsem na koleno a ztěžka popadal dech.

Kvílení sirén z Venissu upozornilo na bouřlivé počasí a vzducholodě už se převalovaly v korytech klidného vzduchu a lhostejnosti. Kdyby Správa padla, děti, které jsem spatřil, které za mnou přicházely ve spánku, by nebyly groteskní. Groteskní bych byl já. Groteskní by byla Arkádie. Děti v mých myšlenkách toužily po objetí mých paží, jako bych je dokázal zachránit. Ale já jsem se nedokázal pohnout.

A právě tehdy, před blížícím se lijákem, hromobitím, blesky, jsem si uvědomil, jak moc Arkádii miluji. Miloval jsem ji s odhodlaností, která mě zarážela. Nemohl jsem obětovat její bezpečí, ani kvůli dětem zpívajícím si v uličce, ani kvůli netvorovi na břehu moře. Přisamomaso bych v tom okamžiku město a jeho mechanaivní Správu zradil – ale jen z lásky k ní. Grotesci můžou jít k čertu. Devonové můžou jít k čertu. Všichni do jednoho můžou jít k čertu. Vrátím se do Venissu a podám hlášení o novém mutounovi. A Devonech. Nedovolím jim, aby se přikrádali k městu, aby ublížili jeho obyvatelům bez ohledu na to, jak jsou toho jeho obyvatelé nehodni.

Ale když jsem upřel na moře poslední pohled, došlo mi, že tato volba nezáleží na mně. A poznal jsem, proč se Devonové zbavili svého přestrojení s takovým výrazem otevřeného vzdoru.

V příboji jsem neviděl vlny, ale mrtvoly. Tisíce koster vířících vodu při hromadné zteči břehu. Jako by vstali z mrtvých všichni mutouni, kteří byli kdy týráni, mučeni, zavražděni. Někteří byli obrovští, větší než vzducholodě, jiní nebyli větší než malé rybky. Všichni se řídili jedním nepoškozeným okem se svislými zorničkami na zlatavém pozadí. Zdálo se, jako by se

voda vypařila – zůstaly zde jen kostry, jež cvakaly jedna o druhou, jektaly ve vodní tříšti. Hromadily se.

Tehdy jsem zlehka zešílel. Z hrdla se mi vydral suchý, chraplavý smích. Otočil jsem se a utíkal pryč, ale za zády se mi odvíjela strašlivá scéna, která mi sdělovala, že Správa selhala, že já jsem selhal: mrtvoly se hromadily, navracely k životu. Zvuky, které vydávaly, nabývaly podoby pisklavých hlásků ve vlnách, hlásků v mé mysli: „detektiv mrtvola, detektiv mrtvola“.

Jak teď zachránit město pro nás grotesky?

SRDCE PRO LUKRÉCII

Toto je příběh o bratrovi, sestře a masopsovi a o tom, jak dva nalezli srdce pro třetího. Příběh se traduje v ústních i psaných podobách a žádné dvě verze nejsou shodné. V našem případě začíná u města…

„Město má orgány. Město je mrtvé, ale lidé v něm žijí, v podzemí. Mají orgány…“

Gerardu Mkumbimu bylo skoro jedno, co říká Správ Newman, a to i navzdory jeho vyššímu věku a postavení v jeslích. Ale nakonec ho přesvědčilo úpění, které se ozývalo, když se sípající autodok věnoval jeho sestře.

Autodok řekl, že Lukrécie potřebuje nové srdce. Silné srdce, které by jí umožnilo v plné svěžesti a zdraví vyskočit z jejich písčitých doupat, aby se opět roztančila pod letním úplňkem. Gerard doufal, že si s ní vymění místo, aby hadičky vyčnívaly z jeho hrudi, z jeho nosu, z jeho rukou, a měchy pumpovaly vzduch dovnitř a ven, dovnitř a ven. Ale kdepak. Autodok mu sdělil, že trpí stejnou poruchou, byť latentní. Úspěšná transplantace by pouze celý cyklus zahájila nanovo.

Za soumraku četl Lukrécii v jejím pokoji ze starých knih: *Bellafonteho Quadraphelixu, Kovového draka a Jessible* a dalších podobného ražení. Při pohledu na sestru ho zachvacoval děs, ze rtů mu splývala suchá a bezútěšná slova. Lukrécie měla vystouplé lícní kosti, kouřově zelené oči a snědou, čokoládovou pleť, kvůli níž se všichni mladíci z jeslí hrnuli na její taneční vystoupení.

Avšak koutky těchto očí zaplavily vrásky a Gerard v kůži a svalech pod ní zaregistroval ochablost, jež poukazovala na chřadnutí organismu. Odhodlání uzdravit se pohaslo, obvykle pevná brada nyní klesala do krku – to byla však určitě jen hra stínů. Všichni kromě Gerarda by jí hádali pětačtyřicet. On věděl, že je jí dvacet sedm. Narodili se v rozmezí několika minut, sdíleli stejné lůno. Sledovat, jak schází, znamenalo sledovat, jak schází on sám. Bude tak vypadat v pětačtyřiceti?

„Gerarde," volala a svírala prsty v jeho ruce…

Oslovení se změnilo v úpěnlivou prosbu. Nutil se držet její ruku celé hodiny, ačkoli z představy takového chřadnutí mu bylo nanic. Autodok trval na tom, že je ji nutno držet pod prášky, aby necítila bolest. Poznávala ho ještě vůbec, v tomto vězení mezi bdělostí a spánkem, spánkem a smrtí?

Masopes, s očima skrytýma pod záhyby obnažených tkání, jež mu daly jméno, mu zůstával vždy po boku. Masopes si s Gerardem vyměňoval jen velmi málo slov, ale každým trhnutím čenichu směrem k Lukrécii nebo nízkému kovovému autodoku Gerardovi připomínal, že jeho sestra brzy zemře – předčasně, jak už před ní zemřela jejich matka. Pokud se z pouště nedočkají zázraku.

„Město má orgány…"

A nakonec odešel a Masopsa vzal s sebou.

Takto to začíná. Konec je něco jiného, stvoření z útržků a letmých pohledů, jež složené dohromady pouze dráždí…

Toho léta, za dohledu hvězd, sestoupil na poušť anděl.

A když odletěl, Lukrécie vstala z mrtvých a tančila nad přesouvajícím se pískem jako bludička; trhanými pohyby, neboť v noci často snila o Gerardovi a sny to nebyly příjemné.

Té zimy se Masopes a Gerard belhali zpátky do jeslí. Už nemluvil. Neustále upíral oči k jihu, k velkému moři a městu beze jména, jako by očekával příchod cizinců.

A konečně střed, kdy se kostra obalí masem.

Dvacet dní a dvacet nocí se Gerard plahočil pískem a živ byl ze suchých ropuch, které vyrýval Masopes. Nikoho cestou nepotkali, naslouchali pouze suchým větrům pouště.

Nakonec za soumraku dvacátého prvního dne zdolali dunu a shlédli na město. Slunce zalévalo město karmínovými odlesky, do písku se vypalovaly siluety. Gerard spatřil, že se na některých místech rozdrolily hradby a budovy uvnitř, ty, jež byly vidět, se rozpadají na kusy. Ačkoli se díval mnoho minut, neobjevil jedinou stopu života. Jediný pohyb byl patrný na západě, kde se třpytil a vlnil rozlehlý oceán, rudý jako duny, jež se k němu přimykaly.

Třebaže byl unavený a zklamaný zpustlostí města, chtěl se pod příkrovem tmy vydat na další cestu. Ale Masopes zavětřil, kýchl a poradil mu, aby tak nečinil.

„Cítím zvláštní pachy," přemítal nahlas, „vskutku zvláštní pachy…"

Gerard, jemuž se do morku kostí vkrádala únava, v sobě nenacházel sílu protestovat. Usnul opřen o Masopsův bok, s pískem na rtech a větrem ve vlasech.

Během noci se probudil zbrocený studeným potem, přesvědčený, že ještě před chvílí se nad ním skláněla jeho sestra, s vlasy opět sepjatými do ohonu tak, jak si je zálibně pletla v devíti letech, celá rozesmátá, s varováním na rtech, aby se držel co nejdál od města, od města, jež se rozkládalo na okraji jeho zorného pole: temné a zlověstné masy stínu.

Když opět upadal do spánku, představoval si, že cítí, jak sestře, zase zpátky v posteli v jeslích, slábne tep.

Ráno společně s Masopsem zjistil, že je město takřka skryté za výběžkem oceánu, jehož vlny žhnuly oslepující zelení. Masopes se chtěl jít vykoupat, ale Gerard nesouhlasil. Ve vlnách s jejich nekonečným příbojem a odlivem zaznívala ozvěna sestřina hlasu: spěchej, spěchej…

Když Gerard vstoupil do města, Masopes se vydal na průzkum. Hradby byly na desítkách míst probořené a nad hlavami se jim vznášel zynagill, pátrající po mršinách. Ze zápachu, který bylo cítit ve stínu hradeb, se Gerardovi zvedl žaludek. Prchavého zápachu plastu, kůže a zanesených odpadů.

Prostor za hradbami byl posetý mrtvolami: údolí mrtvol. Masopes se s kňučením stáhl Gerardovi k boku. Gerard nevěřícně zíral na scénu, jež se naskytla jeho očím.

Mrtví lidé byli nakupeni v obdélníkových jamách, až se přelévali přes okraje. Nic se ani nehnulo. Nedotíraly na ně žádné mouchy. Nedotkl se jich jediný zynagill. Mor, napadlo Gerarda, a položil si ruku na ústa a na nos.

Ale pestré sváteční šaty, dokonalý stav těl bez náznaku necitů či strupů, jeho tušení zpochybňovaly.

Gerard vykročil a Masopes vyšel za ním jako jeho stín. Oblečení na mrtvých zůstávalo splihlé, nebyl na nich patrný ani tajný život větru. Oči skelně civěly a čelisti pod nimi byly strnulé, zaťaté, aby nevydaly své tajemství. Gerard by byl radši, kdyby vyskočili v parodii lidského pohybu, než aby tu leželi, civěli… Kosti mu zaplavil chlad. Oči otevřené. Bezkrevní. Studení. Ohromující výjev nepohřbených a nespálených.

„Tolik mrtvých," zašeptal Gerard.

Kdysi slyšel legendu o Olifauntově hřbitově. Byla toto jeho lidská analogie? Najde si Lukrécie brzy cestu do tohoto města, proti své vůli, protože selhal?

Když míjeli nejbližší jámu, Masopes začenichal.

„Jsou mrtví?" zeptal se. „Jsou cítit, jako by nikdy nežili…"

„Pst," odpověděl Gerard v úctě před okolním tichem.

A tak se šourali armádou mrtvých. Někteří se jich dovolávali, s roztaženýma rukama, ale všichni byli tiší jako mechanické, myšky, kterým se dotočily klíčky. Oči jako by ztratily naději, že s mrkáním procitnou z hlubokého spánku, kůže, že pocítí, skvrny slunečního světla.

* * *

Za jámami leželo městské jádro: labyrint polozasypaného opevnění a pobořených budov. Na některých místech se zdálo, jako by mezi rozvalinami kdysi zuřily války, neboť terén byl spálený a některé zdi se roztavily na strusku. Gerardovi nezbývalo než si připomínat, co říkal Správ Newman: „Lidé v něm žijí, v podzemí.“ Bylo zřejmé, že nikdo nežije na povrchu. Ve škvírách mezi dlažebními kostkami nerostla ani tráva. Trmáceli se dál, za zvuku vlastního zmučeného dechu.

Nakonec mezi vší zkázou narazili na podivný prvek: asi padesát metrů před nimi čněl ze země vrchol odkryté výtahové šachty; vížka, v níž se kdysi ukrývalo zařízení, se nyní zcela rozpadla a zanechala po sobě jen v zemi zaklesnutý hrubý obdélník opracovaného kamene. Šachta, jež ze všeho nejvíc připomínala kostnatou paži, s žilovitými traverzami vystavenými obloze, s otlučenou omítkou, obnažovala kompaktní, nepoškozenou skleněnou kabinu tvořící samotný výtah. Gerard ho poznával z *Kovového draka.* Jessible unikla výtahem. Skutečnost, že něco tak křehkého mohlo tak dlouho přežít, ho nesmírně udivovala.

Vedle šachty stáli tři tvorové, všichni o třetinu větší než Gerard. Připomínali obří lasice, ale na rukou s drápy jim nerostla žádná srst a stáli vzpřímeně, jako by to bylo jejich přirozené právo a ne nějaký masácký trik.

„Co jsou zač?“ sykl na Masopsa. „Nikdy jsem je neviděl.“

„Surikati,“ odpověděl Masopes. „Poněkud smíchaní s jinými druhy, ale pořád surikati. Tvůj táta ti čítával příběhy o surikatech a o tanečcích, které předváděli lidem, co je vytvořili.“

Surikati! To bylo vskutku kouzelné a z poničené a zpustošené krajiny to vykřesávalo malinkou jiskérku naděje. Surikati! V minulosti zabíjel surikaty na maso, ale ti jen zřídkakdy dorůstali výšky šedesáti centimetrů. Na okamžik se zamyslel, jestli mu Masopes nelhal, ale potom tuto myšlenku zavrhl: Masopes naučil jeho otce číst a psát. Masopes nikdy nelhal.

„Jsou… jsou inteligentní?“

„Ano,“ odpověděl Masopes suše.

Inteligentní. Málem se rozesmál. To příště uvěří inteligentní ropuše?

Rozbušilo se mu srdce a v jeho rytmu ucítil i tlukot srdce své sestry, nepravidelný a nemocný, pomalu slábnoucí. Vystřízlivěl.

„Masopse, toto jsou ti lidé, co žijí pod zemí?“

„Skoro bezesporu,“ opáčil Masopes.

Když stanuli před surikaty, jejich vůdce promluvil ke Gerardovi a Masopsa si vůbec nevšímal. Vůdce byl štíhlý, uhlově černý jedinec s jantarovýma očima a jazyk, jímž promluvil, byl samý trylek a cvakání. Jen co si surikat vyložil zmatený výraz na Gerardově tváři, záhy přešel do *gišiny*.

„Co vás sem přivádí?“ zeptal se znuděným hlasem.

„Potřebuji lidské srdce,“ odpověděl Gerard. „Jsem svolný ke směně.“

Vůdci se z hrdla vydralo zasupění a podobné zvuky se ozvaly od jeho dvou druhů.

„Orgány,“ uvažoval vůdce a v hlase mu zazníval náznak pohrdání. „Patnáctá úroveň.“ Něco štěkl na svůj doprovod a oba surikati udělali krok a napřed před Gerardem a potom i před Masopsem máchli třpytivou hůlkou.

Vůdce přikývl a došel s nimi k výtahu.

Gerard v minulosti vídával výtahy v knihách, ale nikdy by ho ani ve snu nenapadlo, že se v nějakém sveze, a tak, když se zavřely dveře, poklekl a zašeptal Masopsovi: „Jsou výtahy bezpečné?“

Masopes, jenž v Gerardově hlase vycítil obavy, odpověděl: „Jestli ti ten pohyb nedělá dobře, drž se mě.“

Zatímco se spouštěli do útrob města, Gerard Masopsa opravdu objal. Držel si také batoh plný drahých kamenů a starých součástek autodoku, za něž chtěl vyzískat lidské srdce.

Připadalo jim, jako by se kolem nich jednotlivé úrovně ploužily, každá byla úžasnější než ta předešlá, strašlivější, podivnější. Mnoha věcem, jež spatřili, Gerard nerozuměl. Viděli okřídlené muže bez očí a kádě masa a obludné říhající válečné stroje dštící jiskry a trubice a skřípající soukolí a kovové konstrukce na lodě v obrovitých jeskyních a sklady ručních zbraní a staromódních laserů a surikaty procházející se po stropech a duchy, obrazy odrážející se od podlahy, jež nemohly být reálné, a další surikaty – surikaty všech velikostí a barev, lezoucí po válečných strojích, trubicích, kovových konstrukcích.

Všude plály ohně – v tyčích a barelech, na stěnách a podlahách; žluté ohně, oranžové ohně, modré ohně, o něž se starali surikati zlověstnější než jejich druzi. Surikati se strnulými úsměvy a krutými drápy a ústy podobnými sevřeným pastem. Štiplavý zápach ohně pronikal k Gerardovi i přes stěny výtahu a zanechával mu hořkou pachuť na jazyku. Surikati u některých ohňů házeli do plamenů svíjející se tvorečky velké jako myši a jednou či dvakrát i větší kovové předměty, jejichž příměsi se slévaly a tavily jako máslo na omaštění pánve.

Gerard se odvrátil a nevěnoval krutosti surikatů pozornost, vytrhl si ji z mysli. Lukrécie potřebuje srdce. Lukrécie potřebuje srdce.

Z tíhy zeminy a kamení nad ním i všude kolem se mu točila hlava a zvedal žaludek, ale v tichosti a strachu se spouštěli stále níže, do temnoty pod svýma nohama.

Na patnáctém podlaží je uvítal muž, jenž připomínal lidi v jamách: měl tytéž neživé oči a zaťatou čelist. Ale tento muž byl naživu a pokynul Gerardovi, aby ho následoval chodbou. Chodba vedla do bludiště tunelů, do jednoho osvětlených řadou tlumených narudlých panelů zasazených ve stropě. Chodbami se šířil vlhký zápach – ostrý, zatuchlý puch jakoby nevětraných prostor a mnoha obyvatel mnoha generací. Původní reliéfy vytesané do stěn byly zahlazeny nebo přepracovány, takže z lidských těl vyčnívaly surikatí hlavy a z *gišiny* se stala podivná série ostrých, strohých linek. Za chůze Gerarda zachvacoval nepříjemný pocit, a když se podíval pod nohy, všiml si, že se Masopsovi zježila srst na hřbetě a že vycenil tesáky, jež na černomodrém pozadí jeho čenichu zazářily pronikavě bílou barvou.

Když došli do cíle své cesty, Gerard neměl ani nejmenší ponětí, kde je, a vrátit by se dokázal asi tak snadno, jako by dokázal jen tak ze vzduchu vykouzlit srdce. Upínal se ke svému batohu a k myšlence, že Lukrécie ho pořád potřebuje.

Muž je zavedl do rozlehlé místnosti. Byla rozdělena přepážkami, za nimiž se skrývala další oddělení. Byla přinesena židle a mlčenlivý muž na ni ukázal. Potom odešel a zamkl za sebou dveře. Gerard se posadil a Masopes se mu svalil k nohám.

„Ten muž páchl jámami," zamručel Masopes. „Všechno páchne jámami."

Ozvalo se zahrčení, Gerard se na židli narovnal a zpoza přepážky se vynořila dvojice surikatů. Jeden byl vysoký a bílý, druhý malý a žlutý. Masopes zavrčel, ale nově příchozí zvířeti nevěnovali pozornost.

„Jmenuji se…“ řekl Bělák a vyslovil řadu pištivých trylků.

„A já jsem…“ řekl Žluťák. „Oba dva jsme Obchodní duelanti. Domnívám se, že právě kvůli obchodu tu jste.“

Gerard dychtivě přikývl.

„Abych nezapomněl,“ pravil Bělák, „určitě máte žízeň.“

Zatleskal tlapami a opět se objevil neživý muž se sklenicí čiré tekutiny v ruce. Nabídl ji Gerardovi, který ji přijal a přikývl na znamení díků.

„Nepij to!“ sykl Masopes. „Nepij to!“

„Mlč,“ okřikl ho Gerard. „Mlč už.“

Tekutina byla cítit po bobulích a první opatrný doušek Gerarda odměnil výraznou, jemnou chutí. Ze zdvořilosti se napil ještě jednou a potom se zařídil podle Masopsova varování a sklenici postavil vedle židle.

„A teď,“ pravil Žluťák, „co přesně chcete výměnou získat?“

„Srdce,“ odpověděl Gerard. „Lidské srdce.“ Natáhl se po batohu.

Bělák pohlédl na Žluťáka a zasupěl. Oběma z čenichů vyčnívaly tesáky. Do bílého podkladu měli vyryté červené vzory, vzory připomínající kosy a tenké, ostré nože. Oči měli zlehka sešikmené a Gerarda hltali pohledem, v němž se zračil těžko popsatelný hlad.

„Co máte na výměnu?“ zeptal se Žluťák.

Gerardovi se zježily chloupky v týle. Otázka mu byla položena s klidnou autoritou a až teď, teprve teď, si pomyslel, že tihle surikati možná nejsou tak prostoduší, jako byli ti, které chytal na poušti. Že svým způsobem mohou být i nebezpeční. Ale spolu s nápojem se mu v žaludku rozlilo ostré teplo a prostoupila ho lehkomyslnost. Kromě toho Lukrécie pořád potřebovala srdce. Sáhl do batohu.

„Mám drahokamy,“ řekl a vytáhl ohromný oranžový kámen, který nalezl v jedné oáze.

Bělák mu vzal kámen z ruky.

Chvíli si ho prohlížel, přidržel ho u světla. Potom jím mrštil o zem. Drahokam se rozletěl na kousíčky. Masopes zavrčel.

„Drahokamy?“ sykl Bělák. „Drahokamy?! Za lidské srdce?“

Gerard se přikrčil na židli.

„Ale já…“

„Chcete mě urazit?“ Nepřestával se mu cukat chvost.

„To ne! Moje sestra Lukrécie umírá! Má nemocné srdce. Přinesl jsem ty nejdražší kameny, které jsem našel…“

Masopes se posadil na zadní, srst měl naježenou, zuby vyceněné.

Žluťák poplácal Gerarda po rameni.

„Ale no tak, no tak. Našeho hosta přece nemusíme lekat. Co máte jiného?“

Toto byl alespoň vlídný tvor, vlídný a velkorysý. Možná Žluťáka uspokojí. Gerard zašátral v batohu a vytáhl díl autodoku.

„Nate. Je skoro nový.“

Žluťákův dráp se mu zaryl do ramene. Kupodivu neucítil žádnou bolest, ačkoli úlekem musel zadusit výkřik.

„Ne,“ hlesl Žluťák ledovým hlasem. „Ne, je mi líto, ale to by nešlo… to by vůbec nešlo. Sjedete až sem, všech patnáct úrovní, prohlédnete si to tu a nabídnete nám použité součástky?“

Masopes zavrčel a Gerard se vymanil ze Žluťákova sevření. Proč se cítil tak otupělý? Uvědomil si, že sem dolů se mohl pustit leda tak blázen. Ve své bláhovosti se mohl klidně vydat do spárů darebáků.

Ucítil u nohy Masopsa, v pozici, z níž ho mohl ochránit, a na mysl se mu vkradla hanebná myšlenka.

„A co Masopes?“ zeptal se Běláka. „Vyměním za srdce Masopsovy schopnosti…“ S ohledem na závratné množství služeb, které mu Masopes poskytoval, by to byl nespravedlivý obchod, ale koneckonců to bylo pořád jenom zvíře. Lidský život přece musí převážit nad vlastnictvím mluvícího psa. Snažil se nevěnovat pozornost Masopsovu skučení.

Žluťák přikývl. „Dobrá tedy. To je skvělý nápad. Nicméně,“ a stiskl tlačítko, „to pořád nestačí.“

Jedna z přepážek se zasunula. A za ní: sto masopsů, jejichž orgány ještě nebyly pospojovány, takže na jedné polici trůnily hlavy, zatímco v řadách pod nimi ležela zhroucená těla. V koutě leželi roztažení dva muži podobní těm z jámy.

Gerardovi při pohledu na ně spadla čelist. Tolik masopsů. Jsou mrtví? Popravení? Nedávalo to žádný smysl. Ale ten nedávala ani otupělost, která se mu šířila tělem.

Masopes se zachvěl, zavrtěl hlavou a zakňučel.

Pohled Gerardovi opětovala stovka hlav s třaslavými záhyby volně visících tkání, připojená stovkou vodičů do stovky kádí s živným roztokem.

„V současnosti," začal Žluťák a odmlčel se, „máme masopsů přespříliš. Zato lidských srdcí je nedostatek. To máme jen jedno nebo dvě."

„Nicméně," navázal Bělák, „by se mohl najít způsob, který by nás přesvědčil, abychom se jednoho takového srdce vzdali…"

„Ano?" opáčil Gerard a bál se odpovědi. Své srdce už jednou dobrovolně nabízel, ale tehdy to bylo s příslibem péče ze strany autodoka, byť kdovíjak vadného.

„Týkalo by se to vás i Masopsa," dodal Žluťák úlisně.

„Trvalo by to šest měsíců," doplnil ho Bělák.

Gerardovi se v hrudi rozlilo příjemné teplo, následované vlnou chladu.

„Poté bychom vás nechali jít…" Bělák mu držel ruce, zatímco Žluťák ho hladil po krku. „A na oplátku poskytneme srdce Lukrécii…"

„Jak rychle?" zeptal se Gerard. „Jak rychle?" Chvěl se pod Žluťákovým dotykem.

„Okamžitě," zašeptal mu Žluťák do ucha. „Maso za maso. Jenom nám musíte ukázat na mapě, kde leží vaše jesle – víte, co je to mapa? – a my ho tam pošleme vznášedlem. Svoje slovo dodržíme."

„Tak co si o tom myslíte, příteli Gerarde?" zeptal se Bělák. „Souhlasíte?"

Gerard se obrátil na Masopsa.

„Co si myslíš, Masopse?"

Masopes se na něho zamžoural zpoza masitých záhybů. Otočil se k hlavám masopsů na polici – a zavyl. A vyl, jako by mu puklo srdce. Potom, když si něco potichu zadrmolil, se položil na zem a zůstal nehybně ležet. Kolem tlamy mu cukaly nervy.

„Stroj jedna ubohá,“ broukal si Bělák. „Zapomněl, že je stroj. Tolik let už slouží. Stroj jedna ubohá…“

„Roztrhám jim hrdla,“ zavrčel Masopes ze země. „Roztrhám jim hrdla?“ Vrčení se proměnilo v kňučení, potom pozbylo smyslu. Gerard by zvíře uklidnil, jako ono uklidnilo jeho ve výtahu, ale byl příliš ochromený.

„Souhlasíte?“ zeptal se Žluťák s jedním okem upřeným na Masopsa.

„Ano,“ přitakal Gerard, na židli už zcela ochromený, schopný pouze otočit hlavou. Představoval si, že cítí, jak je pulz jeho sestry stále pravidelnější, cítil, jak se jí do tváří vrací zdravá barva. Toto, a pouze toto, mu bránilo podlehnout panice, poddat se hrůze, jež mu bolestivě prostupovala kosti. „Ano!“ zvolal s opileckou neuvážlivostí, ačkoli zároveň věděl, že nemá na vybranou.

„Odejdete s úsměvem na tváři,“ přislíbil mu Bělák.

„To ano, na to vemte jed,“ zanotoval si Žluťák bodře a vytáhl nože.

Pokud jde o konec, těch je celá řada. Možná příští den, příští měsíc vzhlédla z jam nová tvář, paže těla se vzpínaly, ale zůstávaly ztuhlé, oči prázdné. Možná surikati své slovo nikdy nedodrželi. Anebo…

Toho léta, za dohledu hvězd, sestoupil na poušť anděl.

A když odletěl, Lukrécie vstala z mrtvých a tančila nad přesouvajícím se pískem jako bludička. Tancovala trhanými pohyby, v novém srdci jí tepal vztek a žal.

Té zimy se Masopes a Gerard belhali zpátky do jeslí. Už nemluvil. Neustále upíral oči k jihu, k velkému moři a městu beze jména, jako by očekával příchod cizinců. Vždycky, když seděl u ohně a vysával jídlo bezzubými dásněmi, pohlížel Gerard-Masopes na Lukrécii, tu Lukrécii, která uviděla, že se vrátil pouze oněmělý Masopes, jemuž kolem rtů nepřestával pohrávat úsměv. Zpod záhybů tkání vyhlížely Gerardovy kouřově zelené oči a tiše prosily o záchranu. Avšak Lukrécie se nikdy neodvážila záhyby rozhrnout, aby se sama přesvědčila,

možná se bála, co by pod nimi mohla nalézt. Někdy se jí zdálo o městě, o tom, co se v něm stalo, ale vize ji opouštěla, sotva se probudila, a jediným jejím pozůstatkem byly slzy, které uronila ve spánku.

Po roce muži z jeslí vystrojili Gerardovi pohřeb. Po dvou letech se Lukrécie provdala za zámožného proutkaře, a ačkoli zacházela s Masopsem něžně, nikdy pro ni nebyl víc než zvíře.

BALZAKOVA VÁLKA

I

„Čas mrtvého a zeleného v sevření mě držel
byť jsem ve svých poutech zpíval jako moře.“

Dylan Thomas, „Kapradinový vrch“

Balzac a Jamie narazili na masopsa v den, kdy obloha, sežehlá jako vybělená kost, rozčísla svět a připustila jakoukoli možnost. V šestnácti, na útěku z jeslí, dva jako jeden, uháněli přes poušť k rozvalinám města Baltakazar. Balzac nasával vzduch a snažil se srovnat s jejími dlouhými kroky. Tunika a kalhoty mu vlály ve větru, jako by byl lidská plachta. Těsně před sebou viděl, jak Jamie poskakují rozcuchané černé vlasy, jak se jí svaly na stehnech z leštěného mahagonu zatínají pod rozevlátými bílými šaty nabranými ke kolenům a vytaženými mezi nohy. Za několik hodin je vystopuje jeho starší bratr a samozvaný opatrovník Jeffer, vrátí je zpátky do jeslí a přinutí je dokončit vyučování s nudným starým proutkařem Správem Fegmanem. Balzac si byl jistý, že Správ Fegman právě v tomto

okamžiku už potisící líčí, jak objevil jezera v oáze pouhým trhnutím prstů.

Vpředu se v horku chvěly rozvaliny, tmavé kovové záblesky hran a oblin se začínaly slévat do podoby rozpraskaných vyvýšených chodníků, poničených cimbuří a pokřivených budov tyčících se do výšky padesáti pater. Z chování města, písku neustále se přesouvajícího přes jeho kovový a betonový krunýř, čišela ostražitost, neklid.

Na předměstí, kde domy spaly jako plešatí a slepí starci, našli starodávnou dálnici; vynořila se z písku jakoby ze sna o tonutí. Kdysi na ní mohlo ubíhat osmnáct pruhů, ale teď, pod nánosy písku, by se na ni vešly jen čtyři.

Balzac ztěžka popadal dech a musel přejít do chůze. Z tváře se mu řinul pot. Žaludek mu svírala nádherná nervozita.

Jamie, která nebyla zadýchaná skoro vůbec, odvrátila tvář od slunce.

„Proč jsi zastavil?“

„Protože,“ sípal Balzac, „*toto* je město…“

Schránky a skořápky, neživé stejně jako vykuchaná, mumifikovaná mrtvá těla želv a šakalů po období sucha: představa „města“ redukovaná na ty nejzákladnější prvky, bez nadbytečných ozdob barev, nápisů, dopravních značek, oken, sedřená v úsilí obnažit nepřikrášlenou a krásně strohou pravdu. K nebi mířily vypálené obranné náspy, které by město už neuchránily před žádným skutečným nepřítelem.

Jamie ho vytrhla ze zasnění. „Nestůj tady tak – musíme si pospíšit. Brzo nás najde tvůj bratr.“

Podal jí ruku.

Jamie na ni chvíli zůstala hledět, potom ji sevřela. Dlaň měla rozpálenou a teplou.

„S Jefferem si poradím,“ odpověděl s čerstvě nabytou sebejistotou, ačkoli když se s ní vydal kupředu, nenašel v sobě odvahu, aby se podíval, jestli na ni udělal dojem, nebo ji jenom pobavil.

Ubírali se do nitra města, kde budovy dotíraly na dálnici, zatímco jim pod nohama rašily v puklinách dálničního svršku nocenky, kaktusové kvítky a šáchorovité býlí. Mezi těmito miniaturními oázami se ozývalo šustění neznámých šedých ještěrek svádějících bitvu se zrzavými plechovými štíry, kteří je

pronásledovali s mechanickou neúprosností a jejichž ostny naplňovaly vzduch praskáním statické elektřiny. Správ Fegman jim kdysi jednoho puklého štíra ukázal: pod plechovým pláštěm se skrývala rudá dužnina masa a krve.

Balzac miloval i tuto nejnebezpečnější součást záhady, jíž byl Baltakazar. Všechny stroje v jeslích – děděné po celá staletí z generace na generaci – se pravidelně kazily a musely být demontovány, aby se jimi daly opravit jiné stroje, ale ani přesto členové Správy nic nedělali. Dokonce i praktický Jeffer si musel jednoho dne uvědomit, že jim žádné stroje nezbudou. Jednoho dne je spasí pouze spící technika města.

„Podívej se na ty kosti," zvolala Jamie a ukázala na zem. Na dálnici byly rozesety bílošedé úlomky. Už jen jejich představa Balzaka rozechvěla. Kosti se mu nehodily do čisté, kovově studené představy Baltakazaru v době jeho největšího rozkvětu.

„Jak víš, že to jsou kosti? Mohl to být plast nebo malta nebo vlastně skoro cokoli."

„Jsou to kosti. Proč si jinak myslíš, že nás členové Správy nepřestěhují zpátky do města? Proč ani nechtějí, abychom sem chodili?"

„Protože v noci z podzemních úrovní vylézají *stvůry*, *netvoři* s ostrými zuby, a ti tě *sežerou.*"

Jamie zaklonila hlavu a hlasitě se rozesmála; Balzac se zadíval na hladkou kůži jejího krku a žasl nad její dokonalostí, i když se stačil začervenat a namítnout: „To není žádná legrace." Ale i její smích mu byl příjemný.

„Akorát tak tebe," řekla Jamie a otírala si slzy z očí. „Na tuhle starou povídačku jsem přestala věřit už dávno."

Muselo ho prozradit něco v jeho výrazu, protože ho ohromila něžným konstatováním: „Je mi líto, jak skončili tví rodiče – vážně, je mi to líto –, ale toto je jediná pravda," a sehnula se, aby zvedla úlomek, který mohl být kostí. „Můj táta říká, že nikdo neví, co to způsobilo. Jestli to jsou jen staré hroby, které otevřel písek, nebo jestli je něco všechny pozabíjelo." Odmlčela se, zvláštně se na něho zadívala, jako by zvažovala, co má na vybranou, a potom řekla: „Táta mě sem dovedl, když jsem byla ještě malá, a mně se moc líbila struktura těch kostí. Nevěděla jsem, co jsou zač. Věděla jsem jen, že jsou příjemné na dotek – lehounké a mají ty porézní drážky – a že tu táta je se mnou po

tolika nocích strávených mimo jesle a ukazuje mi něco, co ho naplňuje úžasem.“ Úlomek zahodila. „Stejně to jsou jenom kousky kostí. To, co se tu stalo, se stalo před dávnou dobou. Už pro ně nemůžeme nic udělat.“

Na tom byla spousta pravdy a Balzaka uklidňovalo vědomí, že léta vytvořila mezi ním a kostmi bariéru, takže se na ně mohl dívat jako na zajímavé připomínky dávných časů. Kolikrát už Správ Fegman nebo i Jeffer vyprávěli staré legendy z doby před zánikem měst, jako by jejich pouhé opakování dokázalo zapudit duše mrtvých?

„Tak pojď už,“ řekl Balzac. „Pojďme.“ Tentokrát ji za ruku nechytil.

Silnice se rozpalovala, ochlazovala a zase rozpalovala, podle toho, jak slunce pronikalo do prostorů mezi budovami. Krajina se proměnila, byla zároveň drsnější i hladší, až byly stavby samá hrana, nebo hrany úplně ztratily. Jiné se blyštěly prazvláštním náznakem sebeobnovy a skvěly se hladkým a zářivým povrchem.

Našli vrak zrezivělého vznášedla, na němž spočívala tuhá, zapomenutá kůže vzducholodi, připomínající sluncem vysušenou ještěrku. Vybledlé insignie jeslí na svraštělé plachtě Balzakovi nic neříkaly. Poblíž vznášedla ležel nepravidelný balvan, vysoký jako dva nebo tři autodoky. Horní plocha balvanu byla černá a lesklá.

„Posaďme se na chvilku,“ navrhl Balzac.

„Když musíš.“

„Musím. A není to jenom, abychom si odpočali. Mám s sebou liči.“

Vylezli si na kámen a natáhli se na jeho hladkou plochu. Balzac podal liči Jamie a zakousl se do vlastního plodu, až mu bradu potřísnila šťáva. Ovoce mu pomáhalo rozproudit krev a zanedlouho už si byl palčivě vědomý, jak Jamie stoupá a klesá hruď, jak ostré má kontury nohou, jak z ní vzlíná slabá pižmová vůně potu. Liči pojídala po obrovských soustech a nevěnovala pozornost šťávě, která jí stékala po krku a špinila šaty.

Kámen byl teplý a možnost s ní ležet, v tak těsné blízkosti, Balzaka nesmírně uvolňovala. S postupně získávanou sebejistotou se jí pokusil vysvětlit, proč ho město tak fascinuje. Rozhovořil se o jeho bohaté historii, o tom, že je ho třeba

považovat za domov jejich předků, jak používalo konstrukčních plánů a technologií v jeslích neznámých.

Jamie, opřená na boku, ho nijak nepovzbuzovala. Zajíkal se, hledal výrazy, které by dokázaly vyvolat skutečný pocit zázračna, monumentálnosti.

Potom celý na rozpacích začínal zase od začátku, s obavami, že když otevře ústa, splynou mu ze rtů zmatená a nesmyslná slova.

„Město je živé."

„Ale kdepak," opáčila. „Je mrtvé."

„To se ale strašně pleteš. Chci říct, že to *není* pravda." Mžoural na siluetu města, až ho pálily oči. „Dívám se na ty budovy a připomínají mi desítky samostatných klíčů, a kdybych dostatečným množstvím těchto klíčů otočil, město by obživlo. Vezmi si támhleto." Ukázal na obdélníkovou písečnou plochu posetou erodovanými kamennými krátery a obklopenou pozůstatky zdí. „To není jen pískoviště. To bývala zahrada nebo park. A vezmi si támhleten pás." Ukázal na betonovou linku ubíhající prostředkem dálnice. „To nebyl jen dělicí pás mezi jednotlivými pruhy – to byl záhon s květinami a trávou."

„To chceš říct, že město vidíš, jako by bylo organické?"

„Ano! Přesně tak! A kdybych mohl město přestavět, ty bys mohla přinést zpátky rostliny a stromy, obalit kostru masem. Je tady zdroj vody – musí tu být –, jak jinak by mohla země udržovat město při životě? Když se podíváš do starých knih, zjistíš, že se rostliny používaly jako dekorace."

„Rostliny jako dekorace," zopakovala pomalu. Potom opět ulehla na kámen.

Balzac měl srdce až v krku. Ukázal jí, co sám viděl, byť jen na okamžik.

Kolem se rozhostilo ticho, na slunci Balzac zlenivěl. V žaludku ho chladilo liči.

Po chvíli Jamie řekla: „Nejmíň měsíc budeme bez deště."

„Jak to víš?"

„Poslední proutkařská lekce – to už si to nepamatuješ, hlupáčku?" Dloubla ho do ramene. „Podívej na mraky. Jsou všechny tenké a protáhlé a ani dva nejsou spojené."

Balzac si před sluncem zakryl oči a mraky si prohlížel. Připadalo mu, že na okraji svého zorného pole vidí řadu černých pruhů.

„Co to je?“

Jamie se posadila. „Taky je vidím. Vypadají jako zynagilli.“

Mrchožraví ptáci kroužili nad oblastí východně od dálnice. Balzac se zachvěl a rychle vstal.

„Možná bychom se už měli vrátit. Kdybychom našli Jeffera dřív, než on najde nás, třeba nebude tak vzteklý.“

Ale Jamie se do tváře vkradla nečekaná prudkost a soustředěnost – zatvrzelý výraz, kterého si Balzac už tolikrát všiml. Byl to výraz, který mívala ve třídě, když nesouhlasila se svým učitelem. Byl to výraz, s nímž pohlížela na kamarády, když chtěli dělat něco, co ona nechtěla.

„Ne,“ řekla. „Ne. Měli bychom se jít podívat, co našli.“ Svezla se po balvanu na zem, založila si ruce na hrudi a vzhlédla k Balzakovi. „Tak co?“

Balzac s prudce bušícím srdcem zůstával ještě několik vteřin stát nahoře. Nad hlavou pás oblohy a spalující slunce, všude kolem dálnice posetá kostmi. Pohnul se, až když pohlédl Jamie do očí a uvědomil si, že o něm pochybuje; ale i pak váhal, dokud nedodala: „Jestli nepůjdeš, jdu sama.“

Podala mu ruku. Dlaň měla plnou mozolů z tvrdé práce. Rozpačitě ji sevřel, přenesl na její pevné tělo váhu a seskočil. Když do ní narazil, otřela se mu rty o tvář; na místě, kde ho políbila, mu zcitlivěla kůže a zalila se jasným ruměncem. Ucítil její vlasy, zůstal lapen mezi jejich chladem a horkem jejích rtů.

Ale Jamie už od něho odcházela, a než stačil zareagovat, vykřikla: „Chyť si mě, jestli to svedeš!“ a vyrazila po dálnici, s rychlým úsměvem hozeným přes rameno.

Ještě chvíli stál, opilý její vůní a dotykem. Když za ní konečně vyběhl, měla náskok více než jeden městský blok. Ještě horší bylo, že se mezi plochami s pobořenými kameny neproplétala, ale spíš hnala, přeskakovala zkřivené traverzy s takovou lehkovážností, jako by doma v jeslích hrála skákanou. Pohled, jak radostně běží, bez ohledu na nebezpečí, i v něm probudil bezstarostnost, a pokud mu to umožňovalo jeho založení, napodoboval její pohyby, zapomněl na zynagilly a jejich cíl, měl oči jenom pro ni.

Přiblížil se k ní natolik, že když se konečně zastavila, vrazil do ní.

Zvedala se před nimi hora písku neurčitě pyramidového tvaru. Podpírala stěny obrovského amfiteátru. Na vrcholu písečné kupy Balzac rozeznával okřídlené falangy kroutící se přes oblý okraj. Nad hlavami jim kroužili zynagilli a podezíravě si je prohlíželi.

Jamie od Balzaka poodešla. Ukázala na písek a poklekla. Balzac poklekl vedle ní, uviděl, co viděla ona: obrys v písku, sedmkrát větší než jeho dlaň, tak velký, že si zpočátku ani neuvědomil, že jde o otisk tlapy. Uvnitř otisku ztuhla zelenavě fialová tekutina. Po první stopě následovalo několik dalších, které vedly ke stěně amfiteátru, přičemž je postupně zakrýval nesmírný pás písku, kde se vleklo těžké tělo.

Jamie přejela prstem po obrysu stopy, až do ní napadal písek.

„Ať je to kdovíco, je to raněné," řekl Balzac. „Nejspíš i nebezpečné. Měli bychom počkat na Jeffera."

„Ne. Pojďme se aspoň podívat nahoru, jestli to nespatříme." Jamie námitku zmírnila dalším oslnivým úsměvem, při němž se mu začervenaly uši.

Balzac se v bezradnosti chytil nabízené ruky. Nechal se vést a klopýtal za Jamie po šikmé písečné stěně, ubíhající rovnoběžně s fialovou stopou. Málem ztratil rovnováhu, bolely ho svaly. Stanuli na vrcholu, kde se do nich opřel nenadálý poryv větru.

Rozhlédl se po městě. Nyní konečně odhalilo tajemství svého uspořádání: rozlámanou strukturu paprsků sbíhajících se do středu na jihovýchodě, zastřeného sluncem a vzdáleností. Z pohledu se mu zatočila hlava a málem podruhé ztratil rovnováhu. Už nemusel vyplňovat mezery představivostí. Budovy uprostřed sbíhajících se paprsků musely plnit vládní nebo administrativní účely; to by vysvětlovalo jejich archaické tvary, klenby a kupole. Pozůstatky jednopatrových až třípatrových staveb na sever od středu musely být někdejšími domovy městských představitelů. Každý nový objev ústil do dalšího, až Balzac zapomněl na své rozpraskané rty, na kručení v žaludku i na zvíře. Mohl by tam zůstat stát celou věčnost a spojovat si v hlavě ulice, ale Jamie ho zatahala za rukáv a ukázala dolů do amfiteátru.

„Podívej.“

Amfiteátr byl složen ze soustředných kruhů sedadel, nyní pouhých zbytků plastu a plechu. Zábradlí se vytrácela v otevřeném prostoru, zatímco řada pobořených vstupů se stáčela ve spirále do kruhu toho, co kdysi bývalo jevištěm, ale nyní mohlo být nazváno pouze sto metrů širokou prohlubní. V jejím středu se ještě hlouběji nořila spirála černé jámy. Na půl cesty mezi okrajem jeviště a otvorem ležel tmavý tvar, k němuž za máchání kožnatých křídel dosedali zynagilli, aby se záhy opět zvedali do vzduchu. Ani jeden zynagill nezaútočil svým dvousečným zobákem na maso.

„Je to nějaké zvíře,“ poznamenal Balzac. „A je mrtvé. Jsi spokojená?“

Jamie se na něho zadívala, potom znovu upřela oči do amfiteátru, jako by porovnávala Balzakovu úzkost s tajemstvím zvířete.

„To musí vidět Jeffer,“ usoudila. „Může to být důležité pro jesle.“

„Bude na nás naštvaný.“

„Neber si to tak,“ opáčila. „Zůstaň tady – já jdu dolů.“

„Počkej,“ zvolal, ale to už se taky spouštěl do amfiteátru, protože věděl, že by ji nezastavil.

Když se konečně ocitli na jevišti, Balzac si s uspokojením všiml, že Jamie ztěžka lapá po dechu. Jeviště pokrývala tenká vrstva písku, kterou narušovaly jen nafialovělé stopy zvířete. Jamie k němu vyběhla. Balzac ji obezřele následoval. Zynagilli okouněli, nervózně těkali vypelichanými hlavami, potom se všichni naráz vznesli, zaskřípěli křídly, zničehonic zavřeštěli, až si Balzac pomyslel, že na těle zaregistroval pohyb.

Zvíře leželo na boku a mohutnými slabinami dosahovalo Balzakovi k hrudi. Pes. Tělo i nohy mu pokrývala drsná, černá srst, která řídla jen u tlap, zakončených háky po obou stranách ostrými. Úděsná hlava s povislou tlamou přecházela do svalnatého, silného krku, který mizel v trupu, aniž byly tyto dvě části zřetelně odlišeny. Hlava ležela na zemi a z otevřené tlamy visel fialový jazyk, spuštěný přes tesáky delší a početnější, než byly Balzakovy prsty. Kolem tlamy ztuhla kaluž zelenofialové tekutiny. Oči psa, prázdně hledící do vzdálené stěny amfiteátru, sdílely s jazykem nafialovělé zabarvení, ačkoli byly zčásti

skryty zplihlými záhyby kůže; tytéž chlopně maskovaly odulý chuchvalec tkáně, dvakrát větší než zaťatá dlaň, který čněl zvířeti z čela. Zvíře muselo zemřít nanejvýš před hodinou a přesto z něj čišela nepřirozená, takřka mechanická strnulost. Zkroucené tělo a křečovitá napjatost končetin přiváděly Balzaka k otázce, jak mohlo zvíře chodit či běhat. Najednou se mu před očima objevil mrazivý obraz zvířete vlekoucího se přes poušť. Představa, že je zraněné, ho děsila víc než představa, že je zdravé.

Jamie poklekla k předním tlapám. Jednu uchopila do rukou.

„Je sedřená na maso."

Spodní plochu tlapy tvořilo pět bříšek. Ta byla odřena na krev a boky tlapy byly hladké jako větrem ošlehaný kámen.

„To zvíře urazilo pořádný kus cesty, jen aby tady pošlo. Ráda bych věděla, odkud se vzalo – jestli z jiného města nebo možná až zpoza pouště. Jak mohlo něco s tak hustou srstí přijít z pouště?"

„Mně připadá nebezpečné."

„Je mrtvé, Balzaku."

„I přesto."

Balzac sklouzl pohledem po celé délce zvířete i za něj, až si v záchvatu děsu uvědomil, kam mělo namířeno: do jámy. Ta se musela stáčet do podzemních úrovní, zavrtávat do bezpočtu zatuchlých a starobylých katakomb, kde žily stvůry z nočních můr.

„Jamie. Jamie, měli bychom jít. Měli bychom najít Jeffera."

„Na to už je pozdě. On si najde nás." Ani se neobtěžovala vzhlédnout, jen dál něžně držela v ruce tlapu. „Kolik toho musel ujít."

Zalévalo je horké, žhavé slunce. Pálilo Balzaka v očích a sesílalo mu na kořen nosu krůpěje potu. Ale i navzdory slunci se ze zvířete nelinul žádný puch, žádný zápach rozkladu. Toto zvíře přešlo poušť, možná i hory, a vidělo věci, které si Balzac nedokázal ani představit, s nesmírnou cílevědomostí mířilo k té nejtemnější jámě, jakou mohlo najít, když mu začaly podklesávat nohy, a nelinul se z něho žádný puch.

Balzac chtěl vzít nohy na ramena, třeba i konečně opustit Jamie, kdyby chtěla setrvávat ve své bláhovosti. Ale ať už byla bláhová nebo ne, měla pravdu: už bylo příliš pozdě, protože v

tom okamžiku se nad nimi objevil Jeffer a shlédl přes okraj amfiteátru.

II

„Připadá mu, že ho svírá tisíc mříží,
a za mřížemi, žádný svět.“

Rainer Maria Rilke, „Levhart“

Deset let po setkání v amfiteátru, za osmačtyřicáté noci války o Baltakazar, Jeffer spatřil Jamie naposledy a zvláštně ho to rozechvělo. Stál na balkonu ve druhém patře rozpadající se barokní budovy, již si vybral za místo odpočinku pro své muže, avšak při pohledu na ni se začal náhle vznášet, kámen pod nohama mu připadal neskutečně porézní, hotový se rozpadnout a shodit ho na ulici. Při pohledu na ni se mimovolně stočil do sebe, dolů, do spirály vzpomínek, z níž se vynořil až o mnoho později tváří v tvář důsledkům její přítomnosti o patro níže. Skoro v sebeobraně se v myšlenkách vrátil k jedinému rituálu, jenž se ukázal být odolný vůči změně: když se v oněch letech před a po amfiteátru ukládal ke spánku, snil o tom, jak se v jezerech v oáze odrážejí hvězdy. V jeho snech se jezera proměňovala v plochy pohlcující světlo, plochy bez tření, nehybné a hladké jako nalakovaný černý obsidián, a hvězdy, jež na jezera dopadaly, se snášely s vříškotem jako střepiny rozbitého namodralého skla. Jindy se jezera stávala krajinou a okolní poušť se měnila v hutné, zpěněné oceány, jimiž proplouvaly ryby převrácené naruby, takže se jim podél těl vznášely a pohupovaly orgány.

Jednou našel u jezer oázy Balzaka, o samotě, s kostnatým, křehkým tělem nahým po půlnoční koupeli, s kůží namodralou chladem. Balzakův úsměv na přivítanou se záhy proměnil ve výraz nevěřícnosti, když mu Jeffer sdělil onu novinu; a potom Jeffer uviděl, jak bratra zaplavuje tma, jak tu prozářenou, expresivní tvář zalévá prázdný výraz sebezničení.

Obrazy, obsah, paměti si udržovaly rozmazanou neměnnost i po uplynutí dvanácti let, takže si Jeffer dokázal vždy vybavit

bleděmodrý odstín Balzakovy tváře ozářené zevnitř, i děsivě zkřivené rty, jimiž nasával vzduch, jako by byl nějaká ryba z hlubin jezer, pomalá a v chladu otupělá, umírající na vzduchu.

Co tehdy Balzakovi řekl? Přesná slova se mu vymazala z paměti; přetrvávala v ní pouze jako přízraky a on je poznával pouze na základě jejich absence, děr, jež za sebou zanechala. Událost samu si pamatoval naprosto jasně. Byl se svými rodiči v servisním tunelu, všichni tři se společně pokoušeli opravit ucpaný odtok odpadní vody, citlivě umístěný vedle hlavního nosníku. Na dno tunelu vytryskla špinavá voda. Všichni si byli vědomi nebezpečí natlakování, skutečnosti, že se z onoho proudu mohla stát záplava. Přenosná svítilna blikotala ostrým zeleným světlem a při jejich tiché, perné práci zabarvovala bílé stěny tunelu. Ve vzduchu, bezpočtukrát recyklovaném, byla cítit zatuchlina. Nad hlavami jim úpěla tíha pěti podzemních úrovní, dostatečného množství kamení, písku a kovu, aby je pod sebou navždy pohřbilo.

Když se začalo zdát, že by záplata na potrubí mohla vydržet, Jeffer se nadechl a otočil, aby si usrkl z láhve s vodou. Byl zbrocený potem a pokrytý špínou. Zadíval se do blikajícího červeného světla, které ho zdravilo od východu, a maně se zamyslel, jestli mu před noční směnou ještě zbude čas na rychlého panáka nebo partičku karet.

Za zády, jako třísknutí dveří, se mu zřítila nosná stěna. Zůstal ohlušen, nic neslyšel, jen *ucítil*, jak tíha písku a kamení najednou zavalila tunel.

Věděl to.

Dřív než se rychle otočil.

Jeho rodiče byli mrtví.

Neomylné tušení mu v hrdle zdusilo rodící se výkřik, exploze se mu vehnala zpátky do vlásečnic.

Zabij posla, pomyslel si Jeffer. *Potom možná zhyne i vzkaz.*

Při pohledu na Jamie dole na ulici ho nenapadal žádný způsob, jak by bratra mohl před jejím obrazem uchránit.

Zbývaly dvě hodiny do úsvitu, a zatímco Jeffer stál na balkonu ve druhém patře, od jihozápadu vanul vítr, studený a podivně konejšivý. Už tři týdny se nesprchoval ani neholil a v

obou botách měl díry. Ze spánku se stala vzpomínka, stejně prchavá jako všechny další vzpomínky, které se mu vkrádaly do mysli, když se neměl na pozoru, protože mu zbývala spousta času na přemýšlení.

Od jihozápadu se také přivalil zápach střelného prachu a kyselý puch masa spáleného laserem. Spršky plamenů upozorňovaly na hořící vzducholodě, jejichž odulá těla pukala jako shnilé oranžové melouny.

V ohni nejprudších bojů se vůdci jeslí rozhodli použít většinu zbývajících laserových zbraní. Neuspořádaný obzor střech protínaly paprsky světla. Nepřítel světlo nesnášel. Nedokázal je používat. Každý zmizelý paprsek světla byl vyhaslým lidským životem.

Společně s Jefferem se v budově ukrývali další tři muži. Už si nemohl nic nalhávat a říkat jim jednotka nebo předstírat, že mají jiný úkol než zůstat naživu. Za necelé tři noci bylo zabito šestnáct mužů. Ze zbývajících podlehl raněný Správ Ferman blouznění; Mindle se mohl počítat nanejvýš jako nebezpečné dítě; a Balzac… do Balzaka už neviděl, protože jeho bratr se skrýval pod svou pohlednou tváří a nikomu se neukazoval. Dokonce i jejich jediný zbývající autodok – přenosný, dva metry vysoký model na kolečkách a pásech – se začínal chovat stále nevyzpytatelněji, jako by v hlubinách svých obvodů podlehl vyčerpání z boje.

Situace už byla natolik vážná, že si Jeffer v těch nejméně očekávaných okamžicích uvědomoval, jak se chichotá. Už více než dvě stě hodin byli odříznuti od komunikace se svými veliteli. Všichni čtyři bojovali a utíkali před nepřítelem tunely, vodovody, rozvalinami starých domů a přes popraskaný asfalt šestatřicetiproudové dálnice.

To všechno – vražedné pauzy a výbuchy násilí – přežil Jeffer díky tomu, že si pro sebe a své bratry vytvořil novou identitu; byli utečenci prchající před minulostí a jejich nejlepší strategie se ukázala být tou nejjednodušší: při rozplétání svých životů zapomenout, odpamatovat se, existovat čistě v *přítomnosti*. Dvě noci po sobě úspěšně unikali minulosti, aby si je, jaksi, opět našla.

Válka se protáhla do nitra pouštní zimy, chlad vykresloval budovy doléhající na ulici v ostrých, přesně určujících linkách.

Ale jak určit ji? Kráčela ve stínu vlastní kůže, osvětlená přerušovanými záblesky laserové palby. Byla lidského původu? Skákala po chladné dlažbě ulice pod balkonem, mrštně, elegantně a robustně se vyhýbala dávno opuštěným barikádám.

Jeffer se nevěřícně díval, celý strnulý. Dech se mu zadrhl v hrdle. Pohybem pomalým jako staletí zvedl pušku ze zábradlí balkonu.

„Kdo je to?“ Z místnosti za jeho zády se ozval Balzakův unavený, přidušený hlas. Zabarikádovali se uvnitř budovy a na schodištích nastražili pasti. Místností se z autodoka linul úzký namodralý paprsek světla, který nebylo možné spatřit z ulice.

Bledý hoch s kulatou tváří jménem Mindle, uprchlík z jedněch severních jeslí už zničených nájezdníky, se šinul podél stěny, až byl dostatečně blízko, aby zašeptal: „To je zase ona?“ V Mindleově hlase nezazníval strach ani překvapení. Mravenčení nervových zakončení registrovalo pouze Mindleovo tělo; ve svém duševním nitru byl už sto let zmrzlý na kámen. Za poslední měsíce Jeffer viděl spoustu jemu podobných, neboť jesle vysílaly do boje stále mladší a mladší muže.

„Umlč Balzaka,“ odpověděl šeptem Jeffer. „Jestli ho ta venku uslyší… pošli Správa Fegmana hlídat dveře, jestli teda bude moct.“

Mindle přikývl a jako přízrak zmizel do tmy.

Jamie pod balkonem začala volat Balzakovo jméno plačtivým hlasem někoho, kdo je ztracený, sám a vyděšený.

Balzac zamumlal několik slov a Jeffer uslyšel, jak mu Mindle tichým, klidným a rozvážným hlasem konejšivě odpovídá.

Tvar dole na ulici strnul, kýchl a zavolal: „Balzaku, lásko moje?“

Balzac odpověděl: „Je to… je to možné?“

Mindle zaklel. Jeffer uslyšel šramot potyčky, přidušený výkřik a ticho. Ani na chvilku z ní neuhnul pohledem. Ztracená a vyděšená. Jak ji mohl vůbec někdy považovat za člověka, kterého kdysi znal? Zvuky jejího osamění, jejího zmatku mu připadaly mírně lítostivé, jako by se měla, kdovíjak, pokusit znovu stvořit svůj bývalý život. Vnímal zvláštní zdvojený obraz: vidět ji dole na ulici a zároveň si vzpomínat na všechny ty večeře, kdy ho Balzac zval domů, společně s Jamie vyčerpaní po

dvanácti hodinách dohlížení na kultivační projekty v Baltakazaru. Nikdy mu nepřipadla zranitelná při debatách o posledních rozhodnutích Správy nebo o tom, jak přizpůsobit hydroponické hangáry venkovním podmínkám. Absence této její tvrdosti, odplynutí takřka všech vlastností kromě těch nejtrvalejších, v něm vzbuzovala ostražitost.

Odřel si záda o kamennou stěnu. Sochu nepředstavoval příliš dobře; navzdory chladu se potil a představoval si, že jeho dech je ohromné, nehybné pole částeček ledu.

Třeba si jich – jako během předcházejících dvou nocí – nevšimne, mine je, jen si odskřehotá svoji písničku.

Jeffer si přiložil pušku k rameni. *Projdi kolem nás,* přál si zoufale. *Projdi kolem nás a zmiz.* Nechtěl riskovat třesknutí výstřelu. Za úsvitu se přesunou jinam; možná narazí na jinou jednotku a shromáždí dostatek živé síly, aby se pustili do protiútoku.

Projdi kolem nás. Nebo ještě lépe: přepis historii. Ať ke mně Balzac připlave v noci v oáze. Ať mi Balzac řekne o smrti našich rodičů. Ať je on ten prvorozený a následuje mě do Baltakazaru.

Zastavila se přímo pod jeho balkonem, na samém okraji palebné linie. Zavětřila. Hluboko v hrdle se jí ozvalo zamručení.

„Balzaku, jsi tam?“ Jak pisklavý, přízračný hlas.

Přecházela v kruhu a nepřestávala větřit.

Jeffer se nechal svést její ladnou graciézností, soustředěnou cílevědomostí za jejími kroky, nadpřirozenou neochvějností, poněvadž byla pořád nádherná.

Zastavila. Vzhlédla přímo k němu mrtvýma fialovýma očima, s vyceněnými tesáky pod tlamou.

„Jeffere,“ řekla.

Položil prst na spoušť. Chodník ozářilo rudé světlo zaměřovače. Kulka zasáhla chodník, vyslala do vzduchu spršku úlomků dlažby.

Ale ona tam nebyla.

Už ji slyšel – *uvnitř* domu. Potýkala se s nastraženými pastmi. Prolamovala se zátarasy, odhazovala je.

„Jde nahoru!“ zařval Jeffer a vběhl zpátky do místnosti. „Jde nahoru!“

Mindle a Správ Fegman stáli u stěny nejdál ode dveří. Balzac vzlykal schoulený v koutě, střežený autodokem. Bylo

jasné, že Mindle Správa Fegmana o stěnu opřel, a že bude-li mít stařec možnost, skácí se na zem. Zastavit ji tedy mohl pouze on s Mindlem. Mindle měl jejich poslední dvě laserové zbraně, pušku a ruční paprsek. Pušku namířil na dveře. Oba věděli, že v ní zbývají pouze dvě či tři střely.

„Dej mi tu pušku," přikázal Jeffer. „Tu druhou si nech – spustíme křížovou palbu."

Mindle přikývl a zbraň mu hodil. Jeffer ji zachytil. Bušilo mu srdce. Třásly se mu ruce. Cvakla pojistka.

„Už brzy, už brzy," sliboval Mindle. Houpal se na patách. Měl rozšířené oči. Olizoval si rty.

Na schodech uslyšeli škrábání pařátů. Uslyšeli chropot jejího dechu.

V tom okamžiku opustila Jeffera veškerá hrůza, jako by ho zaplavil Mindleův chlad. Chtěl, aby prošla dveřmi. Chtěl ji zabít.

Skřípot drápů odezněl. V místnosti se rozhostilo ticho.

Jeffer upřel na Mindlea tázavý pohled.

Mindle se usmál a mrkl. „Jen počkej. Jen počkej."

Potom narazila do dveří s takovou silou, až zaskřípal zmučený plech.

„Balzaku! Otevři ty dveře!"

Další rána do dveří. Otisk o velikosti její tlapy. Zavrčení, které by ještě před chvílí Jefferovi rozervalo vnitřnosti.

„Běž pryč," zařval Správ Fegman, který se konečně skácel k zemi a začal se zmítat v horečnatém blouznění infekce.

„Balzaku! Otevři ty dveře!"

Balzac vzhlédl ze svého kouta. Jeffer si všiml, jaká úzkost se mu zračí v očích.

„Nedělej to," hlesl.

Dveře se rozletěly, jako by byly z papíru.

* * *

Do místnosti vtrhl příval plechu a kamení. Jeffer ječel, ale Balzac jeho slova neslyšel. Stála tam – obrovská, černá, byla napůl vidět v modrém přísvitu z autodoka. Otřásla se, nad tělo se jí vznesly úlomky suti. Mindle vyrazil do Balzakova kouta a loktem ho udeřil do žeber. Rána vyrazila Balzakovi vzduch z

plic. Než se postavil na nohy – aby ji varoval? aby ochránil Jeffera? –, vyskočila na jeho bratra. Objevil se záblesk z Jefferovy pušky a sežehl jí zadek. Jamie zavřeštěla a po vynucené změně trajektorie se vedle Jeffera zhroutila a zarazila se o stěnu.

Tělo se ještě zmítalo, z hrabajících nohou vystřelovaly drápy. Balzac ucukl a rukama si zakryl hlavu. Správa Fegmana, který se ztěžka zvedl na nohy, jeden dráp roztrhl a stařec se po úderu opět zapotácel. Přední nohy hledaly, čeho by se mohly chytit, zmítaly se, a pak se s cvaknutím zavřely ohromné čelisti pod Jamiinou hlavou a zase se reflexivně otevřely pouze několik centimetrů od Balzakova hrdla. Tesáky velké jako prsty. Dech podobný antiseptickému větru. Krví potřísněný tupý čenich. Balzac viděl, jak se jí křečovitě zatínají a uvolňují drobounké růžové jazykové svaly.

Jeffer zařval rozkaz autodokovi. Autodok trhavě vyjel na pásech, vysunul trubici a zabodl jehlu do zbytku masopsova levého boku. Nekontrolovatelné zmítání ochablo. Mohutné čelisti ztratily svou strnulost a spočinuly na podlaze. Pod tělem se rozlila kaluž krve, která olízla Balzakovy přitažené nohy. Správ Fegman zaúpěl.

Balzac seděl opřený o stěnu, neschopen pohledu na svou milovanou. V mysli se mu pořád dokola opakovalo monotónní drmolení: co kdyby, co kdyby. Co kdyby mu Jeffer umožnil promluvit si s ní, když byla ještě na ulici, možná by ji dokázal přesvědčit, aby se vzdálila – a možná nechtěl, aby se vzdálila. Z hrdla se mu vydral hluboký, rozechvělý povzdech, postavil se na roztřesené nohy.

Do cesty mu vstoupil Mindle, byl tak blízko, že Balzac cítil jeho zkažený dech.

„Zab to," sykl Mindle s tváří bílou nenávistí. „Okamžitě to zab!"

Mindleovy oči se stáhly na velikost špendlíkových hlaviček. Balzac odvrátil zrak – k Jefferovi, ke Správu Fegmanovi.

Správ Fegman zastřeným, vzdáleným hlasem pronesl: „Už nic nevidím. Už nesnesu na nic pohled," zakryl si oči a rozplakal se.

Balzac se protlačil kolem Mindlea a vrazil do něho ramenem, až se hoch zapotácel. Přešel ke Správu Fegmanovi,

poklekl u něho a zadíval se mu do věkovité tváře. Pociťoval nesmírný smutek, nesmírnou hanbu, že jeden ze stařešinů jeslí umírá zrovna tady, zrovna takto.

Prsty uchopil jednu Fegmanovu ruku a pevně ji stiskl.

Správ Fegman se usmál polámanými zuby a řekl: „Potřebuju vodu. Mám strašnou žízeň."

„Vodu ti seženu. Autodoku – Správ Fegman. Plnou lékařskou péči."

Balzac vstal a nechal autodoka, aby se zhostil svého úkolu. Zařízení vpíchlo starci sedativa, zakrylo ho sterilní bílou zástěnou a mimo dohled všetečných očí se pustilo do práce.

„Neplýtvejte municí," poznamenal Jeffer. „Stejně už umírá. Už nám to nemůže ublížit."

„Ne, Jamie nám už neublíží," opravil ho Balzac.

Mindle váhal, ruku na laseru. Balzac na něho tak dlouho upíral oči, až zbraň sklonil.

„Jeffere," řekl Balzac. „Prosím tě, odveď ho odsud. Co ty pasti? Řekni mu, ať je znovu nastraží."

„Já zůstanu tady," opáčil Mindle. „Tady v místnosti."

Spaloval Balzaka pronikavým pohledem a Balzac strnul, připraven se bránit.

Jeffer kývl na Mindlea. „Běž dolů a dej do pořádku ty zátarasy. Nastraž další pasti. Já budu držet hlídku na balkonu. Za úsvitu odcházíme."

„A tu stvůru vezmeme s sebou?" zeptal se Mindle úlisně jedovatým hlasem.

„Ne," odpověděl Jeffer s pohledem upřeným na Balzaka. „Slibuju ti, že ji s sebou nebereme."

„*Soucit!*" odplivl si Mindle, ale zamířil ke dveřím.

Balzac ho sledoval – dítě v těle dospělého muže, zároveň staré i čerstvě narozené, hubené, ale neznající hlad. Balzac mu nemohl mít za zlé zuřivost ani šílenství, které se s ní pojilo. Chlapce se mohl pouze bát. Vždycky se ho bál, od okamžiku, kdy přišel do jeslí: albín s rozcuchanými, spálenými bílými vlasy, které mu na hlavě trčely v roztodivných úhlech, s očima, kvůli nimž se chtěl Balzac odtahovat a zároveň Mindlea okamžitě objímat. Tyto oči jen zřídkakdy mrkly, a i když s ním Mindle mluvil, hleděl jakoby skrz něho, na nějaké vzdálené místo. Mindle se vysmál jejich kultivačnímu projektu,

nepochopil, jaký může mít za války vůbec smysl. Proč v něm pokračují, když vědí to, co vědí? Možná, napadlo Balzaka, prostě odmítáme uvěřit důkazu, který Mindle přinesl.

Byl to právě Mindle, uprchlík ze severu, kdo dal nepříteli jako první jméno a tvář, kdo přiživil narůstající obavy členů Správy. Před ním existovaly pouze znepokojivé fenomény: u ohňů a oáz se objevovaly podivné, neohrabané stvůry; rozčtvrcené lidské mrtvoly nepocházející z jeslí; potom malé kusy odděleného masa s kyklopskýma očima, které se za chůze cukaly jako epileptické krysy, a když byly rozpitvány, ukázaly se být organickými kamerami, jež každým mrknutím jediného průzračně modrého oka zhotovovaly snímky svého okolí.

Mindle jim přinesl dárek. Na jednom zasedání Správy vybalil mrtvolu jednoho z nepřátel. Bylo to zatím jediné zajištěné tělo, těžce popálené a schoulené do fetální polohy jako mrtvý černý cvrček, přesto stále zřetelně savčí povahy. Podobné lasičce. Dva metry dlouhé. S tesáky vyceněnými ze sežehnuté tlamy.

„Nejdřív se kolem nás procházeli, aniž by se skrývali, a rozmisťovali své vojáky," sdělil Mindle členům Správy. „Pobíhali tam a sem, někdy na všech čtyřech, někdy na dvou nohách. Surikatí kříženci, určitě pozůstatky biotechnických experimentů z doby před Pádem, s mnohem většími lebkami a palcem v opozici proti ostatním prstům. *Uměle vytvořené* bytosti. Když jsme tenhle exemplář zajali, začali se ukrývat a teď vysílají jen své sluhy, masopsy…"

Při pohledu na Mindleův zkřivený obličej a nenávist, jež v něm zapustila kořeny, pocítil Balzac bodnutí strachu, jako by Mindle nebyl poslem, nýbrž samotným ztělesněním smrti.

Když Mindle odešel, obrátil se Balzac na Jamie, která měla tvář zasazenou jako drahokam v prstenu, takřka zabořenou mezi záhyby tkání na masopsí hlavě. S klinickou odtažitostí se přinutil vybavit si to málo, co věděl o takové symbióze: Jamie byla odťata hlava a umístěna do dutiny obvykle vyhrazené pro masopsí výživový vak. Výživový vak umožňoval zvířeti běhat celé dny, aniž přijímalo potravu či se napájelo vodou. Její mozkový kmen byl naroubován na nervovou a oběhovou soustavu masopsa, avšak motorické funkce byly i nadále řízeny

masopsem. Bez svolení svého hostitele nedokázala zavřít oči, a ačkoli si uchovala vlastní zrak, její oči byly chirurgicky vylepšené pro noční vidění, takže jejich zorničky nyní připomínaly drobounké mrtvé fialky. Někdy se naroubování nepovedlo a symbiont sváděl s masopsem souboj o ovládání svalstva – to byl stav, který končil nekontrolovatelnými křečemi a pomalou smrtí sebevykucháním.

Jeffer zakopl o židli a Balzac si teprve tehdy uvědomil, že je v místnosti ještě s bratrem.

„Nechtěl bys taky vypadnout?“ zeptal se Balzac hlasem, v němž zaznívalo sílící vztek.

„Neměl bys zůstat sám. A co když tam byli i jiní? Musím držet stráž na balkonu.“

„Nikdo s ní nepřišel.“

„Zůstanu tady. Skoro ani nepoznáš, že tu jsem.“

Balzac počkal, dokud Jeffer nepřešel na balkon. Potom, ztracen v myšlenkách, v nichž se mísila láska s nenávistí, přinutil se k pohledu na tvář své milované. V přítmí se v té tváři zračil šok, ohromení, když se začala pomalu vzpamatovávat. Zatímco se díval, oči, zorničky s fialovým nádechem rychle zamrkaly, plná ústa vykouzlila tázavý úsměv. Balzac se zachvěl. Podobala se Jamie, na niž si vzpomínal, do té míry, aby láska zvítězila nad odporem. Věděl, že to tak bude; hluboko v nitru, na místech, která by nikdy nikomu nezpřístupnil, doufal, že ho sem Jamie vystopuje. Domníval se, že jakmile ho opět najde, mohl by ji přivést zpátky k životu.

Když na ni nyní hleděl, vůbec netušil, co má udělat.

„Balzaku? Balzaku?“ Její hlas už nenaléhal, už nezněl svůdně.

Natolik si zvykl, že ona je ta silnější, ona zná odpověď na každou otázku, že nebyl s to odpovědět. Nedokázal se na ni ani podívat. Se staženým a vyschlým hrdlem, na vratkých nohou udělal krok k Jefferovi. Jeffer byl pouhá silueta, za níž se rozprostírala noc: obrys tmy narušovaný slabými záblesky laserové střelby.

„Pomoz mi, Jeffere.“

„Nemůžu ti pomoct.“

„Co bych měl udělat?“

„Měl jsem ji zastřelit hned na ulici.“

„Ale neudělals to.“

„Netrefil jsem se.“

„Balzaku,“ ozvala se Jamie. Zmatek v jejím hlase naháněl Balzakovi strach. Zaskřípal zuby, aby zastavil příval slz.

„Pořád ti může ublížit,“ pokračoval Jeffer.

„Já vím,“ Balzac na to. Sesul se u stěny a botami se málem dotkl Jamiiny hlavy. Podlaha byla posetá hlínou, úlomky kamení a prázdnými stříkačkami z autodoka. Vedle Balzaka tuhly na vlhké hromádce masopsovy vnitřnosti.

„Balzaku?“ ozvala se Jamie potřetí.

Jednou dvakrát zamrkala: zázračný výkon na někoho, kdo byl již po smrti. Upřela na něho pozornost. Hlava masopsa se s křupnutím otočila.

„Já tě vidím,“ řekla. „Já tě opravdu vidím.“

Jsi mrtvá, chtěl namítnout, jako by za to sama mohla. *Proč nejsi mrtvá?*

„Víš, kde jsi?“ zeptal se Balzac. „Víš, kdo jsi?“

„Jsem u tebe,“ odpověděla. „Jsem tady a je tu zima.“

Protože úsilí na ni bylo příliš a umíralo kolem ní maso, z jejích očí příliš brzy zbyly jen škvírky.

Balzac uvažoval, jestli nesleduje pouze nějaký masácký trik, jestli pod masem nepřežívá pouze nekonečná slepená smyčka, obvod, který opakuje jeho jméno a pokouší se ho obalamutit lží, že Jamie stále žije a bude žít dostatečně dlouho, aby ho přivedla k šílenství. Jamie umřela. Věděl to; pokud ji právě teď viděl, byla jen duchem obaleným masem, mrtvá stejně jako město práchnivějících kostí. Jamie oživila stejná válka, která dala městu falešné srdce – spalující, duchamornou výheň srdce. Přesto se musel domnívat, že je něčím víc než jen přízračnou snůškou vzpomínek, protože její přízračnost, její *jinakost* neuměl dokázat. Bylo by od něho kruté opustit ji, kdyby byla při smyslech. Uvězněná.

Jamie zemřela v přední linii před týdnem, čas *tehdy* a *teď* oddělovala vteřina a století. Jeho vzpomínky pronikaly závojem kouře a křiku, tmou pulzující zběsile vydávanými rozkazy. Do popředí se draly konkrétní okamžiky: drásavý tlak písečných zrnek v jeho botách; osamělé stéblo trávy zachycené přesně na hranici mezi žlutí a zelení; mravenec lezoucí přes prázdnou botu, s červeným tělem prosvětleným laserovou září; odraz

výbuchu, plameny barvy umbry pálené rozpíjející se přes ústí jeho pušky; kluzký dotyk Jamiiny špinavé ruky v jeho prstech, její tep prochvívající mu do těla konečky prstů.

Mačkali se v dlouhých zákopech, byli pouze dva mezi několika tisíci, čekali. Nemluvili, jen se dotýkali.

Masopsi se rychle objevili za soumraku, v černé vlně s sebou přinesli ticho. Měli masky přátel, vystupování rodinných příslušníků. Pobíhali a přeskakovali ohně: hnal je jediný úmysl, zatínali stínové svaly, vytrhávali cáry tmy z noci, aby se přetvořili v nočním obrazu. Oči jako drobné mrtvé fialky. V takřka tichém baletu smrti.

Potom se jakoby na povel zastavili a vytvořili jednolitou, rovnoměrnou řadu. Stáli tak potichu, že by je bylo snadné považovat za řadu starobylých soch postavených na pokyn úžasně vyšinutého despoty.

Balzac v nastalém tichu objal Jamie, načerpal útěchu z dotyku a vůně jejího těla.

Nad hlavami jim vzducholodě škytaly a hučely úsilím vynakládaným na odpalování střel. Bojovníky na zemi zmrazovaly záblesky světla.

Jakmile se masopsi přiblížili na dostřel, v takovém počtu, že se země otřásala duněním jejich příchodu, obránci zákopu po nich začali pálit: prskající jiskry laserů a rytmické štěkání pušek se proplétaly v orgasmu zpětných rázů a opětovného nabíjení. Stanout pod náporem takového výpadu si žádalo nesmírnou disciplínu. Puška v rukou připadala Balzakovi těžká, obtížná – chtěla svou hlavu a on měl v zápalu boje co dělat, aby jí dál mířil a střílel, prstem nemotorně tisknoucím spoušť.

V odpověď palbě obránců se ozval chorál tenounkých hlásků naroubovaných na cizorodá těla, tisícovka duchů, jež úpěla přes rozvaliny hlasem starých přátel prosících o život, volajících na živé jejich jmény.

Probouzel kolot šílenství, takže obránci závratnou rychlostí pálili a nabíjeli, dávali křikem najevo nenávist, aby přehlušili hlasy, smazávali přítomnost, aby nemohla smazat minulost.

Jen co se k nim vlna přiřítila, výjev se rozplynul v chaosu. Balzac se z větší části rozpomínal na palčivý zápach střelného prachu, když pořád dokola nabíjel zbraň – nyní, hypnotizován masakrem, už o něco pomaleji – a prchavé obrazy v dýmu…

Obrovská těla bezdůvodně a bezstarostně odhazovaná do všech stran… tmavá, modročerná stěna masa… jejich rychlost, takřka srovnatelná s rychlostí vzducholodí, takže jediné mrknutí mohlo stát člověka život… vlnící se svaly, karikatury lidských tváří připomínající šklebící se cestující… jasně černá vlhkost rozlitého oleje… hrdla vyškubnutá z těl… padlá těla, vířící a tančící v tlamách masopsů… masopsi kácející se k zemi, rozseknuti v polovině nebo s odťatýma nohama, vlekoucí se dál… jiní, střeleni do hlavy, dopadající na hřbety.

Černobílečernými záblesky ze vzducholodí spatřil Jamie, jak přerušovaným pohybem padá *a srdce mu přestalo bít* někam pryč do tmy *nikde ji neviděl*. Když natáhl ruku, aby jí pomohl vstát, už ji nenašel.

„Jamie!“

K mezeře v šiku zející Jamiinou nepřítomností se přihnal masopes. Balzac se prudce otočil, střelil po něm a uskočil stranou, takže mu tesáky cvakly jen několik centimetrů od krku. Mrtvý netvor se zřítil do zákopu. Balzac vstal… a když se ohlédl na mezeru v šiku obránců, ještě pořád ji nevyplnila, nezvedla se na nohy, jak očekával, třebaže vzducholodě spalovaly noc na den.

V panice nedokázal dýchat, nedokázal myslet.

„Jamie!“ pokusil se překřičet okolní řev a detonace. „Jamie!“

A linií k němu dorazila ozvěna: „Ustupte! Stáhněte se! Prorazili nás! Prorazili nás!“

Rozsudek smrti nad Jamie.

Část zákopu byla obsazena, a aby je nepřítel nenapadl z boku, museli se stáhnout. Ústup – nahodilá, neuspořádaná operace, zmatek nad zmatek, kdy někteří vojáci utíkali pryč, zatímco se zadní voj pouštěl do opatrné ústupové akce, aby umožnil odříznutým vojákům návrat přes území, které už patřilo nepříteli.

Přímo nad hlavami jim explodovala vzducholoď. Náraz srazil Balzaka na zem. Na bojovníky se snášely pásy hořící plachtoviny. Kolem vstávajícího Balzaka prskaly a syčely vřící kaluže. Mechanicky prohledával hořící terén a s pomocí infračervených brýlí pátral po své milované. Vrhal se do zákopů, plazil se těmi nejnebezpečnějšími přestřelkami, používal pušku jen do té míry, aby si proklestil cestu k dalšímu stanovišti, o něž

se sváděl nelítostný boj. Každá minuta neúspěchu prohlubovala prázdnotu v jeho hrudi, pocit bezmoci.

Později si černorudé bojiště vybavoval, jako by byl na palubě vzducholodi; dokonce si vybavoval pohled sám na sebe, jak přebíhá zrádný terén: drobná postavička neohroženě přeskakující zákopy, bez váhání se proplétající mezi plameny. Jindy si na situaci vzpomínal jako na sled pohybů a strnutí. Běžel a potom byl obklopen dalšími vojáky či masopsy jakoby náhlým deštěm a potom opět zůstal sám, s myšlenkami, jež mu vypouštěly do lebky jed.

Pouze pohled na netvora ušetřil Balzaka nekonečného hledání, protože teprve tehdy si uvědomil, že Jamie musí být mrtvá.

Ztěžka se posadil, jako by byl postřelen, a civěl na něho, jak se asi pětatřicet metrů daleko horečnatě věnuje své činnosti. Byl tak elegantní a funkční a nezemský – mnohokrát *dokonalejší*, než mohlo být cokoli dokonalého –, že si Balzac na několik vteřin nedokázal představit, jakému může sloužit účelu: bylo to pouze krásné umělecké dílo, věc hodna obdivu kvůli své mechanické podstatě. Jak by mohlo lidstvo konkurovat takovému tvoru? Sledoval ho s narůstající hrůzou a fascinací, jež mu vůbec nebyla milá.

Netvor pobíhal na brvám podobných panožkách, takže vypadal skoro jako stonožka, a přesto byl zarostlý hustou tmavou srstí – dlouhou a svěšenou až na zem, takže působil dojmem, že *odtéká:* druh složený z té nejzákladnější kombinace masa a kostí. Hlava, otáčející se o tři sta šedesát stupňů, připomínala Balzakovi kříženec mezi kočkou a jezevcem a jasné, zářivé oči a podivně se usmívající čenich společně vytvářely dojem, jako by z netvora skoro čišela srdečnost. Jak je tenký, napadlo Balzaka jako první. Tenčí, než co se chápe pod pojmem tenký, páteř prohnutá, takže celý hřbet vypadá jakoby vybraný lopatou, a pod ním dlouhý, nízký prostor sevřený plecemi a boky. Hladce čvachtavý zvuk, který vytvářel tisícovkou končetin, slyšel Balzac už v minulosti, na bojišti, jako hluboký kontrapunkt k výkřikům a výbuchům.

Avšak třebaže ho netvor ohromoval svou dokonalou cizostí, funkce, kterou vykonával, ho ohromovala ještě více.

Díval se, jak se netvor proplétá mezi poházenými mrtvolami. Nakonec se zastavil u těla mladíka s otevřenýma, prázdnýma očima, jemuž z úst vytékal tenký pramínek krve. Potom se netvorovi prudce roztočila hlava, na jejíž tváři se objevil nepříčetně radostný výraz, a s dobře slyšitelným lupnutím se odšroubovala od zbytku trupu, aby se s pomocí brv zvedla přes okraj vlastních plecí. Jakmile se netvor přikradl k hlavě své oběti, dvakrát si odfrkl a z husté srsti se mu vysunuly dva organické nástroje: silná čepelovitá kost a ruka se dvěma prsty. Čepel zasvištěla a přeťala muži krk. Skoro okamžitě ruka hlavu mrtvého vojáka popadla a usadila si ji do otvoru, který uvolnila odstraněná hlava. Netvor chvilku vyčkával, potom vojákovu hlavu, již pokryla pulzující fialová vrstva masa, z otvoru opět vytáhl. Balzac s hrůznou fascinací sledoval, jak ruka masem obalenou hlavu vhodila do dutiny v netvorově těle. Čepel i ruka vzápětí zmizely v netvorově usmívající se hlavě, která se přikutálela, se supěním dopadla na vlastní krk a dvakrát se zatočila. Potom celý tento přízračný mechanismus odcupital Balzakovi z očí.

Balzac zůstal sám s mrtvými.

Po bitvě, za frontovou linií, ho přiřadili do Jefferovy partyzánské jednotky. Jeffer na něho měl dohlížet, jak na něho dohlížel vždycky v minulosti.

Jeffer položil Balzakovi ruku na rameno. Balzac sebou cukl. Jeffer si uvědomil, že Balzac gesto nevnímá kladně, ale přesto se silou vůle pokusil vložit do tohoto prostého dotyku ruky na rameni veškerou svou lásku a obavy, které vůči bratrovi pociťoval. Lásku. Možná by se k lásce před ještě několika lety nepřiznal, kromě lásky, jež se dala očekávat na základě příbuzenského poměru, ale Jeffer viděl, jak Balzac prošel nepravděpodobnou proměnou.

Balzac, s pronikavýma zelenýma očima a pevnou bradou, byl vždy pohledný svou jistou nezralostí. Nicméně když se sblížil s Jamie a obzvláště v prvním roce po jejich sňatku, Jeffer sledoval, jak ho tato nezralost opouští. Do dokonalého tvaru bratrových úst pronikla určitá *váha* a *hloubka*, vážnost a zlomyslnost, které mu projasnily oči. Vypadalo to, jako si by Balzaka společně s láskou k Jamie podrobil strach – strach ze

smrti své milované, že jejich láska nevydrží věčně – a že tato propletená dvojčata strachu a lásky sloupla jeho povrchní vlastnosti jako nepotřebnou ještěrčí kůži.

Jamie na to upozornila během cesty po baltakazarských rekultivačních projektech, když se posadili a sledovali Balzaka, jak na slunci sekýruje techniky.

„Nevím, jestli bych ho pořád milovala," řekla. „Nemilovala bych ho, kdyby byl jenom hezký. Milovala jsem ho kvůli jeho ústům a očím a té jeho neohrabanosti a chtěla jsem ho chránit." Rty se jí zvlnily v úsměvu, který už přivedl k zoufalství desítky mužů. „Teď je dospělý a je skutečný."

Vzpomínka vytanula Jefferovi na mysli, když Balzakovi řekl: „To bude v pořádku. Nemusíš nic dělat. Nebude to trvat dlouho…" Najednou se Jeffer cítil vyčerpaný. Proč musí utěšovat jiné v době, kdy útěchu potřebuje nejvíc sám? Stáhly se mu svaly v hrdle. Tak tomu bylo vždycky od chvíle, kdy zůstal sám s jedenáctiletým chlapcem, který už nikdy nedokázal být jen jeho mladším bratrem.

„Měl jsem se vyválet v prachu, abych skryl svůj pach," řekl Balzac. „Měl jsem se proměnit v někoho jiného. Potom by mě nenašla. Nikdy. Neměl jsem dopustit, aby mě našla. *Ale kde je v tom soucit?*"

Jeffer se usmál při této napodobenině Mindleovy oblíbené věty.

„Soucit?" zeptal se Mindle a oba překvapil. Stál ve dveřích; s jasnýma a hadíma očima. „Soucit? Jak můžeš mluvit o soucitu? Pro ten není místo. Ten nepotřebujeme."

Jeffer skoro očekával, že si Mindle dřepne a vychlemtá krev, která se rozlila kolem masopsova těla. Kdo mohl předvídat činy dítěte, které dítětem nikdy nebylo?

„Skončils s těmi zátarasy?" zeptal se Jeffer.

„Se zátarasy? Ano."

„Tak počkej až do úsvitu venku. Hlídkuj z okna v prvním patře."

Mindle vstoupil do místnosti. Olízl si rty. „Rozkaz. Ale napřed mě napadlo, že bychom mohli vyslechnout vězně?"

„Vězeň zanedlouho zemře."

„Tak to si musíme pospíšit – hned se do toho dáme," odpověděl a udělal další krok do místnosti.

„Zaujmi místo v prvním patře,“ poručil mu Jeffer.

Mindle udělal třetí krok do místnosti.

Než stačil Jeffer zareagovat, popadl Balzac z podlahy pušku Správa Fegmana. Zamířil ji na Mindlea.

„Běž. Pryč,“ řekl.

Mindle se sladce usmál a s nadzvednutým obočím se obrátil na Jeffera.

„Udělej, co ti říká, Mindle,“ pronesl Jeffer. „A ty, Balzaku – polož tu pušku!“

Mindle pokrčil rameny a otočil se.

Balzac zbraň odhodil a schoulil se nad tělem masopsa. Jeffera skličovala bratrova pohublost, dojem, jako by jím prosvítalo světlo autodoka. Byl to prazvláštní výjev: bratr se krčí s takovou láskou a něžností nad mohutným tělem masopsa, jako by byl jeho stvořitelem.

Jeffer se pod vlivem tohoto obrazu zapotácel k bratrovi, třebaže jemu samému zůstávaly vlastní úmysly utajené, ale Balzac ho poslal mávnutím rukou pryč.

„Prosím tě, nech mě na pokoji,“ hlesl. „Sleduj okno. Dohlédni na Mindlea.“

I když mu Jeffer dal přikývnutím najevo, že ho poslechne, zaváhal a vůbec poprvé ho napadlo, jestli by dokázal na vlastního bratra namířit zbraň. Přešel k balkonu a sledoval Balzaka a Jamie ze tmy. Jamie měla bledou tvář, šedé rty. Tělo zvířete ji obklopovalo jako gumová kápě.

Žasl nad láskou zaznívající v Balzakově hlase, když se Balzac dotkl stvůřiny tváře a zeptal se: „Jak se cítíš?“

„Je mi zima. Je mi velká zima. Necítím nohy. Myslím, že umírám. Myslím, že jsem už mrtvá, Balzaku. Proč bych jinak cítila takový chlad?“

Balzac sebou trhl a Jeffer si pomyslel: *Myslím? Cítím? To je obojího schopna?*

„Je studená noc,“ odpověděl jí Balzac. „Potřebuješ deku. Kdybych tak pro tebe nějakou měl, lásko moje.“

„Studená. Moc studená,“ opakovala zasněným, nepřítomným hlasem.

„Něco ti najdu,“ slíbil jí Balzac a hlas se mu zlomil žalem. „Jeffere, jdu se dolů prohrabat zásobami – třeba najdu deku. Budeš na ni zatím dávat pozor?“

„Vždyť je skoro… chci říct, že myslím, že deku nemáme.“

„To já vím! To já dobře vím. Jenom na ni dohlédni.“

Balzac se ztěžka zvedl a proběhl pobořeným dveřním otvorem. Jeffera zanechal s nepřítelem. Když Jamie obíhal, napadlo ho, jestli by ji neměl zabít.

„Kdo je to?“ zeptala se Jamie. „I tobě je zima?“

Když Jeffer zaslechl její hlas, poodstoupil od ní, ujistil se, že ho nevidí. Co kdyby ho poznala? Co kdyby znovu vyslovila jeho jméno? Co potom?

V koutě se pohnul Správ Fegman a zadrmolil: „Písečná ropucha to řekla samotnému písku a písek to řekl ropuchám a ropuchy to řekly písku a… a… a…“ Upadl znovu do bezvědomí, s legendou uvězněnou mezi seschlými rty.

Jeffer se pokoušel nevěnovat Správu Fegmanovi pozornost. Už se natolik smířil s faktem starcovy smrti, že při Fegmanových chvilkách jasnozřivosti někdy překvapeně povyskočil, jako by se před ním nadechl duch.

„Chci vstát,“ Jamie se stáhla tvář, když se pokusila pohnout svaly na masopsových nohách. „Nějak mi to nejde.“

Jeffer dobře věděl, že by ji neměl vyslýchat. Pokud ji nedokáže zastřelit, měl by se spokojit jen s pozorováním.

Na začátku, před úplnou invazí, pomáhal jako dobrovolník tyto chirurgicky pozměněné exempláře chytat a vyslýchat. Nikdy neměli, co by jim řekli, a stejně, kdo mohl určit, zda zajatci říkají pravdivé či předprogramované věci? Hlavy oddělené od těl žily bez újmy dvě nebo tři hodiny a možná se v jejich oddalované smrtelnosti skrýval náznak zázračna, ale určitě nic víc.

Locklin, který byl Jefferovu vyslýchání vystaven naposledy, na zázraky věřil, a zatímco Jeffer hleděl na Jamie, Locklinova tvář se mu bezděčně promítala na té Jamiině.

Locklin se na něho smál i během oněch fází výslechu, které nejvíce připomínaly mučení. Když dostal otázku, netvor sdělil své jméno a tlumeně, bublavě se usmál masopsími i lidskými ústy. Rozšířily se mu fialové oči. Na masopsím čele se mu táhla hrbolatá, opálená a zjizvená tvář. „Dnes jsem Locklin, ale zítra? Všichni budete mnou.“

Locklin tvrdil, že přišel z jeslí odněkud na severu, uvelebených u zamrzlého moře. Před krutými vichry je chránily

čtyři sta metrů vysoké útesy a právě z těchto útesů se ve velkém počtu dostavil nepřítel, jedné zimní noci, kdy řada obyvatel jeslí postupně umrzávala; ohřívače vypověděly službu a vůdci jeslí váhali, zda se rozhodnou zimu přečkat, nebo z jeslí odejdou.

„Ale rikati nás dali do pořádku!“ poznamenal nakonec hlasem jedovatým opovržením vůči Jefferovi. „Panečku! To bylo. Nesmrtelnost výměnou za službu – skvělé, nádherné tělo, které nikdy nevypoví službu, a my jsme *souhlasili!* Souhlasili jsme, jak jsme se tak všichni do jednoho chvěli v tom vymrzlém doupěti… stejně jako bude souhlasit většina z vás, až na vás přijde řada.“

Byli to vždy masopsi vytvoření z příslušníků právě těchto jeslí, kteří Jefferovi nejméně připomínali chatrně animované holovidy. Když si uvědomil, že výslech některých z nich vůbec nikam nevede, zůstávaly pro něho tyto otrlé typy ocelovými pastmi. Protože nejenže odpřisáhli věrnost „rikatům“, ale zároveň je uctívali, zasvěcovali děti nesmrtelnosti a opouštěli svá stará náboženství. Tato zrada vlastní rasy Jefferovi naháněla hrůzu. Mezi členy Správy probouzeli nejhorší obavy: být zajat nepřítelem, který nezná slitování jako lidé, nepřítelem, jemuž v umění psychologické války není rovno. Být poslán nazpět v podobě masopsa, opakujícího vlastní jméno či jméno milované osoby.

Teprve teď si Jeffer uvědomoval, že s Locklinem hovořil až příliš, protože když se díval na Jamie, do myšlenek se mu opakovaně vkrádala Locklinova hypnotická slova: „*Mohl bys tak žít věčně, kdyby ses poddal*…“ V Jefferovi se vzedmula nesmírná vlna smutku, protože se s bratrem navzájem odcizili; cítil to v Balzakových slovech, viděl to v jeho tváři: že láska, kterou Balzac cítil k Jamie, nabyla obludných rozměrů, že ho zcela pozřela a požírá ho zevnitř. Vycítil Balzac v Locklinových slovech pravdu, která jemu unikala? Jeffera zaplavil chlad. Už viděl výsledek překonávající svou úděsností veškeré jeho představy a říkal si, že *takto* tomu nenapomůže – není toho schopen –, a snažil se sám sebe přesvědčit, že je to proto, že svého bratra miluje, ne proto, že stojí sám v jedné místnosti s tvorem, který mu je tak dobře známý a zároveň tak cizí.

* * *

Když se Balzac prohrabával skladištěm skrovných zásob, Mindle za ním stál jako jeho nenáviděný stín. Hoch nic neříkal, následoval ho skoro neslyšně, ale Balzac cítil, jak se mu pohledem propaluje do týla, jak mu sežehává temeno. Bylo mu to jedno; je lepší, když ví, kde Mindle je. Několikrát se při svém minipátrání pokusil Mindleovi dokonce něco říct a nacházel zvrácené potěšení v předstírání veselé nálady, protože věděl, že to musí hocha ještě více dopalovat. Jen hoř. Shoř.

Ale deku nenašel a s každým krokem do patra na něm maska veselí slábla, až byl sotva schopen chůze vinou únavy, která na něho dotírala. Na odpočívadle ve druhém patře uslyšel Mindleovy vzdalující se kroky a byl tomu rád; neztrácel dál čas posměšky a hned vklouzl do místnosti, kde Jamie stále ležela v modrém přísvitu z autodoka. Jeffer stál po jejím boku.

„Deku jsem nenašel. Můžeš se vrátit k oknu.“

Jeffer se na Balzaka chabě pousmál, ale Balzac se jen svezl na zem vedle Jamie.

„Jamie,“ oslovil ji, když Jeffer odešel na balkon.

„Jsem celá studená.“ Hlas připomínající ozvěnu, zastřený hleny nebo krví.

„Studená jako ta jezera v oáze – vzpomínáš si na jezera v oáze?“

Měl dojem, že vidí, jak se jí v úsměvu zvlnily rty. Slabě a škytavě se zasmála.

„Vzpomínám. Vzpomínám si na tu zimu. Kýchám z toho.“

Potom na pochybách dodala: „To bylo dávno…“

Voda byla studená. Skočili společně, do strohé vody, plavali v ní, až je bolely svaly. Frkali vodu, kloktali ji, libovali si ve zvrácenosti tak velkého množství vody a bez dechu vyplouvali na hladinu, aby se pod hvězdami líbali. Její rty chutnaly po mučenkách a on ji vytlačoval na mělčinu, kde by se mohli postavit, potom se od ní stydlivě vzdaloval, jen aby hned ucítil, jak si ho zase přitahuje zpátky a vkládá mu ruku mezi svá stehna, uslyšel, jak ostře, tiše vzdychá rozkoší, když se jí zlehka dotýkal rukama.

Ale když ji teď viděl ve skutečnosti, vzpomínka na pocity vyprchala. Rozplynula se do špíny a tmy: matně se třpytící drahokam, na jehož ostrých hranách pouze krvácel.

„Milovali jsme se tam,“ řekl.

Ticho.

Každou chvíli měl nastat úsvit, a dokud mají šanci, budou se muset přemístit.

Jamie v polosmrti, polospánku kňučela a úpěla. Choval se k ní krutě (že ano?), když prodlužoval její trápení.

Ucítil na sobě Jefferův pohled. Pokud to nebyl Jeffer, pak to byl Mindle. Mindle ho nenáviděl. Jeffer ho miloval. Ale oba chtěli totéž.

Balzac se pohledem zdržel na Jamiině tváři, na její mohutnosti, která zaujala místo půvabu, jako by architekti, kteří ji poskládali dohromady, nedokázali obnovit výchozí materiál. Toto byla žena, jež pracovala po jeho boku při obnově města: ona sázela stromy, zatímco on ryl a kreslil plány. Dokonce si sázení sám zamiloval – sice trvalo dlouhé hodiny a po práci krvácel z prstů, na nichž se mu dělaly puchýře, ale měl rád vůni hlíny, těšil se z rytmu práce a útěchy, kterou mu skýtala Jamiina bezprostřední přítomnost.

Myslel na chvíle, kdy se s ní miloval na chladivém pouštním písku pod hvězdami a jak se tajně plížili zpátky do jeslí v letech před svým sňatkem, aby ještě dlouhé hodiny leželi v objetí, kdy si povídali nebo vyprávěli příběhy. Její sladká vůně, chuť jejího jazyka v jeho ústech, ty byly *skutečné,* stejně jako mír, který ho zaplavoval, když byl uvnitř ní, tak velmi blízko, co nejvíc bylo možné být uvnitř ní a dívat se jí do očí.

Dlužil jí to. Pokud ji miloval.

V mukách doběhl na balkon, odstrčil Jeffera a začal bušit pěstmi do kamenného zábradlí.

„Poslouchej mě: takhle je to lepší," zašeptal Jeffer. „Ráno existuje slušná šance, že se dostaneme pod ochranu větší jednotky. Přežijeme jenom, když…"

„Drž hubu!" sykl Balzac. „Drž hubu, nebo se rozkřičím a *oni* nás uslyší."

„Mám odejít?"

„Odejít? Ne… ale nechci si povídat. Chci tady chvíli jen tak stát."

„Dobře. Dobře. Jsem tvůj bratr, Balzaku, *tvůj bratr*. Nechci ti ublížit."

Balzac se pokoušel zklidnit dech. Opřel se o zábradlí a rozhlédl se po městě. Blížil se úsvit a vzducholodě pořád hořely

a pořád je ze všech stran svírala tma. Sto odstínů tmy pro sto různých účelů – tma, která by zastřela budovy; tma, která by zastřela bolest; tma, která by zastřela myšlenky; tma, která by zastřela světlo a světlo, když se objevilo, jen o to víc tmu zvýraznilo. Už neslyšel slabý, přízračný řev z předních linií; tma pozřela i hlasy.

Poprvé při pohledu nejen na trosky města, ale i na trosky vlastních ambicí ucítil Balzac tlak této tmy, cítil, jak ho udolává. Byl unavený. Byl nesmírně unavený. Rozplakal se. Nemohl to snést. Musí to snést. Nedokáže to. Musí.

Kam ji do té tmy odnesli? Kam ji odtáhl ten cupitající netvor? Odvlekl ji do té jámy uprostřed amfiteátru? Někam do podzemí, kde tma houstla a bezmezně se šířila – do tunelů pod městem, někam tam, kde měli *oni* své ústředí, kde tito přízrační netvoři žili předtím, než je vyhnal nepřítel. Pomyšlení na tato místa mu působilo bolest. Naháněla mu větší hrůzu než cokoli jiného. Dokázal si představit pouze dusivou špínu, dovnitř explodující tunel, v němž zůstává pohřben zaživa.

Jaký druh nesmrtelnosti tam našla? Když ji znovu probudili, prosila je úpěnlivě? Věděla, ví vůbec, co přesně jí udělali?

A kdyby ji tam odnesl zpátky, mohli by žít společně, ve tmě, úplně o samotě a mít pouze sami sebe jako záštitu proti ghúlům a duchům…

„Jeffere, pomoz mi si to představit.“

„Co představit?“

„To nic.“

Na obzoru se otevřela rudá rána. Balzac hleděl na Jeffera. Jeffer odvrátil zrak.

„Vím, že to musím udělat,“ řekl Balzac.

„Nemusíš. Já to za tebe udělám.“

„Ne. To musím udělat já.“

„Tak to udělej.“

Balzac přikývl a vrátil se zpátky k Jamie. Naklonil se nad ní, opět se dotkl její tváře, odsunul jí pramen vlasů. Zaplavil ho podivný klid.

„Balzaku?“ oslovila ho natolik tázavým tónem, že se skoro rozesmál žalem.

„Jamie. Jamie, musím se tě na něco zeptat. Bolí tě něco, Jamie? Jamie, bolí tě to moc?“

„Je mi strašná zima,“ odpověděla. Potom jí něco cvaklo za očima a Balzaka napadlo, že zahlédl starou důvěru.

„Tak zavři oči, Jamie. Přísahám, Jamie. Nebude to bolet. Jamie, nebude to bolet. Nelhal bych ti přece. Tobě ne, Jamie.“

„Já vím, lásko moje.“

Vyměnil si s Jefferem zbraně: místo pušky dostal Jefferův laser. Potom si k tělu přitáhl masopsovu hlavu a seřídil laser na chirurgicky tenkou, deset centimetrů dlouhou čepel. Kdyby jí podřezal hrdlo, několik minut by ještě setrvala v bolestech. Ale kdyby jí proklál hlavu… zachvěla se mu ruka a na okamžik se všechny atomy, všechny částice, které z něho dělaly Balzaka, rozletěly do opačných, rozštěpených směrů. Kdyby na něho jenom nehleděla…

Uklidnila se mu ruka a s ní i odhodlání. Dva plynulé tahy a oddělil tkáňovou uzlinu, v níž spočívala Jamie. Neobjevila se žádná krev; laser ránu okamžitě kauterizoval. Pořád na něho upírala oči, ačkoli nepohybovala rty. Tiskl si ji k hrudi, zavřel jí oči, podržel pušku v pravé ruce, obnovil původní nastavení.

Podíval se na Jeffera, který na něho civěl s hrůzou v očích.

Balzakovi poklesla ramena – tíha tmy byla nesnesitelná – a potom se narovnal, našel své nohy.

Jeffer udělal krok, jako by se chtěl postavit do dveří.

„Ne. Nedělej to,“ řekl Balzac.

„Balzaku! Nech ji na pokoji.“

Balzakovi se oči zalily slzami; vztekle si je otřel předloktím. Vteřiny teď byly drahocenné jako voda; nemohl jimi mrhat.

„Já to nezvládnu, Jeffere. Já. To. Prostě. Nezvládnu.“

„Ale zvládneš! Víš dobře, že to zvládneš. Vzpomínáš, jak jsem na tom byl po tom… po tom, co umřeli rodiče? Vzpomínáš si, jak jsem na tom byl? Dovedls mě zpátky. *Udělals to.* To pro tebe udělám. Vím, že to udělám.“

„A když to uděláš? Nesnesl bych to. Nesnesl bych to. *Nemůžu ztratit i ji.*“

„Už je pozdě. Ztratíš ji tak jako tak.“

„Neztratím, když se mi je podaří včas najít. Mám hodinu. Možná dvě.“

Ve dveřích se potichu, jako kat, objevil Mindle s ručním laserem namířeným na Balzaka.

„*Mindle, vypadni odsud!*“ zařval Jeffer a sám pozvedl pušku. Hlaveň kolísala mezi Balzakem a Mindlem.

V Mindleových očích se zračila vražedná hustota mrtvých hvězd.

„Drž hubu, Jeffere,“ řekl. „Jestli se pohne, zabiju ho.“

Do mrtvolného ticha se vkradly první sluneční paprsky. V zrnitých žlutých záblescích zůstali všichni odhaleni jako vyčerpané, ušmudlané, vyzáblé postavy strnulé v čase, zatímco Správ Fegman upíral nevidoucí oči přímo do slunce. Balzac slyšel, jak se jeho bratr šeptem modlí, cítil napětí v Mindleově prstu na spoušti. Podíval se napřed na jednoho, pak na druhého, na jejich stíny vržené na vzdálenou stěnu.

Když pohlédl do její spící tváře, poznal, že je hluchý vůči jiným hlasům, hlasům, jež nepatřily jí. Kvůli ní musel projít kolem Mindlea, dostat se ke dveřím a dolů na ulici. Šance nevypadaly příliš růžově, ale i přesto cítil klid: tma byla pořád s ním, halila ho a chránila.

Matně zaslechl, jak mu Jeffer říká, aby položil pušku, a Mindle řve, že jestli udělá jediný krok, je synem smrti, ale jejich slova přicházela z veliké dálky. Nemohli na něho – ani Mindle, ani jeho bratr. Nikdo kromě Jamie. Tma mu zakrývala tvář jako závoj. Jednou rozechvělou rukou pohladil Jamie po studené líci.

„Na shledanou,“ hlesl. Mrštil pušku Mindleovi do tváře. Vyrazil ke dveřím. Za sebou uslyšel Jefferův pomalý, protahovaný výkřik porážky a u zad mu vybuchlo ledové horko Mindleovy hvězdy. Síla exploze jím smýkla dopředu, vyrazila mu dech z těla a pak už se propadal dveřmi, propadal se tmou schodiště – a nepřestával padat, znecitlivělo mu tělo, až tma dosáhla maxima a už ho neobklopovalo schodiště, ale černá jezera oázy a on se do nich nořil a prolétal jimi, končetiny mu černě olizovaly mokré vlny a přívaly, a právě když si myslel, že bude padat do skonání věků, zastavil se.

Pod nohama uviděl písek, jasný písek, zrnka podobná blyštícím se drahokamům. Vzhlédl – do záře odpoledního slunce – a uviděl Jeffera, jak na něho shlíží z okraje amfiteátru. Jamie uviděla Jeffera o chvilku později a překvapeně vydechla.

Jeffer se k nim pomalu vydal, přezíravě a prkenně. Kolem bot se mu rozprašoval písek. Balzac se zvedl z podřepu u boku zvířete; napadlo ho, že jim Jeffer dá oběma výprask.

Ale Jeffer naopak ztichl a obou se zeptal, jestli jsou v pořádku. Balzac odpověděl, že ano, a Jamie se zeptala, jak je našel.

„Díky zynagillům," odpověděl Jeffer s očima stále upřenýma na zvíře. „Napadlo mě, že byste mohli být po smrti."

Než stačil Balzac něco říct, Jamie se zasmála a řekla: „Ne. To *ono* je po smrti. Co si o tom myslíš?"

„Myslím, že byste se od něho měli klidit." Jeffer přistoupil o něco blíž.

„Vyšlo z podzemí," poznamenal Balzac.

„Přišlo odněkud zdaleka," namítla Jamie. „Podívej se na ty jeho tlapy."

„Připomíná něco ze starých knih," zašeptal Jeffer a zvíře obešel, jako by bylo otrávené. „Měli bychom to spálit."

„Spálit?" zopakoval Balzac. „Je mrtvé."

„Spalte to," řekl Jeffer.

Ale už bylo příliš pozdě. Uslyšeli kožnatý, praskavý zvuk, masopsovi puklo odulé čelo a vyškrábala se z něj stvůra o velikosti lidského srdce. Zaleskla se vlhkem, nad roztrhaným masem roztáhla modročerná křídla a celá se jakoby zvětšila. Čišel z ní jemný a, exotický půvab motýlice.

„Je nádherná," řekla Jamie.

Nestvůra se na ně zadívala jedním rudě obtaženým okem (jasně jantarové barvy se svislou černou škvírou). Tenoučké nohy měla zakončené pařáty ostrými jako břitva. S pravidelným a nevzrušeným dechem se jí zvedala a klesala křídla. Ta patřila jakoby padlému andělu a působila zázračně, když černým lesklým povrchem odrážela zelenou, nachovou a modrou barvu. V poměru k tělu byla obludně přerostlá a stvůra jimi mávala, aby si udržela rovnováhu.

První zareagoval Jeffer a hned zašátral po zbrani. Stvůra vylekaná jeho pohybem ještě prudčeji zamávala křídly.

Balzac se postavil mezi Jamie a stvůru a dívku tak silně objal, že se nemohla pohnout, ačkoli se mu v náručí nepřestávala vzpírat.

Než stačil Jeffer zamířit, stvůra se vznesla do vzduchu a ve spirále proletěla hejnem kroužících zynagillů, které rozehnala do všech stran. Za neustálého stoupání rychle přeletěla nad

amfiteátrem, potom nenadále zamířila na západ, začala nabírat rychlost a brzy lidem zmizela z očí.

Jamie se vymanila z Balzakova sevření. „Proč jsi to udělal?“

„Nechtěl jsem, aby ti ublížila.“

„Já tvoji pomoc nepotřebuju,“ opáčila, ale když se jí zadíval do očí, všiml si, že ho najednou vnímá jinak než předtím. Tělem mu projela vlna rozechvění.

„Co to znamená?“ zeptal se Balzac Jeffera, v jehož tváři se nadále zračilo zamyšlení.

„Já nevím. Budeme to muset říct členům Správy.“

„Kam myslíš, že odletěla?“ otázala se Jamie.

„Myslím… myslím, že to byl posel. Signál. Nevím.“

„Byla neskutečná,“ podotkla Jamie.

Odpolední stíny jí natolik zvýrazňovaly smělé kontury očí, nosu a lícních kostí, že se její obraz vpálil Balzakovi do srdce. Ochotně by se v ní ztratil, třeba jen kvůli tajemství, kterému nedokázal přijít na kloub – že její krása byla stejně zářivá a ostře řezaná jako krása onoho okřídleného tvora. Zatočila se mu hlava a začal balancovat na hraně temně se třpytící budoucnosti, která ho k ní měla připoutat tak, že nemohl doufat ve vysvobození.

Potom se opět propadal, ochotně, zaplaven náhlým štěstím, celý rozesmátý při pohledu na to, jak se před ním rozprostírá dobrodružství jejich společného života.

Jeffer a Mindle stáli bok po boku na vrcholu schodiště a shlíželi do jitřního šera prachových smítek. Mindle se otřásal vzlyky, v nichž se rozplývala veškerá surovost jeho tváře. Pod nimi leželo na odpočívadle roztažené Balzakovo tělo, do jehož zad byla vypálena široká černá díra. Ruce pevně svíral kolem sežehlé hlavy Jamie, jež na ně upírala nevidomé oči bez víček. 1 ve stínech Jeffer viděl, že bratrovy tenké, bledé rty strnuly v úsměvu.

Potom se v Jefferovi otevřela prázdnota, kterou nedokázal změřit ani popsat. Chvíli ji byl s to pojmout a podíval se na Mindlea s úmyslem ho zabít, pokud by na jeho věkovité tváři postřehl třeba jen náznak posměchu. Ale bezohledný sarkasmus a krvežíznivost smyly slzy a Mindle byl opět skoro zranitelný, opět působil skoro jako chlapec.

Jeffer si přehodil laserovou pušku přes rameno a pokynul Mindleovi.

„Pojď, jestli to bude bezpečné, můžeme je pohřbít v amfiteátru," řekl.

Hrůza, ano, a bolest, a smutek – a přesto, tato úleva: *Skončilo to.* Bylo po všem. A tato poslední myšlenka, jež přehlušila pocit viny: *Jsem naživu. Přežil jsem.*

Mindle se chvilku tvářil popleteně, jako by se zasnil nebo poslouchal vzdálenou a strašlivou hudbu. Potom mu obličej znovu zakryla maska a on se ušklíbl, zamumlal prázdné „ano" a vydal se za Jefferem, který scházel ze schodů k tělu svého bratra s teplým sluncem na zádech.

TŘI DNY V PŘÍHRANIČNÍM MĚSTĚ

Vzpomínáš, jak se ráno pohyboval po ložnici, pomalými, škobrtavými kroky. Černé vlasy rozcuchané, rozčepýřené a sexy. Středem zad mu ubíhala ostrá linka, z níž se mu klenuly svaly. Pevná oblina zadku. Pižmová vůně ulpívající mezi pokrývkami. Zapotácení, když si natahoval kalhoty, pohled na tebe přes rameno, jestli sis všimla jeho nemotornosti. Způsob, jak na tebe někdy upíral oči, než odešel do práce.

Den první

Když přijdeš z pouště do příhraničního města, připadáš si jako prstýnek kouře stoupající do bezmračné oblohy. Jsi dvě oči a vyschlý jazyk. Ale nemůžeš shořet; už jsi prošla plamenem na cestě k popelu. Dokonce i pot mezi tvými prsy je éterický, nadpozemský. Nedokázala by tě zvlhčit ani veškerá modř nebe. *I fata morgána je hmatatelnější.*

Toto příhraniční město, jako mnoho z nich, se ti zjevilo na konci druhého týdne v poušti. Začalo to jako pramínek stříbrného světla vzlínajícího ze smyšleného plechu, náznak

zaobleného odlesku. Mohla jsi ho ignorovat jako přelud. Mohla jsi ho chápat jako další z mnoha triků pouště.

Avšak *Kniha Města* tě opravila, heslem pod hlavičkou „Jiná města“:

> Často zjistíš, že tato příhraniční města jsou v nevědomé ozvěně Města soustředěna kolem plechové kupole. Tato kupole může být vidět dlouho před zbytkem města. Tyto kupole často bývají vrcholy starobylých budov dávno zasypaných pískem.

Když se necháš unášet blíže, šmouha kupole je zřetelnější. Je široká a vysoká a poničená. Zrcadlí se v ní starodávný architektonický styl vyhovující podstatě zapomenutého náboženství a plech její konstrukce časově předchází příchodu pouště.

Kolem kupole se krčí domy z písku a kamení a další stavby typického příhraničního města. Domy jsou těžko popsatelné, žlutohnědé, jen zřídkakdy vyšší než tři patra. Tu a tam osamělý vyzáblý kůň, několik kuřat, ryjící zvíře připomínající vepře. Ve vzduchu racci bez moře, k němuž by se mohli vrátit.

Každé příhraniční město ti něco poskytlo: informace, zranění, talisman, cetku. V jednom jsi koupila nepopsanou knihu, které teď říkáš *Kniha Města.* V dalším jsi objevila hodně z toho, co je v této knize napsáno. Třetí ti vyrvalo kus masa z levého stehna. Čtvrté ti vložilo do hlavy pulzující kámen. Když se Město přiblíží, kámen se roztepe a ty cítíš agonii bolesti příliš vzdálené, aby ti byla k užitku.

Už uplynula dlouhá doba, co jsi bolest cítila naposled. Začínáš si myslet, že tvé hledání je beznadějné.

O Městě ti kniha říká toto:

> Na celém světě je pouze jedno Město. Věčně cestuje po povrchu zemském, jako příslib i jako prokletí. Nikdo z nás Je za život nezahlédne jinak než jen koutkem oka. Nikdo z nás v tomto životě nikdy plně nenazře božství.

Říká se, že příhraniční města jsou přízraky Města. Pokud tomu tak je, jsou to chabé a laciné přízraky, neboť ti, co Město Zřeli, vědí, že Mu není nic rovno.

Tato slova citoval z vlastního posvátného textu kazatel víry cizí tvému přesvědčení, ale ty nemůžeš uctívat nic, co ti toho tolik vzalo.

Měl zelené oči a vláčné rty. Měl ruce plné mozolů, ohnivě rudé barvy, když se vrátil z práce. Vášně v něm vzplály silně a rychle, ale brzy pohasínaly. Změnami nálad tě nechtěl zatěžovat. Většinou je skrýval dobře. Dobré rozpoložení, když v něm byl, s tebou sdílel. Byl to dobrý život.

Na kraji města potkáváš strážného. Sedí na židli na vysoké věži, netečný a obroušený pískem, prostoupený sluncem. Starý muž, vrásčitý, s bílými vousy. Stojíš tam a dlouho k němu vzhlížíš. Možná v něm poznáváš část sebe sama. Možná mu kvůli tomu důvěřuješ.

Strážný k tobě shlíží, ale ty nejsi s to určit, jestli tě poznává. Čiší z něho nehybnost, jako by pod proudící rudou žízní jeho masa, chřadnoucími tepnami a žílami, srdcem, jež bojuje proti vlastní nevyhnutelné zástavě, byl jen rozpukaný kámen. Tento rys je nejpronikavěji patrný v jeho očích, které se podobají břidlicové šedi narušované záblesky modré oblohy.

„Jsi přízrak?“ ptá se tě strážný. S náznakem úsměvu.

Ty se zasměješ, zastíníš si oči před sluncem. „Přízrak?“ V přízraku by bylo více vlhkosti, a víc naděje. „Jsem cestovatelka. Jen tudy procházím. Hledám Město.“

V netečných rysech strážného si všimneš známky *smeknutí*, nádechu zklamání z tak obyčejného pátrání. Město hledá polovina lidí na světě.

„Můžeš vstoupit,“ praví strážný a jeho pohled najednou sklouzne zpátky k obzoru, a zúží se a prohloubí, bezpochyby díky jakémusi starobylému binokulárnímu technickému zařízení, které má připevněné k očím.

Město se před tebou otevírá. Jaké ti asi připadne?

* * *

Tvému otci se nelíbil, tvé matce to bylo jedno. „Je mělký," říkal ti táta. „Není pro tebe dost dobrý." Ty jsi věděla, že to není pravda. Nechával si své názory pro sebe. Býval nervózní mezi mnoha lidmi. Neměl rád nezávazné tlachání. Všechny tyto věci zpočátku vytvářely zdání, že je nepřístupný. Ale časem si ho oba zamilovali skoro stejně, jako jsi ho milovala ty.

Nakonec ho všichni chtěli mít rádi, i když na něm nebylo nic, co by rádi mít mohli. Něco na něm bylo – čišelo z něho něco, co nesouviselo s jeho slovy, svérázností či tělem. Všude ho to následovalo. Teď si někdy myslíš, že to musela být přítomnost Města, jeho vzdálený dech a horko.

Když v tomto příhraničním městě ulice a lidé na nich nabudou ostrých kontur, uvědomíš si, že otázka starého strážného nebyla neopodstatněná: ty *jsi* přízrak. Když dojdeš na předměstí, kde je písek jaksi jemnější a sypčí, na okamžik se zastavíš s rukama v bok, jako běžec, který doběhl do cíle závodu. Tvé dvoutýdenní osamění bylo přerušeno. Připadáš si, jako bys propíchla neviditelnou bublinu. Připadáš si, jako by ses prohnala portálem na nějaké jiné místo. S pouští je konec. Už nejsi sama.

Ačkoli bys klidně mohla být. Když zacházíš dál do města, nikdo na tebe nereaguje. Vidíš malé snědé lidi v hnědých nebo šedých hábitech, některé s náramky či náhrdelníky, jež se znenadání zablesknou barvami, některé bez nich. Mají velké hnědé nebo černé oči. Malé nosy a tenké rty nebo široké nosy a tlusté rty. Někteří mají kůži tak černou, že se jeví takřka modrá. Hovoří spolu příhraničním dialektem, který se stal standardem, ale zachytíš také stopy jiných jazyků. Obklopuje je aroma koření. Šimrá tě v nose, ale ne tak jako závan citrusů. Citrusy by poukazovaly na přítomnost Města.

Na okamžik si pomyslíš, že tvé osamění možná vstoupilo do města společně s tebou. Že ses jakýmsi záhadným způsobem stala obláčkem kouře. Jsi neviditelná a netečná, nenápadná jako smítko prachu. Chodíš po ulicích a díváš se, jak si tě ostatní nevšímají.

Zanedlouho se ulicí začne loudat procesí, pomalu, potom zrychlí do rytmu plechových bubnů. Přiblíží se a ty ustoupíš. Dvacítka mužů a žen, někteří s bubny, někteří křičí, a uprostřed

čtveřice mužů nese bednu, jež může být pouze rakev. Rakev je nenápadná jako budovy tohoto města. Procesí tě míjí. Okolojdoucí mu nevěnují pozornost. Pokračují v chůzi. Nemůžeš se zbavit zvláštního dojmu, kterým toto místo působí. Ignorovat cizince je jedna věc. Ignorovat dvacet mužů a žen, kteří tlučou do bubnů a hlasitě řvou, je něco jiného. Před blížícím se průvodem odlétávají i racci, kuřata se rozprchávají do stran.

Když máš procesí deset kroků za sebou, dojde k něčemu podivnému. Rakev se otevře a vyskočí z ní muž. Je nahý, pyj se mu klátí jako scvrklé kyvadlo, tvář má nalíčenou na bílo. Má šedé vousy a svraštělou kůži. Vykřikne, pak vyrazí ulicí, pryč z dohledu.

Když tak učiní, kolemjdoucí se zastaví a roztleskají se. Potom pokračují v chůzi. Účastníci procesí zacházejí do bočních uliček. Prázdná rakev zůstává uprostřed ulice.

Co to znamená? Měla by sis to zapsat do knihy? Chvíli nad tím uvažuješ, potom docházíš k závěru, že to s Městem nesouvisí. Na podívané, jíž jsi byla svědkem, nebylo nic, co by se týkalo Města.

Potom se u rakve začínají shromažďovat psi. To tě poleká. Když se rozštěkají, vyděsíš se. V *Knize Města* je napsáno:

> Psi se obelstít nenechají. V přítomnosti Města nebudou zůstávat zticha – budou štěkat, budou kňučet, budou celí nesví. A čím bude Město blíže, tím více se budou tyto příznaky projevovat.

Byla nablízku část Města? Jeho náznak? Rozbuší se ti srdce. Nikoli pramen, ale přítok. Jinak by tě bolela hlava, pokoušela se by se puknout.

Ale ne: když čenichy odstrčí víko, spatříš červenou vlhkost masa. Uvnitř rakve je z jakéhosi důvodu syrové maso. Psi hodují. Ty jdeš dál.

Nad hlavou ti stříbřitá kupole připadá záhadnější než doposud.

Jmenoval se Delorn. Vzali jste se v létě, ve vedru spalujícího slunce, před svými přáteli a příbuznými. Bydleli jste v malém

městě, soustředěném kolem skutečné oázy a studny. Kvůli ní tví lidé potřebovali malé vojsko, aby ji chránili před nájezdníky, kteří by ji chtěli získat pro sebe. Ty jsi v tom vojsku sloužila, zatímco Delorn pracoval jako zemědělec, pomáhal česat datle, sít semínka zeleniny, vylepšovat zavlažovací kanály.

Ty jsi byla pozorovatelka a ostrostřelkyně. Ze všech lidí ve městě jsi uměla nejlépe zacházet s puškou. Časem tě ustanovili vůdkyní malé skupinky dalších ostrostřelců. Nikdo se vám nikdy nevydal uloupit půdu, protože město bylo příliš dobře připravené. Poblíž studny tví lidé kdysi dávno našli arzenál starých zbraní. Většina byla funkčních. Tyto zbraně sloužily k zastrašování.

S Delornem jste měli vlastní domek – tři pokoje, které tvořily součást příbytku jeho rodičů na okraji města. Z okna jsi v noci vídávala strážné ohně na hranici. Za některých nocí jsi z této hranice sledovala svůj domek. Za těch nocí ti ovzduší připadalo obzvláště chladné, když se poušť stále více stahovala před horkem dne.

Když ses vracela domů, vkrádávala ses do postele vedle Delorna a tulila ses k teplu jeho těla. Vždycky sálal horkem; mohla jsi ho vždycky využít jako hradby proti chladu.

Tak se opět vznášíš jako přízrak. Necháváš své kročeje, aby odměřovaly tvůj postup, a přestáváš se zabývat otázkou osamění či neosamění.

S příchodem noci na okamžik nabýváš přesvědčení, že město je fata morgána, a s ním i všichni jeho obyvatelé. Pokud je to tak, máš pořád vodu v tlumoku. Vydržíš dalších několik dní bez příhraničního města. Ale vydržíš to bez společnosti? Žízníš po kontaktu. Vysycháš, že slyšíš jen svůj vlastní hlas.

Někdo zaujme tvou pozornost – možná posel či kurýr –, jenž se proplétá mezi ostatními jako vlnivý had, s jasným cílem na mysli. Jeho pohyb je na tak klidné, tak odměřené místo jedinečný.

Staneš před ním, přinutíš ho, aby zastavil nebo do tebe vrazil. Zastaví. Chvíli se na sebe díváte.

Je samý chumáč černých vlasů, sama snědá kůže, samy udivující modré oči. Hezká brada. Pevná ústa. Mohlo by mu být třicet nebo pětačtyřicet. Je to těžké určit. Co si o tobě myslel?

„Přišla jsi z pouště,“ říká dialektem, kterému s námahou rozumíš. „Řekl nám to strážný. Ale taky nám řekl, že jsi podle něj mohla být přízrak. Ty přízrak nejsi.“

Jak jim to strážný už mohl říct? Ale na tom nezáleží…

„Svedl by přízrak tohle?“ zeptáš se a štípneš ho do tváře. Usměješ se, abys ho uklidnila.

Lidé civí.

Promne si tvář. Ruce má mnohem bledší než obličej.

„Možná,“ namítne. „Přízraky z pouště svedou spoustu věcí.“

Zasměješ se. „Možná máš pravdu. Možná jsem přízrak. Ale jsem přízrak, který potřebuje pokoj, kde by mohl přespat. Kde bych ho mohla najít?“

Civí na tebe, hodnotí tě. Takto upřeně se na tebe už dlouho nikdo nedíval. Bojuješ s nutkáním odejít pryč.

Nakonec ukáže ulicí. „Běž touto cestou dva bloky. Naproti pekařství zaboč doleva. Běž další dva bloky. V hostinci napravo mají pokoj.“

„Děkuji,“ řekneš a dotkneš se jeho paže. Nedokážeš říct, proč to děláš nebo proč se ho ještě zeptáš: „Co víš o Městě?“

„O Městě?“ zopakuje. Trpký, znepokojený úsměv. „Někdy v noci nás míjí jeho přízrak.“ Rozšíří se mu oči, ale máš za to, že ho tato představa neděsí. „Jeho přízrak je tak velký, že zastíní oblohu. Vydává takový zvláštní zvuk. Zvuk, který nedokáže nikdo popsat. Jako… jako náhlý liják. Jako…“ Zatímco hledá slova, vzhlíží k obloze, jako by si představoval, že se na ní vznáší Město, přímo před ním. „Jako vzdálené bubnování. Jako pláč.“

Pořád mu držíš ruku. Pevně ho svíráš, ale on si toho nevšímá.

„Děkuji,“ řekneš a pustíš ho.

Jakmile ho pustíš, připadne ti, jako by se pro tebe příhraniční město stalo realitou. Klapot bot na ulici či dlažbě. Čůrky škádlivých šeptaných rozhovorů se rozšíří a zesílí. Jsou samozřejmě jistým druhem přeludu: příhraniční město ožívá za soumraku, poté, co ze vzduchu vyprchá horko, a než se do něj vkrade chlad.

Co se v *Knize* psalo o příhraničních městech?

Všechna příhraniční města jsou stejná; ve výrazu nevyřčené oddanosti Městu neodvažují se je kopírovat příliš věrně. Nezbývá jim, než aby kopírovala své sourozence. Řečí. Zvyky. Pokud jsou všechna příhraniční města nejživější za soumraku, potom se lze domnívat, že Město je nejživější za úsvitu.

Najdeš hostinec, zaplatíš nevrlému krčmáři za pokoj, vyjdeš do prvního patra, otevřeš rozvrzané dřevěné dveře, smýkneš tlumokem do kouta a s pocitem skutečné úlevy se zhroutíš na postel. Postel ti po tak dlouhém pobytu na poušti připadá jako směšný luxus, ale také nutnost.

Ležíš s roztaženýma rukama a hledíš na strop.

Co ses dozvěděla nového? Že psi jsou v tomto městě neklidní. Že jeden posel-kurýr věří, že se nad tímto příhraničním městem vznáší přízrak Města. Podobné zvěsti jsi slyšela i jinde, ale nikdy nebyly pronášeny s takovou přesvědčivostí, nikde nevyvolávaly dojem tak častého výskytu. Co to znamená?

Co chceš, aby to znamenalo?

V noci se nevyspíš dobře. V uzavřených prostorech se ti už dlouho nespí dobře, ačkoli nevlídnost pouště už také vyčerpala tvou trpělivost s otevřenými prostory. Na pozadí příhraničního města nepřestáváš vidět přízračné město. Vidíš se, jak jím prolétáváš jako přízrak, stále víc se blížíš iluzornímu Městu, stáváš se však stále hmotnější, a když dospěješ k jeho hradbám, přímo jimi propluješ.

Do své knihy sis napsala vtip, který ve skutečnosti žádný vtip není. Vyprávěl ti ho muž v krčmě těsně předtím, než se tě pokusil osahat. Je to poslední věc, na niž si vzpomeneš, když konečně odplouváš.

Dva muži se perou v prachu, v písku, ve stínu hory. Jeden tvrdí, že Město existuje. Druhý tuto pravdu popírá. Žádný z nich v něm nikdy nebyl. Perou se, dokud oba nezemřou vyčerpáním a žízní. Těla se rozkládají. Obnaží se kosti. Kosti se na sebe zhroutí. Jednoho dne nad nimi Město vyvstane jako nové slunce. Ale to už je příliš pozdě.

Delorna jsi milovala. Milovala jsi jeho prohnanou duchaplnost v hostincích, kde hrával šipky, žertoval s kamarády. Milovala jsi drsnou ladnost jeho těla. Milovala jsi linii jeho čelisti. Milovala jsi jeho ruce na svých prsou, mezi svýma nohama. Milovala jsi, jak ti masíroval záda, když tě bolela ze stání na hlídce. Milovala jsi, jak bojoval s netrpělivostí a vztekem, když býval s tebou, jak se je pokoušel přetavit na něco jiného. Milovala jsi ho.

Den druhý

Na druhý den v příhraničním městě procitneš ze sna o bezejmenném muži za zvuků trumpet. Trumpet a… harmonik? Posadíš se v posteli. V ústech máš kyselou pachuť. Zase tě bolí záda. Máš hlad jako vlk. Trumpety! Pomyšlení, že na tomto místě slyšíš hudební nástroje znějící optimističtěji než buben, tě uvádí v úžas.

Rychle se oblečeš a vyjdeš na hlavní ulici právě včas, abys byla svědkem dalšího pohřebního procesí pro nezemřelého.

Okraje ulice jsou plné tísnících se a hlučících lidí – odkud se všichni ti lidé vzali? – a už nejsou bezvýrazní a fádní. Nyní mají na sobě šaty jasně zelených, červených a modrých barev. Někteří tleskají. Někteří hvízdají. Jiní dupou. Z okraje zástupu je špatně vidět, takže se protlačíš dopředu. Jeden muž tě poplácá po rameni, druhý do tebe dloubne. Jedna žena tě dokonce obejme. Snad tě, znenadání, přijali mezi sebe?

Když se protlačíš k obrubníku, spatříš další zvláštní pohřební procesí. Šestice mužů v černých hábitech pomalu nese ulicí rakev. Vpředu a vzadu je doprovází žongléři a několik koní ozdobených tenkými pestrobarevnými papíry – bledě fialovými, zelenými, žlutými fáborky. Vzduch je cítit jakoby po pomerančích.

Po stranách stojí děti s hranatými holografickými aparáty v rukou. S použitím těchto hraček vytvářejí přízraky klaunů, polykačů ohňů, vousatých žen a podobných lidí. Poněvadž jsou aparáty velmi staré, hologramy jsou flekaté, éterické, na okrajích prakticky odřené. Ty nejstarší hologramy, rikata a masopsa, jsou

nejzrnitější, ale přesto ti při pohledu na ně naskakuje husí kůže. Poslové z minulosti. Přízraky se stále velmi reálnou schopností působit bolest.

Nicméně nejpozoruhodnější na celém procesí je fakt, že muž v rakvi opět není mrtvý! Tentokrát byl do rakve připoután, ale prudce sebou zmítá!

„Vraťte mi ho do mozku!“ křičí pořád dokola. „Vraťte mi ho do mozku! Prosím vás. Zapřísahám vás. Vraťte mi ho do mozku!“ Oči má doširoka otevřené a vlhké, temeno zalité tenkou vrstvičkou krve, která vypadá jako rudý pot.

Ty omráčeně stojíš a díváš se, jak se kolem tebe procesí kolébavě sune. Občas někdo z davu k rakvi přiběhne, vyskočí a udeří muže do hlavy, načež dotyčný zmlkne, aby se za chvíli opět pustil do zmučeného nářku.

Sleduješ psy. Vrčí na muže v rakvi. Když tě rakev mine, zůstaneš nevěřícně civět muži do týla, když se opět pokusí vstát z „mrtvých“. Při pohledu na velké červené kolo na okamžik zapomeneš dýchat.

Obrátíš se k člověku po své levici, muži středních let hubenému skoro stejně jako všichni ostatní obyvatelé města.

„Co se s ním stane?“ zeptáš se s nadějí, že ti bude rozumět.

Muž se na tebe zašklebí. „Přízraku, zabijí ho a zahrabou v poušti, kde ho nikdo nenajde.“

„Co udělal?“ ptáš se ještě.

Muž na tebe chvilku jen tak hledí, jako by mluvil s bláznem nebo dítětem, a potom řekne:

„Přišel zvenku – s *familiárem*.“

Strneš. S familiárem. Pachuť citrusů. Nečekaná příležitost. Možná toto město přece jen má něco, co lze připsat do knihy. Familiára jsi nikdy neviděla, ale jedna stará žena ti dala cosi, co její otec kdysi o familiárech napsal. Připsala sis to do knihy:

> Trubice masa je dosti prorocká. Trubice masa, pupeční šňůra, se zasouvá do základny krku, byť někdy se omylem zasune spíše do horní části hlavy, což může mít za následek nečekané vidiny. Pupeční šňůra ústí do centrální nervové soustavy. Nervy familiárovy pupeční šňůry ovinou nervy v krku dotyčného. Manta, familiár, se nad příjemcem zvedá a naplňuje vědomím svého

> hostitele. Rozšiřuje se. Prodlužuje. Subjekt utrpí šok, stáhne se v křeči a ochabne. Motorická kontrola přechází na familiára a vytvoří se pohyblivá, leč utilitářská symbióza. Krk znecitliví. Na jazyku je cítit mravenčení, pachuť citrusů. Zbavit se toho není možné. Zbavit se toho by nemělo být možné. Poté, co jsou vytrženi ze spánku, dochází k zasvěcení po celých stovkách, trubice se lesknou a kypí vypouštěnou párou, neutuchající potřebou. Takto vybaveni všichni vycházejí v nádherných šicích. Oko Města se otevírá a nepřestává otevírat, stále víc a víc, až je z něj svět.

Tak to stojí v *Knize Města*, prchavého města, města, jež se neustále pohybuje pouští, poháněno… čím? Sluncem? Měsícem? Hvězdami? Pískem? Čím? Někdy si zoufáš, jak dokonale ti Město uniká.

Stojíš v davu dlouhou dobu. Necháváš dav, aby tě skrýval, ačkoli před čím se skrýváš? V hrdle se ti vzdouvá bolest a touha. Proč tomu tak je? Nesouvisí to s mužem, který zanedlouho zemře. Ne, s ním ne – s někým zcela jiným. Na dlouhý, dusivý okamžik si připadáš od svého cíle, od toho, co hledáš, tak vzdálená, že se chceš rozkřičet, jako křičel ten muž: *Vraťte mi familiára!*

Nejsi v tomto špinavém, sešlém, zapadlém příhraničním městě s jeho urážlivě záhadnou kupolí, kde lidé věří na přízrak Města a zabíjejí muže za to, že mají familiáry – nejsi v něm vůbec nejdál od svého Města? A přesto, zatímco se otáčíš a uvažuješ nad svým osudem, záleží na tom? Bylo by to jiné, kdybys ses další týden ubírala pouští? Byla bys šťastnější v Nicotě, v Zemi nikoho, v nepřítomnosti lidských hlasů, které by ti připomínaly, jak lidské hlasy vůbec znějí?

Kdysi, možná před šesti měsíci, už si nevzpomínáš, ti jeden muž řekl: „Na poušti je spousta dalších lidí. Pořád kolem nich procházíš. Většina je mrtvá, maso se kolem nich třepotá jako vlaječky.“ Na patře se ti rozlévá hořkost.

Vzhlížíš k modré obloze – onomu výsměchu nebi, jenž bez mraků nemůže nikdy nikomu poskytnout, po čem skutečně touží.

* * *

„Měli bychom očesat nebe," řekl ti jednou Delorn. Pamatuješ se na to, protože byl pro změnu tak chladný den. Dokonce i písek a bezvýrazné domy tvého města vypadaly nádherně ve světle, jež odtančilo ze slunce. „Měli bychom očesat nebe," řekl ještě jednou, když jste seděli před svým domem, popíjeli datlové víno. Blížil se konec dalšího dlouhého dne. Od úsvitu jsi byla na stráži a Delorn sklízel poslední tykve toho léta. „Měli bychom sklidit z nebe modř a přeměnit ji ve vodu. Nepochybuju, že za starých časů věděli, jak na to."

Ty ses zasmála. „Na to potřebuješ víc než jen modř. Potřebuješ vodu."

„Voda se přeceňuje. Dej mi jen tu modř. Stáhni modř na zem a vynes písek nahoru. Alespoň by to byla změna."

Když to říkal, usmíval se. Byl to nesmysl, ale uklidňující nesmysl.

Při svých slovech se od tebe napůl odvrátil a zahleděl se na něco v poušti. Obličej mu z poloviny tonul ve stínu. Viděla jsi pouze obrys jeho tváře.

„Na co se to díváš?" zeptala ses ho.

„Někdy," řekl. „Někdy mám takový pocit, že něco vidím, těsně u okraje, těsně u hrany obzoru. Odlesk. Náznak pohybu. Přítomnost… něčeho."

Pak se k tobě otočil, zasmál se. „Nejspíš za to můžou moje oči. Vypovídají mi službu. Jsou zvyklé na tykve, datlovníky a na tebe."

„To se povedlo!" zvolala jsi a lehce ho udeřila do ramene. Teplo, které jsi tehdy cítila, nepocházelo ze slunce.

Zbytek dne jsi strávila pátráním po familiárovi. Už sice mohl být mrtvý, ale i mrtvý ti mohl sdělit důležité věci. Mohl k tobě promluvit. Mimoto jsi nikdy žádného neviděla. Něco uvidět znamená začít tomu rozumět. Číst o něčem není totéž.

Nejprve vyzkoušíš krčmáře, ale ten, dobře si vědomý, jak mohou být informace nebezpečné, s tebou odmítá hovořit. Když odcházíš, zamručí si: „Usměj se. Usměj se někdy."

Vracíš se na ulici, kde jsi potkala kurýra. Není tam. Odejdeš. Vrátíš se. Nemáš na práci nic jiného, nevíš, kam jinam jít. Po

okradení pouštních mrtvol ti pořád zbývá dost peněz na nákup zásob, na další případný pobyt v hostinci. Hodnotu peněz si uvědomíš nejvíc, když prošacuješ mrtvá těla.

Za co bys v současnosti vůbec mohla peníze utrácet? Dokonce i to Velké moře, které se prý rozkládá tak daleko na západě, že je na východě, je jen o trochu větší než jezero, v říčkách, které do něj unaveně ústí, už dávno nenajdeš ani rybu. Všechno je staré, vyčerpané, pouze Město je báchorkou o něčem lepším.

Pořád dokola se vracíš na stejnou ulici. Nakonec, před soumrakem, spatříš kurýra. Opět se před něho postavíš. Ukážeš mu svoje peníze. Nezbývá mu než zastavit.

„Včera jsi mi něco nepověděl," řekneš.

Kurýr se usměje. Je starší, než sis myslela – už vidíš, jaké má vrásky na tváři, v koutcích očí.

„Je spousta věcí, které přízrakům neříkám," opáčí. „A taky ses nezeptala."

„Co kdybych se tě chtěla zeptat na jednoho familiára?"

Úsměv mu ztuhne. Kdybys mu neukázala peníze, nejspíš by už utekl.

„To je nebezpečné."

„O tom nepochybuju. Ale pro mě. Ne pro tebe."

„Pro mě taky."

„Do důsledků vzato, je nebezpečné, už když tě někdo uvidí, jak tu se mnou hovoříš," odpovíš. „Už je pozdě – neměl bys aspoň dostat zaplaceno za podstoupené riziko?"

Některá příhraniční města Město uctívají, protože se jej bojí. Některá příhraniční města se Města obávají, ale neuctívají je. Toto příhraniční město ti zůstává nečitelné. Možná na tebe přijde zítra řada v rakvi pohřebního procesí. Možná taky ne.

Kurýr řekne: „Vrať se sem zítra ráno. Třeba pro tebe budu něco mít."

„Chceš peníze už teď?"

„Ne. Nechci, aby mě viděli, jak je od tebe přijímám."

„Nechám je tedy ve svém pokoji, 2E, v hostinci, a až se za tebou vydám, nechám odemčeno."

Přikývne.

Odhrneš si roucho, aby viděl na pistoli v pouzdře.

„Nepoužívá kulky," řekneš. „Používá něco mnohem horšího."

Muž zbledne, splyne s davem.

On chtěl dítě. Ty ne. Tys dítě nechtěla kvůli své práci a své povinnosti.

„Ty chceš dítě proto, že jsi zvyklý něco pěstovat," řekla jsi škádlivě. „Chceš prostě uvnitř mě něco vypěstovat."

Zasmál se, ale šťastný nebyl.

Té noci pořád nemůžeš usnout. Bolí tě hlava. Je to tak slabá bolest, že nevíš, jestli vychází z kamene ve tvé hlavě. Tentokrát na tebe klaustrofobie a pocit nebezpečí dotírají natolik silně, že se oblečeš a procházíš prázdnými ulicemi, dokud nedojdeš na poušť. Zastavení u pouště, mezi městem a otevřenými prostory, ti připomíná domov.

Zakoušíš jistou úlevu, na pokožce ti usychá pot, ačkoli nefouká vítr. Ochlazení ti dělá dobře. I vůně písku, je cítit skoro po koření. Bolest hlavy se zhoršila, ale okolí se zlepšilo.

Zacházíš poměrně daleko – na tohle sis zvykla nejvíc: na chůzi – a potom se otočíš a zadíváš se zpátky k městu. Na obloze svítí půlměsíc a tolik hvězd, že je ani nedokážeš spočítat. Při pohledu na světla na nebi, na řídký poprašek světel z města, tě se špetkou smutku napadá, že staré příběhy, i ty, které vyprávěl holografický přízrak, se musí mýlit. *Kdyby se lidé dostali ke hvězdám, nedopadli bychom takto. Kdybychom se tam vydali, nečekal by nás tak naprostý kolaps.*

Potom jsi usnula, nebo si to myslíš. Možná jsi omdlela bolestí hlavy. Když se probudíš, je pořád noc, ale tobě duní v hlavě a hvězdy se *hýbají.* Taková je alespoň tvoje první myšlenka: *Hvězdy se hýbají.* Potom si uvědomíš, že je jich příliš mnoho. Potom se prudce nadechneš a poznáš, že se díváš na přízrak Města.

Protože Město jsi už viděla, byť jen jednou a nakrátko, a znáš je, jako znáš svůj domov. Tento nečekaný přelud, který klouže mezi tebou a hvězdami, který jako by zahaloval příhraniční město, jako Město vypadá a zároveň nevypadá.

Nedaleko místa, kde jsi žila, byly podzemní jeskyně. Tyto jeskyně vedly do podzemní zvodně. V oněch jeskyních jste

někdy s kamarády nacházeli v téměř slané vodě světélkující medúzy. V jejich světle jste někdy nacházeli a chytali ryby. Se svými průsvitnými těly připomínaly miniaturní osvětlené kupole, takže jste viděli každou podrobnost jejich orgánů, linie jejich těl bez kostí.

Toto „Město“, jež nyní pozoruješ, se jim v mnohém podobá. Vidíš *do* něj a *jím.* Můžeš si prohlédnout každou jeho podrobnost. Je jako duch. Je jako přízrak. Familiáři a lidé jsou průsvitní, zahrady a hradby vyvedeny v tolika detailech, až se ti tají dech. Město-přízrak se mohutně zvedá nad příhraničním městem, ale nevydává žádný zvuk. Okraje této vidiny, okraje Města praskají a jiskří, vybíjejí energii. Cítíš omračující zápach citrusů. Cítíš je na jazyku, lebka se ti otřásá stovkou kladiv, když ztrácíš moc nad bolestí hlavy. Myslíš si, že křičíš. Myslíš si, že zvracíš.

Město se kolébá ze strany na stranu a na zemi pokrývá stejnou plochu.

Vyběhneš. Utíkáš k příhraničnímu městu, k tomuto Přeludu. A potom, stejně náhle, jako se objevilo, Město zrychlí – v prudkém trhnutí a smyku – a buď zmizí v dáli, nebo se rozpadne, nebo… nedokážeš si představit, co mohlo či nemuselo udělat.

Někdy jste se hádali, protože měl plné zuby obdělávání půdy, protože byl neklidný, protože jste byli oba lidé.

„Mohl bych dělat to, co děláš ty,“ řekl jednou. „Mohl bych vstoupit do vaší party.“

„Ne, to bys nemohl,“ namítla jsi. „Nemáš tu správnou disciplínu.“

Zatvářil se dotčeně.

„Stejně jako já nemám potřebné dovednosti, abych dělala to, co děláš ty,“ dodala jsi.

Tehdy se to zdály být nepodstatné hádky. Zdály se být o ničem.

Když dojdeš na předměstí příhraničního města, na ulicích tě nečeká žádné velké pozdvižení. Ulice jsou pořád liduprázdné.

Všimneš si, jak se za rohem skrývá toulavá kočka. Lelek uctívá pouliční lampu.

Přiblížíš se k židli strážného. Shlédne k tobě z vyvýšené plošiny. Je to stejný strážný jako prvně.

„Viděl jste ho?“ zeptáš se.

„Co jsem měl vidět?“ opáčí.

„Město přece! Přízračné Město!“

„Ano. Jako vždycky. Každé dva týdny, ve stejnou dobu.“

„Co vidíte? Odsud z města?“

Zamračí se. „Co vidím? Hologram, co pronikne do ulic. Pouhý starý přízrak. Svlečenou kůži – jako hadí kůži na poušti.“

Podnítil tvou zvědavost. Sotva ho znáš, ale něco na jeho odmítání tak nádherné podívané tě zneklidňuje.

„Proč vás to nevzrušuje?“ zeptáš se.

Smutný úsměv. „A mělo by? Nic to neznamená.“ Stojí na plošině, dívá se dolů. „K Městu mě to nijak nepřiblíží.“

A v jeho pohledu spatříš bolest a touhu, jež se zrcadlí ve tvém pohledu. Když jsi s ním mluvila poprvé, jeho výraz jsi špatně pochopila. Nebyl zklamaný tebou, ale sebou.

Možná jsou při bedlivém zkoumání všechny důvody stejné.

Kráčíš domů příhraničním městem tak prázdným, že by samo mohlo být městem přeludu. Není tu nikdo, kdo by zdokumentoval příchod Města-přízraku. Jak se předvedlo? Překryly se na okamžik kupole příhraničního města a kupole Města, šly jedna přes druhou?

Když lidé začnou pomíjet zázrak, znamená to, že pozbyl svou zázračnost?

V tvém pokoji stojí muž. Vytahuješ pistoli. Je to tvůj kurýr. Má v obličeji sklíčený výraz. V úleku se stáhneš, ale on natáhne ruku v konejšivém gestu a ty jsi tak unavená, že se mu rozhodneš uvěřit.

„Nechci, co si myslíš,“ říká. „Nechci, co si myslíš.“

„Co tedy chceš?“

„Potřebuju střechu nad hlavou. Potřebuju střechu nad hla –“

V jeho pohledu vidíš stovku výrazů a vysvětlení. Ale o žádné z nich nestojíš. Toto je člověk, kterého nikdy nepoznáš, o němž se nikdy nic nedozvíš. Nezáleží na tom, jaké má důvody. Osamění, únava, porážka. Vyjde to všechno nastejno.

„Jak se jmenuješ?“ zeptáš se.

„Benkaad," odpoví.

Spí s tebou na posteli, zády k tobě. Má tak tmavou kůži, že se černě leskne v tlumeném světle z ulice. Dýchá rychle a trhaně. Po určité době mu položíš ruku přes hruď. Někdy během noci si vyměníte polohy a on leží schoulený u tvých zad s rukou přes tvé břicho.

„Máš v týle jizvu."

„Ano. Tam mi doktor vložil kámen."

„Kámen?"

„Kámen, který prahne po Městě."

„Aha."

Začne ti masírovat hlavu.

Je to nevinné. Je to jiné. Není to jako dřív.

Jednou jsi musela někoho zastřelit – mrchožrouta, tuláka, muže, který by zabil někoho ve tvé osadě. Něco mu shnilo v hlavě. Bylo to jasné z jeho řečí. Měl zbraň. Přišel z pouště jako kletba či morový dech. Byl šílený předtím, než se vydal na poušť? To se nikdy nedozvíš? Ale došel k tvému strážnímu místu, namířil na tebe pistoli a ty jsi ho musela zastřelit. Protože jsi ho nechala přijít příliš blízko, než jsi ho zastřelila – křičela jsi na něho, aby odhodil zbraň –, musela jsi ho zabít.

Muž zůstal ležet na zemi, celý od písku a krve, s rukama pokrčenýma pod tělem. Stála jsi tam několik minut, než se k tobě seběhla tvá jednotka. Stála jsi tam a hleděla do pouště a uvažovala, co z ní ještě může přijít.

Řekli o tom Delornovi, který si tě přišel odvést domů, omráčenou, s vytřeštěnýma očima, ale nevidoucí. Doma ti Delorn svlékl veškeré oblečení. Uložil tě do vany. Použil drahocennou vodu, aby tě uklidnil, promnul ti kůži. Promasíroval ti hlavu. Očistil ti z těla sůl a pot. Vysušil tě ručníkem. A potom tě položil na postel a pomiloval se s tebou.

Ty jsi byla daleko, sledovala jsi mrtvého muže v písku. Ale Delornův jazyk na tvé kůži tě přivedl zpátky k sobě. Když jsi vyvrcholila, byl to příval, jako voda v koupeli. Poskytl ti luxus, znovu tě spojil s tvým tělem.

Vzpomínáš si, jak ses na něho dívala, jako by nebyl skutečný. V té chvíli byl nesobecký. Byl tvou součástí.

Den třetí

Ráno už je Benkaad pryč, na posteli zanechal jen otisk svého těla. Peníze, které jsi mu slíbila, si vzal z toho, co jsi nechala ve svém tlumoku. Snažíš se rozpomenout, proč jsi ho nechala spát vedle sebe, ale myšlenka předcházející tento impulz se už vypařila.

Ven na slunce, kolem krčmáře, někomu vynadáš. Den je horký, skoro k zalknutí. Dokážeš chodit dva týdny po poušti, aniž klopýtneš, ale už po dvou dnech v posteli jsi přišla o část své houževnatosti. Najde si tě slunce. Necítíš se na něm dobře.

Benkaad na tebe čeká na ulici. Jakmile tě spatří, upustí kus papíru a odejde. Nespouští tě z očí, dokud nezmizí za rohem, jako by si tě chtěl zapamatovat, alespoň na určitou dobu.

Zvedneš papír. Rozložíš ho. Je na něm mapka, ukazuje ti, kde najdeš familiára. Kontaktní jméno a heslo. Je to léčka? Možná, ale na tom ti nezáleží. Nemáš jinou možnost.

Toho rána ses probrala osvěžená, poprvé za více než rok, a z jakéhosi důvodu se kvůli tomu cítíš provinile, zatímco jdeš, kam tě navádí mapka – spletí uliček, nad nimiž žasneš, že mohou existovat v tak malém městě. Každou zapomeneš, jakmile jí projdeš.

Za chůze na tebe dosedá pocit klidu. Jsi klidná, protože všechno, čemu čelíš, je nevyhnutelné. *Nemáš na vybranou.* Toto je chybějící část Knihy. Toto nahrazuje Knihu. Ano, bojíš se, ale také ti na tom už nezáleží. Někdy má člověk jen jednu šanci.

Nakonec, o hodinu později, jsi na místě. Zaklepeš na plechové dveře ve zchátralé části města. Pokyny byly zbytečně složité, pokud tě ovšem Benkaad nechtěl zdržet.

Zatímco se dveře otevírají, máš jednu ruku na pistoli. Stojí před tebou stará žena. Řekneš jí heslo. Otevře dveře o trochu víc a nechá tě proklouznout dovnitř.

„Máš peníze?“ zeptá se.

„Peníze? Zaplatila jsem tomu, kdo mě sem dovedl.“

„Potřebuješ další peníze, abys ho uviděla a připojila se k němu.“

Najednou tě zaplaví příval adrenalinu. Je tu. Familiár.

Za ženou se objeví dva muži. Oba jsou vyzbrojeni pistolemi na kulky. Starobylými.

Projdeš kolem nich do místnosti, kde drží familiára.

„Jenom půl hodiny," upozorní tě jeden z mužů. „Umírá. Překročíš-li limit, bude to příliš pro tebe i pro něho."

Díváš se za něj. Někdo s familiárem právě končí. Odpojil se od jeho pupeční šňůry, ale ve tváři se mu pořád zračí výraz ohromeného úžasu.

Na pupeční šňůru nasadí zvláštní válcovité zařízení.

„Co to je?" zeptáš se stařeny.

„Filtr. Jestli se ti ta věc dostane až do mysli, nikdy se z ní nevymaníš."

„Svleč se," nařídí jeden z mužů.

„Mám se svléct? Proč?"

„Prostě se svleč. Musíme tě prohledat," odpoví muž a pozvedne zbraň. Stařena odvrátí zrak.

A tehdy oba muže, starou ženu i zákazníka zastřelíš. Z jakéhosi důvodu to nikdo z nich podle všeho nečekal. Padnou k zemi se stejnými výrazy ohromeného překvapení ve tvářích.

Nevíš, jestli se neprobudí. Je ti to jedno. Překvapuje tě, že je ti to jedno.

Hučí ti v hlavě.

Vstupuješ do místnosti.

Tam, přímo před tebou, leží familiár. Na posteli se mu chvějí křídla. Jako by se zároveň snažil vtlačit do postele a pokoušel se nad ni vznést. Má potrhaná křídla. Místo aby byl černý, je mrtvolně bílý. Vypadá, jako by se nechával unášet, kam ho vzduch odnese.

Uchopíš pupeční šňůru a natáhneš si ji k týlu. Šňůra proklouzne filtrem. Ucítíš slabý tlak, něco šátrá, potom pevný, jistější stisk, brnění, pak vlhké píchnutí. Do úst ti vnikne pachuť citrusů. Začne tě škrábat v hrdle. Zalapáš po dechu, dvakrát se nadechneš a potom uslyšíš uvnitř hlavy hlas.

Ty jsi jiná.

„Možná," odpovíš. „Možná jsem stejná."

Myslím, že nejsi stejná. Myslím, že jsi jiná. Myslím, že víš proč.

„Protože jsem Město ve skutečnosti už spatřila."

Ne Kvůli tomu, proč je chceš najít.

„Můžeš mě tam vzít?“

Víš, o co žádáš?

„Připojila jsem se k tobě.“

To je pravda. Ale naše spojení oslabuje filtr.

„To je pravda. Ale to by se mohlo změnit.“

Ty nevíš, jak jsem se tady octl, co?

„To nevím.“

Byl jsem vyvržen. Byl jsem vadný. Vidíš mou barvu. Vidíš moje křídla. Takto jsem byl stvořen. Měl jsem umřít v poušti. Muži, který mě našel, jsem dovolil, aby se připojil, aby k tomu nedošlo. Nakonec ho to zabilo.

„Já jsem silnější.“

Možná. Možná ne.

„Znáš cestu do Města?“

Svým způsobem. Město cítím. Někdy ho cítím, tam venku, jak se pohybuje…

„Já mám kus Města v hlavě.“

Já vím. Cítím to. Ale nemusí to pomoct. A jak odsud hodláš odejít? Víš, že i s filtrem bude zakrátko příliš pozdě, aby ses ode mě odpojila? Stojíš o skutečnou symbiózu?

Stojíš o to? To nevíš. Chtít něco takového, usilovat o to, vypadá jako jistý druh šílenství, ale v *Knize Města* je pasáž, v níž stojí:

> Vezmi si všechno, co ti Město dává. Pokud ti dá hůl, vezmi si ji a použij ji. Pokud ti dá prach, prach vezmi a postav si z něj dům. Pokud ti dá moudrost, vezmi si moudrost. Město nenabízí dary lehkovážně. Není to ten druh Města.

Nyní pláčeš. Tak dlouho jsi byla silná, že jsi zapomněla, jak úlevné je být slabá. Co když sis vybrala špatně? Co když ho ani po tom všem zpátky nezískáš?

Jsi si jistá? ptá se familiár uvnitř tvé mysli.

Je to jiné než se připojit na krátkou chvíli. Je to kapitulace tvého já.

Otřeš si slzy z očí. Vzpomeneš si na Delornovu vůni, na dotyk jeho těla, na jeho smích. Zápach citrusů je hrozný.

„Ano,“ *jsem si jistá,* odpovídáš a uvědomuješ si, že je to pravda, když odpojuješ filtr, když začínáš cítit, jak se ti s vlastními myšlenkami proplétají úponky neznámých myšlenek.

Vybrala sis.

Nejtajnější část *Knihy Města,* kterou sis nikdy nepřečetla znovu, se ukrývá na zadních stránkách. Píše se tam:

> Žila jsem v pohraničním městě zvaném Haart, kde jsem sloužila jako pohraniční stráž, a můj manžel Delorn pracoval jako zemědělec v oáze, jež živila náš lid. Milovali jsme se. Pořád ho miluji. Jedné noci mi byl vzat, a proto nosím tuto knihu. Jedné noci jsem se probudila a on nebyl vedle mě. Zpočátku jsem si myslela, že vstal, aby si donesl sklenici vody nebo šel na záchod. Brzy jsem však zjistila, že není v domě. Prohledala jsem všechny místnosti. Potom jsem spatřila to světlo, kuchyňským oknem, spatřila jsem to světlo, zaplavující tmu, a uslyšela jsem tichý dech Města. Vyběhla jsem ven. A tam se rozkládalo, v celé své nádheře, západním směrem. A tam se skvěly otisky manželových bot, ozářené Městem – směřovaly k Němu. Město se otáčelo a vznášelo a klouzalo tam a zpátky přes poušť. Potom zmizelo.
> Ráno jsme sledovali manželovy stopy do pouště. Na jednom místě se zastavily. Otisky bot zmizely. Delorn zmizel. Město zmizelo. Zůstala jsem tam já sama, křičela jsem a ječela, pak poslední dvojice stop a přátelé, kteří přišli se mnou.
>
> A od té doby mě vedle lásky k manželovi každý den trýzní otázka.
>
> *Dal přede mnou přednost Městu? Odešel, protože chtěl odejít, nebo proto, že si ho zavolalo a on neměl na vybranou?*

Za soumraku utečeš s familiárem ovinutým kolem těla, v rouchu, které jsi ukradla jednomu mrtvému muži. Máš zvednutý

límec, abys ukryla místo, kde do tebe vstoupil a kde jsi vstoupila ty do něho. Do pouště, kde, až budete mít příhraniční město daleko za sebou, ho vypustíš zpod roucha a on se rozvine a vylétne nad tebe, tvůj familiár, mávající poničenými křídly, a společně budete moci vyhledat Město.

Je chladivá noc, a dlouhá noc, a za úsvitu už budete kilometry daleko.

OBSAH

Českým čtenářům……..…9

Veniss Underground…….11
Veniss Underground

Veniss demaskovaný: předchůdci a zjevení (doslov)…172
Veniss Exposed: Precursors & Epiphanies (An Afterword)

Poznámka editora…….186

Duch ve stroji……189
Ghost in the Machine

Moře, Mendeho a měsíční přísvit……..…….207
The Sea, Mendeho, and Moonlight

Detektivové a mrtvoly……..217
Detectives and Cadavers

Srdce pro Lukrécii……..…….231
A Heart for Lucretia

Balzakova válka……„.…….245
Balzac's War

Tři dny v příhraničním městě……283
Three Days in a Border Town

VanderMeer, Jeff (rey Scott)
(1968 –

Americký autor fantastiky, narozen 7. července 1968 v Bellfontu ve státě Pensylvánie. Dětství strávil na ostrovech Fidži, kde jeho rodiče pracovali ve službách Amerických mírových sborů. Vystudoval novinařinu, anglický jazyk a jako vedlejší obor rovněž latinsko-americkou historii. Dnes žije se svou rodinou v Tallahassee na Floridě. V roce 1984 založil malonákladové vydavatelství *The Ministry of Whimsy Press*, kde poskytoval prostor umělecky orientované fantastice pro náročného čtenáře. Nakladatelskou činnost ukončil počátkem roku 2005 a nadále se soustřeďuje zejména na vlastní tvorbu. V roce 1992 absolvoval workshop *Clarion* pro začínající autory fantastiky, ačkoli zde získané vědomosti se dle vlastních slov rozhodl spíše nevyužívat. Rovněž je uznávaným literárním kritikem a publicistou, mimo jiné je redaktorem internetového portálu *Fantastic Metropolis.*

První práci *Night Prayers* (1986) publikoval v magazínu *Ouroboros,* poté následoval prodej básně *Four Theories of Earth-Moon System Formation* (1987) v magazínu *Amazing* a vstup do řad profesionálně vydávaných autorů povídkou *Mahout* (1992) v magazínu *Asimov's SF*. Některé rané věci shrnul v souboru **The Book of Lost Places** (1996). Ještě předtím vydal krátký výčet humorných poznámek o žabách shrnutý pod titulem **The Book of Frog** (1989), jenž v sobě spojuje vtipný nadhled s fantastickými motivy. Z občasně psané poezie lze uvést báseň *Flight Is For Those Who Have Not Yet Crossed Over* (The Silver Web #9 1993-Rhysling), která byla vedle dalších básní a spolu s několika povídkami shrnuta ve sbírce **The Day Dali Died: Poetry & Flash Fiction** (2003).

Povídky publikoval zprvu ve velkém množství méně známých periodik, první úspěch se dostavil až po vydání titulu *The Bone-Carver's Tale* (Asimov's SF 1995). Ovšem větší pozornosti se mu dostalo až po samostatném vydání novely *Dradin, in Love* (1996), kterou vyjádřil důrazný obrat směrem k temně laděným surrealistickým vizím. Dějově je novela zasazena do prostředí města Ambra, krutého a nelítostného místa, jež je samo o sobě živoucím charakterem a neskonale fascinující směsí viktoriánského Londýna s anonymní jihoasijskou metropolí. Temná fantasy, v níž se mísí vliv Borgese, Nabokova či Kafky s pulpovou dynamikou Clarka Ashtona Smithe, nadchla obzvláště zkušenější čtenáře.

Následně se do Ambry vracel stále častěji, z knižních vydání jmenujme samostatně publikované novely T**he Early History of Ambergris by Duncan Shriek** (1999=**The Hoegbotton Guide to the Early History of Ambergris)** a **The Exchange** (2001), doplněné o soubory **The Book of Winter** (1999) a **City of Saints and Madmen: The Book of Ambergris** (2001-nom. World Fantasy Award, rozš. 2002). Zejména poslední titul, respektive jeho rozšířené vydání, které si konečně našlo i velkého nakladatele a publikováno bylo v těsném sledu hned několikrát, stojí za náhlým vzestupem autorovy literární kariéry. Důvodů by se však našlo hned povícero, vedle mnohem kvalitnější distribuce šlo totiž především o dosud nejobsáhlejší jednotné představení VanderMeerovy tvorby v celé její kráse a síle. VanderMeer se beze strachu dokáže pohybovat po mlhavých okrajích žánru, umí ho osobitým způsobem transformovat a obohacovat o nové postupy známé spíše z literárně umělecké oblasti. V tom je jeho dílo důležité a osvěžující, přínosné pro fantastiku jako celek i jako příklad sloužící obdobně nadaným autorům. Mezi nejznámější součásti zmíněné série patří bezesporu novela *The Transformation of Martin Lake* (Palace Corbie 8, ed. Wayne Edwards 1999-World Fantasy Award, č. Proměna Martina Lakea-Trochu divné kusy/Laser 2005).

Do budoucna se do Ambry chystá vrátit hned několikrát. Nejprve v krátkém románu **Shriek: An Afterword** (připraveno na rok 2006) zobrazí neobvyklý rodinný příběh, jenž v rozmezí několika desítek let sleduje především osudy historika Duncana Shrieka, jeho zhoubnou milostnou aféru a sžíravé tajemství, jež ho může buď zničit nebo zcela změnit. Dále zde zobrazil válku mezi soupeřícími vydavatelskými domy, která se dotýká samotné podstaty města; a v neposlední řadě se věnuje nenápadným lidem nazývaným „šedé čapky“ a jejich skrytým přípravám na to, jak s pomocí rozvinuté technologie přemění budoucnost metropole dle vlastních představ. O dalších 500 let později se odehrávají dramatické události z krátkého románu **The Zamilon File** (připravuje se), kde se tajní agenti z válkou sužované Ambry snaží v klášterní pevnosti Zamilonu objevit dávná tajemství vztahující se k současnému konfliktu. Přibližně o dalších sto let poté se odehrává příběh **Fragments of a Drowned City** (připravuje se), kde se do Ambry stižené novým přílivem „šedých čapek“ vydává detektiv s úkolem nalézt zde pohřešovanou dívku.

Vřele byl přijat také románový debut **Veniss Underground** (2003-nom. WFA, č. Veniss Underground/Laser 2006), zvláštní směs temné fantasy a science fiction si po zásluze našla četné příznivce mezi čtenáři napříč celým žánrovým spektrem. Děj se tentokrát odehrává v jednom z měst na zpustošené Zemi vzdálené budoucnosti.

Nadřazenou kastou obyvatel jsou zde tzv. Umělci života, kteří ovládají metody rozmanitých genetických úprav člověka. Nejde však jen o pouhé řemeslo, ale o svébytnou formu umění, kde vyniknou jen ti nejnadanější. Jeden z hrdinů příběhu je právě takovým umělcem, dlužno dodat nepříliš úspěšným. Navíc vinou krádeže ztratí potřebné nástroje a nezbývá mu než se ponořit do nejnižších poschodí bizarního města. Projít tímto labyrintem se rovná noční můře z jámy pekelné, obývané nejpodivnějšími tvory beze známek ztraceného lidství. Zde zobrazená budoucnost se v autorově díle objevuje již od poloviny 80. let a stala se součástí hned několik kratších prací, později shrnutých v souboru **Secret Life** (2004). Země je v nich nehostinnou pouštní planetou a mezi roztroušenými oázami se pohybuje zpola mýtické město. Na rozdíl od původního vydání je v českém překladu celý cyklus vydán exkluzivně v jednom svazku a to včetně poslední práce *Three Days in a Border Town* (Polyphony 4, ed. Deborah Layne & Jay Lake 2004, č. Tři dny v příhraničním městě), tedy povídky, která je všeobecně řazena mezi to nejlepší z daného ročníku i mimo hranice fantastického žánru.

Jako editor se Jeff podílel nejprve na antologii **Leviathan, Volume Two** (1998, sp. Rose Secrest), o dost ambicióznější pokračování **Leviathan, Volume Three** (2002-World Fantasy Award, sp. Forrest Aguirre) vzbudilo značný ohlas, jenž se poté nevyhnul ani dosud poslední antologii **Album Zutique** #1 (2003). Za zmínku jistě stojí rovněž krajně netradiční soubor **The Thackery T. Lambshead Pocket Guide to Eccentric &; Discredited Diseases** (2003-nom. Hugo a World Fantasy Award, sp. Mark Roberts), v němž se na výzvu editorů pokusila řada předních spisovatelů žánru představit neobvyklé a nepříliš důvěryhodné choroby. Početné práce mimo beletrii byly shrnuty do nedávno vydané knihy **Why Should I Cut Your Throat?** (2004). Jeff VanderMeer dnes patří mezi kritikou nejoslavovanější spisovatele a díky vlastní nakladatelské a redaktorské činnosti patří do samotného středu volného společenství podobně smýšlejících autorů s potenciálem pohnout samotnými základy fantastického žánru; potřebné schopnosti jim k tomu rozhodně nechybějí.

Martin Šust

Jeff VanderMeer

VENISS UNDERGROUND

Obálka Edward Miller
Překlad Milan Žáček
Odpovědný redaktor Tomáš Jirkovský
Jazykový redaktor Helena Šebestová

Sazba provedena v LATEXu
Vytiskla Tiskárna Havlíčkův Brod a.s.
Vydalo Nakladatelství Laser-books s.r.o.
Úslavská 2, Plzeň 326 00
tel+fax: 377 246 407
www.laser-books.cz
v edici Laser jako 310. publikaci
Edice SF svazek 171.
Plzeň 2006, vydání 1.

Prodejní cena včetně DPH 229 Kč